

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V
PLZNI

Fakulta právnická

Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta
advokátského v letech 1872 – 1938

Rigorózní práce

Plzeň, 2020

Mgr. Petr Černický

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V
PLZNI

Fakulta právnická

Katedra právních dějin

Obor: Právní dějiny

Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta
advokátského v letech 1872 – 1938

Rigorózní práce

Plzeň, 2020

Mgr. Petr Černický

Prohlašuji, že jsem tuto rigorózní práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

Plzeň, leden, 2020

.....

Petr Černický

Na tomto místě bych rád poděkoval za možnost psát tuto rigorózní práci pod vedením mého školitele JUDr. PhDr. Stanislava Balíka, Ph.D. Chtěl bych poděkovat za jeho cenné rady, připomínky, za zájem a čas, který mi věnoval při psaní této práce.

Obsah

1	ÚVOD.....	9
	ČÁST PRVNÍ.....	12
2	HISTORICKÝ VÝVOJ ADVOKACIE V LETECH 1848 – 1938.....	12
2.1	ÚVOD.....	12
2.2	REVOLUČNÍ ROK 1848	13
2.3	ADVOKACIE V LETECH 1849 – 1868	14
2.4	ADVOKACIE V LETECH 1869 – 1918	27
2.5	ADVOKACIE V LETECH 1914 – 1918	42
2.6	ADVOKACIE V LETECH 1918 – 1938	43
	ČÁST DRUHÁ.....	45
3	KÁRNÁ ODPOVĚDNOST ADVOKÁTA A KANDIDÁTA ADVOKÁTSKÉHO PODLE DISCIPLINÁRNÍHO ŘÁDU Z ROKU 1872.....	45
3.1	ÚVOD.....	45
3.2	CHARAKTERISTIKA DISCIPLINÁRNÍHO ŘÁDU	46
3.3	KÁRNÁ RADA.....	50
3.4	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ A JEHO ZÁSADY	52
3.5	ZÁSTUPCE KOMORY	54
3.6	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ.....	55
3.7	PORADA A HLASOVÁNÍ DISCIPLINÁRNÍ RADY	63
3.8	ROZHODNUTÍ DISCIPLINÁRNÍ RADY	63
3.9	NÁKLADY DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ	66
3.10	DISCIPLINÁRNÍ TRESTY	66
3.11	OPRAVNÉ PROSTŘEDKY PROTI USNESENÍM A NÁLEZŮM DISCIPLINÁRNÍ RADY	73
3.12	O VYKONÁNÍ NÁLEZŮ	86
3.13	OBNOVA ŘÍZENÍ	90
3.14	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ NA SLOVENSKU	92
	ČÁST TŘETÍ.....	95
4	VÝZNAMNÁ DISCIPLINÁRNÍ ROZHODNUTÍ	95
4.1	ÚVOD.....	95
4.2	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1905	96
4.3	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1908	96
4.4	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1909	97
4.5	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1910	101
4.6	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1911	105

4.7	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1912	109
4.8	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1913	110
4.9	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1914	110
4.10	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1915	116
4.11	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1916	116
4.12	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1918	122
4.13	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1919	122
4.14	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1920	122
4.15	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1921	123
4.16	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1922	123
4.17	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1923	123
4.18	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1924	124
4.19	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1925	124
4.20	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1926	124
4.21	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1927	125
4.22	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1930	134
4.23	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1931	141
4.24	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1932	149
4.25	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1933	156
4.26	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1934	164
4.27	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1935	170
4.28	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1936	177
4.29	DISCIPLINÁRNÍ ŘÍZENÍ V ROCE 1937	181
4.30	DALŠÍ ROZHODNUTÍ VE VĚCECH DISCIPLINÁRNÍCH PUBLIKOVANÉ V ČASOPISE PRÁVNÍK	183
5	ZÁVĚR	191
6	RESUMÉ	200
7	SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	203

Předmluva

S problematikou kárné odpovědnosti advokáta jsem se setkal již při svém studiu na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni v rámci povinně volitelných předmětů Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie a Právní etika. Vzhledem k tomu, že jsem při svém vysokoškolském studiu pracoval jako praktikant v advokátní kanceláři, byl jsem již v té době rozhodnut, že se po ukončení studia budu ucházet o pozici advokátního koncipienta. Také na mě, jako právního praktikanta dopadaly zásady vedení advokátní kanceláře, zejména povinnost mlčenlivosti, za kterou je advokát kárně odpovědný. Po ukončení vysokoškolského studia jsem nastoupil na pozici advokátního koncipienta v advokátní kanceláři. Ještě před mým nástupem na tuto pozici jsem dostal od svého budoucího školitele JUDr. Petra Meduny první číslo právnického časopisu Bulletin advokacie. V Bulletinu advokacie jsou pravidelně uveřejňovány rozhodnutí kárné komise České advokátní komory. Následně jsem si pořídil sbírku kárných rozhodnutí, která je rovněž vydávána Českou advokátní komorou, abych se s problematikou blíže seznámil. Musím přiznat, že již tenkrát jsem byl velmi překvapen, že se značná část kárných provinění opakuje. Ve značné části skutků tak nejsou patrné rozdíly. Jedná se zejména o prohřešky jako zmeškání lhůty, neinformování klienta o stavu věci, nepředání spisů či podkladů a bohužel i zpronevěra finančních prostředků. Z mého pohledu by si měl každý vážit toho, že může být členem advokátního stavu, neboť je to čest, kdy alespoň já jsem k advokátnímu stavu vždy takto přistupoval. Musíme si však současně přiznat, že kárná provinění nelze zcela vymýtít a vždy tu bude určitá, doufejme co nejmenší, skupina kolegů, která se bude kárných provinění dopouštět.

Když jsem se následně rozhodl pro psaní rigorózní práce, ihned mě napadla právě tematika, která by byla spojená s kárnou odpovědností advokáta a advokátního koncipienta. Výběr tématu práce byl současně ovlivněn mým zájmem o historii. V rámci studia na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni jsem na Katedře právních dějin absolvoval většinu povinně volitelných předmětů z oblasti právních dějin. Právě z tohoto důvodu jsem se rozhodl pro téma disciplinárního řízení, které bude vycházet z disciplinárního řádu z roku 1872. Text zákona č. 40/1872 ř. z., který je nazván jako Zákon o vykonání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokátskými jsem si obstaral na Virtuální

knihovně právních předpisů¹, která je vedena Právnickou fakultou Masarykovy univerzity. Disciplinární řád z roku 1872 byl zejména později s ohledem na historický vývoj značně novelizován, já však budu vycházet z původního znění, případně z novelizací, které nesouvisely s politickou situací. Vzhledem k tomu, že se jedná o rigorózní práci z oboru právních dějin, budu při citacích záměrně používat staročeštinu, která textu dodá historický nádech. Věřím, že tato práce bude přínosem pro čtenáře, kteří se rovněž zajímají o advokátní historii.

---

¹ <https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/rs.html>

1 Úvod

V této rigorózní práci se budu zabývat tématem Kárné odpovědnosti advokáta a kandidáta advokátského v období let 1872 až 1938. Hlavním zákonným pramenem, ze kterého budu vycházet při psaní této práce, je disciplinární řád z roku 1872. Jsem přesvědčen, že ačkoli se téma práce váže zejména k minulému století, je i v dnešní době stále aktuální. Dnešní zákon o advokacii rovněž upravuje kárné řízení advokátů, které je založeno na obdobných principech a zásadách, jako kárné řízení dle předešlé právní úpravy. Příkladem bych uvedl, že výčet jednotlivých kárných trestů dle současného zákona o advokacii je téměř totožný. Odlišnosti mezi disciplinárním řízením a dnešním kárným řízením jsou pak dané zejména tím, že v současné době je advokátům svěřena větší pravomoc, než tomu bylo dříve. Advokátům je dnes svěřena větší pravomoc jak v rámci samosprávy, tak rovněž v rámci samotného výkonu advokacie.

Disciplinární řád z roku 1872 byl vydán v době rozkvětu advokacie a navazoval na advokátní řád vydaný v roce 1868. Z dnešního pohledu se jednalo o dva moderní právní předpisy, ze kterých vychází i současná právní úprava. Vydáním těchto dvou právních předpisů se začala psát historie moderní advokacie.

Rigorózní práce je rozdělená do tří hlavních částí. V první části práce se budu zabývat historickým vývojem advokacie v letech 1848 – 1938. Čtenář bude nejprve seznámen s historickým obdobím, o kterém tato práce pojednává. Historické i politické okolnosti měly vliv na to, v jaké podobě byly advokátní právní předpisy přijaty. Rozdíl je patrný mezi podobou tzv. provizorního advokátního řádu z roku 1849 a advokátního řádu z roku 1868, který byl dán zejména politickou situací.

Důležitou pasáží této části rigorózní práce je výklad práv a povinností advokáta a kandidáta advokátského dle advokátního řádu z roku 1868. Práva a povinnosti advokáta a kandidáta advokátského je potřeba vyložit, neboť porušení těchto ustanovení advokátního řádu velmi často zakládalo skutkovou podstatu kárného provinění. Čtenář proto bude seznámen s pravidly, která musel každý advokát a kandidát advokátský v rámci výkonu advokacie dodržovat. Následně budou vyložena konkrétní jednání advokáta a kandidáta advokátského, při kterých docházelo k porušování těchto práv a povinností a zakládala skutkovou podstatu kárného provinění.

Ve druhé části rigorózní práce se budu zabývat disciplinárním řízením dle disciplinárního řádu z roku 1872. Tato část bude pojednávat o celém procesu disciplinárního řízení. Popsány budou úkony, které se činily před tím, než započalo kárné stíhání konkrétního advokáta nebo kandidáta advokátského. Dále zde bude popsán průběh disciplinárního řízení před disciplinární radou, kde řízení probíhalo v prvním stupni. Rovněž bude popsáno řízení o řádných opravných prostředcích, které byly vedeny Nejvyšším soudem. Pokud byl v rámci disciplinárního řízení uložen kárný trest, musel být i logicky vykonán. Ve druhé části práce proto bude vyložena i problematika výkonu kárných trestů. V neposlední řadě bude popsáno řízení o mimořádném opravném prostředku, kterým je obnova řízení.

Ve třetí části rigorózní práce bude hovořeno o konkrétních jednáních advokáta a kandidáta advokátského, která byla shledána kárnými přečiny zlehčení cti a vážnosti stavu nebo porušením povinnosti povolání, případně obojím. U jednotlivých kárných přečinů bude vysvětleno, z jakého důvodu byla konkrétní jednání shledána kárnými proviněními.

Některé typově obdobné skutky, které byly shledány kárnými přečiny, budou uvedeny opakovaně. Vždy se však bude jednat o kárné přečiny, které byly spáchány za odlišných skutkových okolností, přičemž z tohoto důvodu se i sami kárně obvinění odlišně obhajovali.

Disciplinární přečiny advokátů a kandidátů advokacie byly každoročně uveřejňovány v Úředním věstníku vydávaném advokátní komorou. Výtisky těchto věstníků jsou k dispozici v knihovně České advokátní komory. V této kapitole budou chronologicky zpracovány kárné přečiny tak, jak byly v jednotlivých letech publikovány ve věstníku. Jedním z cílů této práce proto bude zpracovat výčet disciplinárních přečinů v rozhodné době. Rovněž budou uvedeny statistické údaje za jednotlivé roky. Statistické údaje se budou týkat počtu věcí, které měla disciplinární rada vyřídit v daném roce, počtu usnesení, že není příčiny k disciplinárnímu řízení a počtu a druhu udělovaných kárných trestů. Dále bude uvedena statistika opravných prostředků. Současně budou uvedena a vyložena významná kárná rozhodnutí, která byla uveřejněna v časopise Právník. Na základě uvedených statistických dat lze vysledovat trend, jak s dobou a narůstajícím počtem advokátů se zvyšoval také počet disciplinárních věcí, které musela disciplinární rada vyřídit.

Jak bylo výše uvedeno, současné kárné řízení upravené v zákoně o advokacii vychází z disciplinárního řízení dle disciplinárního řádu. Jisté rozdíly mezi tehdejší a současnou právní úpravou jsou však zřejmé. V závěru této práce proto vyložím odlišnosti mezi disciplinárním řízením dle disciplinárního řádu a kárným řízením upraveným v zákoně o advokacii. Rovněž budou vyloženy důvody odlišností mezi tehdejší a současnou právní úpravou.

Část první

2 Historický vývoj advokacie v letech 1848 – 1938

2.1 Úvod

Než se vůbec začnu zabývat samotným tématem této rigorózní práce, kterým je Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta advokátského v letech 1872 – 1938, dovolím si nejprve pohovořit o samotném postavení advokacie v letech 1848 – 1938. Záměrně volím takto širší historické období, neboť 40. zákon, daný dne 1. dubna 1872, o vykonání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokátskými (dále jen „disciplinární řád“) byl sice uveřejněn v Říšské sbírce zákonů dne 1. dubna 1872, nicméně se domnívám, že je potřeba zaměřit se na otázku historického vývoje advokacie nikoliv od roku 1872, ale již podstatně dříve. Je důležité popsat, v jakém etapě se advokacie nacházela již před přijetím samotného disciplinárního řádu, neboť to mělo zcela zásadní vliv na podobu, v jaké byl tento zákon nakonec přijat. Advokátní stav se pokoušel o reformu advokacie již podstatně dříve, a to v souvislosti s přijetím tzv. provizorního advokátního řádu č. 364/1849 ř. z., z 16. srpna 1849. Tento zákon však zásadní změny nepřinesl a dá se říci, že byl spíše zklamáním, zejména pro osoby, které v té době usilovaly o to stát se advokáty, avšak tehdejší právní úprava jim to neumožňovala. Ze strany uchazečů o advokátský úřad bylo zejména vzhlíženo k tomu, zda bude zrušen princip numerus clausus. S přijetím této nové úpravy však ke zrušení tohoto principu nedošlo. Latinský pojem numerus clausus v českém překladu znamená „uzavřený počet“. Počet advokátů byl v té době omezen. V dnešní době pojem numerus clausus již pro advokacii neplatí. Setkáme se s ním např. u notářů, což má své opodstatnění. Notáři částečně vykonávají státní správu, kdy např. působí v dědickém řízení jako soudní komisaři. Advokacie by však měla být v demokratické společnosti vždy otevřenou a jsem přesvědčen, že se tak mělo stát již tenkrát a bylo jen otázkou času, kdy se tak nakonec stane.

Přestože nový advokátní řád z roku 1849 měl být pouze provizorním, advokátní stav se podle něj řídil téměř dvacet let. Na skutečnou reformu musela advokacie čekat až do konce roku 1868, kdy byl přijat advokátní řád č. 96/1868 z 6. července 1868. Dá se říci, že od té doby se píše dějiny moderní advokacie. Advokátní stav se konečně dočkal definitivního zrušení principu numerus clausus

a advokacie se stala otevřenou. Úprava advokacie z roku 1868 byla moderním právním předpisem, který v mnoha aspektech připomíná současnou právní úpravu, tedy zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „zákon o advokacii“) a současný zákon o advokacii je tehdejší úpravou inspirován.

Pokud se píše o historii, je vždy složité začít s jejím výkladem někde uprostřed. Mně však nezbyvá nic jiného, neboť se nemohu zabývat historií advokacie od úplného počátku. Z tohoto důvodu jsem si vybral právě rok 1848, neboť se v našich dějinách jedná o významný, revoluční rok.

2.2 Revoluční rok 1848

Ostatně jako veškeré společenské dění i advokátní stav poznamenal revoluční rok 1848 a jemu předcházející metternichovský absolutismus. Na konci metternichovského absolutismu byli advokáti často charakterizováni jako „skupina s honosným titulem doktorů práv“, jež „profitovala na své výlučnosti, kterou potvrzoval státní numerus clausus“.² Státní numerus clausus znamenal, že na počátku revolučního roku 1848 působilo v Čechách asi osmdesát advokátů a na Moravě okolo třiceti advokátů. Přestože šlo o malou skupinu advokátů, mnoho z nich ovlivňovalo veřejné dění, a to jako poslanci ve Vídni a následně v Kroměříži a ve Frankfurtu.

Přítomnost advokátů na kroměřížském sněmu byla s ohledem na uvedený počet advokátů v Čechách a na Moravě vysoká. Říšského sněmu se zúčastnilo 400 poslanců. Mezi ně patřilo i čtyřiatřicet advokátů ze zemí, jež měly na sněmu zastoupení.³

Zasedání frankfurtského sněmu v roce 1848 se zúčastnili i dva advokáti – poslanci kroměřížského sněmu. Frankfurtský sněm bývá označován jako sněm právnícký. Toto označení bylo dáno tím, že mezi jeho poslanci byla téměř jedna pětina advokátů. Bezesporu je zajímavá i skutečnost, že z celkového počtu poslanců – advokátů nebyla přibližně jedna čtvrtina zařazena do žádné frakce. Tímto si poslanci – advokáti zachovávali jistou dávku nezávislosti. Poslanci – advokáti se rovněž aktivně podíleli na práci sněmovních výborů. Většinou tvořili

---

² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 88.

³ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 88.

plnou jednu třetinu výboru, který byl obvykle patnáctičlenný, a pěti výborům předsedali.⁴

2.3 Advokacie v letech 1849 – 1868

Advokacii v letech 1848 – 1868 lze charakterizovat jako etapu zprvu zákonodárstvím brzděné, později nezadržitelné změny advokacie úřednického pojetí na liberální advokacii s emancipovanou stavovskou samosprávou, garantovanou nezávislostí a nárokovým přístupem k povolání advokáta.⁵

Do poloviny 19. století nebyl vydán předpis, který výlučně a jednotně upravoval stavovské poměry v našich zemích.⁶ Změna nastala roku 1849, kdy byl schválen tzv. provizorní advokátní řád č. 364/1849 ř. z., z 16. srpna 1849 (dále jen „provizorní advokátní řád“), který platil do vydání nového advokátního řádu č. 96/1868 ř. z., z 6. července 1868. Jde o období, v němž se okolnosti výkonu advokacie v zásadě neměnily.⁷ Přestože se jednalo o provizorní advokátní řád, platil téměř dvacet let. Provizorní advokátní řád byl první advokátní předpis, který platil pro celou monarchii. Zásadní novinkou, která byla zavedena s přijetím provizorního advokátního řádu, byla možnost zřídit advokátní komory.⁸

Období téměř dvacetileté platnosti provizorního advokátního řádu lze rozdělit na dvě etapy, a to na období Bachovského absolutismu v letech 1851 – 1859. Druhá etapa byla zahájena vydáním Říjnového diplomu dne 20. října 1860. Jde o prohlášení císaře Františka Josefa I., kterým se zříká absolutismu.

Zatímco první etapa byla charakterizována jako završení právní úpravy advokacie a s ní příbuzného notářství v „oktrojovaném“ pojetí, pro druhou etapu byly charakteristické silící emancipační snahy dobových advokátů a právníků, kteří společně usilovali o zrovnoprávnění českého jazyka a němčiny u soudů, v úřadech a při výkonu advokacie.

Jak již bylo výše uvedeno, období v letech 1849 – 1868 ještě zásadní změny v advokacii nepřineslo. To ostatně dokládá i ustanovení § 21 provizorního

---

⁴ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 90.

⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 94.

⁶ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 6.

⁷ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 28.

⁸ WRABETZ, Peter: *Österreichs Rechtsanwälte in Vergangenheit und Gegenwart*. Wien, 2002. ISBN 3-7046-3898-6. Str. 54.

advokátního řádu, ve kterém je uvedeno, že „všechna ostatní zákonná nařízení dotýkající se advokátů, která nejsou tímto nařízením změněna, zůstávají v platnosti“. Chyběla tedy obecná derogační klauzule, jejíž absence měla za následek kontinuitu s předcházejícím předrevolučním obdobím.⁹

V souvislosti se stále platným principem numerus clausus bylo následně dne 8. června 1857 vydáno nařízení ministerstva spravedlnosti č. 114/1857 ř. z., o nakládání s pokoutníky (dále jen „nařízení o nakládání s pokoutníky“). Pokoutnictví (či postaru též vinklářství, z německého Winkelschreiberei) jest sestavování spisů a podání k veřejným úřadům, provozované po živnostensku neoprávněně a za úplatu.¹⁰ V zásadě lze rozlišit mezi stavem, kdy volnému přístupu do advokacie a svobodné volbě advokáta brání princip numerus clausus a situací, kdy při splnění zákonných podmínek má možnost stát se advokátem každý. V prvním případě je pokoutnictví činností pochopitelnou a nezřídka i čestnou a prospěšnou. Jako pokoutník se pokusil ujmout obhajoby např. Karel Havlíček Borovský. V případě druhém však jde o činnost, která de facto znamená neoprávněné podnikání a je potřeba ji vymýtit. Možnosti pokoutníků „vinklařit“ bývají různé podle toho, jak je či není v procesních předpisech upraveno povinné zastoupení advokátem. V trestním řízení se pokoutník jen těžko může stát obhájcem. V civilním řízení je to pak dáno tím, jakým způsobem je upraveno povinné zastoupení advokátem.¹¹

Podle ustanovení § 1 nařízení o nakládání s pokoutníky byl za pokoutníka pokládán ten, „kdo nejso oprávněným zástupcem ve věcech sporných, v nichž strany podle předpisů soudního řádu použití musí právního zástupce, neoprávněně jménem strany zakročí nebo podání za ni zhotoví“. Kdo se dopustil pokoutnictví a byl shledán vinným, byl podle ustanovení § 3 nařízení o nakládání s pokoutníky odsouzen k trestu odnětí svobody v délce od 24 hodin do 6 měsíců nebo k peněžitému trestu od 5 do 20 zlatých.

V průběhu let se ukázalo, že nařízení o nakládání s pokoutníky v původním znění již dostatečně nechrání advokáty, neboť definice pokoutnictví byla příliš úzká a bylo třeba toto nařízení novelizovat. K uvedené problematice se advokátní komora vyjádřila podrobně v Úředním věstníku Advokátní komory

---

⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 94 – 95.

¹⁰ *Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Dvacátý díl. V Praze: J. Otto, 1903. Str. 29.

¹¹ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: vybrané texty z dějin a současnosti advokacie*. 1. vyd. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2000. ISBN 80-902627-7-5. Str. 38.

v království Českém (o tomto periodiku bude podrobněji hovořeno níže). V Úředním věstníku Advokátní komory v království Českém č. 5, vydaném v říjnu roku 1907, uvedl výbor komory k problematice pokoutnictví toto: „Výbor komory, pokládaje vždy za svou povinnost zakročiti při každé vhodné příležitosti u příslušných úřadů proti pokoutnictví, jež stejně poškozuje vykonávání práva jako zájmy stavu advokátského, neopomenul proto také u příležitosti zamýšlené reformy trestního zákoníku podati na c.k. ministerstvo práv tuto petici navrženou kolegou Drem Th. Hallerem“. Doslovné znění petice je uvedeno ve zmíněném Úředním věstníku na str. 43. Výbor komory v petici uvádí, že advokátní stav musí stále čelit vzrůstajícímu zlořádu pokoutnictví. Výbor komory v petici upozorňoval na to, že je v zájmu „obecenstva právo hledajícího“, aby bylo zaujato rozhodné stanovisko k tomuto „zjevu právního života“, který je spojen s nepopiratelným nebezpečím pro soukromá práva obecenstva. „Jak známo, jest to právě venkovské obecenstvo, právních věcí docela neznalé, které ve své důvěřivosti předpokládá u pokoutníka dostatečnou znalost zákona a zkušenosti ve věcech právních, a v neodůvodněném tomto předpokladu věnuje mu důvěru často ku své vlastní škodě, ba ku své zkáze“. Výbor komory rovněž ve své petici upozorňoval, že pokoutníci se prezentují jako „zvlášť zběhlí a rázní zástupci“. Právě díky této prezentaci, si pak pokoutníky vyhledává část obyvatelstva. V této souvislosti výbor komory zmiňoval, že „nejenom advokáti a strany trpí činností pokoutníků, nýbrž také samy úřady. Vždyť pocházejí z největší části ona četná, nedůvodná, zbytečná a nesprávně sepsaná podání, jímž úřady neustále jsou obtěžovány, právě od pokoutníků“. Je tak v zájmu advokátů, klientů i úřadů, proti pokoutnictví bojovat. „Zbývá jen otázka, jakým způsobem tomuto zlořádu nejlépe čeliti“. V nařízení o nakládání s pokoutníky z roku 1857 byl pojem pokoutnictví vyložen příliš úzce. Definice obsažená v ustanovení § 1 tohoto nařízení se týkala jen činnosti, kterou pokoutník vykonával před soudem, nebo se týkala činnosti, kterou pokoutník vykonával prostřednictvím sepisu podání, která byla soudu určena. „Avšak jeho obsáhlá a často zhoubná činnost zahrnuje celou řadu jiných, o nichž nemluví ani citované nařízení, ani žádný jiný předpis“. Nařízení tak postupem času nezohledňovalo veškerou činnost pokoutníků. „Nabízí-li pokoutník, jak skutečně se děje, k udílení porad ve všech možných právních záležitostech, udílí-li je, sepisuje-li a podává-li podání u politických, autonomních, finančních a podobných úřadů po živnostensku za jiné, pak rozvíjí v neprospěch důstojnosti a zájmů advokátů i stran činnost, ve které mu nemůže překážeti žádné zákonné aneb

jiné nařízení.“ Ve své podobě tak v současnosti pojem pokoutnictví nevyčerpává veškerou činnost, neboť bylo vydáno výhradně k udržení pořádku u soudů jako předpis disciplinární. Výbor komory zde srovnává, že např. lékaři mají ochranu v rámci trestního práva proti pokoutnímu léčení. „Pak jistě nebude se v úvaze všech těchto okolností jeviti snaha stavu advokátského jako neospravedlněná, jež k tomu směřuje, aby také tomuto stavu dostalo se dostatečné a vydatné ochrany proti tak nedůstojné konkurenci, jakou jest pokoutnictví“. V závěru petice je pak uvedeno, že důvodem pro její podání bylo, že v té době se ministerstvo práv začalo zabývat osnovou nového trestního zákona, kdy v souvislosti s přípravnými pracemi, již započalo ministerstvo práv konat porady. Výbor komory měl tak s ohledem na výše uvedené, že „v zamyšleném novém zákoně trestním mělo by pokoutnictví prohlášeno býti trestným“.¹²

I přes naléhání advokátního stavu nedošlo k žádné jiné zákonné úpravě pokoutnictví. Na tuto skutečnost reagoval advokátní stav opět v roce 1912, tedy pět let poté, co byla v roce 1907 uveřejněna petice v Úředním věstníku. V návaznosti na tuto petici uvedl výbor advokátní komory v roce 1912 k problematice pokoutnictví toto: „V plné účtě podepsaný výbor advokátní komory v král. Českém měl čest již několikráte toto vysoké c. k. ministerstvo práv upozorniti na nešvar pokoutnictví a učinil tak posledně peticí z roku 1907. Podaná osnova zákona o pokoutnictví zavdává v plné účtě podepsanému výboru příležitost a ukládá mu spolu povinnost, aby vyslovil své dobrozdání a tlumočil spolu přání, jej v té příčině od členů komory došlá. Vydání nového zákona proti pokoutnictví prohlásit sluší za nutnou ochranu bezpečnosti právní a řádu právního. Je-li právo zastupovati zákonem vyhrazeno určitému stavu, od něhož požaduje se odborná znalost a jemuž ukládají se nemalé povinnosti při konání práva a povinnosti stavovské, jest ochrana tohoto uděleného oprávnění jenom rubem daného práva. A je tu s podivením, že kdežto každý stav ve státu dožaduje se ochrany svých oprávnění a tím i poměrů hmotných, stavu advokátnímu nemělo by ve zlé vykládáno býti, aby na ochranu jeho práv vydán byl nezbytný, nový zákon proti pokoutnictví. Naopak vydání takového zákona vyžadují v první řadě zájmy občanstva samotného, poněvadž stoupající vzdělanost obecná, valné rozšíření prostředků rozmnožovacích, zvětšily okruh nepovoláných pokoutních pisařů, kteří zpravidla ze ziskuchtivosti, velice často ze msty a vášně, ale vždy

---

¹² Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1907, č. 5. Str. 43.

z motivů nekalých obtěžují úřady, zvláště soudy. Nejen přímé škodlivé následky z činnosti (zvláště z podání) těchto pokoutníků vznikají, nýbrž i další zjevy s ní spojené, tak zejména obmeškání lhůt zákonných, vášeň pro procesování a vzájemná nenávisť stran vyžadují, aby v zájmu občanstva a státu pokoutnictví všemi prostředky vypleněno bylo a proti němu co nejdříve sankcí trestní se zakročilo“.¹³

Rovněž ve Věstníku č. 1 z února roku 1913 si advokátní stav postěžoval, že stále nebyl přijat zákon proti pokoutnictví. K této problematice bylo uvedeno: „Stejně bezodkladným jest však také vydání zákona proti pokoutnictví, jež stále rostouc stalo se již zlem, jehož dlužno litovati a jež ohrožuje zájmy obecnstva měrou stále nesnesitelnější.“¹⁴

Nařízení o nakládání s pokoutníky bylo zrušeno až přijetím zákona č. 322/1948 Sb., o advokacii (advokátní řád) ze dne 22. prosince 1948. Samotný termín pokoutnictví však z právního řádu nevymizel, neboť ustanovení § 34 advokátního řádu z roku 1948 bylo nazváno „Pokoutnictví“. Podle odst. 1 tohoto zákonného ustanovení bylo upraveno, že ten kdo neoprávněně po výdělečném způsobu obstarává právní záležitosti, bude potrestán okresním národním výborem pro přestupek vězením do 6 měsíců a pokutou do 100.000 Kčs. Pro případ nedobytnosti pokuty bude uložen podle míry zavinění náhradní trest vězení do 6 měsíců a dále, že přestupek pokoutnictví se promlčuje ve 3 letech.

Současná právní úprava již pojem pokoutnictví nezná, avšak stanovuje následující. Podle ustanovení § 35 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu může být obhájcem v trestních věcech pouze advokát. Podle ustanovení § 27 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu může soud zastoupení nepřipustit, jestliže zástupce zřejmě není způsobilý k řádnému zastupování, anebo jestliže jako zástupce vystupuje v různých věcech opětovně. Advokátský přímus dále platí např. v řízení před Nejvyšším soudem ČR nebo Ústavním soudem ČR.

Jak vyplývá z výše popsaného a zejména z tehdy platné právní úpravy, v období Bachovského absolutismu se advokacie nacházela ve stavu, kdy byla možnost volné odborné diskuze de lege ferenda prakticky nulová, což mělo

---

¹³ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1912, č. 4. a 5. Str. 48.

¹⁴ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1913, č. 1. Str. 2.

souvislost i s cenzurou, nicméně v advokátním stavu byla myšlenka otevřené advokacie stále živá.¹⁵

Změna nastala počátkem roku 1861, kdy bylo zahájeno vydávání časopisu Právník. Prvními redaktory byli Rudolf kníže Thurn – Taxis, Jan Jeřábek a Karel Jaromír Erben. V té době nebyl ani jeden z nich advokátem.¹⁶

V prvním ročníku časopisu Právník je na stranách 174 – 175 vydán článek pojmenovaný jako Zdaliž jest radno, aby advokátství prohlášeno bylo za svobodné. Autor článku kritizuje poměry v advokacii a požaduje její reformu. Hlavní kritika směřuje k principu numerus clausus. Reforma advokacie by měla spočívat zejména v tom, že se stane nárokovou. Všichni, kdo by splnili podmínky, by se mohli stát advokáty, čímž by byl princip numerus clausus zrušen. Rovněž je zde kritika toho, že princip numerus clausus je zde držen i z toho důvodu, aby měli současní advokáti zachovanou jistotu výdělku. S tímto postojem autor článku nesouhlasí a domnívá se, že je to právě trh, který by měl počet advokátů regulovat. S tím rovněž souvisí i to, že by mělo být na každém advokátu, kde bude advokacii vykonávat, což bude prospěšné i pro občany, neboť advokacie se stane dostupnější a konkurence bude mít vliv na kvalitu právních služeb i na její cenu. K této problematice autor uvádí: „A jaký prospěch měly by z uvolnění advokátství strany sporné, jaké pohodlí, jaké ušetření času a útrat, když advokáta potřebují, a nemusejí se po něm sháněti v délce, nébrž ho mají na blízku! Zdali není patrné, že čím více jest advokátů, tím důkladnější a předce levnější jich práce a že aby důvěru svých klientů sobě zachovali, také se přičiňovati musejí k brzkému spořádání a skončení záležitostí jim svěřených?“ Závěrem autor jako příklad uvádí, že např. i lékaři mohou své povolání vykonávat kdekoliv a není ani omezován jejich počet. Pak tedy vyvstává otázka: „Proč by nemohlo totéž býti také při advokátech, v jichž zastávání spočívají věci vůbec předce méně důležité, totiž vlastnictví a jiná práva? Proč má neustále trvati dosavadní monopol advokátský, když jiné živnostenské monopoly, co obecnstvu škodlivé, již došly svého zrušení?“ A.S.¹⁷

Teprve až o tři roky později byla v časopise Právník uveřejněna zpráva pojmenovaná jako „K svobodné advokacii“ a bylo v ní uvedeno následující:

---

¹⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 95.

¹⁶ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 28.

¹⁷ ŠROL, A. *Zdaliž jest radno, aby advokátství prohlášeno bylo za svobodné*. Právník. 1861, roč. 1, č. 3, str. 174 – 175.

„Osnova nového řádu advokátního jest již hotova. Vypracoval ji odborný rada rytíř Mitis, tentýž, který jesti původcem advokátního řádu z roku 1849, nyní platného. V osnově této obsažena jest ovšem základní zásada volného vykonávání advokacie; a však užito při tom za vzor řádu rýnsko-pruského. Dle toho dovoleno má býti každému zkušenému advokátovi bez rozdílu, aby zastupoval strany před soudem, naproti tomu se ale vyhrazuje tak zvaným zástupcům, by pře k vylíčení od stran přebírali, je zkoušeli a upravovali, se stranami jednali a. p. Zástupové ti jmenování budou od soudu. Nový řád advokátní bude spolu s osnovou o organizaci soudů radě říšské předložen v příštím jejím zasedání“.¹⁸

Autorem osnovy nového řádu advokátního byl tedy opět odborný rada rytíř Mitis, autor provizorního advokátního řádu z roku 1849. Zásadní změnou mělo být, že advokacie bude postavena na základní zásadě volného vykonání advokacie. Advokáty v Čechách lze označit za pouhé pozorovatele legislativního procesu, neboť se na něm aktivně nepodíleli. Naopak aktivnější byla Vídeňská advokátní komora, která bývá označována za předkladatele osnovy nového advokátského řádu. Svědčí o tom například tato zpráva v časopisu Právník: „V ministerstvu spravedlnosti počala již rokování o petici vídeňských advokátních kandidátů dr. Herbstem svého času podané, v níž žádá za svobodnou advokacii, pro případ za rozmnožení míst advokátních ve Vídni“. Rovněž bylo dáno na vědomí, že advokáti, kteří již advokacii vykonávali, měli obavu z konkurence a na současném stavu nechtěli nic měnit, s čímž však nesouhlasili právníci, kteří advokáty nebyli. Ještě v roce 1867 „pražská komora advokátů“ doporučovala zpřísnění kritérií při teoretických státních a rigorózních zkouškách. To bylo odůvodněno, „aby takto do praktického života uvedeni byli jenom právníci, teoreticky úplně vzdělaní“. Pražská advokátní komora současně navrhovala, aby o tom, zda kandidát splnil veškeré podmínky, rozhodoval v první instanci výbor příslušné advokátní komory. Dále bylo navrhováno, aby „Vyřizování stížnosti ve věcech těch podaných přísluší pak té které komoře advokátův jakožto stolici druhé, a c. k. Nejvyššímu soudu jakožto stolici třetí“. Debata o nové podobě advokacie byla místy až vyhrocená, což mělo za důsledek déle trvající legislativní proces. Současně nebyla právní úprava přijata komplexně. Advokátní řád byl

---

¹⁸ *K svobodné advokacii*. Právník. 1864, roč. 3, str. 395.

přiját v roce 1868, zatímco disciplinární řád by schválen až v roce 1872, přestože jeho osnova byla připravena již v roce 1868.¹⁹

Provizorní advokátní řád rovněž upravil organizaci advokacie, kdy byly zřízeny advokátní komory sdružující advokáty sídlící v obvodu vrchního resp. zemského soudu. V Čechách tak vznikly advokátní komory v Praze, Brně a později v Opavě.²⁰ Zřízením komor byla uskutečněna dávná touha, aby měla advokacie samostatné korporace obdobné sdružením advokátů v západní Evropě. Vzorem byla úprava francouzská. Advokátní komora byla právnickou osobou. Na valné hromadě byl volen prezident a stálý výbor, a to na jeden rok. Advokátní komora si dále určovala jednací řád, vydávala předpisy týkající se správy svého majetku, volila zkušební komisaře k advokátním zkouškám, podávala dobrozdání ministru spravedlnosti ke jmenování advokátů, vyjadřovala se vrchnímu soudu k suspendování nebo propuštění advokáta, byla oprávněna podávat návrhy zákonů a dbala na udržení cti a vážnosti advokátního stavu. Výbor komory měl vrchní dozor nad kandidáty advokacie svého obvodu a jmenoval bezplatné zástupce chudých. Náklady na chod komory byly hrazeny z prostředků advokátů. Prezident a členové stálého výboru vykonávali funkce bezplatně.²¹

Podle ustanovení § 10 provizorního advokátního řádu bylo pro připuštění k advokacii potřeba rakouské státní občanství, dosažená fyzická zletilost, zachovalý způsob života a vykonání advokátní zkoušky nebo před vyhlášením tohoto nařízení vykonání fiskální zkoušky, kterou bude prověřena způsobilost k vykonání advokátství.

Podle ustanovení § 12 provizorního advokátního řádu mohl být připuštěn k advokátní zkoušce kandidát, který nabyt doktorátu na rakouské univerzitě a vykonal po nabytém doktorátu praxi po dobu tří nebo pěti let po dokončení právnických studií bez zřetele na rok dosažení doktorátu. Uznávala se praktická způsobilost získaná službou u rakouského soudu, fiskálního úřadu nebo tuzemského advokáta. Vysvědčení o praxi u advokáta muselo být potvrzeno výborem oné advokátské komory, které vystavení přísluší.

V té době probíhala právnická studia převážně v němčině, tedy další podmínkou ke složení advokátní zkoušky byla i znalost německého jazyka. Česky

---

¹⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 96 – 97.

²⁰ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 29.

²¹ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 6.

v tomto období přednášeli např. advokáti Vendelín Grünwald, Josef Frič či Eduard Gundling. Výuka na právnické fakultě probíhala v letech 1849 – 1868 oproti předchozímu období v poněkud reformované podobě, mezi mimořádné předměty byly zařazeny i přednášky o advokátní praxi vedené advokátem Leopoldem Alexandrem Ehrenfeldem.²²

V ustanovení § 16 provizorního advokátního řádu byla upravena advokátní zkouška. V tomto ustanovení bylo konstatováno, že advokátská zkouška má prověřit znalosti v civilním a trestním zákonodárství. Jednalo se tedy pouze o obecnou úpravu, kterou bylo potřeba doplnit prováděcím právním předpisem. Prozatímní advokátní řád doplnilo nařízení ministerstva práv č. 328/1850 ř. z., ze dne 7. srpna 1850. Toto nařízení neupravovalo pouze podrobnosti zkoušky advokátní, rovněž v něm byly upraveny podrobnosti zkoušky soudcovské a zkoušky notářské.

Vůbec poprvé byla upravena zásada, že zkouška složená u vrchního zemského soudu má platnost ve všech korunních zemích, ve kterých nabyt účinnosti všeobecný občanský zákoník a trestní zákon. Podmínkou k přípuštění k advokátní zkoušce byla vykonaná praxe po dobu čtyř let. Praxe se vykonávala u advokáta a soudních orgánů. Povinnost vykonat část praxe u soudních orgánů byla upravena zcela nově. Z tohoto důvodu bylo v uvedeném nařízení nově stanoveno, že koncipient musí půl roku působit u zemského soudu, okresního soudu a u státního zastupitelství, celkem tedy jeden a půl roku. Dále z této čtyřleté praxe musel koncipient působit dva a půl roku u advokáta nebo u finančního úřadu (pozdější finanční prokuratury).

Advokátní zkouška se dělila na část písemnou a ústní. Jako první se vykonávala část ústní, která měla trvat nejméně dvě hodiny. Jak již vyplývá z ustanovení § 16 provizorního advokátního řádu, v rámci zkoušky ústní musel kandidát prokázat znalost v civilních a trestních předpisech. Důraz byl kladem zejména na praxi, bylo tak nutné prověřit, zda je kandidát obratný v právních jednáních, zda je schopný zastupovat u soudů ve sporných i nesporných věcech a zda je schopen sepisovat listiny v právních záležitostech. Písemná část zkoušky se rovněž týkala civilního a trestního zákonodárství a byla rozdělena na dvě části podle těchto oborů. V rámci civilní části kandidát musel sepsat podání ve sporné záležitosti a dále vypracovat rozsudek s odůvodněním. V části trestní pak musel

---

²² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 96 – 97.

kandidát sepsat obžalobu, obhajobu a trestní rozsudek. Zkouška se konala v úředních místnostech vrchního zemského soudu v přísné klauzuře. Během zkoušky měl kandidát k dispozici potřebné sbírky zákonů, jiné pomůcky nesměly být použity. Kandidát nebyl hodnocen známkou. Bylo pouze vysloveno, zda je způsobilý advokacii vykonávat či nikoli.²³

Jak již bylo výše uvedeno, nařízení upravovalo zkoušku advokátní, soudcovskou a notářskou. Advokátní zkouška byla však nejrozsáhlejší a tedy i nejobtížnější a z toho důvodu zcela oprávněně nahrazovala ostatní praktické justiční zkoušky. U soudcovské zkoušky bylo nově upraveno, že jedním ze zkoušejících komisařů musel být advokát. Tato skutečnost jen dokládala vzrůstající význam advokacie.²⁴

Provizorní advokátní řád rovněž přinesl novinku, která upravovala složení zkušební komise. Podle ustanovení § 14 provizorního advokátního řádu zkušební komisi předsedal rada apelačního (vrchního zemského) soudu. Zkušební komise byla dále složena ze dvou soudních radů a dvou advokátů. Jmenování zkušebních komisařů ze stavu soudcovského vycházelo z presidia apelačního soudu. Členové zkušební komise ze stavu advokátského byli označeni (voleni) advokátskou komorou, která měla svoje sídlo v úředním místě apelačního soudu. Podle ustanovení § 15 provizorního advokátního řádu se advokátské zkoušky jako veřejnost mohli účastnit soudci, stání zástupci, advokáti a doktorové práv.

Podle ustanovení § 13 provizorního advokátního řádu byli do 31. prosince 1850 ke zkoušce advokátské připuštěni také negraduovaní zkušení soudci, kteří prokázali, že vykonávali bezúhonně po dobu pěti let u rakouského soudu soudcovský úřad jako samosoudci nebo jako sboroví soudní radové.

Důležitým předpisem, který se pozitivně dotkl vývoje advokacie, byl rovněž císařský patent č. 164/1849 ř. z., ze dne 14. března 1849, který upravil řízení v tiskových přestupcích. Tato řízení byla založena na zásadě ústnosti a veřejnosti a advokátům bylo umožněno být v těchto řízeních obhájci.

Na principu ústnosti a veřejnosti bylo založeno celé trestní řízení upravené zákonem č. 25/1850 ř. z., ze dne 17. ledna 1850, prozatímní trestní řád (dále jen „prozatímní trestní řád“). Prozatímní trestní řád zavedl porotní soudy a zásadu obžalovací. Tímto byla advokátům dána poprvé příležitost, aby se mimo politický

---

²³ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 7.

²⁴ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 7.

život veřejně uplatnili. Mohli tak rozvinout svá řečnická umění a nadání i odborné znalosti nejen před soudci, ale i před širokou veřejností, která se soudních, zvláště porotních jednání, účastnila. O popularitu trestních obhájců se zasloužil zejména tisk a noviny.²⁵

Významný český advokát, který v té době proslul, jako úspěšný obhájce, byl mimo jiné JUDr. Josef Frič, zemský advokát jmenovaný roku 1837. JUDr. Josef Frič byl obhájcem Karla Havlíčka Borovského, který byl souzen pražskou porotou pro kritiku říšské ústavy z roku 1849. Karel Havlíček Borovský byl obžalovaný kvůli obsahu článků „Proč jsem občanem?“ a „Správa záležitostí obecných“ otištěných v časopise Slovan. Před porotou v Kutné Hoře byl Karel Havlíček Borovský osvobozen.²⁶

Možnost advokátů vystupovat v trestních řízeních však neměla dlouhého trvání. Trestní řízení bylo následně upraveno trestním řádem z 27. července 1853. Tento trestní řád zrušil porotní soudy a podstatně omezil zásadu obžalovací. Naopak byla značně rozšířena zásada písemnosti, což mělo za následek, že obhájce nemohl řádně hájit zájmy svého klienta, neboť se některých procesních úkonů nemohl vůbec účastnit.

Trestní řád obnovil zastaralý zákaz, aby si při převzetí obhajoby sjednal obhájce honorář a nechal si proplatit zálohu. Výslovně bylo zakázáno sjednat si zvláštní odměnu pro případ úspěchu ve věci. Z dnešního pohledu šlo o nařízení, které je zcela nemyslitelné. Účel těchto omezení byl zcela jednoduchý, a sice poškodit obhájce hmotně. V té době věděl každý trestní obhájce, že bylo dobývání palmáře zejména v trestních věcech po skončení zastupování značně omezené a mnohdy až nemožné. Tato omezení měla za následek, že část advokátů přestala trestní obhajobu přebírat. Je zcela jisté, že šlo o jednoznačný cíl vlády, jak omezit trestní obhajobu.²⁷ Dá se tak s jistotou říci, že trestní řád z roku 1853 byl krokem před rok 1850, kdy začal platit prozatímní trestní řád. Z těchto právních předpisů je pak zřejmé, že cílem vlády bylo omezit výkon advokátského povolání.

Bachovský absolutismus měl i za následek, že byl zanedlouho vydán nový právní předpis, který nově upravil advokátní zkoušku a nahradil nařízení ministerstva práv č. 328/1850 ř. z., ze dne 7. srpna 1850. Dosavadní nařízení

---

²⁵ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 8.

²⁶ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 8.

²⁷ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 7.

upravující advokátní zkoušku bylo nahrazeno nařízením ministerstva práv č. 264/1854 ř. z. (dále jen „nařízení o advokátní zkoušce“), jímž se dle nejvyššího rozhodnutí z 10. října 1854 vydávají nová ustanovení o zákonné zkoušce praktické, k provozování advokátství potřebné a o praxi, jíž potřeba k připuštění ke zkoušce této. Zatímco předchozí právní úprava platila jen několik málo let, tak stejně jako nařízení o nakládání s pokoutníky, i toto nové nařízení upravující advokátní zkoušku platilo jen s nepatrnými změnami až do 31. prosince 1948.²⁸

V ustanovení § 3 nařízení o advokátní zkoušce bylo stanoveno, že „ke komisi zkoušecí, ježto má zkoušku advokátní předsebráti, převzat budiž kromě přisedícího a dvou radních vrchního zemského, také advokát“.²⁹ Advokátní zkouška se tedy vykonávala před čtyřčlennou komisí, složenou z předsedy, dvou radů vrchního zemského soudu a advokáta, který byl jmenován advokátní komorou ze zvolených zkušebních komisařů. Pokud podle předcházejícího nařízení upravujícího advokátní zkoušku platilo, že členy zkušební komise byli mimo jiné dva advokáti, nově byl členem zkušební komise pouze advokát jeden. Nové pravidlo, že členem zkušební komise bude nově pouze jediný advokát, je dalším výrazným posunem zpět. Advokátní zkouška se konala u vrchního soudu zemského a měla stále část písemnou a ústní, došlo však ke změně, která spočívala v tom, že nejprve se vykonávala část písemná a pak teprve ústní. Komise se měla přesvědčit, „zdaliž a v které míře kandidát umí věci náležitě pochopovati a posuzovati, jak jest důmyslný a v pracích prakticky vycvičený a umí-li pořádně přednášeti“.³⁰

Doba soudní praxe byla nařízením o advokátní zkoušce snížena na jeden rok. Témata písemné zkoušky měla být volena tak, aby je bylo možno zpracovat během jednoho dne.³¹ Do rozpadu habsburské monarchie bylo možno vykonat advokátní zkoušku v zásadě buď německy, nebo v obou zemských jazycích, tj. česky a německy. Žadatelé, kteří žádali o to, aby mohli advokátní zkoušku vykonat výlučně v českém jazyce, byli zejména absolventi české právnické

---

²⁸ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 94.

²⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 106.

³⁰ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 31.

³¹ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 8.

fakulty. Tyto žádosti byly posuzovány vrchními soudy a byly v zásadě všechny zamítány, a to až do vzniku Československa.³²

Průběh takto nově upravené advokátní zkoušky popsal Emanuel Chalupný ve svých Pamětech. Při přípravě na advokátní zkoušku mu údajně poradil jeho „dávný kamarád Theodor Bartošek“:

„Opatřil mi seznam otázek, jaké při zkoušce té bývají kandidátům dávány, a v seznamu tom byly pod jednotlivé otázky připsány již také odpovědi, takže příprava ta byla velmi snadná. Před ústní zkouškou kandidát byl nucen složit i zkoušku písemnou. Ta byla prazvláštní: Kandidátovi byly dány spisy nějakého skutečného procesu, z nichž rozsudek byl vyňat a on měl ten rozsudek vypracovat sám; proti rozsudku pak měl podat odvolání! Zřejmý to odpor, ba nesmysl, jak řekl sám komisař, který na nás při zkoušce dohlížel: Buď rozsudek je hloupý, pravil, nebo odvolání je hloupé, protože obé sobě odporuje. A ještě zábavnějším bylo, jak jsme slyšeli z ústního podání, že zkušební komise žádala, aby správným byl rozsudek, nikoliv odvolání. Ale advokátní činnost záleží právě ve spisování odvolání, ne rozsudků – advokát přece nedělá rozsudky, ty dělá soudce. Tou zkouškou se tedy zjišťovala schopnost kandidáta pro jiné povolání, než bylo jeho.

To dost jasně osvětluje hodnotu písemných zkoušek po stránce úřední. Ale co teprve říci o stránce neúřední! Nechci to ani dnes, po 40 letech, prozrazovat plnými ústy – omezím se na hlavní věc. Zkrátka: Dozor zkušební komisaře nebránil mi, setkat se na počátku zkoušky venku s Bartoškem, a ten – jak se vůbec dělalo – spolu s kolegy zjistil, u kterého soudu a jaký rozsudek byl vydán v onom procese, který byl dán mě, a sdělil mi později onou tajemnou cestou, jaký rozsudek tehdy vyšel. Náhodou jsem toto nepotřeboval, protože sám jsem vypracoval rozsudek stejný, ale horlivost Bartoškova zaslouží ocenění. Byl to kus jeho životního programu: podvracet buržoazní zřízení“.³³

Nařízení o advokátní zkoušce zrušil až zákon č. 323/1948 Sb., jímž se zavádí odborná justiční zkouška a doplňují se předpisy o přípravné službě soudcovské.

Všechny skutečnosti výše zmíněné měly bezesporu za následek, že v letech 1849 – 1868 byl počet advokátů velice nízký. Ke konci roku 1868 bylo v Čechách celkem 216 advokátů, z čehož jich 66 působilo v Praze. Na Moravě

---

³² BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 106.

³³ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 106.

bylo celkem 92 advokátů, z čehož jich 25 působilo v Brně. Z těchto počtů je patrné, že takto nízký počet advokátů nemohl pokrýt poptávku, která v té době po právní pomoci byla. A přestože bylo v roce 1857 přijato nařízení o nakládání s pokoutníky, i přes hrozbu sankcí, pokoutnictví jenom kvetlo.³⁴

2.4 Advokacie v letech 1869 – 1918

Dnem 1. ledna 1869 vstupuje v účinnost zákon č. 96/1868 ř. z., ze dne 6. července 1868 (dále jen „advokátní řád“). S účinností tohoto zákona přichází zlatý věk české advokacie a od této doby se začínají psát dějiny moderní advokacie. V letech 1869 – 1918 byla v českých zemích vybudována svobodná advokacie, byl vytvořen právní rámec pro výkon advokátského povolání, ustavily se orgány nezávislé stavovské samosprávy, které začaly stabilně fungovat. V těchto orgánech sílil vliv advokátů, kteří byli české národnosti a kteří prosazovali užívání českého jazyka. Advokáti začali vykonávat tradiční agendu a získali konečně odpovídající společenskou prestiž.³⁵

Zásadní změnou, na kterou advokátská společnost čekala po desetiletí, bylo definitivní zrušení principu numerus clausus. Advokátem se mohl stát každý, kdo splnil podmínky stanovené zákonem. Skončilo tedy dlouhé období, kdy stát určoval počty advokátů. Někteří autoři však uvádějí, že ke zrušení principu numerus clausus při jmenování advokátů došlo již na základě provizorního advokátního řádu, kdy jmenování připadalo ministru spravedlnosti.³⁶ Ke skutečnému zrušení principu numerus clausus však došlo až advokátním řádem z roku 1868.

Advokátní řád platil na našem území až do 31. prosince 1948, tedy osmdesát let. Je tak paradoxní, že byl často označován za dílo zákonodárského chvatu. Advokátní řád ovlivnil řadu advokátských generací a vycházely z něho jak polistopadový zákon o advokacii, tak současná právní úprava.³⁷ Za předkladatele

---

³⁴ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 31.

³⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 110.

³⁶ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1. Str. 268 nebo SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie*. Brno: Doplněk, 1993. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-85765-15-2. Str. 142.

³⁷ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 110.

textu advokátního řádu bývá označován president vídeňské advokátní komory v letech 1854 – 1866 Eugen Alexander Megerle von Mühlfeld.³⁸

Advokátní řád umožnil zápis do seznamu advokátů třem skupinám osob. Zcela logicky první skupinu advokátů tvořili advokáti, kteří advokacii vykonávali již před 1. lednem 1869. V ustanovení § 35 advokátního řádu bylo stanoveno: „Advokáti, jmenovaní již toho času, když tento zákon platnosti nabude, mají právo, advokátství i dále provozovati, toliko potřebí, aby byli zapsáni do nové listiny advokátské té komory, v jejímž okršlku bydlejí“. Jednalo se tedy o advokáty, kteří advokacii vykonávali podle provizorního advokátního řádu (v Čechách 216 advokátů, z toho 66 v Praze, na Moravě 92 advokátů, z toho 25 v Brně). Ustanovení § 35 advokátního řádu posoudil v červnu roku 1869 Nejvyšší soud, který řekl, že kdo se za účinnosti provizorního advokátního řádu vzdal výkonu advokacie, nemohl ji dále provozovat na základě pouhého ohlášení.³⁹

Druhou skupinu tvořili uchazeči, kteří splnili podmínky stanovené v ustanovení §§ 1 – 5 advokátního řádu.

Třetí skupinu tvořily osoby uvedené v ustanovení § 6 advokátního řádu. V tomto ustanovení bylo konstatováno: „Byl-li by kdo pět let hlasujícím radou u některého soudu sborového v těchto zemích, v kterých má tento zákon platnost, nahraňuje se tím doktorství, zkouška a praxe advokátská“. Tato zákonná úprava, kterou lze označit za „mimořádnou formu přijetí do advokacie“, se stala značně diskutabilní. K výkonu advokacie se dostaly osoby práva méně znalé a nezkušené. To současníkům tolik nevadilo, neboť vzhledem ke zrušení principu numerus clausus si s touto skutečností poradila konkurence. Větší obava však byla, že by „soudní radové, odcházející do výslužby otevírali advokátní kanceláře na oko, aby umožnili provozovat advokacii synovi nebo začátečníkovi bez zákonité praxe“. ⁴⁰

Nejpočetnější skupinu tvořili uchazeči z tzv. druhé skupiny. Tito uchazeči museli splnit následující podmínky. Jednalo se o podmínky:

- občanství stanovené jako „aby měl právo domovské v některé obci v těchto království a zemích“,
- svéprávnosti stanovené jako „aby byl soběprávný“,

---

³⁸ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: vybrané texty z dějin a současnosti advokacie*. 1. vyd. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2000. ISBN 80-902627-7-5. Str. 41.

³⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 111.

⁴⁰ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 114.

- vykonání právnických studií stanovené jako „aby dokonal studia právnicko – politická a byl po odbytých zkouškách přísných na některé universitě v těchto královstvích a zemích povýšen za doktora“,
- praxe stanovené jako „aby se prakticky cvičil tím způsobem a po ten čas, jak zákon vyměřuje“,
- složení advokátní zkoušky stanovené jako „aby odbyl s prospěchem zkoušku advokátskou“.

Samotná právní praxe byla podrobněji upravena v ustanovení § 2 advokátního řádu, který stanovil následující: „Co se týče cvičení praktického, prokázati náleží sedmiletou praxi advokátskou, ježto se počítá ode dne vyplnění výminek ku vstoupení do praxe soudní zákonem vyměřených, totiž:

- a) jednoroční praxi civilní a trestní a některého sborového soudu těchto království a zemí,
- b) šestiletou praxi u některého soudu nebo advokáta v těchto královstvích a zemích, z kterýchžto šesti let však má kandidát nejméně tři léta po doktorství u advokáta v praxi strávit,
- c) praxe u c. k. prokuratury pokládá se za praxi u advokáta.

Soudní praxi potvrdí soud, praxi u advokáta výbor komory advokátské a praxi u finanční prokuratury odbytou finanční prokuratura“.

Tato zákonná úprava však nezohledňovala vojenskou službu. V prosinci roku 1888 Nejvyšší soud stanovil, že „čas, který strávil právní praktikant v aktivní vojenské službě, má se mu počítati do advokátní praxe“. Později se toto rozhodnutí stalo podkladem pro zákonnou úpravu.⁴¹

Advokátní praxe se počítala ode dne, kdy bylo výboru komory doručeno oznámení kandidáta, že započal praxi u některého advokáta. Podle ustanovení § 28 advokátního řádu výbor advokátní komory vedl listu kandidátů advokátských. Podle ustanovení § 3 advokátního řádu mohl být k advokátní zkoušce uchazeč připuštěn, pokud prokázal uplynutí čtyř let z předepsané praxe a doktorát. Kandidát, který splnil všechny zákonem požadované podmínky pro zápis, musel ještě podle ustanovení § 5 advokátního řádu u vrchního soudu zemského přísahati: „Že chce císaři věren a jeho poslušen býti, základní zákony státní a jiné zákony bez přerušení zachovávat a povinnosti své svědomitě plniti“. Nechtěl-li by vrchní

---

⁴¹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 113.

soud zemský kandidáta pod přísahu vzítí nebo pokud ho nechtěl připustit k advokátní zkoušce, mohl si takový kandidát podat rekurz k nejvyššímu soudu.

Podle ustanovení § 7 advokátního řádu měl kandidát následně po vykonání přísahy u výboru komory advokátské, v jejímž okršlku bydlí, požádat, aby byl zapsán do listu advokátského. Podle článku IV. uvozovacího zákona se za zápis do listu advokátského platila taxa 10 zlatých, a to známkami kolkovými. Zápis do listu advokátského mohl výbor odepřít pouze v zákonem stanovených případech. Jednalo se o překážky trestního nebo disciplinárního rázu. Pokud byl výborem zápis odepřen, mohl se uchazeč nejprve obrátit s odvoláním k advokátní komoře a následně k Nejvyššímu soudu.⁴² Podle ustanovení § 30 advokátního řádu se mohli k vrchnímu soudu zemskému a následně k Nejvyššímu soudu odvolat žadatelé o zápis do listiny kandidátů advokátských, pokud jim byl odepřen zápis do této listiny nebo byli z této listiny vymazáni nebo pokud jim nebyla potvrzena soudní praxe.

Pokud bylo výše uvedeno, že advokacie se stala samostatnou, tak si stát ponechal v malé míře kontrolu nad činností advokátských komor, kterou svěřil vrchním zemským soudům, Nejvyššímu soudnímu dvoru a ministru spravedlnosti. Těmto třem orgánům byla komora povinna oznamovat zápis do listiny advokátů, jejich sídlo a výsledky voleb prezidenta, jeho náměstků a členů výboru. V případě déle trvajících zaneprázdnění nebo delší nepřítomnosti advokáta, měl advokát právo si zřídit substituta, oznámit jeho jméno výboru advokátní komory, která o tom má podat zprávu příslušnému vrchnímu soudu za účelem vyrozumění podřízených soudů. Advokátní řád rovněž zdůrazňuje nezávislost na soudech, kdy v ustanovení § 33 advokátního řádu je stanoveno, že „Stav advokátský jest od soudů nezávislý“. Úplné provedení této zásady však bylo odloženo až do vydání kárného statutu pro advokáty a kandidáty advokacie z roku 1872. Do této doby tresty pořádkové a disciplinární udělovaly vrchní zemský soud a Nejvyšší soud. Nicméně ani kárný řád neodebral právo soudů k zachování pořádku při soudních jednání dané jim v zákonech o řízení trestním a civilním.⁴³

Samosprávný charakter advokacie byl dán zejména tím, že o všech věcech advokacie a advokátů rozhodovaly v první instanci orgány advokátní komory. Současně však platilo, že soudní orgány byly odvolací institucí. Ve vztahu

---

⁴² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 114.

⁴³ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 18 - 19.

k advokacii mělo pak pravomoci zejména ministerstvo spravedlnosti. Podle ustanovení § 22 advokátního řádu pak bylo ministru spravedlnosti umožněno, aby po vyslyšení nynějších komor mohl zřídit jiné komory a měnit okrsky. Podle ustanovení § 27 advokátního řádu komora advokátská vydávala svůj jednací řád a jednací řád výboru, nicméně tato úprava byla předkládána ministerstvu spravedlnosti ke schválení.⁴⁴

Část druhá advokátního řádu upravovala v ustanovení §§ 8 – 21 práva a povinnosti advokáta. Advokátní řád pařil k předpisům, které tuto oblast upravovaly pouze rámcově. Podrobněji řešil pouze práva a povinnosti povolání.⁴⁵ Na problematiku práv a povinností povolání je potřeba se podrobněji zaměřit, neboť porušení povinností povolání bylo častým kárným proviněním advokáta nebo kandidáta advokátského a zakládalo kárné stíhání. V následujících řádcích se tedy zaměřím na nejdůležitější práva a povinnosti advokáta a kandidáta advokátského, tak jak je upravoval advokátní řád.

Jednalo se o hmotně-právní úpravu, která byla aplikována v disciplinárním řízení.⁴⁶ Podle ustanovení § 8 advokátního řádu bylo hlavním právem advokáta zastupovat strany ve všech právních věcech. Výlučným oprávněním advokáta pak bylo zastupovat v případech, kdy je to výslovně požadováno zákonem. Jednalo se zejména o sepis dovolání, zastupování před pracovními soudy, sepis stížností k Nejvyššímu soudu nebo sepis stížností k volebnímu soudu.⁴⁷

Advokát byl pak povinen vést převzatá zastoupení pilně (horlivě), věrně a svědomitě. Horlivost byla definovaná tak, že byl advokát povinen obstarat zastoupení bez zbytečného průtahu a měl využít veškerých svých vědomostí. Věrnost ke klientovi byla základním pilířem důvěry práva hledajícího občana ke stavu advokátskému. Příkazy věrnosti ukládaly advokátovi, aby to, co se dozvěděl ve své vlastnosti právního přítele strany, nezneužíval ke škodě strany. Svědomitost ukládala advokátovi povinnost, aby nezatajoval straně skutečný právní stav a aby poučil stranu o mylném jejím pojmání domnělého bezpráví, o zjevné zbytečnosti nebo nemožnosti těch právních kroků, jež strana chce

---

⁴⁴ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 114.

⁴⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 117.

⁴⁶ BALÍK, S. Disciplinární řízení proti advokátům a kandidátům advokacie v Čechách v letech 1872-1914. In *Dny práva 2013 = Days of law 2013*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, str. 7-15.

⁴⁷ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 21 – 22.

podniknouti, a trvá-li strana přes to na určitém právním postupu, má odepřít zastupování ve věci, jejíž naprostá beznaděj je mu zřejmá.⁴⁸

Stejně jako současná právní úprava i advokátní řád ukládal advokátovi povinnost v podobě archivace spisu po dobu pěti let od skončení zastupování. V ustanovení § 12 advokátního řádu k tomu bylo výslovně uvedeno, že „Schovávati spisy pomine po pěti letech, počínajíc od té chvíle, kdy přestal advokát stranu zastupovati“. V ustanovení v § 11 advokátního řádu byla upravena odpovědnost advokáta za škodu, kterou by způsobil klientovi. Podle tohoto ustanovení „Advokát jest povinen, věc jemu svěřenou, pokud zmocnění k tomu platnost má, obstarati a bude z toho práv, kdyby toho neučinil“. Podle ustanovení § 1003 zákona č. 946/1811 ř. z. ze dne 1. června 1811 všeobecného zákoníku občanského (dále jen „všeob. zák. obč.“) byl advokát povinen vyjádřiti se bez prodlení, zda nabízené zastupování přejímá aneb je odmítá. Pokud tak advokát neučinil, porušil tak povinnost povolání. Přijal-li advokát zastoupení, jest povinen toho zastoupení vésti podle ustanovení §§ 9 a 10 advokátního řádu, a pokud tak nečinil, jest tak odpovědný civilně i kárně. Z hlediska civilněprávního byl advokát povinen nahraditi klientovi škodu jeho proviněním vzešlou. Kárně advokát odpovídal jen tehdy, když byla škoda způsobena tím, že byla porušena některá z povinností uložené jemu jako zástupci z povolání. Po stránce subjektivní nebylo třeba, aby byl prokázán úmysl, stačí i pouhá nedbalost.⁴⁹

V ustanovení § 11 advokátního řádu byla dále upravena možnost advokáta vypovědět klientovi plnou moc. Podle tohoto ustanovení „Advokát má právo, straně své dáti výpověď, jest ale povinen, zastupovati ji ještě 14 dní, od dání výpovědi počínajíc, pokud potřebí, aby ji uhájil právních následků, totéž jest povinen učiniti, kdyby jemu strana dala výpověď. Kdyby však strana advokátovi odvolala mandát, jest tohoto závazku zproštěn“. Možnost advokáta vypovědět plnou moc byla projevem zásady svobodného výkonu advokacie. Zákonná úprava však myslela na to, aby advokát neponechal klienta v určitý okamžik bez zastoupení. Proto bylo oprávnění vypovědět plnou moc omezeno tím, že po dobu následujících čtrnácti dní byl advokát povinen činit úkony, které měly klienta chránit před právní újmou. Rozdíl mezi výpovědí plné moci a jejím odvoláním

---

⁴⁸ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 24.

⁴⁹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 30.

nebyl v advokátním řádu přesně stanoven. Pokud však klient výslovně prohlásil, že si nepřeje, aby ho dosavadní advokát dále zastupoval, byl advokát povinností zastupovat klienta ještě následujících čtrnáct dní zproštěn.

Zásada svobodného výkonu advokacie byla rovněž projevena v ustanovení § 10 advokátního řádu, kde bylo stanoveno, že „Advokát není povinen, bráti na sebe zastoupení nějaké strany, a může ho odepřít, neřekna proč“. Současně však byla advokátovi naopak uložena povinnost zastoupení odmítnout „Zastupoval-li v téže věci nebo ve věci s ní spojené stranu druhou aneb měl-li v takových věcech prvé činiti co soudce nebo co státní zástupce, tedy povinen jest zastoupení nepřijímati, ano ani rady neudělovati. Taktéž nemůže v též rozepři právní obou stran zastupovati, ani jim rady udělovati“. Advokátní řád byl tak vybudován na zásadě volného výkonu advokátského povolání. Bylo pouze na vůli advokáta, zda zastoupení převezme či nikoli. Uvedené však bylo částečně omezeno rovněž ustanovením § 10 advokátního řádu, kdy bylo stanoveno, že „Nechtěl-li by nikdo z advokátů z dobré vůle vzíti na sebe zastoupení strany, která může platiti, má jí výbor advokátský advokáta za zástupce zříditi, v kteréž případnosti tento advokát jest povinen, když se mu zjistí náklady zastupitelské, zastupitelství převzítí“. Jednalo se tedy o případy, kdy advokát nebyl oprávněn převzetí zastoupení odmítnout, a to ve věcech, kdy byl ustanoven placeným zástupcem nebo když měl zastupovat chudé.

Podle výše popsané zákonné definice, byl druhým omezením případ, kdy advokát určitá zastoupení nesměl přijmout. Jednalo se o tzv. zákaz podvojného zastoupení. Až advokátní praxe vyložila pojem podvojného zastupování daleko šířeji, než jak to vyplývá ze zákonného ustanovení. Zákaz podvojného zastoupení platil nejen pro samotného advokáta, ale i pro společníka jeho kanceláře a pro kandidáta advokacie. Zákaz se vztahoval na řízení sporná i nesporná, trestní, správní i civilní. Ve sporném řízení byl zákaz podvojného zastoupení absolutní a rozhodující byla pouze okolnost, zda advokát ve stejné věci nebo ve věci související zastupoval protistranu. V nesporném řízení platil zákaz podvojného zastoupení, pouze pokud by šlo o zastoupení protichůdných zájmů. Konečně zákaz podvojného zastoupení v řízení trestním se týkal obhajoby více obviněných, kde reálně hrozilo, že vedení obhajoby jednoho z nich bude znamenat kolizi s dalším z obviněných. Pokud advokát zastupoval dvě strany, byl považován za

poradce obou těchto stran. Pokud by následně vznikl mezi těmito stranami nějaký spor, není přípustné, aby v tomto sporu advokát zastupoval jednu z těchto stran.⁵⁰

Poslední povinnost, která byla uložena advokátovi na základě ustanovení § 10 advokátního řádu, byla definovaná tak, že „Advokát jest vůbec povinen poctivostí a počestností ve svém chování čest a důstojnost stavu zachovávatí“. Povinnost, která byla advokátovi dána tímto zákonným ustanovením, vyžadovala od advokáta, aby se vyvaroval jednání, které by bylo možno označit za neupřímné a záludné. Této zásadě se rovněž přičilo, pokud advokát uzavřel ujednání, které byla neplatná a nezávazná z hlediska právních předpisů, a potom by sám advokát namítal neplatnost takových ujednání. Obdobně bylo posuzováno, pokud by advokát namítal např. neplatnost soudního smíru, který dříve sám uzavřel.⁵¹

V ustanovení § 9 advokátního řádu byla upravena povinnost mlčenlivosti, která byla definovaná takto: „Advokát jest povinen, zachovávatí tajnost u věcech jemu svěřených. V řádu soudu civilního a trestního ustanoven jest, pokud v příčině toho, co mu jakožto zástupci a obhájci od strany bylo svěřeno, zproštěn jest závazku, vydati vysvědčení v řízení civilním nebo trestním“. Povinnost mlčenlivosti lze definovat jako povinnost absolutní. Tato povinnost neměla být ze strany advokáta porušena ani za situace, kdyby její zachování bylo na újmu vlastních zájmů. V této souvislosti bylo judikováno, že „Ve vlastních palmárních sporech jest advokát povinen přesně dbáti této povinnosti, i kdyby její plnění mělo v zápětí za následek zmaření uspokojení jeho nároků na honorář“. Povinnost mlčenlivosti se vztahovala i na skutečnosti, které nebyly advokátovi sděleny přímo klientem. Šlo o případy, kdy se advokát určité informace dověděl v souvislosti se zastupováním. Povinnost mlčenlivosti se vztahovala i na případ, kdy se advokát domníval, že porušení této zásady může být v zájmu klienta. Advokáta mohla povinnosti mlčenlivosti zprostit pouze osoba, která byla označována jako „pán dotyčného tajemství“. Povinnost mlčenlivosti trvala i po skočení právního zastoupení.⁵²

---

⁵⁰ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 26 – 27.

⁵¹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 29.

⁵² HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 25.

Podle ustanovení § 12 advokátního řádu bylo povinností advokáta, že „Když advokát přestane stranu zastupovati, povinen jest, vydati jí k požádání původní listiny a spisy, jestliže mu ale nezaplatila, má právo dáti na její útraty vzdělati a zadržeti přepisy spisů jí vydaných, jichž má k vyměření nákladů zastupitelských zapotřebí. Advokát není povinen vydávati straně návrhů spisů, psaní, jež mu strana psala a jiných spisů ručních, ani průkazů o tom, co zaplatil a co nebylo mu posud nahrazeno, ovšem ale jestli povinen, vydati jí přepis toho, když za to požádá a zaplatí“.

Podle tohoto zákonného ustanovení bylo možné listiny rozdělit na dvě skupiny. V první řadě se jednalo o originály smluv a úřední listiny. Tyto listiny byl advokát povinen bezodkladně vydat klientovi na základě jeho žádosti. Zákon současně umožňoval advokátovi pořídit z těchto listin opisy za situace, pokud klient řádně nezaplatil. Takové opisy pak sloužily advokátovi jako podklad k zaplacení odměny, když se advokát uhrazení odměny musel domáhat např. soudní cestou. Za takové situace náklady, které advokátovi vznikly v souvislosti s pořízením opisů, byl povinen uhradit klient, který advokátovi řádně nezaplatil, a o tuto částku se navyšovala odměna advokáta. Advokát nebyl oprávněn podmiňovat vydání originálů listin na zaplacení své odměny.

V druhé řadě se jednalo zejména o koncepty a průklepy podání a doklady o platbách, které advokát za klienta provedl. Tyto listiny nebyl advokát povinen vydat klientovi v originále. Na základě žádosti klienta byl advokát povinen vydat mu opisy takových listin, náklady s tím spojené byl klient povinen advokátovi uhradit.

Samostatnou a spornou skupinu tvořily listiny protistrany, které byly advokátovi v rámci zastupování doručeny. Otázka, zda byl advokát povinen vydat takové listiny v originále nebo zda byl povinen vydat pouze opisy na náklady klienta, se posuzovala individuálně z hlediska důležitosti takových listin.⁵³

V ustanovení § 12 advokátního řádu byla ještě upravena povinnost advokáta uchovávat advokátní spisy po dobu 5 let od skončení zastupování. Ustanovení § 13 pak upravovalo, že po skončení zastupování nebyl advokát povinen vrátit klientovi udělenou plnou moc, na základě které ho zastupoval. Právem klienta však bylo, aby na takové plné moci písemně uvedl, že ji odvolal.

---

⁵³ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 31 – 32.

Ustanovení § 14 advokátního řádu upravuje postup advokáta v situaci, kdy by nemohl zastupovat svého klienta osobně. V tomto ustanovení je konstatováno, že „Advokát má právo, kdyby ho něco zašlo, zřídit si jiného advokáta za substituta se závazkem v zákoně ustanoveným; zašla-li by ho však překážka trvalá nebo byl-li by delší čas nepřítomen, má výboru komory advokátské oznámiti, koho si za substituta zřídil, a výbor to má oznámiti vrchnímu soudu zemskému, aby o tom dal věděti soudům pod ním postaveným“. Ustanovení tohoto paragrafu vychází ze zásady, že advokacie byla svobodné povolání, které se vykonávalo osobně. Osobní výkon advokátního povolání byl důsledkem toho, že poměr mezi advokátem a klientem byl založen na důvěře klienta ve svého advokáta. Bylo v přímém rozporu s advokátním řádem, aby advokát přenechával výkon advokacie v podstatném rozsahu jiným osobám. Jednalo se zejména o osobu, kterou by advokát kryl svým jménem, neboť k výkonu advokacie nebyla oprávněná, tedy nebyla advokátem nebo kandidátem advokátským.

Bylo právem advokáta, aby se nechal zastoupit jiným advokátem, a to v určitém úkonu nebo v určitém úseku řízení. K substituci pro určitý úkon nebo pro určitý úsek řízení advokát nepotřeboval svolení klienta. Pokud se chtěl advokát nechat zastoupit v celém řízení, musel k tomu mít zvláštní zmocnění. Pokud advokát takovým svolením nedisponoval a přesto by se nechal zastoupit v celém řízení, došlo by tak k porušení osobní důvěry klienta k advokátovi.

Pokud byl advokát déle nepřítomen, bylo naopak jeho povinností zřídit si substituta. Jméno a sídlo tohoto substituta musel advokát současně oznámit výboru komory advokátské. Substitut, který zastupoval advokáta v jeho nepřítomnosti, mohl být pouze advokát. Poměr mezi substituentem a substitutem byl poměrem mandátním se všemi důsledky z toho vyplývajícími. Advokát, který si za sebe ustanovil jiného advokáta, ručil za jeho jednání pouze v mezích ručení za culpa in eligendo (odpovědnost za vhodný výběr osoby). Substitut byl povinen obstarat převzatý úkon zejména podle zásad uvedených v ustanovení §§ 9, 10 a 11 advokátního řádu. Povinností substituenta pak bylo zaplatit substitutu odměnu a nahradit mu hotové výdaje. Nezaplacení takové odměny pak zakládalo skutkovou podstatu kárného provinění proti cti a vážnosti advokátního stavu.⁵⁴

Další možnost, jak se mohl nechat advokát zastoupit, upravovalo ustanovení § 15 advokátního řádu. V tomto ustanovení bylo uvedeno, že „Jde-li o

---

⁵⁴ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 33 – 34.

nějaké jednání, kde není výslovně nařízeno, aby se k němu přivzal advokát, může advokáta pod jeho odpovídáním zastupovati kandidát advokátský, u něho v praxi postavený, který má předložiti legitimaci výboru komory advokátské“. V případech, ve kterých nebylo výslovně požadováno zastoupení advokátem, se advokát mohl nechat zastoupit kandidátem advokátským. Jednalo se o zástupčí právo kandidáta bez tzv. substitučního zastoupení. V těchto případech kandidát advokacie vystupoval jménem advokáta a nepotřeboval, aby mu byla udělena substituční plná moc. Listinou, kterou se kandidát advokátský prokazoval, byla legitimace, která byla vydávána výborem advokátní komory.⁵⁵

V ustanovení §§ 16 a 17 advokátního řádu byla upravena odměna za zastupování advokátem. Advokát měl „vždy právo, vymíniti sobě určitou odměnu; není mu však dovoleno věc, o kterou jest rozepře, výplatou na sebe převésti, ani celou ani část jeho“. Advokát měl tedy právo sjednat si s klientem odměnu. Toto právo však nebylo absolutní. Oprávnění sjednat si odměnu bylo omezeno zákonem a stavovskými předpisy. Pokud by si z hlediska odměny advokát sjednal smlouvu, která by se přičila zákonu nebo dobrým mravům, byla by taková smlouva neplatná. Neplatná byla zejména smlouva, pokud by na jejím základě advokát na sebe převedl věc spornou jemu svěřenou nebo by na základě takové smlouvy advokátovi náležel určitý podíl s přisouzené částky. K tomuto ustanovení se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí, kdy uvedl: „Není neplatnou úmluva (§ 879 odstavec druhý čís. 2 obč. zák. a § 16 adv. řádu), již si dal advokát za rozepře poustoupiti od klienta na úhradu svých zástupčích útrat útraty, jež budou klientovi ve sporu přisouzeny, a pokud by tyto útraty nestačily, i část vymáhané pohledávky“ (rozh. č. 3694).⁵⁶

Pro úplnost je potřeba doplnit, že žalobce – advokát se svou žalobou uspěl v prvním stupni, avšak odvolacím soudem byla žaloba zamítnuta. O dovolání žalobce bylo následně rozhodnuto tak, že Nejvyšší soud obnovil rozsudek soudu prvního stupně. Dovolací soud nesdílel právní názor odvolacího soudu, přičemž své rozhodnutí odůvodnil následovně. „Zakazuje-li zákon advokátu, by nepřevédl na sebe svěřenou mu spornou věc, chce ho jedině uchrániti před zdáním, že by chtěl z právního zastupování způsobem s hlediska slušnosti nesrovnatelným těžiti.

---

⁵⁵ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 35.

⁵⁶ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 37.

Toto zdání nemůže vzejít, když si dá advokát klientem postoupiti za své zástupčí útraty v rozeprá, jím prováděné, jemu spravedlivě vzešlé, jeho klientovi přisouzené útraty, jež ve skutečnosti ani nejsou klientovými, totiž klientem vydělanými útratami, a nestačí-li tyto přisouzené útraty k úhradě zástupčích útrat advokátových, také, pokud se na tyto nedostává z přisouzených útrat, část klientovy vysouzené pohledávky. Takový počín advokátův nemůže býti ztotožňován s převedením sporné věci na sebe, jakou mají na mysli shora uvedené, takové převedení zakazující, předpisy.⁵⁷

Část třetí advokátního řádu pojmenovaná jako „O komoře advokátské a výboru jejím“ upravovala v §§ 22 – 33 stavovskou samosprávu. Advokátní řád z roku 1868 zavedl nezávislost advokátského stavu a současně prohloubil a posílil pravomoci stavovské samosprávy. Stavovská samospráva byla vykonávána prostřednictvím advokátních komor. V letech 1869 – 1918 v českých zemích působily tři advokátní komory. Jednalo se o Advokátní komoru v království Českém, která měla sídlo v Praze, o Moravskou advokátní komoru se sídlem v Brně a Slezskou advokátní komoru se sídlem v Opavě.⁵⁸

Se zápisem do listy advokátské souviselo právo volit a být volen do orgánů advokátní komory a podílet se na jejich činnosti.⁵⁹ Orgány komory byly:

- valná hromada (ustanovení § 23 advokátního řádu hovořilo o plném shromáždění),
- výbor,
- prezident a náměstek prezidentův,
- disciplinární rada, která byla upravena v části druhé disciplinárního řádu z roku 1872.⁶⁰

Výkonným orgánem komory byl výbor. Výbor se skládal z prezidenta, jeho náměstka a jednotlivých členů. O počtu členů výboru rozhodovala valná hromada. Ke zvolení bylo potřeba získat v tajné volbě nadpoloviční většinu hlasů přítomných. Pokud však v prvním ani druhém kole tajné volby nebylo dosaženo potřebné většiny hlasů, postoupili ti, kteří měli při druhé volbě relativně nejvíce

---

⁵⁷ Rozh. ze dne 8. dubna 1924, Rv I 460/24.

⁵⁸ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 119.

⁵⁹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 119.

⁶⁰ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 34.

hlasů. Současně však bylo upraveno, že do užší volby se vzal vždy dvojnásobný počet kandidátů, než kolik má být zvoleno (ustanovení § 24 advokátního řádu).

V Čechách se stalo téměř tradicí, že výbor byl složen výlučně nebo z velké části pražskými advokáty. Na Moravě pak byli členy výboru zejména advokáti brněnští. To mělo své opodstatnění, neboť účast na zasedáních výboru byla pro přespolní při tehdejších dopravních možnostech časově náročnou.⁶¹

V ustanovení § 23 advokátního řádu bylo stanoveno, že „Komory advokátské vyřizují své práce buď přímo v plných shromážděních anebo prostřednictvím svého výboru“. Vrcholným orgánem advokátní komory byla valná hromada. Valné hromadě náleželo následující:

- vydávat svůj jednací řád a jednací řád výboru,
- určit počet členů výboru,
- volit do orgánů komory, vč. volby zkušebních komisařů,
- hlasovat o rozpočtu komory, vč. rozhodování např. o výši příspěvku,
- podávat návrhy zákonů.

Podle ustanovení § 28 advokátního řádu pak výboru komory advokátské náleželo:

- vést listu advokátskou a s tím i spojené rozhodování o tom, zda má být někdo zapsán do seznamu advokátů,
- vést listu kandidátů advokátských, potvrzovat jim praxi advokátskou a vydávat jim legitimaci k substituci,
- vykonávat usnesení komory,
- vykonávat ekonomické záležitosti a vybírat příspěvky,
- vykonávat styk s úřady a vůbec s osobami stojícími mimo komoru,
- podávat dobrozdání o přiměřenosti honoráře,
- urovnávat spory mezi členy komory,
- zřizovat prozatím náměstka, kdyby některý advokát zemřel, onemocněl nebo byl nepřítomen a sám si substituta neurčil nebo určit nemohl,
- zřizovat bezplatného zástupce podle zákona,
- svolávat řádné valné hromady komory advokátské.

Prezident, náměstek prezidenta a členové výboru byli voleni na tři roky. Současně však bylo jejich povinností, po uplynutí funkčního období setrvat ve své funkci do další volby. Opětovné zvolení bylo možné, avšak pouze se souhlasem

---

⁶¹ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 119.

takové osoby, resp. taková osoba nemusela nové zvolení přijmout. Prezident předsedal komoře a výboru komory, v případě nepřítomnosti ho zastupoval náměstek. Výbor rozhodoval většinou hlasů, aby byl však usnášení schopný, bylo zapotřebí přítomnosti dvou třetin členů. Předsedající výboru měl hlasovací právo pouze v případě rovnosti hlasů.

Ustanovení § 33 advokátního řádu se stalo východiskem pro zákonnou úpravu kárné odpovědnosti advokáta a kandidáta advokátského. Vzhledem k tomu, že kárná odpovědnost advokáta a kandidáta advokátského je hlavním tématem této práce, nebudu se nyní této problematice více věnovat, neboť ta bude obsažena v dalších kapitolách.

Z hlediska dalšího historického vývoje se stal důležitým říjen roku 1905. V té době se začal vydávat Úřední věstník Advokátní komory v království Českém, který byl později přejmenován na Úřední věstník advokátní komory v Čechách (dále jen „Věstník“) s německou mutací Amtliche Mitteilungen der Advokatenkammer in Königreich Böhmen. Tímto se v advokacii upevňovaly hranice mezi národnostmi. Advokáti jednotlivých národností se pak téměř nesetkávali ve stejných spolcích, což bylo ovlivněno zejména tím, že měli obvykle i národnostně profilovanou klientelu a stáli tak při výkonu povolání často vedle svých klientů na opačných stranách. Řevnivost mezi jednotlivými skupinami advokátů pak často podporovaly i národnostně orientované právnické časopisy.⁶²

Věstník byl v období první republiky přejmenován na Úřední věstník Advokátní komory v Čechách a jeho vydávání skončilo v roce 1938. Německá verze byla vydávána do roku 1918.⁶³ Výbor advokátní komory popsal v úvodním Věstníku z října roku 1905 důvody, které ho vedly pro jeho vydávání následovně: „Hospodářský a sociální vývoj posledních desetiletí působil i na poměry advokacie. Ztížily se podmínky existenční v advokacii, zároveň však požadavky společnosti na výkonnost advokacie se zvýšily. Tím vzrostly i úkoly orgánů advokátské samosprávy – komor advokátních. Výbor advokátní komory v království Českém jest si plně vědom úkolů těch, netají si však, že k plnění jich nepostačují už prostředky, které postačovaly snad v době, kdy působnost výboru

---

⁶² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 121.

⁶³ BALÍK, Stanislav. Úřední věstník v letech 1905 – 1938. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 5. Praha. ISSN: 1210-6348. Str. 10.

přestávala ponejvíce na vykonávání pouze dozorčí a správní jeho funkce. Mimo jiné zvláště nedostatečnými objevily se způsoby, jimiž – nehledí-li se k úředním úkonům jednotlivce se týkajícím – doposud prostředkován byl styk mezi výborem a členstvem komory, jehož pěstování s ohledem na zachování poměru důvěry i získávání účinné vzájemné podpory jest zajisté důležitým. Dosud mělo-li se státi nějaké sdělení všemu členstvu anebo členstvo býti vyzýváno k součinnosti v té či oné příčině, děl se styk oběžníky, z ohledů úsporných jen zřídka a tu ještě ne vždy včasné rozesílanými; instituci valných schůzí komorních, členstvu vzdálenějšího venkova jen s citelnými osobními obětmi přístupných, již kvůli zachování žádoucí váhy jejich projevů a i z technických příčin nelze ani přizpůsobiti potřebě čilejšího a živějšího styku; jinak členstvo o činnosti výboru dovídalo se jednou do roka z jednacích zprávy a občas z kusých zpráv novinových. Těmito úvahami a snahami veden rozhodl se výbor vydávati pro svoje členstvo Úřední Věstník, jehož prvé číslo tímto pánům členům komory předkládá. Program Věstníku v podstatných rysech svých nastíněn jest již tím, co tu shora bylo uvedeno. Podrobněji lze vytknout obsah Věstníku takto: výbor uveřejňovati bude ve Věstníku úředně vlastní svoje usnesení, úřední povahou svojí k publikaci určené, ať sdělení ať vybídnutí ke všemu členstvu obsahující, pozvání k valným hromadám i s programem dle předpisu jednacího řádu, jakož i výnosy úřadů jiných k publikaci určené nebo se hodící. Výbor sdělovati bude ve Věstníku členstvu pravidelné zprávy o svých sezeních, jakož i o poradách komitétů a anket k projednání určitých otázek dosazených, po případě s doslovem nebo stručným obsahem návrhů a zpráv k projednání ve výboru nebo valné hromadě určených, jakož i výroční zprávy o činnosti komory, výboru disciplinární rady i výkazy pokladniční a statistické. Věstník vydáván bude v obdobích asi měsíčních pouze pro členy komory a to bezplatně⁶⁴.

Z hlediska disciplinárního řízení se stal úřední Věstník důležitým periodikem. Prostřednictvím Věstníku výbor komory advokátské informoval advokátní stav o jednáních, která zakládala skutkovou podstatu kárného provinění advokáta nebo kandidáta advokátského. Ve Věstníku byla zveřejňována nejdůležitější rozhodnutí vydaná disciplinární radou a Nejvyšším soudem v rámci disciplinárního řízení. Ve Věstníku byla také dále zveřejňována disciplinární statistika.

---

⁶⁴ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1905, č. 1. Str. 1 – 2.

Od roku 1868 počet advokátů a kandidátů advokacie stále stoupal, což bylo dáno tím, že po splnění zákonných podmínek se advokátem mohl stát každý. Podstatnější roli často hrála ekonomická otázka, neboť praxe byla značně dlouhá a příjmy kandidátů advokacie minimální. Z tohoto důvodu si spoustu kandidátů advokacie přivydělávalo jako přispěvatelé do právnických časopisů. Jen málokdo byl zapsán do listy advokátské před třicátým rokem. Např. v roce 1901 bylo v českých zemích jen 1% advokátů mladších jednatřiceti let. Zvyšující se počet advokátů vedl k úvahám o znovuzavedení principu numerus clausus. Během let 1869 – 1918 došlo k diferenciaci mezi advokáty podle toho, v jakém místě vykonávali advokacii i na jakou agendu se specializovali. Lepší postavení měli advokáti z větších měst v sídle soudů vyšších instancí.⁶⁵

2.5 Advokacie v letech 1914 – 1918

V období 1. světové války byl zcela logicky chod advokacie i justice narušen. Právní předpisy o advokacii upravily opatření při překážkách činnosti advokátních komor, jejich výborů a disciplinárních rad vyvolaných válečnými poměry. Císařské nařízení z 1. června 1916 č. 165/1916 ř. z., počítalo s tím, že pravomoc advokátních komor a jejich orgánů byla v případě ohrožení převedena na ministra spravedlnosti. V českých zemích však tato situace nenastala. Všeobecná válečná bída a chudoba ovlivnily negativně zejména ekonomickou stránku vývoje advokacie.

Po přijetí advokátního řádu z roku 1869 do počátku 1. světové války byla advokacie natolik početně zastoupena, že poskytování právní pomoci bylo zcela zajištěno. Na konci tohoto období již měli čeští advokáti rovnocennou pozici s německými a židovskými advokáty. Advokacie dosáhla zasloužené společenské prestiže a advokáti se ve velkém podíleli na politickém dění. Z pohledu dějin se pak 1. světová válka ukázala jako pouhé intermezzo.⁶⁶

Nástup vojenské služby se však dotkl i advokátů a kandidátů advokacie. „Četným příslušníkům stavu našeho bylo uloženo uposlechnouti rozkazu, volajícího je do pole ke konání vojenské služby. Plníce svou vlasteneckou povinnost, dostavilo se z naší komory dosud (březen 1915) přes 100 advokátů a

---

⁶⁵ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 127 – 128.

⁶⁶ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 138 – 139.

přes 100 kandidátů advokacie do služby válečné, v nichž někteří položili také již své životy. Budiž jim čestná památka!⁶⁷

2.6 Advokacie v letech 1918 – 1938

Období první republiky bývá z pohledu dějin advokátského povolání a advokátního stavu pokládáno za vcelku poklidnou etapu. Podle tzv. recepční normy č. 11/1918 Sb. a nařízení státu československého „veškeré dosavadní zemské a říšské zákony zůstávají prozatím v platnosti“. Pro advokáty se jednalo zejména o advokátní řád z roku 1868, disciplinární řád z roku 1872 a nařízení o nakládání s pokoutníky z roku 1857. Advokátní řád ani disciplinární řád nepotřebovaly po vzniku československého státu rychlé změny. Jednalo se o moderní právní úpravu, která byla inspirací pro právní úpravu současnou. K nejrozsáhlejší novelizaci došlo až na základě zákona č. 40/1922 Sb., kdy byl novelizován advokátní řád. Novelizace z roku 1922 byla první, která předpokládala přípuštění žen k výkonu právnického povolání. Novela tak reagovala na vyhlášku právnické fakulty ze dne 14. listopadu 1918, na jejímž základě byly přijaty první studentky právnické fakulty. Jako první žena byla v roce 1929 zapsána do seznamu advokátů Matylda Wíchová-Mocová. Ještě v roce 1931 bylo v Čechách pouze 7 advokátek a 58 kandidátek advokacie.⁶⁸

Podle definitivní právní úpravy platné v první republice se mohl stát advokátem každý svéprávný československý občan, který prokázal následující: ukončení studia na právnické fakultě a dosažení doktorátu práv, dále že byl po složení tří teoretických státních zkoušek nebo po dosažení doktorátu práv zapsán do seznamu kandidátů advokacie a jako takový zaměstnán prakticky po dobu pěti let výlučně u advokáta a v poslední řadě, že takový kandidát úspěšně složil praktickou advokátní zkoušku. Zkouška se konala před vrchním soudem zemským v Praze nebo Brně, před čtyřčlennou komisí určenou prezidentem tohoto soudu. Zkušební komise byla složená z předsedy, dvou radů téhož soudu a jednoho advokáta, který byl volen advokátní komorou.⁶⁹

Původní sedmiletá praxe byla tedy nejprve zkrácena na šest let a od roku 1924 byla praxe zkrácena na pět let. V roce 1936 však došlo opět k prodloužení

---

⁶⁷ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1915, č. 1. Str. 2.

⁶⁸ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 146 – 148.

⁶⁹ SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie*. Brno: Doplněk, 1993. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-85765-15-2. Str. 142.

praxe na šest let. Nařízením vlády pak byly různě upravovány zápočty vojenské služby do právní praxe. Prvorepublikové novely rovněž řešily i otázku substitučního oprávnění kandidátů advokacie.⁷⁰

Na konci prvorepublikového období měla za sebou advokacie téměř sedmdesátiletý historický vývoj, který byl zahájen vydáním advokátního řádu z roku 1868. Právní úprava advokacie v českých zemích a následně v Československu odpovídala dobovým evropským právním úpravám, zejména poměry v sousedním Rakousku byly stále značnou měrou souměřitelné.⁷¹

---

⁷⁰ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 41.

⁷¹ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 41.

Část druhá

3 Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta advokátského podle disciplinárního řádu z roku 1872

3.1 Úvod

Po 1. lednu 1869, kdy nabyl účinnosti advokátní řád, byly disciplinární záležitosti i nadále vyřizovány podle starších právních předpisů. Z tohoto důvodu bylo potřeba přijmout novou právní úpravu, která by upravovala disciplinární řízení. O osnově disciplinárního statutu se diskutovalo zejména v roce 1871. Např. ve Zprávě výboru spolku advokátů pražských týkající se vládní předlohy disciplinárního řádu bylo uvedeno toto: „Touženo jest s dychtivostí v kruzích, jichžto se to týkalo, po tom, aby v zákoně o svobodné advokacii přislíbený statut disciplinární nad advokáty brzo zaveden byl, kterýmžto zásada advokátské neodvislosti nabýti měla skutečně platnosti“. Tímto bylo jednak vyzýváno k brzkému přijetí statutu disciplinárního a současně bylo odmítáno jakékoliv zasahování soudů do disciplinárního řízení.⁷²

Je patrné, že přijetí advokátního řádu z roku 1869 neznamenal úplné osamostatnění advokacie. Teprve až v roce 1872 došlo k definitivnímu osamostatnění, kdy dohled nad výkonem advokacie přestaly vykonávat, tak jako za absolutismu, státní orgány.⁷³

Dne 1. dubna roku 1872 nabyl účinnosti disciplinární řád vydaný pod č. 40/1872 ř. z. S vydáním disciplinárního řádu již počítal advokátní řád z roku 1868. V ustanovení § 33 advokátního řádu, které předpokládalo vydání disciplinárního statutu, bylo stanoveno: „Moc disciplinární nad advokáty a nad kandidáty advokátskými vykonávati se má nejprve skrze orgán stavu advokátského. Jak se v tom má předsejítí, jaké tresty se mají uložiti a v které míře, které instance odvolávací při tom budou a kterých prostředků opravných bude lze proti rozhodnutím vynešeným užiti, ustanoví se způsobem zákona statuem disciplinárním“. V ustanovení § 33 advokátního řádu bylo rovněž uvedeno, že do přijetí disciplinárního statutu mohl tresty disciplinární ukládat Vrchní soud

---

⁷² BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 118.

⁷³ MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1. Str. 269.

zemský a Nejvyšší soud. Přijetím disciplinárního řádu tedy došlo k provedení ustanovení § 33 advokátního řádu a znamenalo další rozšíření samosprávy advokacie. Disciplinární řád se tak svou povahou stal prováděcím zákonem.

3.2 Charakteristika disciplinárního řádu

Disciplinární řízení nad advokáty a kandidáty advokátskými bylo upraveno samostatným zákonem – Disciplinárním statutem advokátů a kandidátů advokátských (dále jen „disciplinární řád“). Samotný disciplinární řád z roku 1872 byl rozdělen do pěti částí a skládal se z celkem 59 paragrafů.

Část první disciplinárního řádu byla pojmenovaná jako „O dohledu k advokátům“ a skládala se z ustanovení §§ 1 – 4. Disciplinární řád se vztahoval nejen na advokáty, ale také na kandidáty advokátské. Disciplinární řád rovněž počítal s tím, že pravomoc kárné rady se vztahovala i na osoby, které „by si zapsání do seznamu advokátů nebo kandidátů advokátských vyloudily, ačkoli jim jest překážka nějaká na závalu“. Disciplinární řád se tak vztahoval i na osobu, která nebyla příslušníkem advokátního stavu, avšak se jí podařilo být zapsanou do seznamu, díky zatajení zákonné překážky pro zápis.

Podle ustanovení § 1 advokátního řádu vykonával dohled nad advokáty především výbor advokátní komory, který zastával dohlédací moc. Moc kárnou pak vykonávala kárná rada. Obě tyto pravomoci zákon slučoval pod pojem dohled nad advokáty. Pravomoci výboru advokátní komory a disciplinární rady sloužily k zachování stavovské kázně. Tyto pravomoci však byly samostatné, od sebe odlišné a byly přikázány samostatným na sobě nezávislým autonomním orgánům. Tyto orgány byly v mezích své zákonné působnosti nezávislé na státních úřadech a příslušela jim vůči advokátům v jejich obvodě zapsaným povaha nadřízených stavovských úřadů. Pokud došlo ke střetu mezi dohlédací mocí výboru a kárné pravomoci kárné rady, byl výbor komory právoplatným výrokem kárné rady vázán.⁷⁴

Okruh dohlédací moci výboru byl vymezen v ustanovení § 23 advokátního řádu tak, že jak advokátní komoře, tak výboru advokátní komory, náleželo hájit čest, vážnost a práva, jakož i bdít nad povinnostmi advokátního stavu. Kárné radě pak bylo zákonem přikázáno stíhat přečiny porušení povinnosti povolání a zlehčování cti nebo vážnosti stavu. Z tohoto je patrné, že účel obou pravomocí se

---

⁷⁴ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 21.

alespoň částečně kryl, avšak předmět a prostředky, kterými tyto orgány vykonávaly své pravomoci, byly různé. Rovněž z tohoto vyplývá, že nikoliv každé jednání, které nebylo v souladu s povinnostmi povolání advokáta nebo se ctí a vážností stavu, muselo nutně zakládat kárný přečin. Pro takové jednání nepatrného rázu byl volen termín „nepřístojnosti“, které lze definovat jako ojedinělá protiprávní jednání, k nimž došlo bezděčně, bez zavinění a s nimiž není nějaké poškození nebo ohrožení zájmů spojeno. Takové jednání bylo potřeba náležitě pokárat, současně vhodným opatřením se postarat o jeho odstranění a přivodit stav zákonu, povinností povolání a ctí a vážnosti stavu odpovídající. Plnění těchto povinností náleželo právě výboru komory oproti kárné pravomoci, která nemohla než trestat „neodčinitelné poklesy závažnějšího rázu“, jimiž povinnosti povolání byly porušeny nebo čest nebo vážnost stavu byla zlehčena. Podle výnosu ministerstva z 28.01.1895, č. 23.882/94 bylo nepřístojností, která spadala do kompetence výboru komory neplacení komorních příspěvků.⁷⁵

Na tomto místě je potřeba zmínit, že pokud výbor komory v rámci dohlédací moci uložil pokutu, jednalo se o pokutu pořádkovou, tedy pouze o donucovací prostředek, kterým měl být advokát přiměn k určitému jednání a odstranění závadného, zákonu nebo povinností povolání nebo ctí a vážnosti advokacie se přičícího stavu. Nešlo tedy o trest, který mohla uložit jediné kárná rada, a proto se ani taková sankce nezapisovala podle ustanovení § 56 odst. 1 disciplinárního řádu do rejstříku kárných trestů.⁷⁶

Pokud se pravomoc výboru vztahovala na advokáty v listině advokátní komory zapsané, byla tím jednak vymezena místní působnost, neboť se pravomoc výboru nevztahovala na advokáty zapsané v listině jiné advokátní komory. Dále tím byla definována i působnost časová, neboť se pravomoc nevztahovala na činy, kterých se člen komory dopustil v době, kdy nebyl zapsán v listině advokátů ani v listině kandidátů advokátských. Pravomoci výboru nebyl dále podroben ani advokát, který v době spáchání činu advokátem byl, avšak v době opatření výboru již v listině advokátů zapsán nebyl.

V praxi se také stávalo, že došlo ke kolizi mezi výborem a kárnou radou, kdy by se oba orgány měly zabývat jedním skutkem. Podle ustanovení § 2

---

⁷⁵ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 79.

⁷⁶ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 80.

kárného řádu spadaly kárné přečiny pouze pod působnost kárné rady. Bylo pak povinností výboru komory, pokud mu byl předložen zřejmý kárný přečin, aby ho neprodleně postoupil kárné radě.

Lze tak shrnout, že zatímco výboru příslušelo vykonávat dohled nad advokáty, tak kárné radě příslušelo stíhat advokáty, kteří poruší povinnosti povolání nebo kteří by svým chováním v rámci výkonu advokacie nebo i mimo něj snižovali čest a vážnost advokátního stavu. Výbor komory byl současně vázán výrokem kárné rady o tom, zda je skutková podstata kárným přečinem či nikoli. Zároveň, pokud byl nějaký skutek výborem postoupen kárné radě, byla kárná rada zcela nezávislá na právním posouzení výboru a nemusela tedy začít takto domnělý přečin stíhat, právě z důvodu jiného právního názoru nebo pro nedostatek skutkové podstaty.⁷⁷ Takto definovaná nezávislost kárné rady však neznamenaala absolutní nezávislost, která by znamenala, že by výbor komory nemohl do disciplinárního řízení zasahovat vůbec. Podle ustanovení § 24 disciplinárního řádu v disciplinárním řízení vystupoval zástupce komory, který byl žalobcem. Tento zástupce byl zcela nezávislý na kárné radě. Rozhodně však neplatí, že by byl zástupce komory zcela nezávislý, neboť byl vykonavatelem příkazů výboru komory. Výbor komory mohl žalobci udělit příkaz, aby podal opravný prostředek proti rozhodnutí kárné rady, na základě kterého nebyl nějaký skutek shledán kárným přečinem. Tímto způsobem mohl výbor komory postupovat proti odlišnému právnímu názoru kárné rady. Stejně tak musel zástupce komory podat opravný prostředek na základě příkazu výboru komory, pokud byl nějaký skutek shledán kárným proviněním, nicméně dle názoru výboru komory nebyl uložený kárný trest na základě nálezu kárné rady dostatečný.

Zatímco advokátní řád neupravoval dozorčí právo ministra spravedlnosti nad advokátními komorami a jejich výbory, disciplinární řád ministru spravedlnosti přiznal v ustanovení § 1 advokátního řádu dohled nad kárnými radami a v ustanovení § 45 bylo ministru spravedlnosti přiznáno zjištěné vady odstranit.⁷⁸

Disciplinární řád dokonce hovořil o „nejvyšším právu dohlédacím“, které příslušeno ministru spravedlnosti. Toto právo ministra spravedlnosti bylo

---

⁷⁷ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 80.

⁷⁸ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 22.

odůvodněné tím, že jak komoře advokátské, tak jednotlivým advokátům, byly státem svěřeny důležité funkce ve státním aparátu. Svůj vrchní dozor vykonávalo ministerstvo spravedlnosti prostřednictvím samosprávných orgánů advokátní komory a přímým dozorem nad těmito samosprávnými orgány.

Pokud byla v ustanovení § 45 advokátního řádu upravena dozorčí moc ministra spravedlnosti nad kárnými radami, tak výslovná dozorčí moc nad advokátními komorami a jejich výbory v zákoně upravena nebyla. Nicméně Nejvyšší správní soud dospěl k tomu, že právě s ohledem na to, že advokátním komorám a jejich výborům jsou přikázány funkce všeobecné státní správy, náleží ministru spravedlnosti dohled i nad nimi podle ustanovení § 1 odst. 2 disciplinárního řádu. Proti dozorčímu zákroku ministerstva spravedlnosti přísluší advokátním komorám, nikoliv výborům, stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.⁷⁹

Část druhá disciplinárního řádu byla pojmenovaná jako „O radě disciplinární“ a skládala se z ustanovení §§ 5 – 22. Jak již napovídá název tohoto oddílu, jsou zde upraveny orgány, které se podílí na disciplinárním řízení. V tomto oddíle jsou rovněž definovány jednotlivé kárné tresty. Dále je zde upraven vztah mezi disciplinárním řízením a trestním řízením.

Část třetí disciplinárního řádu byla pojmenovaná jako „O řízení disciplinárním“ a skládala se z ustanovení §§ 23 – 45. Tato část disciplinárního řádu upravovala celý proces disciplinárního řízení v prvním stupni. Hned z ustanovení § 23 disciplinárního řádu je zřejmé, že celé disciplinární řízení je postaveno na zásadě oficiality, kdy „Jakmile rada disciplinární buď sama shledá, nebo z oznámení anebo stížnosti se dozví, že některý advokát nebo kandidát advokátský dopustil se nějakého přečinu disciplinárního, tedy z povinnosti úřadu proti němu zakročí“.

Část čtvrtá disciplinárního řádu byla pojmenovaná jako „O prostředcích opravných proti usnešením a nálezům rady disciplinární“ a skládala se z ustanovení §§ 46 – 55. Opravnými prostředky bylo odvolání, které bylo opravným prostředkem proti nálezům kárné rady a stížnost, která byla opravným prostředkem proti usnešením kárné rady.

Část pátá disciplinárního řádu byla pojmenovaná jako „O vykonání nálezů“ a skládala se z ustanovení §§ 56 – 59. Tato část disciplinárního řádu

---

⁷⁹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 81 – 82.

hovoří o rejstříku, do kterého se zapisují uložené disciplinární tresty. Dále se zde rovněž hovoří o způsobu vybírání uložených pokut a postupu výboru advokátní komory při uložení kárného trestu dočasného pozastavení výkonu advokacie nebo vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Část druhá až pátá disciplinárního řádu je stěžejním tématem této práce, proto se budou následující řádky touto problematikou podrobně zabývat.

3.3 Kárná rada

Kárná rada byla zřízena v sídle každé komory advokátské. Počet členů kárné rady byl odvislý od počtu advokátů té oné komory advokátské. Vzhledem k tomu, že se počet advokátů stále zvyšoval, musela na tuto skutečnost reagovat i právní úprava. V původním znění disciplinárního řádu bylo stanoveno, že pokud komora advokátská sestává z méně než 50 advokátů, měla disciplinární rada sedm členů. Pokud se advokátní komora skládala z 50 až 100 advokátů, měla disciplinární rada 15 členů. Rovněž byl stanoven počet 4 až 6 náhradníků podle velikosti komory. Při disciplinární radě ještě působil zástupce komory a jeho substitut (později náměstek), kteří plnili funkci kárných žalobců.

Novela disciplinárního řádu provedená zákonem č. 144/1936 Sb., stanovila, že rada disciplinární se skládá z 10 členů a čtyř náhradníků pokud komora advokátská sestávala nejvýše z 200 advokátů. Pokud komora advokátská sestávala z více jak 200 advokátů, rada disciplinární se skládala z 15 členů a 6 náhradníků. Pokud komora advokátská sestávala z více jak 1000 advokátů, rada disciplinární se skládala z 22 členů a 6 náhradníků. Pokud komora advokátská sestávala z více jak 2000 advokátů, rada disciplinární se skládala z 32 členů a 10 náhradníků. Do počtu členů disciplinární rady byl vždy započítán prezident komory advokátské.

Členové disciplinární rady byli voleni valnou hromadou na tříleté funkční období. Disciplinární řád umožňoval, aby prezident advokátní komory i členové výboru mohli být zvoleni jako členové disciplinární rady. Tato úprava byla odůvodněna tím, aby i v komorách s menším počtem advokátů, bylo umožněno obsazení stavovských funkcí, aniž by muselo dojít ke zřízení společné disciplinární rady. Ihned po proběhnutí volby, bylo povinností výboru komory výsledek volby vždy oznámit Vrchnímu soudu zemskému, Nejvyššímu soudu a ministru spravedlnosti.

Náhradní členové kárné rady nastupovali na místo původního člena, pokud takový nemohl funkci vykonávat pro nějakou překážku, případně pokud volbu tzv. nepřijmul, což byla rovněž jeho možnost. Zákonodárce v tomto případě měl na mysli skutečně funkci náhradní. V praxi se však často stávalo, že s ohledem na velký počet kárných případů náhradní členové kárné rady vykonávali svou funkci stejně jako členové kárné rady.

Bylo povinností každého člena advokátní komory přijmout volbu do kárné rady nebo za zástupce komory. Pokud bylo výše hovořeno o tzv. nepřijetí volby, byla tím myšlena situace upravená v ustanovené § 8 disciplinárního řádu, kdy člen advokátní komory mohl po uplynutí funkčního období opětovnou volbu pro příští období odmítnout, tzv. nepřijmout. Na rozdíl od advokátního řádu, disciplinární řád výslovně neupravoval, že členové kárné rady a zástupce komory jsou povinni po uplynutí funkčního období setrvat ve svých funkcích až do nových voleb. Dle výkladového ustanovení však nebylo pochybnosti o tom, že ustanovení § 25 advokátního řádu se vztahovalo i na členy kárné rady.⁸⁰

Pokud někdo odmítl přijmout volbu do kárné rady, rozhodovala o oprávněnosti takového odmítnutí valná hromada. Pokud bylo takové odmítnutí nedůvodné, byl takový člen advokátní komory potrestán peněžitou pokutou a ztrátou volebního práva. Jednalo se o rozhodnutí *sui generis*, které navíc nepříslušelo disciplinární radě, ale valnému shromáždění. Jednalo se o specifickou situaci, kdy bylo vyloučeno stíhání podle ustanovení §§ 29 a násl. disciplinárního řádu. Dále byla v tomto případě nezvyklá i kumulace dvou trestů, jednak peněžitého a dále trestu zbavení aktivního i pasivního volebního práva, a to do všech funkcí, do nichž může být advokát zvolen. Na rozdíl od peněžitého trestu, disciplinární řád neupravoval maximální dobu trestu ztráty volebního práva. Doba ztráty volebního práva byla zcela na úvaze valného shromáždění. Proti uvedenému rozhodnutí valného shromáždění pak nebylo žádného opravného prostředku.⁸¹

Disciplinární řád ukládal povinnost členům disciplinární rady a zástupcům komory vykonávat úřad zdarma. Jednalo se tak o čestné funkce. Jednacím řádem pak byla stanovena náhrada cestovních výdajů.

---

⁸⁰ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 95.

⁸¹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 97.

Disciplinární řád v ustanovení § 11 rovněž pamatoval na situaci, pokud byl člen disciplinární rady, náhradník disciplinární rady nebo zástupce komory kárně nebo trestně stíhán. V tomto případě disciplinární řád nerozlišoval, jaká skutková podstata byla v kárném řízení advokátovi kladena za vinu, zda šlo o trestní řízení pro delikt, s nímž jsou spojeny čestné trestní následky a nezáleželo ani na tom, zda v trestním řízení jde o delikt, jenž se stíhal z moci úřední nebo na návrh soukromého žalobce. V tomto případě došlo bez dalšího k tzv. zákonnému přerušení úřadu člena nebo náhradníka disciplinární rady nebo zástupce komory, které trvalo až do pravomocného skončení vyšetřování.⁸² Pokud nebyl dotčený advokát uznán vinným v trestním řízení nebo byl nálezem kárné rady zproštěn, došlo opět ze zákona k obnově výkonu jeho funkce, která byla po dobu vyšetřování přerušena. Pokud byl dotčený advokát uznán vinným v trestním řízení nebo mu byl uložen kárný trest „pominul jeho úřad čestný“. V takovém případě ze zákona bez dalšího výkon jeho funkce zanikl. Disciplinárním řádem současně nebyla stanovena žádná doba, po kterou by advokát nemohl při disciplinární radě opětovně funkci vykonávat a mohl tak být ihned opět zvolen. Jedinou podmínkou pro obnovu funkce po jejím zániku bylo opětovné zvolení na valné hromadě.

3.4 Disciplinární řízení a jeho zásady

V části třetí disciplinárního řádu pojmenované jako „O řízení disciplinárním“ byl upraven procesní průběh disciplinárního řízení. V ustanovení § 23 disciplinárního řádu bylo stanoveno toto: „Jakmile rada disciplinární buď sama, nebo z oznámení neb stížnosti se dozví, že některý advokát aneb kandidát advokátský dopustil se nějakého přečinu disciplinárního, tedy z povinnosti úřadu proti němu zakročí“. Z této definice je patrné, na jakých zásadách bylo disciplinární řízení založeno. Disciplinární řízení bylo možné zahájit i bez návrhu (z moci úřední), a to v okamžiku, kdy se rada disciplinární dověděla, že se nějaký advokát nebo kandidát advokátský (dále též „obviněný“) dopustil skutku, který by šlo kvalifikovat jako kárné provinění. Disciplinární rada byla sama povinna řízení zahájit, konat šetření, vznášet obžalobu a ve věci rozhodnout. Disciplinární řízení tak bylo ovládáno zásadou inkviziční, čímž byla vyloučena zásada obžalovací. K zahájení a pokračování v kárném řízení nebylo třeba návrhu zástupce komory

---

⁸² HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 100.

(žalobce), obdobně jako tomu je v trestním řízení. Disciplinární řád sice hovořil o osobě zástupce komory, nebylo na něm však závislé zahájení a průběh řízení, neboť podle inkviziční zásady byla disciplinární rada nejen nalézacím, ale i stíhacím orgánem. V disciplinárním řádu bylo výslovně stanoveno, že zástupce komory má být slyšen. Disciplinární rada v řízení konala nezávisle a bez ohledu na návrhy zástupce komory.⁸³

Povinností obviněného nebylo disciplinárního řízení se osobně účastnit. V ustanovení § 36 disciplinárního řádu bylo stanoveno: „Obviněný má právo užití při pře líčení obhájce, nechť se osobně dostaví čili nic“. Jednání bez účasti obviněného bylo dáno za předpokladu, že taková osoba nebyla zkrácena ve svém právu řádně se hájit. Prvotní podmínkou pro to, aby se mohlo jednat bez účasti obviněného, bylo řádně doručené předvolání k ústnímu jednání. Obviněný pak mohl sám výslovně projevit souhlas, aby se jednalo v jeho nepřítomnosti. Svůj souhlas mohl obviněný učinit i mlčky, a to tím, že se na jednání nedostavil, ač mu bylo řádně doručeno předvolání. Rozhodovací praxe k této problematice zaujala následující stanovisko: „Nejde o podstatnou vadu řízení, bylo-li jednání provedeno v nepřítomnosti obviněného, byl-li tento o roku k líčení řádně uvědomen, nepodal však návrh ve smyslu odst. 3 § 33, a kárná rada nepokládala za nutné, aby se k ústnímu jednání dostavil. Přítomnost obviněného při ústní jednání byla ex lege postradatelná. Bylo tak zcela na vůli obviněného, zda se jednání zúčastnil společně se svým obhájcem nebo se jednalo v nepřítomnosti obviněného. V případě nepřítomnosti obviněného se musel jeho advokát prokázat řádně udělenou plnou mocí. Funkci obhájce však nemohl vykonávat advokát, který v disciplinárním řízení vystupoval jako svědek.“⁸⁴

Pokud ze zákona vyplývalo, že se disciplinární řízení mohlo konat v nepřítomnosti obviněného, disciplinární řád současně kárné radě umožňoval, že mohla kdykoliv nařídit, aby se obviněný řízení osobně účastnil. V takovém případě nešla jeho účast nahradit přítomností jeho obhájce. Disciplinární řád doslova říkal, že „zástupce nebude připuštěn“. Osobní účast obviněného byla nutná např. v případě, kdy bylo potřeba okolnosti skutku, který byl obviněnému

---

⁸³ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 127 - 128.

⁸⁴ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 149 - 150.

kladen za vinu, objasnit. Je logické, že v takovém případě nešla role obviněného nikým nahradit.

V ustanovení § 32 disciplinárního řádu byla zakotvena povinnost každého advokáta nebo kandidáta advokátského do seznamu zapsaného podat před disciplinární radou své svědectví nebo posudek, čímž byla naplněna zásada bezprostřednosti. Ta však platila pouze omezeně, neboť „jiné osoby k tomu přidržovány býti nemohou“. Nicméně v tomto případě měla disciplinární rada možnost vznést návrh, aby byla taková osoba vyslechnuta prostřednictvím soudu.

Samozřejmostí bylo uplatnění zásady materiální pravdy a volného hodnocení důkazů. Naopak zde neplatila zásada veřejnosti, která je obecně ve stavovských řízeních vyloučena.⁸⁵ Nicméně podle ustanovení § 34 disciplinárního řádu bylo právem obviněného, aby se jednání účastnili tři jeho důvěrníci a se souhlasem obviněného se jednání mohl účastnit kdokoli, kdo byl členem komory advokátské. Pokud se konalo ústní jednání proti několika obviněným, tak měl každý z nich právo přibrat si tři důvěrníky. Souhlas s účastí členů komory museli pak ve společném řízení vyslovit všichni obvinění.

V ustanovení § 16 pak byla upravena zásada „ne bis in idem“.⁸⁶ Jedná se o obecnou zásadu, která platí jak ve správním tak trestním řízení. Tato zásada znamenala, že pokud je pro totožný skutek proti advokátovi nebo kandidátu advokátskému vedeno trestní řízení, není možné, aby byla taková osoba současně pro stejný skutek stíhána kárně. V takovém případě pak mělo trestní řízení přednost před řízením kárným.

3.5 Zástupce komory

Funkci kárného žalobce plnil zástupce komory, který byl dle ustanovení § 24 disciplinárního řádu „k tomu ustanoven, aby před radou disciplinární pro zachování cti a vážnosti stavu advokátského a pro plnění povinností advokátských činy, ježto se způsobem disciplinárním trestati mají, z povinnosti úřadu neb z příkazu výboru komory advokátské stíhal“. Zástupce komory byl na disciplinární radě nezávislý. Zástupce komory plnil formální úlohu obžalobce, která byla odlišná od soudcovské funkce disciplinární rady. Nicméně, jak již bylo výše uvedeno, zástupce komory sice mohl na kárné řízení vykonávat vliv svými

---

⁸⁵ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 128 - 129.

⁸⁶ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4. Str. 35.

návrhy během vyšetřování a zastupoval při ústním jednání obžalobu, avšak působil pouze vahou své osobnosti a svými argumenty. Zástupce komory tedy řízením a obžalobou nedisponoval a jeho návrhy nikdy nebyly podmínkou kárného stíhání a disciplinární rada nebyla jeho návrhy vázána.⁸⁷

Pokud byl zástupce komory na disciplinární radě nezávislý, tak oproti tomu z ustanovení § 24 disciplinárního řádu vyplývá, že vůči výboru komory nezávislý nebyl. Zástupce komory byl povinen stíhat skutky na základě příkazu výboru komory. Stejně tak bylo povinností zástupce komory podávat opravné prostředky proti rozhodnutím kárné rady na základě příkazu komory. Z tohoto hlediska byl zástupce komory orgánem komorního výboru.⁸⁸

Aby mohl zástupce komory řádně vykonávat svou funkci, mohl od počátku řízení nahlížet do kárných spisů, případně si kárné spisy k nahlédnutí vyžádat. Musel však současně dbát na to, aby jeho zásahy nebylo řízení nedůvodně prodlužováno.

3.6 Disciplinární řízení

Disciplinární řízení bylo dvouinstanční. Na rozdíl od současné právní úpravy, pouze řízení v prvním stupni probíhalo před advokátní komorou – disciplinární radou, jako samosprávným celkem. Řízení v druhém stupni probíhalo před Nejvyšším soudem a bylo mimo kompetenci advokátní komory.

Jak již vyplývá ze zásad, na kterých bylo disciplinární řízení založeno, bylo možné disciplinární řízení zahájit i bez návrhu, a to v okamžiku, kdy se rada disciplinární dověděla, že se advokát nebo kandidát advokátský dopustil skutku, který bylo možno charakterizovat jako disciplinární přestupek.⁸⁹

Disciplinární řízení vedené disciplinární radou bylo rozděleno do několika na sebe navazujících etap. Ustanovení § 29 upravovalo počátek disciplinárního řízení v první stupni. Prvním stádiem je předběžné řízení, které je ukončeno odkazovacím nebo zastavovacím usnesením, případně usnesením, jímž se disciplinární rada prohlásí za nepřislušnou. Nepřislušnou se mohla disciplinární rada prohlásit z důvodu věcné nebo místní nepřislušnosti a to v případě, pokud

---

⁸⁷ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 130.

⁸⁸ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 131.

⁸⁹ BALÍK, S. Disciplinární řízení proti advokátům a kandidátům advokacie v Čechách v letech 1872-1914. In *Dny práva 2013 = Days of law 2013*. Brno: Masarykova univerzita, 2014, str. 7-15.

obvinění směřovalo proti osobě, která není příslušníkem stavu nebo není příslušníkem komory, u jejíž disciplinární rady bylo obvinění vzneseno.

Pokud byla naplněna podmínka věcné a místní příslušnosti, měla disciplinární rada obligatorně ustanovit zpravodaje, který byl pověřen tím, aby případně provedl vyhledání, které bylo potřeba provést, když nebylo zcela postaveno najisto, zda skutek byl či nebyl kárným přečinem. V této fázi řízení současně disciplinární rada vyslechla i zástupce komory. V praxi se rovněž stávalo, že již v této fázi disciplinárního řízení byl podle ustanovení § 31 disciplinárního řádu ustanoven vyšetřovací komisař.

Vyšetřovací komisař byl pověřený člen kárné rady, osoba odlišná od zpravodaje. Úkolem zpravodaje bylo, aby vypracoval návrh na usnesení podle § 29 disciplinárního řádu, tedy zda je tu dána příčina ke kárnému stíhání či nikoli, kdežto vyšetřující komisař měl provést šetření k přípravě ústního jednání nutná.⁹⁰ S ohledem na funkci vyšetřujícího komisaře, byla tato osoba následně vyloučena z účasti na ústním jednání a na vynesení nálezu disciplinární rady.

Disciplinární řád výslovně neupravoval, v jaké podobě má zpravodaj podat disciplinární radě návrh, neboť bylo pouze stanoveno, že po vyslechnutí zástupce komory se disciplinární rada usnese. Vzhledem k tomu, že kárný spis byl veden v písemné podobě a i samotné usnesení kárné rady bylo písemně vyhotoveno, bylo účelné, aby i návrh zpravodaje byl učiněn výhradně v písemné formě.

Během vyhledání neměl obviněný právo do kárného spisu nahlédnout a bylo ponecháno zcela na vůli zpravodaje či vyšetřujícího komisaře, zda k případným návrhům obviněného na doplnění řízení přihlédnou či nikoli.

Další fází předběžného řízení bylo usnesení kárné rady o návrhu zpravodaje, čímž došlo k ukončení této fáze řízení. Vzhledem k tomu, že se jednalo o formu rozhodnutí, bylo potřeba, aby disciplinární rada byla usnášení schopná podle ustanovení § 25 disciplinárního řádu. Bylo tak třeba, aby se hlasování účastnil prezident nebo jeho náměstek a nejméně čtyři členové disciplinární rady. V této fázi řízení mohla však disciplinární rada dospět k tomu, že neměla dostatečný podklad, aby ve věci rozhodla a mohla nařídit další vyhledání prostřednictvím zpravodaje nebo vyšetřujícího komisaře. Další vyhledání mohl navrhnout i zástupce komory. Následně disciplinární rada po

---

⁹⁰ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 140.

opětovném vyslechnutí zástupce komory a zpravodaje ve věci rozhodla, a to již zmíněným zastavovacím nebo odkazovacím usnesením.

Usnesení zastavovací bylo upraveno v ustanovení § 29 odst. 3 disciplinárního řádu a bylo vydáno v případě, že „není příčiny bráti obviněného u vyšetřování disciplinární“. Takové usnesení muselo nutně obsahovat výrok, že není příčiny ke kárnému stíhání. Odůvodnění zastavovacího usnesení disciplinární řád výslovně nepředepisoval, bylo však zajisté namístě. Bylo na kárné radě, aby v odůvodnění přesvědčivě vysvětlila, že se skutku, který je obviněnému kladený za vinu, obviněný nedopustil, nebo že po právním posouzení disciplinární rada ve skutku nespatřuje kárný přečin porušení povinnosti povolání nebo zlehčení cti nebo vážnosti stavu. Bylo také možné, že disciplinární rada nespatovala ve skutku kárný přečin, ale mohla v něm spatřovat nepřístojnost. V takovém případě disciplinární rada vyslovila, že není příčiny ke kárnému stíhání a současně postoupila spis výboru advokátní komory jako dohlédacímu úřadu. Zastavovací usnesení bylo třeba doručit obviněnému, zástupci komory, vrchnímu státnímu zástupci, stěžovateli a výboru komory. Proti zastavovacímu usnesení příslušelo podat stížnost ve smyslu ustanovení § 53 disciplinárního řádu zástupci komory, vrchnímu zástupci a stěžovateli. Vzhledem k tomu, že zástupce komory zde vystupoval jako osoba podřízená výboru komory, mohl mu výbor komory uložit, aby podal proti zastavovacímu usnesení stížnost. Z tohoto důvodu bylo právě zastavovací usnesení doručováno i výboru komory, a to ještě než nabylo právní moci.⁹¹

Odkazovací usnesení bylo vydáváno v případě, pokud bylo příčiny ke kárnému stíhání. Ve výrokové části odkazovacího usnesení bylo uvedeno, že je zde příčina ke kárnému stíhání. Vzhledem k tomu, že proti tomuto usnesení nebylo přípustné podat stížnost (ani ze strany obviněného nebo zástupce komory), nebylo třeba takové usnesení odůvodňovat. Společně s předvoláním k ústnímu jednání, muselo být obviněnému současně sděleno, z čehož je vinen, což se zpravidla dělo právě doručením odkazovacího usnesení. Odkazovací usnesení bylo podkladem k ústnímu jednání, a proto v něm musely být definovány jednotlivé body, v nichž bylo spatřováno podezření ze spáchání kárného přečinu a zároveň byl uveden i skutkový děj, o nějž se tyto body opírají. „Odkazovací usnesení má se vystříhat toho, aby projevovalo určitý názor o skutkovém a

---

⁹¹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 138.

právním stavu a nepředbíhalo tak nálezu. Právní kvalifikaci činů obsahovat nemusí a spíše se zřetelem k ustanovení § 39 odst. 2 disciplinárního řádu nemá obsahovat. Dále není třeba v odkazovacím usnesení uvádět, jaké důkazy budou při ústním jednání provedeny⁹².

Vydání odkazovacího usnesení znamenalo, že zde byla příčina pro kárné stíhání, čímž se disciplinární řízení přesunulo do další fáze, která je zahájena tím, že byl kárný spis poté, co bylo skočeno vyšetřování, předložen disciplinární radě.⁹³ V praxi se stávalo, že právě v této fázi řízení byl podle ustanovení § 31 disciplinárního řádu pověřen vyšetřující komisař např. v případě, že nebyla skutková podstata dostatečně zjištěna. Tímto došlo ke „vsunutí“ vyšetřování mezi vydání odkazovacího usnesení a konání ústního jednání do těchto fází řízení.

Poté, co byl kárný spis předložen kárné radě, byl prezident disciplinární rady (dále též „předseda“) povinen nařídít ústní jednání na konkrétní den a hodinu. Předvolání k ústnímu jednání bylo nutné doručit obviněnému, a to do vlastních rukou. Předvolání se rovněž doručovalo zástupci komory a případně svědkům, pokud je bylo třeba slyšet. Povinností prezidenta disciplinární rady bylo vůbec učinit všechna potřebná opatření, aby se ústní jednání mohlo konat.

Teprve až rozhodovací činností se dospělo k dále popsaným pravidlům, která nebyla v disciplinárním řádu výslovně upravena. Disciplinární řád vůbec neurčoval lhůtu mezi doručením předvolání a konáním ústního jednání. Obviněnému tak nebyla zaručena žádná, byť minimální lhůta pro přípravu k ústnímu jednání. Obviněný neměl nárok na to, aby mu před konáním ústního jednání byl sdělen seznam členů kárné rady, kteří budou při ústním jednání přítomni. Obviněný neměl dopředu nárok na seznámení se s důkazy, které byly při ústním jednání provedeny, ani mu nebyl sdělen výčet takových důkazů. Pokud mohl zástupce komory nahlížet do spisu od počátku kárného řízení, tak obviněný mohl do spisu nahlížet až po doručení předvolání. Rozhodnutím disciplinární rady bylo stanoveno, že nejde o podstatnou vadu řízení, byla-li obviněnému odepřením nahlédnutí do spisu odňata možnost podat návrh na doplnění řízení, měl-li možnost učinit nebo opakovat své návrhy při ústním jednání, což opominul. Dále nebylo možné podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, jímž nebylo

---

⁹² HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 138 – 139.

⁹³ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 23.

vyhověno žádosti obviněného, aby mu bylo povoleno nahlédnutí do spisu. Pokud se obviněný nemohl účastnit jednání z důvodu nemoci, musela disciplinární rada vyhovět jeho žádosti o odročení. Disciplinární řád sice umožňoval, aby jednání proběhlo v nepřítomnosti obviněného, ovšem ne v případě, kdy obviněný vyjádřil vůli se jednání účastnit, avšak z důvodu nemoci se ho účastnit nemohl. Pokud by v takovém případě nebylo jednání odročeno, bylo by tím porušeno právo obviněného osobně se hájit. Takové jednání bylo třeba odročit i v případě, pokud bylo současně kárně stíháno více obviněných a vzhledem k tomu, že jejich obvinění bylo v těsné souvislosti, bylo žádoucí, aby se řízení konalo společně, byť by o odročení jednání z důvodu nemoci žádal např. jen jeden z obviněných. Proti zamítnutí návrhu na odročení jednání nebyla přípustná stížnost, takovou námitku šlo uplatnit až v rámci odvolání proti nálezu.⁹⁴

V ustanovení § 28 disciplinárního řádu byly vyjmenovány osoby – členové disciplinární rady, kteří byli vyloučeni z účasti na disciplinárním řízení. Nejednalo se však o ustanovení taxativní. Jednalo se o osoby, které byly kárným přečinem poškozeny, dále příbuzní, svědci, znalci, obhájce obviněného, atd. Jak již bylo výše uvedeno, z řízení je rovněž vyloučen vyšetřující komisař, naproti tomu zástupce komory vyloučen není. Dá se říci, že vyloučení těchto osob bylo zcela logické a žádoucí, aby došlo k naplnění zásady na spravedlivý proces. Vyloučení těchto osob se vztahovalo na celé disciplinární řízení.

V ustanovení § 35 disciplinárního řádu byl dále upraven obdobný institut vyloučení z účasti na disciplinárním jednání (nikoli na řízení), který byl pojmenován jako „odmítnutí“. Disciplinární řád obviněnému umožňoval, aby svým odmítnutím vyloučil dva členy disciplinární rady z účasti na disciplinárním jednání.⁹⁵ Jednalo se o právo obviněného, které jím nemuselo být nijak odůvodněno, šlo tedy o odmítnutí bez udání důvodu. Právo odmítnutí muselo být obviněným uplatněno nejpozději do začátku jednání. Jak jsem již nastínil, byl rozdíl mezi vyloučením podle ustanovení § 28 a odmítnutím podle ustanovení § 35 disciplinárního řádu. Zatímco vyloučení pro zákonnou překážku podle ustanovení § 28 disciplinárního řádu se vztahovalo na celé řízení, odmítnutí podle ustanovení § 35 disciplinárního řádu se vztahovalo pouze na konkrétní jednání.

---

⁹⁴ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 145 – 146.

⁹⁵ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, str. 23.

Obviněný mohl odmítnout jakéhokoli člena kárné rady, nemohl však odmítnout zástupce komory. Vzhledem k tomu, že se odmítnutí vztahovalo vždy pouze na konkrétní jednání, tak pokud bylo jednání odročeno, právo odmítnutí mohl obviněný uplatnit opětovně, avšak pouze ve vztahu ke členům kárné rady, kteří při původním jednání nezasedali.⁹⁶

Poté, co byly vyřešeny všechny záležitosti, které jsou výše popsány, mohlo se přistoupit k samostatnému ústnímu jednání, které je upraveno v ustanovení § 37 disciplinárního řádu. V disciplinárním řádu nebylo výslovně upraveno, kdo ústní jednání disciplinární rady řídí. V této souvislosti šlo bezesporu aplikovat ustanovení §§ 232 a 238 řádu soudu trestního č. 119/1873 ř. z., ze dne 23. května 1873 (dále jen „řád soudu trestního“), ze kterých vyplývalo, že předseda jednání řídil, tedy ho zahajoval, vedl a prohlašoval za skončené. O procesních záležitostech pak rozhodoval buď předseda, nebo senát. Dá se říci, že ústní jednání z velké části kopírovalo jednání před trestním soudem, což platí doposud.

Předseda senátu byl pověřen tím, aby nejprve vůbec zjistil, zda se ústní jednání může konat, tedy zda se dostavily všechny volané osoby, případně zda je možné jednat v nepřítomnosti takových osob. Rovněž bylo potřeba určit osobu, která bude plnit funkci zapisovatele. Poté bylo předsedou ústní jednání zahájeno. Po zahájení ústního jednání bylo předsedou uděleno slovo zpravodajovi, který vylíčil skutkovou podstatu, což se zpravidla dělo přečtením odkazujícího usnesení, případně jeho přednesem. Poté bylo přistoupeno k výslechu obviněného. Nejprve se předseda senátu obviněného dotázal na jeho osobní a majetkové poměry a následně bylo přistoupeno k výslechu ohledně skutku, který byl obviněnému kladen za vinu. Zde šlo rovněž podpůrně použít ustanovení § 245 řádu soudu trestního. Poté, co předseda ukončil výslech obviněného, byl dán prostor pro položení otázek ze strany členů disciplinární rady. Následně mohli otázky obviněnému klást zástupce komory a jeho obhájce. Po ukončení výslechu obviněného se přistoupilo k provedení dalších důkazů, zejména k výslechu svědků, znalců a ke čtení listinných důkazů. Rovněž svědkům a znalcům mohli členové disciplinární rady, zástupce komory, obviněný a obhájce, klást otázky. Právem obviněného a zástupce komory bylo navrhnout k provedení důkazu výslech vlastních svědků a znalců. O tomto návrhu rozhodovala disciplinární rada svým usnesením, zda se takový důkaz připouští či nikoli.

---

⁹⁶ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 148 – 149.

Ustanovení § 37 disciplinárního řádu dále hovoří o čtení protokolů. Tím jsou myšleny protokoly, které byly sepsány v rámci předběžného řízení. Takovým protokolem je např. protokol o výsledku svědka, pokud tento nebyl volán nebo se nedostavil k ústnímu jednání. Dále se v rámci ústního jednání přečetl protokol o výsledku svědka z předběžného řízení, pokud jsou rozpory mezi tím, co svědek uvedl v rámci předběžného řízení a co následně vypověděl v rámci ústního jednání. Prioritu má samozřejmě výslech svědka při ústním jednání před čtením protokolu o jeho dřívější výpovědi s přihlédnutím k zásadě bezprostřednosti. Zásada bezprostřednosti byla však částečně vyloučena vzhledem k ustanovení § 32 odst. 2 disciplinárního řádu. Toto ustanovení mluvilo o tzv. přísežném výsledku svědků a znalců, tedy o výpovědi pod přísahou. Pokud považovala kárná rada nebo vyšetřující komisař takový výslech za potřebný, musel být o takový výslech požádán soud, a to ať se jedná o výslech příslušníka komory nebo o jiné osoby. Výslech pod přísahou nebylo možno následně nahradit výslechem před disciplinární radou a protokol o takovém výsledku šlo vždy jen přečíst. Zásada bezprostřednosti byla v tomto případě nahrazena přísežným výslechem před soudem.

Pokud jde o přečtení protokolu o dřívější výpovědi obviněného, přečetl se, pokud nebyl obviněný přítomen ústnímu jednání. Protokol o dřívějším výsledku obviněného z předběžného řízení se přečetl, pokud obviněný v rámci ústního jednání uvádí na svou obranu něco jiného, než co uvedl v rámci dřívějšího výsledku. Dále se v rámci ústního jednání přečetly další listiny a protokoly, které se týkají projednávaného skutku. Jednalo se např. o listiny ze soudních a jiných spisů.

Po takto provedeném dokazování musí disciplinární rada zkoumat, zda již bylo provedeno vše potřebné k tomu, aby mohla ve věci rozhodnout. V opačném případě bylo třeba provést další šetření a doplnit dokazování. Pokud bylo potřeba dokazování doplnit, bylo také většinou potřeba odročit ústní jednání, neboť důkazy nebylo možno obstatat a následně doplnit ihned. Dokazování bylo rovněž možné doplnit na základě návrhu obviněného nebo zástupce komory.

Po provedení veškerého potřebného dokazování, bylo dokazování prohlášeno za skončené a bylo přistoupeno k závěrečným návrhům. Tato část disciplinárního řízení opět kopírovala řízení trestní. Jako první pronesl závěrečnou řeč zástupce komory, při které se zejména zaměřil na otázku viny a trestu a vše řečené náležitě odůvodnil. Zástupce komory se rovněž v rámci závěrečného

návrhu vyjádřil k návrhům, argumentaci a námitkám obviněného a jeho obhájce. Zástupce komory při přednesu závěrečného návrhu vycházel z ústního jednání a ze skutečností vzešlých najevo v rámci provedeného dokazování. Zástupce komory tedy nebyl vázán odkazujícím usnesením a mohl shledat provinění obviněného i v jiném směru. Za předpokladu, že byl obviněný ústnímu jednání přítomen, mohl zástupce komory rozšířit svůj návrh i o skutečnosti, které nebyly v odkazujícím usnesení obsaženy. Oproti trestnímu řízení však nemohl zástupce komory vzít obžalobu zpět, neboť jak již o tom bylo hovořeno dříve, zástupce komory nedisponoval obžalobou.

Zástupce komory mohl disciplinární radě navrhnout, aby byl obviněný uznán vinným kárným přečinem porušení povinností povolání nebo zlehčení cti nebo vážnosti stavu, nebo v obou směrech, nebo navrhnout zproštění. Zástupce komory nebyl povinen navrhnout určitou výměru trestu a nebyl při svém návrhu vázán stanoviskem, které v přípravném řízení zaujal.⁹⁷

Poté, co přednesl svůj závěrečný návrh zástupce komory, dostal slovo obviněný a jeho obhájce. Z hlediska obrany bylo důležité, aby obhajoba reagovala na to, co vyšlo najevo v rámci ústního jednání a co bylo řečeno zástupcem komory v rámci závěrečného návrhu, zejména v situaci, kdy došlo k rozšíření obvinění. V takovém případě se bylo potřeba zaměřit na tyto otázky a nebylo možné vycházet pouze z odkazujícího usnesení. Pokud po přednesu závěrečného návrhu požádal o slovo zástupce komory, měla obhajoba možnost na tuto repliku opět reagovat. Po přednesu závěrečných návrhů se disciplinární rada odebrala k závěrečné poradě a hlasování.

Podle ustanovení § 42 disciplinární řádu byl jeden člen kárné rady pověřen sepsáním protokolu o ústním jednání. Protokol o ústním jednání musel obsahovat jména všech členů kárné rady, zástupce komory, obviněného a jeho obhájce, pokud si ho obviněný zvolil. Protokol o ústním jednání dále musel obsahovat popis podstatného průběhu jednání. Řádně musel být zaprotokolován výslech obviněného, výslechy svědků a znalců. Dále se zaprotokolovaly přečtené listiny, vyhlášená usnesení a poučení o opravném prostředku. Závěr protokolu obsahoval závěrečné návrhy zástupce komory, obviněného a jeho obhájce a konečně i samotný nálezný disciplinární rady. Písemné vyhotovení protokolu musel podepsat předseda a zapisovatel.

---

⁹⁷ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 150.

3.7 Porada a hlasování disciplinární rady

Jak již bylo výše uvedeno v rámci zásad, na kterých bylo disciplinární řízení založeno, bylo toto řízení neveřejné. Pokud jde o poradou a hlasování disciplinární rady, jednalo se rovněž o neveřejnou část, které se nemohl účastnit zástupce komory, obviněný ani případně jeho obhájce. Porady a hlasování disciplinární rady se mohli účastnit jen předseda, členové senátu a zapisovatel. Pokud by došlo k porušení tohoto ustanovení, byla by tím založena zmatečnost disciplinárního řízení. Zásada neveřejnosti pak zavazovala osoby úředně na kárném řízení zúčastněné, aby zachovávaly mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděly v rámci kárného řízení. Naproti tomu povinnost mlčenlivosti neplatila pro obviněného nebo jeho důvěrníka. S ohledem na zásadu neveřejnosti se disciplinární rozhodnutí uveřejňovala anonymizována tak, aby z nich nebylo možné totožnost obviněného zjistit. Uvedená zásada platí až do současnosti, kdy se rozhodnutí kárné komise advokátní komory uveřejňují rovněž v anonymizovaném znění, o čemž se můžeme přesvědčit v jakékoli Sbírce kárných rozhodnutí vydávané Českou advokátní komorou.

Porada disciplinární rady byla upravena u ustanovení § 38 disciplinárního řádu, kde bylo stanoveno, že „Rada disciplinární, vynášejíc nález, má zřetel míti jen k tomu, co v ústním pře líčení bylo uvedeno, a má souditi dle přesvědčení svého“. V tomto ustanovení byly zakotveny dvě zásady, na kterých bylo rozhodování disciplinární rady založeno. První zásada byla naznačena již výše v rámci závěrečného návrhu zástupce komory. Jednalo se o zásadu ústnosti, kdy disciplinární rada mohla při svém rozhodování přihlédnout pouze k tomu, co vyšlo najevo v rámci ústního jednání. Další zásadou pak byla zásada volného hodnocení důkazů, kdy disciplinární rada musela vycházet z vlastního přesvědčení. Jedná se o moderní a dodnes platnou zásadu zaručující spravedlivé rozhodnutí ve věci.⁹⁸

3.8 Rozhodnutí disciplinární rady

Formou rozhodnutí disciplinární rady ve věci samé byl nález této rady. Nálezem disciplinární rady byl kárně obviněný buď zproštěn kárného přečinu, který mu byl kladen za vinu nebo uznán vinným kárným přečinem. Kárným přečinem se obviněný mohl dopustit porušení povinnosti svého povolání nebo se

---

⁹⁸ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 154.

mohl dopustit chování zlehčující čest nebo vážnost stavu. Obviněný se mohl dopustit porušení i v obou směrech. V nálezů disciplinární rady pak muselo být výslovně uvedeno, v jakém směru bylo porušení spatřováno.

Jak již bylo výše nastíněno, disciplinární rada nebyla ve svém nálezů vázána odkazujícím usnesením ani po stránce skutkové, ani po stránce právní, a mohla se tak od odkazujícího usnesení odchýlit. Tato skutečnost vyplývala z ustanovení § 23 disciplinárního řádu, podle kterého byla disciplinární rada povinna s ohledem na zásadu inkviziční a zásadu oficiality zkoumat veškeré podstatné okolnosti případu, který dospěl k ústnímu projednání z toho hlediska, zda se obviněný nějak v tom či onom směru neprovinil. Typickým příkladem byla možnost disciplinární rady odchýlit se ve stylizaci svého výroku od stylizace odkazovacího usnesení. Disciplinární rada mohla současně po stránce věčné spatřovat kárné provinění v jiné skutkové podstatě než odkazovací usnesení. Konečně mohla disciplinární rada jít i přes okruh skutečností, které byly v odkazovacím usnesení uvedeny, a mohla shledat kárný přečin v jednání obviněného, které nebylo vůbec v jednotlivých bodech obvinění obsaženo. Předpokladem pro tento postup disciplinární rady byla skutečnost, že obviněnému byla dána možnost vyjádřit se k novým bodům svého obvinění. Bylo tedy potřebné, aby se obviněný takového jednání osobně účastnil, případně aby mu byly nové doby obvinění písemně sděleny a obviněný měl možnost se k nim vyjádřit. V takovém případě bylo nutné jednání disciplinární rady odročit.⁹⁹

Nález disciplinární rady obsahoval výroky o vině, trestu a nákladech disciplinárního řízení. V části výroku o vině musela být obsažena skutečnost, zda byl obviněný uznán vinným, nebo zda byl obvinění zproštěn. Pokud bylo směrem k obviněnému vzneseno více obvinění, musel výrok obsahovat tolik odsuzujících nebo zprošťujících výroků, kolik bylo obvinění. Výrok o vině musel dále obsahovat, jakým konkrétním přečinem byl obviněný uznán vinným, výrok o vině tak musel obsahovat právní kvalifikaci přečinu. Dále musel výrok o vině obsahovat skutkovou podstatu jednání, kterým se obviněný dopustil kárného přečinu. Nebylo třeba uvést podrobný popis skutku, postačilo uvedení podstatných částí jednání, místa a času, aby bylo možné skutek podřadit pod určitou skutkovou podstatu. Pokud byl obviněný uznán vinným, na výrok o vině navazoval výrok o trestu. Rovněž výrok o nákladech disciplinárního řízení byl

---

⁹⁹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 156.

podmíněn tím, že byl obviněný uznán vinným. Ciferní určení útrat nemuselo být ve výroku uvedeno. Rovněž v osvobozujícím nálezu nemuselo být uvedeno, že se obviněný zprošťuje povinnosti hradit náklady kárného řízení, neboť to vyplývalo přímo z charakteru zprošťujícího nálezu.¹⁰⁰

V ustanovení § 40 disciplinárního řádu bylo upraveno vyhlášení nálezu a jeho doručování. Po skončení závěrečné porady došlo k vyhlášení nálezu disciplinární rady. Nález se vyhlášoval vždy ústně, a to za přítomnosti zástupce komory, obviněného a jeho obhájce. Písemné vyhotovení nálezu bylo nutné ve lhůtě maximálně osmi dnů doručit obviněnému, zástupci komory a vrchnímu státnímu zástupci. Disciplinárním řádem stanovená osmidenní lhůta byla lhůtou pořádkovou, její nedodržení tedy nemělo vliv na samotný nález. Opis nálezu se dále doručoval výboru advokátní komory, neboť ta byla pověřena vést rejstřík kárných trestů a dohlížela na jejich výkon. Opis nálezu disciplinární rady bylo možné doručit rovněž tomu, „kdo by se pokládal v přecínem obviněného v právech svých zkrácen“, což byl zpravidla oznamovatel. Taková osoba musela o doručení nálezu disciplinární radu požádat. Opis nálezu se tedy oznamovateli nedoručoval automaticky. Disciplinární rada o této žádosti rozhodovala usnesením, kdy proti usnesení, kterým byla zamítnuta žádost oznamovatele o doručení usnesení nálezu, nebyla přípustná stížnost. Zpravidla však bylo takovým žádostem téměř vždy vyhověno.

Samotný nález disciplinární rady obsahoval označení této rady a její jmenné složení z předsedy a přísedících. Označení obviněného jménem, sídlem a označením, zda se jedná o advokáta nebo kandidáta advokacie. Dále následovala výroková část a její odůvodnění. Závěr nálezu byl datován a byl opatřen podpisem prezidenta nebo jeho náměstka, případně předsedy ústního jednání a zapisovatele a byl opatřen pečením disciplinární rady.

Disciplinární řád podobněji neupravoval odůvodnění nálezu disciplinární rady. Je však zřejmé, že vzhledem k tomu, že šlo o odůvodnění rozhodnutí ve věci samé, musel být každý nález disciplinární rady náležitě odůvodněn. Bylo potřeba podrobně vylíčit, jaké skutečnosti měla disciplinární rada za prokazané, jaké závěry z těchto skutečností vplynuly a zda jsou kárným přecínem či nikoli. Písemné vyhotovení nálezu disciplinární rady se tak muselo zejména vypořádat se stránkou skutkovou, kterou bylo následně potřeba právně posoudit. Při

---

¹⁰⁰ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 158.

odsuzujícím nálezu bylo nutné uvést, jaké úvahy vedly disciplinární radu k uloženému trestu a jaké skutečnosti byly považovány za polehčující a jaké za přitěžující. Při zprošťujícím nálezu disciplinární rady bylo nutné uvést, zda jednání, které bylo obviněnému kladeno za vinu, se nepodařilo prokázat, nebo zda v jednání nebyl disciplinární radou shledán kárný přečin.

3.9 Náklady disciplinární řízení

Náklady řízení byly upraveny v ustanovení § 41 disciplinárního řádu. Při rozhodování o nákladech disciplinárního řízení bylo podstatné, zda byl obviněný uznán vinným či nikoli. Pokud bylo kárné řízení zastaveno nebo byl obviněný zproštěn, útraty kárného řízení uhradila advokátní komora, pokud k zastavení nebo zproštění došlo v prvním stupni. Pokud k zastavení kárného řízení nebo zproštění došlo až v řízení před Nejvyšším soudem, útraty kárného řízení byl povinen uhradit stát. Pokud byl obviněný uznán vinným kárným přečinem, byla takové osobě současně uložena povinnost uhradit náklady kárného řízení. V disciplinárním řádu bylo stanoveno, že náklady kárného řízení se určují podle obdoby ustanovení řádu soudu trestního. Pro kárné řízení platilo osvobození od poplatků a kolků. Dále nemohlo být uloženo uhradit náklady za použití místností, osvětlení, vytápění, použití písarského materiálu a za vyhotovení usnesení a nálezů disciplinární rady. Naproti tomu bylo povinností stejně jako v trestním řízení uhradit náklady spojené se svědečným, tlumočným, znalečným, apod. Náklady kárného řízení mohly být určeny i paušálně, čímž nemusely být konkrétně specifikovány.¹⁰¹

3.10 Disciplinární tresty

Disciplinární tresty byly upraveny v ustanovení § 12 disciplinárního řádu.

Disciplinárními tresty byly:

- písemná důtka,
- peněžitá pokuta,
- dočasný zákaz výkonu advokacie,
- vyškrtnutí ze seznamu.

---

¹⁰¹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 164.

Tento výčet disciplinárních trestů opět zcela koresponduje se současným výčtem trestů upravených v ustanovení § 32 zákona o advokacii. Je tedy patrné, že i pokud jde o kárné tresty, vycházel současný zákon o advokacii z disciplinárního řádu. Na rozdíl od minulé právní úpravy lze však dnes navíc uložit trest veřejného napomenutí, odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu na dobu od šesti měsíců do tří let nebo dočasný zákaz výkonu činnosti podle ustanovení § 56a zákona o advokacii (správa cizího majetku) uložený na dobu od šesti měsíců do tří let.

Písemná důtka

Tento trest bylo možné uložit, pokud se jednalo o první prohřešek nebo o prohřešek ojedinělý. Dále tento trest připadal v úvahu, pokud byl prohřešek způsoben osobou mladou nebo vyprovokovanou. Proti uložení tohoto disciplinárního trestu nebyl přípustný opravný prostředek – odvolání podle ustanovení § 47 disciplinárního řádu.

Peněžitá pokuta

Podle disciplinárního řádu z roku 1872 bylo možné peněžitou pokutu uložit až do výše 300 zlatých. Výtěžek takto uložených pokut šel podle disciplinárního řádu z roku 1872 „do pokladnice chudých té obce, kde obviněný bydlí“. Na základě novely z roku 1906 bylo možné uložit pokutu do výše 3.000,- Korun, a to bez ohledu na to, zda se jednalo o advokáta nebo kandidáta advokacie. Teprve až novela č. 31/1929 Sb., stanovila, že bylo možné uložit pokutu v rozmezí od 100,- Korun do 10.000,- Korun, pokud byla ukládána advokátovi a dále bylo možné uložit pokutu v rozmezí od 50,- Korun do 2.000,- Korun, pokud byla ukládána kandidátu advokacie. Uvedené dvojí stanovení výše uložení pokut mělo své logické opodstatnění, neboť majetkové poměry advokáta a kandidáta advokacie byly ve většině případů rozdílné. Rovněž současný zákon o advokacii počítá s tímto rozdílným stanovením výše pokut pro advokáty a advokátní koncipienty. Vybrané peněžní prostředky měly být podle právní úpravy z roku 1906 použity na podporu nezaviněně v nouzi upadnuvších advokátů nebo kandidátů advokacie nebo jich potřebných vdov a sirotek, a to podle zásad, na kterých se usnesla valná schůze. Pokuty tak byly příjmem sociálního fondu.

Uložení disciplinárního trestu v podobě peněžité pokuty přicházelo v úvahu zejména v případě, kdy byl čin spáchán ze zjištěnosti.¹⁰²

V původním znění disciplinárního řádu bylo stanoveno, že odvolání proti nálezu disciplinární rady, kterým byla uložena peněžita pokuta, bylo možné podat pouze v případě, pokud byla pokuta stanovena na částku vyšší než 50 zlatých.

Dočasný zákaz výkonu advokacie

Jednalo se o další stupeň kárného trestu, svou povahou již značný. Dočasný zákaz výkonu advokacie směl být uložen na dobu nejdéle jednoho roku. Kárný trest se v této podobě vztahoval pouze na advokáty. Advokát nesměl po dobu stanovenou v nálezu disciplinární rady vykonávat povolání advokáta. Rozhodovací praxe dospěla k tomu, že advokát tímto disciplinárním trestem dotčený, nesmí zastupovat u soudů bez ohledu na to, zda se jedná o povinné zastoupení či nikoli. Advokát dále nesmí zastupovat před úřady a poskytovat právní poradenství. Advokát, kterému byl uložen tento kárný trest, nemohl vykonávat stavovské funkce, ani se účastnit valné hromady advokátní komory s aktivním volebním právem. Komentář k disciplinárnímu řádu však poukazuje na jednu až absurditu, kdy advokát, kterému byl uložen dočasný zákaz výkonu advokacie, může být zvolen do stavovských funkcí (neztrácí tedy volitelnost), avšak po dobu suspenze nemůže tyto funkce vykonávat. Tento názor je odůvodněn tím, že takové osobě byl sice uložen kárný trest dočasného zákazu výkonu advokacie, avšak taková osoba advokátem stále je.¹⁰³

Pokud jde o kandidáty advokacie, trest dočasného zákazu výkonu advokacie jim být uložen nemohl. Kandidátům advokacie mohl být naproti tomu uložen kárný trest prodloužení doby praxe nejvýše o dobu jednoho roku nebo ztráta substitučního oprávnění na určitou dobu, která však nebyla nijak disciplinárním řádem stanovena, přičemž záleželo zcela na úvaze disciplinární rady. Jednalo se o trest, který rovněž v současném zákoně o advokacii nenalezneme. Trest prodloužení praxe připadal v úvahu zejména tam, kde kandidát advokacie projevil svým jednáním nedostatek průpravy pro své budoucí

---

¹⁰² HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 102.

¹⁰³ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 104.

povolání, zejména po stránce mravní a stavovské. Pokud jde o ztrátu substitučního oprávnění, tento trest připadal v úvahu zejména v případech, kdy se kandidát advokacie opakovaně před soudy a úřady nechoval podle stavovských pravidel a etiky.

Pokud jde o kárný trest prodloužení doby praxe nebo ztráty substitučního oprávnění, které bylo možno uložit kandidátům advokacie, současný zákon o advokacii tuto možnost nedává. Dle mého názoru by jistě stálo za to se alespoň zamyslet nad tím, zda v rámci novely zákona o advokacii znovu tento druh disciplinárního trestu zavést vůči advokátním koncipientům. Mám za to, že zmíněné kárné tresty správně reagují na případné pochybení advokátních koncipientů. Pokud by se advokátní koncipient dopustil pochybení, zejména ke konci své povinné praxe, které by bylo ovlivněno tím, že na výkon povolání advokáta není dostatečně připraven, byl by mu uložen kárný trest prodloužení koncipientské praxe. Současně jsem přesvědčen o tom, že trest prodloužení koncipientské praxe není rozhodně trestem citelným, neboť advokátní koncipient by svou praxi mohl nadále vykonávat, a zároveň se podle mého názoru jedná o skutečný výchovný trest, který není ovlivněn např. majetkovými poměry.

Pokud by se advokátní koncipient opakovaně dopustil jednání, kterým by bylo např. nedůstojné vystupování před soudy nebo jinými úřady, jistě by byla tím správním kárným trestem dočasná ztráta substitučního oprávnění, což je již trest citelnější, avšak oprávněně reagující na závaznější skutkovou podstatu kárného provinění.

Vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo kandidátů advokacie

Trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo kandidátů advokacie byl nejpřísnějším trestem, který mohla disciplinární rada udělit. Tímto trestem dotčená osoba přestává být členem stavu ode dne právní moci nálezu disciplinární rady nebo ode dne doručení rozhodnutí Nejvyššího soudu. Od té doby taková osoba přestávala podléhat dohlédací moci výboru komory a pravomoci kárné rady. Pak už jedině pomocí jiných úřadů může být taková osoba přinucena k tomu, aby odstranila štítky ze své kanceláře, tedy označení, že taková osoba vykonává advokacii. Advokát, který byl vyškrtnut ze seznamu advokátů, není ani oprávněn uvádět svůj titul s povoláním advokáta. Ten komu byl uložen kárný trest vyškrtnutí ze seznamu, ztrácí způsobilost zastupovat ve věcech

advokátských, v opačném případě se taková osoba dopouští pokoutnictví. Rozhodovací praxe dospěla k tomu, že kárný trest vyškrtnutí ze seznamu je třeba uložit v případě, kdy obviněný svou povahou a celkovým chováním neposkytoval záruky, že bude povolání vykonávat svědomitě, spolehlivě, mravně a poctivě, s přihlédnutím k tomu, že povolání advokáta je založeno na důvěře občanů - klientů. Trest vyškrtnutí ze seznamu byl rovněž namístě, pokud byla objektivní povaha skutku taková, že i s přihlédnutím na dosavadní integritu advokáta, nebylo pro něj ve stavu advokátském nadále místo, např. když byl podmíněně odsouzen za zpronevěru, které se dopustil na svých klientech.¹⁰⁴

Na ustanovení § 12 odst. 1 písm. d) disciplinárního řádu, které pojednávalo o vyškrtnutí ze seznamu, navazovalo ustanovení § 13 disciplinárního řádu. Jednalo se o navazující ustanovení, které slovem zejména uvádělo příklady, kdy bylo třeba advokáta nebo kandidáta advokátského ze seznamu advokátů vyškrtnout. Podle ustanovení § 12 disciplinárního řádu bylo ponecháno na volném uvážení disciplinární rady, jaký kárný trest uloží. Ustanovení § 13 disciplinárního řádu ovšem disciplinární radě ex lege přikazovalo, že pokud došlo k naplnění skutkové podstaty uvedené v tomto ustanovení, musela disciplinární rada takového advokáta ze seznamu bez dalšího vyškrtnout. Disciplinární řád uváděl dva příklady, kdy bylo povinností disciplinární rady obviněného vyškrtnout ze seznamu. V první řadě se podle ustanovení § 13 písm. a) disciplinárního řádu jednalo o osobu, která si „vyloudila zapsání do seznamu, ačkoli jí byla dle zákona nějaká překážka na závalu“. Obecně platilo, že pravomoci disciplinární rady podléhali pouze advokáti a kandidáti advokacie. Toto ustanovení však znamenalo výjimku z této zásady, kdy se takové ustanovení vztahovalo na advokáta, který sice byl zapsán v seznamu, ale pouze díky tomu, že si tento zápis vyloudil, ač mu v cestě stála zákonná, jemu známá překážka.

Jednalo se tedy o osobu zapsanou v seznamu advokátů, avšak zapsanou neprávem. Tato osoba si musela být vědoma toho, že je v seznamu advokátů zapsaná, ač nesplňuje zákonné podmínky, a tato osoba si musela svůj zápis tzv. vyloudit. Vyloučení znamenalo, že taková osoba předstírala splnění všech zákonných podmínek nebo zamlčela nějakou negativní podmínku za tím účelem, aby oklamala výbor komory a docílila svého zápisu do seznamu. Na tomto místě je potřeba uvést, že se nejednalo o skutkovou podstatu podle ustanovení § 13

---

¹⁰⁴ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 105.

písm. a) disciplinárního řádu, jestliže výbor komory zápis do listiny advokátů povolil z právního omylu, vycházejícího z nesprávného výkladu zákonných ustanovení např. následkem započtení praxe, kterou však započíst nebylo možné.¹⁰⁵

Ustanovení § 13 písm. b) disciplinárního řádu upravovalo druhou skutkovou podstatu, kdy bylo povinností disciplinární rady takovou osobu ze seznamu vyškrtnout. Jednalo se o osobu, která „provozovala advokátství, třeba že jí bylo od příslušné rady disciplinární zastaveno“. S ohledem na užití slov „provozování advokátství“ se tato skutková podstata vztahovala pouze na advokáty. Tato skutková podstata se tak nevztahovala např. na kandidáty advokacie, kteří by na základě nálezu kárné rady pozbyli substitučního oprávnění a přesto by u soudů zastupovali. Takový kandidát advokacie by se bezesporu dopustil kárného přečinu, jeho jednání by však nenaplnilo skutkovou podstatu podle ustanovení § 13 písm. b) disciplinárního řádu. Skutková podstata byla v tomto případě naplněna, pokud byl advokátovi zastaven výkon advokacie podle ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) nebo podle ustanovení § 17 disciplinárního řádu a advokát přesto advokacii vykonával. Toto ustanovení má zajisté své opodstatnění. Dočasný zákaz výkonu advokacie je bezesporu mírnějším disciplinárním trestem než vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Pokud však advokát, kterému byl uložen trest dočasný zákaz výkonu advokacie po určitou dobu, v této době advokátství dále vykonával, nezbývalo než mu uložit kárný trest nejpřísnější, a to vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Pokud šlo o naplnění této skutkové podstaty, stačilo dopustit se jednání, které nespadlo výlučně do působnosti advokátů. Mohlo jít i o ojedinělé jednání, a přesto byla tato skutková podstata již naplněna. Rovněž se nezkoumalo, jaká pohnutka obviněného k jednání vedla. Pokud byla naplněna uvedená skutková podstata, došlo bez dalšího k vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Pokud byl advokátovi uložen disciplinární trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů, nemohl být do listiny advokátů zapsán po dobu, kdy trvala zákonná překážka k zápisu takového advokáta.

Uvedený výčet disciplinárních trestů byl taxativní a disciplinární rada se od těchto trestů nemohla odchýlit a nemohla udělit trest jiný. Samotné disciplinární tresty byly řazeny od nejmírnějšího (písemné důtky) až po trest nejpřísnější (vyškrtnutí ze seznamu advokátů). Při úvahách o tom, jaký trest za

---

¹⁰⁵ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 111.

jednání obviněného bylo nutné uložit, musela disciplinární rada zohlednit „velikost provinění“ a „újem z toho vzniklých“. Při posuzování velikosti zavinění bylo nutné přihlídnout k subjektivní stránce, tedy ke stupni viny, zda byl skutek spáchán ze zlého úmyslu, nebo z vědomé či nevědomé nedbalosti. Při porušení povinnosti povolání byly všechny tři stupně myslitelné. Při zlehčování cti a zejména vážnosti stavu přicházela v úvahu pouze vědomá nebo nevědomá nedbalost, neboť bylo jen stěží představitelné, že by se někdo takového jednání dopustil úmyslně. Pokud jde o újmy z toho vzniklé, bylo vůbec nutné, aby vzniklá újma byla v příčinné souvislosti s proviněním, jinak ji nešlo klást obviněnému za vinu.¹⁰⁶

Při svém rozhodování disciplinární rada rovněž přihlížela k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, za kterých byl skutek spáchán. Jednalo se o okolnosti, které s povahou skutku nesouvisely, přesto měly vliv na druh a výměru trestu. Jednalo se o osobní vlastnosti a poměry pachatele, kterými byly věk, doba praxe, dosavadní vedení života z hlediska stavovského, recidiva atd. Pokud se jednalo o majetkové poměry obviněného, měly význam pouze v případě, že byl uložen peněžitý trest, jinak se k majetkovým poměrům nepřihlíželo. Při střetu polehčujících a přitěžujících okolností se podpůrně použilo ustanovení § 48 zákona č. 117/1852 ř. z., ze dne 27. května 1852 o zločinech, přečinech a přestupcích (dále jen „trestní zákon“). Uvedené ustanovení stanovilo, že „K okolnostem přitěžujícím má se přihlížeti jen potud, pokud proti nim není okolností polehčujících, a taktéž k okolnostem polehčujícím, pokud proti nim není žádných okolností přitěžujících. V té míře jak jedny nebo druhé mají převahu, jest jich užití k zostření nebo k zmírnění trestu“.

Pokud byly disciplinární tresty vymezeny ustanovením § 12 disciplinárního řádu, počítal právní řád ještě s jedním kárným přečinem, který byl upraven v ustanovení § 236 řádu soudu trestního. V odstavci 1 zmíněného ustanovení bylo stanoveno následující: „Dopustí-li se přestupku takového (nikdo nebyl haněn ani obviňován patrně bez příčiny nebo z něčeho, co s věcí nesouvisí) obhájce aneb zástupce soukromého žalobníka nebo účastníka, anebo poruší-li úctu, kterouž soudu jest povinen, může mu soud dáti důtku nebo mu uložit pokutu až do sta zlatých“. V odstavci 2 pak bylo stanoveno: „Nepřestal-li by se tak neslušně chovati, může mu předsedící zapověditi mluvití a stranu vybidnouti,

---

¹⁰⁶ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 106 – 107.

aby si jiného zástupce zvolila, anebo může, jestli toho potřeba, obžalovanému z povinnosti úřadu obhájce jmenovati“. Konečně v odstavci 3 bylo stanoveno: „Jsou-li tu příčiny přitěžující, může sborový soud druhé instance k návrhu soudu sborového vinníkovi, ač není-li advokát, na měsíc až i na šest měsíců odejmouti právo, býti u věcech trestních před soudem zástupcem. Jestli vinník advokát, má soud sborový tu záležitost vznést na jeho úřad disciplinární, kterýž mu též může na měsíc až i na šest měsíců odejmouti právo, býti u věcech trestních obhájcem“.

Pokud byl advokátovi nebo kandidátu advokacie uložen pořádkový trest podle jiného právního předpisu, čímž bylo zejména myšleno ustanovení § 236 řádu soudu trestního, takové potrestání nevyklučovalo, aby byla taková osoba současně i potrestána disciplinární radou.¹⁰⁷

3.11 Opravné prostředky proti usnesením a nálezům disciplinární rady

Opravné prostředky proti rozhodnutí disciplinární rady byly upraveny v části čtvrté advokátního řádu v ustanovení §§ 46 – 55 pojmenované jako „Opravných prostředcích opravných proti usnesením a nálezům rady disciplinární“. Dle tradičního rozdělení opravných prostředků bylo možné i opravné prostředky upravené v disciplinárním řádu rozdělit na opravné prostředky řádné a opravné prostředky mimořádné. Řádnými opravnými prostředky proti rozhodnutí disciplinární rady byly odvolání a stížnost. Mimořádným opravným prostředkem pak byla obnova řízení, o které je hovořeno v ustanovení § 59 disciplinárního řádu, tedy v části páté disciplinárního řádu.

Odvolání bylo opravným prostředkem proti nálezům disciplinární rady. Stížnost byla opravným prostředkem proti usnesením disciplinární rady. Opravný prostředek, ať už odvolání nebo stížnost, bylo nutné podat v písemné formě opatřené podpisy odvolatele. Opravné prostředky se podávaly u disciplinární rady a následně o nich rozhodoval odvolací senát Nejvyššího soudu. Doručený opravný prostředek bylo nutné opatřit razítkem disciplinární rady, a pokud byl doručen poštovní přepravou, bylo nutné do kárného spisu založit i obálku. Rozhodovací praxe dospěla k tomu, že pokud byl opravný prostředek podán včas, avšak u nepříslušného orgánu (např. u výboru komory nebo Nejvyššího soudu), a byl-li takový opravný prostředek postoupen disciplinární radě až po uplynutí lhůty

---

¹⁰⁷ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 108 – 110.

k podání opravného prostředku, bylo nutné takový opravný prostředek jako opožděný odmítnout.¹⁰⁸ Uvedené vyplývalo z ustanovení §§ 48 a 54 disciplinárního řádu, kde bylo výslovně uvedeno, že opravný prostředek se podává u disciplinární rady, která po uplynutí lhůty k jeho podání kárný spis předkládá Nejvyššímu soudu.

Podle původního znění disciplinárního řádu byla lhůta pro podání opravného prostředku osm dní od doručení nálezu nebo usnesení disciplinární rady. Novelou disciplinárního řádu byla tato osmidenní lhůta prodloužena na čtrnáct dní. Jednalo se o lhůtu „neprodlužitelnou“. Během lhůty pro podání opravného prostředku bylo umožněno odvolateli nebo jeho obhájci nahlédnout do kárného spisu. Tento úkon však neměl žádný vliv na délku lhůty pro podání opravného prostředku. Z disciplinárního řádu tak jasně vyplývalo, že lhůtu nešlo nijak prodloužit, tedy ani případným nahlížením do kárného spisu nebo jeho zasláním pro účely nahlížení. Rozhodovací praxe dospěla i k tomu, že vliv na lhůtu pro podání opravného prostředku neměla ani skutečnost, že dotčená osoba nebyla o možnosti podat opravný prostředek řádně poučena, poněvadž na takové poučení nebylo zákonného nároku. Toto bylo bezesporu dáno tím, že rozhodnutí disciplinární rady se týkalo advokáta nebo kandidáta advokátského, kteří musí mít povědomí o možnosti podat opravný prostředek, aniž by byli řádně poučeni. Lhůta pro podání opravného prostředku byla typicky procesně právní. Lhůta tak počínala běžet jeden den po doručení rozhodnutí a opravný prostředek bylo možné podat k přepravě poslední den lhůty. Doba poštovní přepravy se tedy do lhůty pro podání opravného prostředku nezapočítávala. Zda byl opravný prostředek podán opožděně, bylo zkoumáno z úřední povinnosti. Pokud byl opravný prostředek podán opožděně, byl odmítnut. Odmítnutí opravného prostředku z důvodu opožděného podání příslušelo výhradně Nejvyššímu soudu. Rovněž zkoumání toho, zda je podání opravného prostředku přípustné, příslušelo výhradně Nejvyššímu soudu.

---

¹⁰⁸ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 170 – 171.

Odvolání

V ustanovení § 47 disciplinárního řádu bylo upraveno, komu náležel opravný prostředek – odvolání. V první řadě mohl rozhodnutí disciplinární rady napadnout odvoláním obviněný, a to pokud mu byl uložen trest dle ustanovení § 12 písm. b) až d) disciplinárního řádu, tedy trest peněžité pokuty, dočasného zákazu výkonu advokacie nebo vyškrcnutí ze seznamu. Na tomto místě je třeba připomenout, že podle původního znění disciplinárního řádu nebylo možné podat odvolání proti nálezu disciplinární rady, pokud byl uložen trest peněžité pokuty do 50 zlatých.

Opravný prostředek odvolání dále náležel zástupci advokátní komory a vrchnímu státnímu zástupci u vrchního soudu, v jehož obvodu má disciplinární rada sídlo. V disciplinárním řádu však bylo výslovně stanoveno, že vrchnímu státnímu zástupci příslušelo podat odvolání pouze v případě, že se obviněný dopustil porušení povinnosti povolání.

Disciplinární řád v ustanovení § 47 dále upravoval, resp. z tohoto ustanovení nepřímo vyplývalo, kdo mohl podat odvolání ve prospěch a v neprospěch obviněného. Odvolání ve prospěch obviněného mohl podat výlučně obviněný a nikdo jiný. Nenalezneme zde tedy analogii s trestním právem, kde mají toto právo i příbuzní. Vzhledem k tomu, že odvolání ve prospěch obviněného mohl podat výlučně obviněný, nenáleželo toto právo zástupci komory ani vrchnímu státnímu zástupci. V ustanovení § 47 odst. 2 bylo výslovně uvedeno, že „Zástupci komory advokátní a vrchnímu zástupci státnímu nepřísluší odvolávaní se k dobrému obviněného“. Odvolání v neprospěch obviněného mohl v první řadě podat zástupce komory. V tomto právu nebyl zástupce komory nijak omezen. Žádný vliv na to neměla ani skutečnost, kdyby zástupce komory před rozhodnutím disciplinární rady ve věci zaujímal jiné stanovisko. Zástupce komory tak mohl podat odvolání proti osvobozujícímu nálezu disciplinární rady i v případě, pokud souhlasil se zastavením řízení nebo jej navrhoval, nebo když při ústním jednání navrhl vydání osvobozujícího nálezu. Zástupce komory se mohl s přihlédnutím ke kvalifikaci skutku domáhat vydání výroku, že se obviněný dopustil obou kárných přečinů, i když sám při ústním jednání jednočinný souběh neshledával, a mohl rovněž v rámci odvolání navrhnout přísnější potrestání i za situace, kdy byl obviněnému uložen trest navržený zástupcem komory. Jak již bylo výše uvedeno, vrchnímu státnímu zástupci byla dána možnost podat odvolání

pouze proti kárnému přečinu, jímž byly porušeny povinnosti povolání. To, že vrchnímu státnímu zástupci byla dána možnost podat odvolání pouze v případě porušení povinností povolání, mělo své logické odůvodnění, neboť státní moc měla přímý a bezprostřední zájem toliko na stíhání kárných přečinů, jimiž byly porušeny povinnosti povolání, kdežto stíhání kárných přečinů, jimiž byla zlehčena čest nebo vážnost stavu, byla ponechána stavovským orgánům, tedy disciplinární radě a zástupci komory. Samotné právní hodnocení skutku bylo na vrchním státním zástupci a nebylo rozhodné, jak jednání kvalifikovala disciplinární rada. Vrchní státní zástupce se tak mohl odvolat proti osvobozujícímu nálezu disciplinární rady, tak i proti nálezu, který shledal v jednání obviněného pouze kárný přečin zlehčení cti nebo vážnosti stavu. Spatřoval-li vrchní státní zástupce v jednání obviněného kárný přečin porušení povinností povolání, mohl se prostřednictvím odvolání domáhat toho, aby byl i v tomto směru obviněný uznán vinným.¹⁰⁹

Po obsahové stránce byl důležitý odvolací důvod a odvolací návrh. Pouze v rámci lhůty pro podání odvolání bylo možné uplatňovat odvolací důvody. Pokud byl odvolací důvod uplatněn později, např. v rámci odvolacího jednání, hledělo se na něj jako opožděný. Pokud jde o rozsah odvolání, bylo možné napadnout celý nález disciplinární rady, případně jeho část, pokud předmětem nálezu bylo více samostatných provinění. Odvolacím důvodem bylo jednak porušení procesních předpisů jako např., kdy byla disciplinární rada nesprávně obsazena (ustanovení § 25 disciplinárního řádu), rozhodoval by člen disciplinární rady, který byl vyloučen z účasti na disciplinárním řízení (ustanovení § 28 disciplinárního řádu) nebo by rozhodoval tzv. vyloučený člen (ustanovení § 35 disciplinárního řádu), porady a hlasování disciplinární rady by se účastnily i jiné osoby, než předpokládá disciplinární řád (ustanovení § 34 disciplinárního řádu). Dalším odvolacím důvodem bylo nesprávné skutkové zjištění. K nesprávnému skutkovému zjištění mohlo dojít tím, že nebyly provedeny všechny navržené důkazy, což mělo za následek neúplné zjištění skutkového stavu, případně důkazy provedeny byly, ale byly z nich vyvozeny nesprávné skutkové závěry. V rámci odvolání mohl obviněný tvrdit nové skutečnosti a k jejich prokázání předkládat důkazy bez ohledu na to, zda byly obviněnému známy již v řízení před disciplinární radou.

---

¹⁰⁹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 173-174.

Častým odvolacím důvodem uplatněným obviněným nebo zástupcem komory bylo, že skutek byl nesprávně právně posouzen. Jednalo se o situaci, kdy obviněný tvrdil, že jednání, které bylo disciplinární radou shledáno po právním posouzení kárným přečinem, takovým přečinem nebylo. Zástupce komory se naproti tomu v rámci odvolání domáhal určení toho, že jednání kárným přečinem bylo v situaci, kdy byl disciplinární radou po právním posouzení konstatován opak. Velmi častým odvolacím důvodem byl také nesouhlas s druhem a výší trestu. Jednalo se o případ, kdy odvolatel přijal skutek i jeho právní posouzení, nicméně zde byl nesouhlas s druhem a výší trestu. V takovém případě byl napadán výrok o trestu.

Po uplynutí lhůty k podání odvolání byl kárný spis předložen Nejvyššímu soudu k rozhodnutí o opravném prostředku. Jak již bylo výše uvedeno, o odmítnutí odvolání z důvodu opožděného podání, případně z důvodu nepřipustnosti, rozhoduje vždy Nejvyšší soud, nikoli disciplinární rada, proto i za takové nastalé situace bylo nutné kárný spis vždy Nejvyššímu soudu předložit.

Poté co byl kárný spis postoupen Nejvyššímu soudu, zkoumal nejprve jej dle díkce ustanovení § 49 disciplinárního řádu, tedy zda není potřeba kárný spis šetřením doplnit. Dospěl-li Nejvyšší soud k tomu, že řízení před disciplinární radou bylo nutné vyhledáním doplnit, nařídil, necht' došlo k doplnění šetření prostřednictvím disciplinární rady nebo soudce z příkazu činného. Pokud nebylo potřeba nic doplnit, rozhodl Nejvyšší soud ve věci samé.

Řízení vedené před Nejvyšším soudem bylo upraveno v ustanovení § 50 disciplinárního řádu. Původní znění disciplinárního řádu uvádělo v ustanovení § 50 odst. 1, že odvolací senát Nejvyššího soudu je složen z 8 členů a předsedy. Pozdější novela (z roku 1919) stanovila, že Nejvyšší soud rozhoduje o odvoláních v senátě složeném ze dvou soudců, dvou členů advokátní komory a prvního prezidenta nebo jeho náměstka, kteří byli předsedou odvolacího senátu.

V ustanovení § 50 disciplinárního řádu bylo upraveno, že „na řízení (odvolací) vztahují se obdobně ustanovení §§ 18 – 23 zákona daného dne 21. května 1868, č. 46 ř. z.“. Zákon č. 46 upravoval disciplinární řízení vedené proti úředníkům soudcovským, nicméně pokud jde o složení odvolacího senátu Nejvyššího soudu, užil se i v disciplinárním řízení s advokáty, neboť ustanovení § 50 disciplinárního řádu na tento zákon výslovně odkazovalo.

Příslušnost a složení odvolacího senátu Nejvyššího soudu bylo následně upraveno v zákoně č. 216/1919 Sb., o nejvyšším soudu ze dne 16. dubna 1919

(dále jen „zákon o nejvyšším soudu“). Příslušnost Nejvyššího soudu byla založena ustanovením § 5 písm. g) zákona o nejvyšším soudu, kde bylo uvedeno, že Nejvyšší soud rozhoduje o kárných věcech proti advokátům jako odvolací soud s konečnou platností. Složení disciplinárního senátu pak bylo upraveno v ustanovení § 10 zákona o nejvyšším soudu. Po této novele byl v disciplinárních věcech advokátů a kandidátů advokátských složen odvolací senát Nejvyššího soudu ze dvou členů Nejvyššího soudu, dvou advokátů komorou zvolných a z předsedy, kterým byl první prezident nebo jeho náměstek. Senát se tedy skládal z celkem 4 členů a předsedy. Pro pořádek je potřeba uvést, že pokud je zde výše hovořeno, že předsedou odvolacího senátu Nejvyššího soudu je první prezident nebo jeho náměstek, je tím samozřejmě myšlen první prezident Nejvyššího soudu.

Prezident Nejvyššího soudu každým rokem jmenoval členy disciplinárního senátu a čtyři náhradníky. Náhradníci nastoupili na místo člena senátu v pořadí, ve kterém byli zvoleni. Složení disciplinárního senátu bylo rovněž nutné oznámit ministrově práv.

Ustanovení § 10 zákona o nejvyšším soudu bylo dále provedeno nařízením vlády republiky Československé č. 273/1919 Sb., o provedení § 10 zákona o nejvyšším soudu ze dne 16. dubna 1919, č. 216 Sb., ze dne 28. května. Toto nařízení, které provádělo ustanovení § 10 zákona o nejvyšším soudu, se skládalo z §§ 1 – 9 a upravovalo volbu přisedících nejvyššího soudu u advokátů a notářů. Volbu přisedících disciplinárního senátu nejvyššího soudu ze stavu advokátského vykonávala komora advokátní. Při počtu do 400 členů komory advokátní byli voleni dva přisedící, při počtu 400 – 800 členů byli voleni čtyři přisedící a při počtu přes 800 členů bylo voleno osm přisedících disciplinárního senátu. Tzv. volitelným advokátem mohl být advokát, který byl zapsán alespoň deset let v seznamu advokátů. Úřad advokátského přisedícího nebyl slučitelný s členstvím anebo náhradním členstvím disciplinární rady, jakož i s úřadem prezidenta komory nebo jeho náměstka. Pokud jde o provedení samotné volby, předpisy o volbě disciplinární rady platily obdobně. Zvolení přisedící museli složit slib do rukou prezidenta komory, že budou svůj úřad vykonávat svědomitě a nestranně. O výsledku volby a o tom, že slib byl vykonán, musela advokátní komora učinit oznámení představenstvu Nejvyššího soudu a ministru spravedlnosti do 1. prosince každého roku. Advokáti, kteří byli členové odvolacího senátu Nejvyššího soudu, měli stejná práva a povinnosti jako soudci. V případě advokátů byl i výkon tohoto úřadu čestný. Advokáti tak neměli nárok na odměnu za výkon tohoto

úřadu, pouze ti, kteří měli bydliště mimo sídlo Nejvyššího soudu, měli nárok na náhradu za výdaje s cestou a pobytem. Ustanovení § 8 tohoto vládního nařízení pak uvádělo, že pro členy advokátního disciplinárního senátu Nejvyššího soudu platily obdobně předpisy trestního řádu o vyloučení a odmítnutí soudců. Vyloučen byl dále advokát, který se zúčastnil rozhodování v prvním stupni jako zástupce komory, jako obhájce nebo jako zástupce některého účastníka.

Jak již bylo výše zmíněno, pokud jde o další úpravu odvolacího řízení vedeného u Nejvyššího soudu, dle ustanovení § 50 disciplinárního řádu se dále užila příslušná ustanovení zákon č. 46/1868, konkrétně ustanovení §§ 18 – 23. Předseda senátu Nejvyššího soudu určil den ústního jednání, o čemž písemně vyrozuměl účastníky. Jednání před Nejvyšším soudem je neveřejné, avšak opět platí možnost vzít si s sebou tři důvěrníky. Po zahájení jednání podá zprávu o stavu věci pověřený člen senátu. O jednání před Nejvyšším soudem se vede protokol, kde jsou uvedeny jména přítomných, podstatné momenty řízení a který je podepsán předsedou senátu a zapisovatelem.

Pakliže bylo odvolání podáno pouze zástupcem komory, je nutné ho předvolat a slyšet ho při jednání. Pokud však bylo odvolání podáno pouze vrchním státním zástupcem, záleželo pouze na vůli zástupce komory, zda se jednání před Nejvyšším soudem účastní a podá své vyjádření k věci. Disciplinární řád rovněž dával možnost zástupci komory, aby se ve všech věcech nechal v řízení před Nejvyšším soudem zastoupit jiným advokátem. Pokud se k řízení před Nejvyšším soudem nedostavil obviněný ani jeho obhájce byla písemná podání obviněného přečtena.

Ustanovení § 48 disciplinárního řádu hovořilo o „ohlášení odvolání v neprodlužitelné lhůtě“. Ve stejné lhůtě pak mohlo být „podáno provedení důvodů“. Aby bylo na odvolání nahlíženo jako řádné a včas provedené, stačilo pouze, pokud bylo v zákonné lhůtě právě pouze tzv. ohlášeno. Jednalo se tedy o jakési blanketní odvolání. Nebylo však povinností odvolání tzv. provést (odůvodnit), neboť disciplinární řád jasně říkal, že odvolání „je nutné ohlásit v neprodlužitelné lhůtě a v téže lhůtě může být také podáno provedení důvodů“. Bylo však nezbytné, pokud mělo být odvolání i provedeno, aby ve stejné lhůtě došlo i provedení, neboť lhůty pro ohlášení a provedení odvolání byly stejné a rozhodně se podáním ohlášení lhůta pro následné provedení odvolání nestavěla nebo nezačala běžet od počátku nová. Právě z tohoto důvodu, pokud bylo odvolání alespoň ohlášeno, disciplinární rada vyčkala, zda nebude odvolání

následně i provedeno, případně zda nebude podáno i ze strany jiného účastníka a teprve po uplynutí lhůty pro podání odvolání kárný spis postoupila Nejvyššímu soudu. Rozdíl mezi ohlášením a provedením odvolání bylo nutné vyložit, neboť od toho se odvíjela i následná činnost Nejvyššího soudu.¹¹⁰

V rámci řízení o opravném prostředku bylo úkolem Nejvyššího soudu především přezkoumat, zda nebyly porušeny předpisy procesního práva. Nejvyšší soud pak přezkoumával nálezy disciplinární rady právě podle toho, zda bylo odvolání pouze ohlášeno nebo zda bylo i provedeno. Rozhodovací činnost dospěla k tomu, že pokud bylo odvolání pouze ohlášeno, Nejvyšší soud přezkoumával nálezy po stránce skutkové i právní, zda skutková zjištění učiněná disciplinární radou nejsou v rozporu s obsahem kárného spisu a zda právní závěry disciplinární rady neodporují disciplinárnímu řádu.

Pokud bylo odvolání nejen ohlášeno, ale i provedeno, přezkoumával Nejvyšší soud správnost skutkových zjištění a hodnocení důkazů a jejich právní posouzení. Nejvyšší soud nebyl vázán skutkovým zjištěním disciplinární rady a rovněž otázku právního posouzení si hodnotil sám. Bylo tedy možné, aby Nejvyšší soud dospěl k jiným skutkovým a právním závěrům, než ke kterým dospěla disciplinární rada. Pokud šlo o rozsah přezkoumání, tak se nálezy disciplinární rady přezkoumával v mezích jeho napadení. Pokud však nebyl konkrétně vylíčen rozsah napadení nálezu disciplinární rady, mělo se za to, že nálezy byly napadeny odvoláním jako celek. Pokud bylo odvoláním napadeno pouze právní posouzení, bylo třeba přezkoumávat pouze právní posouzení. Stejně tak pokud byl odvoláním napadený pouze výrok o trestu, nikoli o vině, byl Nejvyšším soudem přezkoumáván tolik výrok o trestu, neboť výrok o vině již nabyl právní moci. Rovněž v disciplinárním řízení platila zásada reformace in peius, tedy že pokud se odvolal pouze obviněný, nemohl mu být Nejvyšším soudem uložen přísnější trest, než jaký mu byl uložen disciplinární radou.¹¹¹

Nejvyšší soud měl v zásadě dvě možnosti, jak rozhodnout o odvolání proti nálezu disciplinární rady. První možnost byla, že Nejvyšší soud mohl ve věci sám rozhodnout s konečnou platností za předpokladu, že v řízení před disciplinární radou nedošlo k závažným pochybením. Druhá možnost byla, že Nejvyšší soud

---

¹¹⁰ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 174-175.

¹¹¹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 182.

svým rozhodnutí nález disciplinární rady zrušil a věc vrátil disciplinární radě k dalšímu řízení a novému projednání. Ke zrušení nálezu disciplinární rady a vrácení k novému projednání a rozhodnutí došlo v případě, že v řízení před disciplinární radou došlo k závažným pochybením, která nebyla možné napravit v řízení před Nejvyšším soudem. Původní členové disciplinární rady nebyli z nového projednání vyloučeni, avšak museli dbát pokynů, které byly disciplinární radě uloženy. Rovněž i v případě nového projednání a rozhodnutí platila zásada reformace in peius za předpokladu, že se proti původnímu nálezu disciplinární rady odvolal pouze obviněný.

Ustanovení § 51 disciplinárního řádu hovořilo o možnosti podat odvolání v neprospěch obviněného z důvodu nesouhlasu s druhem a výší trestu udělenému obviněnému disciplinární radou. Jak již bylo uvedeno, kárným přečinem bylo zlehčení cti a vážnosti stavu nebo porušení povinnosti povolání. Podle tohoto ustanovení postupoval odvolatel, pokud nález disciplinární rady uznal obviněného vinným pouze kárným přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu a odvolatel shledává v jednání obviněného i kárný přečin porušení povinnosti povolání. Šlo tedy o situaci, kdy odvolatel v jednání obviněného shledává jednočinný souběh zlehčení cti a vážnosti stavu s porušením povinnosti povolání. Odvolatel rovněž dle tohoto ustanovení postupoval, pokud již sama disciplinární rada shledávala v jednání obviněného jednočinný souběh, avšak trest uložený disciplinární radou byl nepřiměřeně nízký.

Ustanovení § 51 disciplinárního řádu bylo však poměrně stručné a až rozhodovací praxe vyřešila dále vyloženou problematiku. Disciplinární řízení bylo mj. založeno na zásadě jednotného trestu vyplývající z ustanovení § 12 disciplinárního řádu. Zásada jednotného trestu znamenala, že disciplinární řád neznal kumulaci jednotlivých disciplinárních trestů a nebylo tedy možné uložit např. trest pokuty s trestem písemné důtky. Pokud Nejvyšší soud dospěl k tomu, že odvolání je důvodné, a v této souvislosti dále dospěl k tomu, že trest uložený disciplinární radou je nepřiměřeně nízký, byť nebyla výše trestu v odvolání výslovně napadena, neměl Nejvyšší soud možnost vyměřit zvláštní trest vedle trestu již disciplinární radou uloženého, a to právě s ohledem na zásadu jednotného trestu. V takovém případě Nejvyšší soud mohl uložit vyšší trest

stejného druhu nebo trest těžšího druhu namísto trestu uloženého disciplinární radou.¹¹²

Poté, co bylo rozhodnutí Nejvyššího soudu písemně vyhotoveno, vrátil se celý kárný spis disciplinární radě. Disciplinární rada pak doručila písemné vyhotovení rozhodnutí Nejvyššího soudu, neboť se tak děje jejím prostřednictvím. Rozhodnutí Nejvyššího soudu se doručovalo vždy obviněnému, zástupci komory a vrchnímu zástupci.

Závěrem je nutno dodat, že pokud Nejvyšší soud rozhodoval o odvolání proti nálezů disciplinární rady, kterým byla pouze uložena peněžitá pokuta, Nejvyšší soud o tomto odvolání rozhodoval v neveřejném zasedání.

Stížnost

Stížnost byla opravným prostředkem proti usnesením disciplinární rady, jež byla upravena v ustanovení §§ 53 – 54 disciplinárního řádu. V ustanovení § 46 je tato definice: „Proti nálezům kárné rady jest prostředkem opravným odvolání, proti jiným usnešením stížnost“. Stížnost tak byla opravným prostředkem proti jiným usnesením disciplinární rady, což bylo usnesení, ke kterému došlo podle ustanovení § 25 odst. 1 disciplinárního řádu po slyšení zástupce komory (ustanovení § 23 odst. 2 disciplinárního řádu). Disciplinární rada se usnášela za účasti prezidenta nebo jeho náměstka a čtyř členů disciplinární rady (ustanovení § 25 odst. 2 disciplinárního řádu). Při jednání disciplinární rady a při vynesení nálezů bylo třeba, aby se mimo prezidenta a jeho náměstka jednání účastnilo nejméně šest členů disciplinární rady.

Rozhodně však neplatilo, že by všechna usnesení disciplinární rady byla stížností napadnutelná. Stížností, jako řádným opravným prostředkem nebylo možné napadnout průtahy v kárném řízení, kde se náprava sjednávala zásahem prezidenta disciplinární rady nebo u zástupce komory podle ustanovení § 24 odstavce 4 disciplinárního řádu anebo v rámci dohlédací činnosti ministerstva spravedlnosti, které bylo dle ustanovení § 45 odst. 1 disciplinárního řádu povoláno k odstranění závad v kárném řízení. Stížností dále nebylo možné napadnout opatření vyšetřujícího komisaře, který byl ustanoven ve smyslu ustanovení § 31 disciplinárního řádu. Dále nebylo možné stížností napadnout

---

¹¹² HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 184.

vyrozumění předsednictva disciplinární rady stěžovateli, že z titulu jeho podnětu nebude zahájeno žádné řízení. Stížnost nebyla rovněž přípustná ani proti usnesení vrchního soudu ve věci kompetenčního sporu mezi dvěma disciplinárními radami dvou komor o příslušnost. Disciplinárním řádem pak bylo výslovně zakázáno podat stížnost proti odkazujícímu usnesení podle ustanovení § 29 odst. 2 disciplinárního řádu, kdy bylo jednoznačně stanoveno, že „proti tomuto usnešení není žádného opravného prostředku“. V ustanovení § 33 odst. 4 disciplinárního řádu jsou upravena práva obviněného na učinění návrhu na doplnění dokazování nebo na učinění návrhu na odročení jednání. I v těchto případech disciplinární řád říká, že proti těmto rozhodnutím disciplinární rady není přípustná stížnost. Disciplinární řád však současně říkal, že pokud došlo k zamítnutí návrhu na doplnění dokazování nebo byl zamítnut návrh na odročení jednání, není sice proti těmto usnesením kárné rady stížnost přípustná, nicméně nesouhlas s těmito rozhodnutími mohl být spojen s odvoláním proti nálezu ve věci samé.

Vedle zmíněných usnesení zde existovala další usnesení, která nebyla možno stížností napadnout, a to s ohledem na svou povahu, neboť se jednalo o mezitímní rozhodnutí, která nebyla schopná materiální právní moci. Jednalo se o kladná rozhodnutí ve věci místní nebo věcné příslušnosti, usnesení, jímž nebyli připuštěni důvěrníci obviněného nebo usnesení, jímž byl vyloučen obhájce obviněného. V případě těchto usnesení rovněž platilo, že nesouhlas s těmito rozhodnutími mohl být spojen s odvoláním proti nálezu ve věci samé. Konečně stížností nebylo možné napadnout usnesení, jímž byla zamítnuta žádost podle ustanovení § 40 odst. 2 disciplinárního řádu, kdy nebylo vyhověno návrhu žadatele, který se cítil být dotčen přečinem obviněného na svých právech a žádal o vydání opisu nálezu disciplinární rady.

Naproti tomu disciplinární řád výslovně připouštěl možnost podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým bylo kárné řízení zastaveno podle ustanovení § 29 odst. 3 disciplinárního řádu, tedy pokud se disciplinární rada usnesla, že není žádného důvodu ke kárnému stíhání. Dále byla přípustná stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým se prohlásila za nepříslušnou, nebo pokud disciplinární rada zamítla návrh na zatímní zastavení výkonu advokacie anebo pokud disciplinární rada kandidátovi advokacie neodňala substituční oprávnění podle ustanovení § 17 disciplinárního řádu. Stížností bylo možné rovněž napadnout usnesení disciplinární rady, kterým byla povolena obnova nebo kterým naopak byla obnova disciplinárního řízení zamítnuta. Stížností mohl

obviněný rovněž napadnout usnesení, kterým byla zamítnuta jeho žádost o výmaz písemné důtky. Jak již bylo výše uvedeno, pokud byl obviněnému uložen trest písemné důtky, nebylo možno se proti takovému nálezu bránit odvoláním, nicméně však bylo možné, aby obviněný napadl stížností výrok o nákladech řízení. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 59 upravující obnovu řízení odkazuje na řád soudu trestního, možnost podání stížnosti zde vychází z ustanovení § 357 odst. 3 řádu soudu trestního.¹¹³

V ustanovení § 53 disciplinárního řádu, bylo dále upraveno, komu náleželo právo podat stížnost. Toto právo v první řadě náleželo obviněnému, ale pouze v případech, kdy to disciplinární řád umožňoval. Právo podat stížnost dále náleželo zástupci advokátní komory a vrchnímu státnímu zástupci v mezích podle ustanovení § 47 odst. 2 a 3 disciplinárního řádu. Zástupci advokátní komory a vrchnímu státnímu zástupci náleželo právo podat stížnost především v neprospěch obviněného. Pokud jde o vrchního státního zástupce, mohl stejně jako v případě odvolání, podat stížnost pouze v případě, pokud šlo o skutek, kterým byly porušeny povinnosti povolání. Zástupce komory i vrchní státní zástupce mohli podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým bylo řízení zastaveno (ustanovení § 29 odst. 3 disciplinárního řádu), nebo proti usnesení, kterým se disciplinární rada prohlásila za nepřislušnou. Pouze zástupce komory pak mohl podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým nebylo uloženo opatření podle § 17 disciplinárního řádu (zatímní zastavení výkonu advokacie u advokáta nebo ztráta substitučního oprávnění u kandidáta advokacie), nebo proti usnesení, kterým byla ve prospěch obviněného povolena obnova řízení. V části hovořící o odvolání bylo uvedeno, že zástupce komory může podat odvolání proti osvobozujícímu nálezu disciplinární rady i v případě, kdy sám zástupce komory vydání osvobozujícího nálezu navrhnul. To samé platilo i v případě zastavovacího usnesení. Zástupce komory mohl podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým bylo kárné řízení zastaveno i v případě, kdy sám zastavení řízení navrhnul.

Poslední osoba, která mohla podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, byla upravena v ustanovení § 53 bodu 3. disciplinárního řádu. V tomto ustanovení byla stanovena tato definice: „Stížnost za prostředek opravný užití mohou: 3. ten, kdo jest přečinem disciplinárním v právech svých zkrácen, může sobě však stěžovati jedině na usnešení, že není příčiny, proti obviněnému

---

¹¹³ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 170.

disciplinárně zakročovati (§ 29)“ . Jednalo se o osobu, která se cítila být zkrácena na svých právech vydáním zastavovacího usnesení podle ustanovení § 29 odst. 3 disciplinárnímu řádu. Pouze proti tomuto zastavovacímu usnesení si taková osoba mohla podat stížnost. Jiné obdobné usnesení však taková osoba napadnout stížností nemohla. Rozhodovací praxe dospěla např. k tomu, že nebylo možné podat stížnost proti usnesení, jímž disciplinární rada odmítla návrh na zahájení kárného řízení proti členům výboru komory pro jejich úřední činnost. Osoba vymezená v ustanovení § 53 bodu 3. disciplinárního řádu podávající stížnost, nemusela být totožná s osobou oznamovatele. Osoba stěžovatele však musela naplňovat alespoň určité objektivní znaky okolností svědčících pro způsobení újmy. Rovněž bylo podstatné, aby újma vznikla na subjektivních právech postiženého. Dle rozhodovací praxe Nejvyššího soudu mohla újma na subjektivních právech nastat pouze kárným přečinem porušení povinnosti povolání. Nebylo tak možné podat stížnost proti zastavujícímu usnesení, kde se mělo jednat dle povahy věci o kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu. To souvisí již s dříve uvedeným, že ochrana cti a vážnosti stavu byla výhradně svěřena do rukou disciplinární rady a zástupci komory. Dále bylo důležité, aby stěžující si osoba byla na svých právech zkrácena ještě v době podání stížnosti.

Ustanovení § 53 disciplinárního řádu taxativně vymezovalo osoby, které mohly, pokud to disciplinární řád připouštěl, stížností napadnout usnesení disciplinární rady. Jiným osobám tento opravný prostředek nepříslušel. Nebylo tak možné, aby si svědci podali stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým jim bylo přiznáno svědečné. Stejně tak si ani znalci nemohli podat stížnost proti usnesení disciplinární rady, kterým jim bylo přiznáno znalečné.

Stejně jako u odvolání, rozhodnutí o tom, zda bylo stížnost možné podat, příslušelo výhradně Nejvyššímu soudu. Pouze Nejvyšší soud byl povolán k tomu, aby určil, zda byla stížnost přípustná a zda byla podána oprávněnou osobou. Stížnost, která nebyla dle disciplinárního řádu přípustná nebo byla podána osobou k tomu nepovolanou, musel Nejvyšší soud vždy odmítnout.¹¹⁴

Stejně jako u odvolání, také u stížnosti platilo, že ji bylo nutné podat ve lhůtě osmi dnů, a později podle novely disciplinárního řádu ve lhůtě čtrnácti dnů od doručení usnesení disciplinární rady. I v případě stížnosti se jednalo o lhůtu neprodloužitelnou. Stížnost proti usnesení se podávala u disciplinární rady, která

---

¹¹⁴ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 186.

jej vydala. O stížnosti proti usnesení disciplinární rady rozhodoval Nejvyšší soud ve stejném složení jako u odvolání. Dle ustanovení § 54 disciplinárního řádu „Rozhodnutí stane se bez ústního pře líčení podlé spisů“. Rozhodnutí o stížnosti se tedy konalo v neveřejném zasedání. Z toho důvodu musely být řádně vylíčeny všechny stížnostní body i stížnostní návrh. Členové senátu Nejvyššího soudu, kteří rozhodovali o stížnosti, následně rozhodovali i ve věci samé, tedy o odvolání proti nálezům disciplinární rady. Stížnostní i odvolací senát byl totožný a jeho členové nebyli vyloučeni.

Pokud jde o rozhodnutí o stížnosti proti usnesení disciplinární rady, existovalo několik možností. V první řadě mohl Nejvyšší soud rozhodnutí disciplinární rady potvrdit. Pokud bylo rozhodnutí disciplinární rady zrušeno, často bylo současně disciplinární radě uloženo, aby bylo řízení disciplinární radou doplněno o nezbytné důkazy a ve věci znovu rozhodla. V případě zastavovacích usnesení, pokud nedošlo k jeho potvrzení, vyslovil Nejvyšší soud, že je tu příčina ke kárnému stíhání. Disciplinární rada však nebyla ve větší míře takovým usnesením odvolacího senátu vázána. Pokud však bylo ze strany disciplinární rady opět vydáno zastavovací usnesení, bylo jej opět možné napadnout stížností.¹¹⁵

Pokud jde o doručení rozhodnutí o odvolání proti nálezům disciplinární rady nebo o doručení rozhodnutí o stížnosti proti usnesení disciplinární rady, užilo se v obou případech ustanovení § 52 disciplinárního řádu. Doručení rozhodnutí Nejvyššího soudu se uskutečnilo prostřednictvím disciplinární rady. Rozhodnutí se vždy doručovalo obviněnému, zástupci komory a vrchnímu zástupci, pokud byli odvolateli z moci úřední. Podle ustanovení § 40 odst. 2 disciplinárního řádu se opis rozhodnutí Nejvyššího soudu o odvolání nebo stížnosti rovněž doručoval tomu, kdo měl za to, že jednáním obviněného byl ve svých právech zkrácen, pokud si o doručení takového rozhodnutí požádal.

3.12 O vykonání nálezů

Část pátá disciplinárního řádu byla pojmenovaná jako „O vykonání nálezů“, obsahovala ustanovení §§ 56 – 59 disciplinárního řádu s tím, že v ustanovení § 59 disciplinárního řádu pak byla upravena obnova kárného řízení. Výkon nálezů disciplinární rady byl podstatnou a nedílnou součástí disciplinárního řádu. Bylo nezbytné, aby každý trest, pokud byl uložen advokátovi

---

¹¹⁵ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 186.

nebo kandidátovi advokátskému, byl právě nejen uložen, ale následně i vykonán. Podmínkou pro vykonání disciplinárního trestu byla jeho právní moc, kdy ustanovení § 56 odst. 1 disciplinárního řádu uvádělo, že „Každý trest disciplinární advokátovi neb kandidátovi advokátskému s právní mocí nalezený...“. Vedením rejstříku trestů byl pověřen výbor komory. Od roku 1910 pak vedly advokátní komory na základě nařízení ministerstva práv č. 223/1910 ř. z., výkazy činnosti v disciplinárních věcech.¹¹⁶

S ohledem na to, že vedením rejstříku trestů byl pověřen výbor komory, bylo povinností disciplinární rady, aby byl každý její nález nebo takové usnesení postoupeno výboru komory. Výbor komory následně zapsal pravomocně uložený trest do rejstříku trestů, který sama vedla a učinila vše potřebné, aby byl nález nebo opatření disciplinární rady vykonány. Na výkon trestu nemá vliv návrh na obnovu kárného řízení ani žádost o milost. Takový návrh neměl totiž vliv na právní moc rozhodnutí disciplinární rady. Jiná situace ovšem nastala v případě, pokud byla obnova řízení povolena. V takovém případě došlo k zastavení výkonu rozhodnutí disciplinární rady.

Výbor komory jako úřad vykonávající kárné tresty mohl trest tzv. odložit. Z logiky věci nebyl odklad trestu možný v případě kárného trestu zastavení výkonu advokacie, vyškrtnutí ze seznamu advokátů nebo u kandidátů advokátských v případě trestu odnětí substitučního oprávnění. Opět to souviselo s tím, že takové rozhodnutí disciplinární rady bylo pravomocné a bylo třeba jej vykonat. Kdyby výbor komory výkon takového trestu odložil, zasáhl by do právní moci rozhodnutí disciplinární rady a její nezávislosti jako úřadu a znemožnil by takový trest řádně vykonat. Jiná situace však nastala v případě kárného trestu peněžité pokuty. V případě peněžité pokuty byl odklad možný. Výbor komory mohl odklad trestu povolit, a to z objektivních důvodů týkajících se poměrů obviněného (odsouzeného). Výbor komory mohl prodloužit lhůtu k uhrazení peněžité pokuty anebo mohl povolit, aby byla pokuta uhrazena ve splátkách.¹¹⁷

V případě trestu písemné důtky mohl odsouzený po vykonání takového trestu žádat o jeho výmaz, a to na základě ustanovení § 56 odst. 2 disciplinárního řádu. V tomto ustanovení bylo stanoveno, že „Když se advokát nebo kandidát

---

¹¹⁶ BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8. Str. 146 – 148.

¹¹⁷ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 188.

advokátský tři léta bezúhonně chová, může žádati, aby se důtka jemu daná z rejstříku u rady disciplinární vymazala“. Zde je nutné zdůraznit, jak vyplývá z tohoto ustanovení, že se žádost podávala u disciplinární rady. O tomto výmazu tak rozhodovala disciplinární rada, nikoli výbor komory. Jednalo se o disciplinární radu, u které bylo vedeno disciplinární řízení. Pokud byla písemná důtka udělena rozhodnutím Nejvyššího soudu, rozhodovala o jejím výmazu disciplinární rada, která ve věci rozhodovala v prvním stupni. Pokud byl na základě rozhodnutí disciplinární rady výmaz důtky povolen, disciplinární rada o této skutečnosti vyrozuměla výbor komory, který tento výmaz provedl.

Předpokladem pro to, aby odsouzený mohl žádat o výmaz písemné důtky, bylo, že se dotčená osoba chovala po tři roky bezúhonně. Tříletá lhůta počíná běžet od právní moci nálezu, kterým byla písemná důtka udělena. Před uplynutím tříleté lhůty nebylo možné o výmaz písemné důtky žádat. Bezúhonné chování znamenalo, že v daném období nesměl být žadatel potrestán na základě rozhodnutí disciplinární rady a rovněž se ani nesměl dopustit jednání, proti kterému by musel výbor komory zasáhnout v rámci své dohlédací moci. Pokud bylo proti žadateli o výmaz písemné důtky vedeno ve tříleté lhůtě disciplinární nebo jiné řízení, mohla kárná rada rozhodnutí o výmazu písemné důtky zatímně odložit. Pokud byl však žadatel o výmaz písemné důtky např. kárně potrestán, avšak mimo tříletou lhůtu (před ní nebo po ní), bylo možné žádosti o výmaz písemné důtky vyhovět. Obecně platilo, že o výmaz písemné důtky se požádalo po tříletém bezvadném chování. Pokud bylo žadateli postupně uděleno více písemných důtek, mohl žádat postupně o jejich výmaz, jakmile ve vztahu ke každé písemné důtce byla splněna podmínka tříletého bezvadného chování. O možnosti výmazu z rejstříku trestů hovořil disciplinární řád jednoznačně pouze v případě písemné důtky. Z takto formulovaného zákonného ustanovení jednoznačně vyplývá, že výmaz z rejstříku trestů byl možný právě a jenom pouze u písemné důtky. V případě jiných trestů byl jejich výmaz z rejstříku trestů vyloučen.

Komentář k disciplinárnímu řádu pak hovořil ještě o možnosti zahlazení kárných trestů prostřednictvím milosti. Dle komentáře se jednalo o otázku nadmíru spornou, kdy zastánci i odpůrci možnosti udělení milosti uváděli závažné důvody pro i proti. Disciplinární praxe však zastávala kladné stanovisko, tedy že prezident (dříve císař) mohl udělit milost i v kárných věcech příslušníků advokátního stavu. Při žádosti o udělení milosti se postupovalo dle ustanovení §

411 řádu soudu trestního. Podání žádosti o milost nemělo odkladný účinek. Podáním žádosti o milost tak nedošlo k zastavení výkonu trestu. Výbor komory však mohl vyčkat s výkonem disciplinárního trestu, zejména v případech, pokud by bylo případné udělení milosti zmařeno, již vykonaným trestem. Případné udělení milosti mohlo být rovněž vázáno na splnění podmínky.¹¹⁸

Ustanovení § 57 disciplinárního řádu hovořilo o postupu výboru komory v případě, pokud peněžitá pokuta nebyla uhrazena dobrovolně ve lhůtě v nález stanovené. U trestu peněžité pokuty totiž vyvstával problém, že pokud nebyla pokuta dobrovolně uhrazena, výbor komory měl omezené možnosti, jak tento trest vykonat. Na rozdíl od soudu neměl výbor komory pravomoc k nucenému vymáhání pokuty. Pokud tak nebyla dobrovolně ve lhůtě stanovené peněžitá pokuta uhrazena nebo pokud nebylo povoleno prodloužení lhůty k zaplacení peněžité pokuty anebo pokud nebyly povoleny splátky k uhrazení peněžité pokuty, musel výbor komory přistoupit k jejímu vymožení. Vymožení pokuty se dělo prostřednictvím příslušného okresního soudu, na který se výbor komory obrátil, pokud nedošlo k dobrovolnému uhrazení. K takovému návrhu bylo nutné připojit nález disciplinární rady s vyznačenou doložkou právní moci. Taková listinka pak byla obdobou dnešního exekučního titulu. V této souvislosti je nutné upozornit na skutečnost, že pokud bylo nutné přistoupit k vymožení peněžité pokuty, zakládalo takové jednání (spíše opomenutí) skutkovou podstatu kárného přečinu. Tento postup však nepřipadal v úvahu, pokud peněžitá pokuta nebyla uhrazena z objektivních důvodů, např. z důvodu platební neschopnosti odsouzeného. Podle ustanovení § 57 disciplinárního řádu se rovněž postupovalo i v případě, pokud bylo nutné vymoci náklady kárného řízení nebo uloženou pořádkovou pokutu.¹¹⁹

Jiná situace byla při výkonu trestu dočasného zákazu výkonu advokacie a vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Ustanovení § 58 disciplinárního řádu ukládalo výboru komory, aby tyto tresty vykonal následovně. Jakmile nabyl takový nález právní moci, bylo povinností výboru oznámit tuto skutečnost vrchnímu soudu, Nejvyššímu soudu a ministerstvu spravedlnosti. Dle původního znění disciplinárního řádu pak bylo ještě povinností výboru, aby byl takový nález

---

¹¹⁸ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 189 – 190.

¹¹⁹ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 190.

vyhlášen Vídeňskými novinami a úředními novinami zemskými, což mělo nález dostat do všeobecného povědomí.

3.13 Obnova řízení

Obnova řízení byla upravena v jediném paragrafu, a to v ustanovení § 59 disciplinárního řádu. Jednalo se o odkazovací ustanovení, kdy v původním znění disciplinárního řádu bylo uvedeno, že „Co se týče toho, kdy a jak se může vyšetřování disciplinární obnoviti, má dle obdoby planost to, co o tom nařízeno v řádě soudu civilního“. Teprve později se na základě novely disciplinárního řádu, pokud jde o obnovu disciplinárního řízení, začalo postupovat dle řádu soudu trestního, na který rovněž odkazovalo ustanovení 59 disciplinárního řádu.

Předpokladem pro to, aby mohl být podán návrh na povolení obnovy disciplinárního řízení, byla existence pravomocného nálezu disciplinární rady, a to ať už odsuzujícího nebo zprošťujícího. Návrh na povolení obnovy disciplinárního řízení bylo možné podat taky v případě existence pravomocného zastavovacího usnesení. V této souvislosti bylo nutné rozlišovat, zda se návrh na povolení obnovy disciplinárního řízení podává ve prospěch nebo neprospěch obviněného. Pokud jde o zastavovací usnesení, byla obnova ve prospěch obviněného povahou věcí vyloučena.

Obnovu ve prospěch odsouzeného mohl podat právě odsouzený. Nebylo přitom důležité, zda byl odsouzený v době podání návrhu členem advokátního stavu či nikoli. Vzhledem k tomu, že se toto právo vztahovalo pouze na osobu odsouzenou, bylo rovněž pro povolení obnovy nezbytné, aby byl navrhol ještě naživu. Disciplinární řád totiž nepočítal na rozdíl od řádu soudu trestního s výčtem dalších osob, které by mohly činit návrhy ve prospěch odsouzeného. Ostatně k tomuto názoru rovněž dospěla rozhodovací praxe disciplinární rady. Předpokladem pro povolení obnovy disciplinárního řízení ve prospěch odsouzeného bylo uvedení nových skutečností nebo důkazů, třebaže již byly dříve známé, avšak nebyly pouze uvedeny. Možnost podat návrh na povolení obnovy disciplinárního řízení ze strany odsouzeného byla možná i v případě trestu znějícího na trest písemné důtky.

Pokud jde o návrh na povolení obnovy disciplinárního řízení v neprospěch obviněného, mohl jej podat zástupce komory nebo vrchní státní zástupce. Rovněž i v případě obnovy platilo, že pokud jde o vrchního státního zástupce, mohl i v případě obnovy učinit návrh na její povolení, pouze pokud šlo o porušení

povinností povolání. U obnovy v neprospěch obviněného muselo jít o zcela nové skutečnosti nebo důkazy, které vyšly najevo až později. Rovněž muselo jít o skutečnosti nebo důkazy, které samy o sobě nebo ve spojení s důkazy dříve provedenými měly důkazní sílu, která by vedla k odsouzení obviněného. Rovněž se muselo jednat o skutečnosti nebo důkazy, které ať už přímo nebo nepřímo souvisely se skutkem, který byl obviněnému kladen za vinu. Nemohlo se tak jednat o skutečnosti nebo důkazy, které se spáchaného skutku vůbec netýkaly. Tím byly myšleny zejména skutečnosti, které nastaly až po skutku a nebyly s okolnostmi, za nichž byl skutek spáchán, v žádné souvislosti. Tato zásada rovněž platila i v případě podání návrhu na obnovu disciplinárního řízení ze strany odsouzeného, tedy v jeho prospěch.

Naproti tomu k podání návrhu na obnovu disciplinárního řízení nebyl aktivně legitimován oznamovatel, ani ten, kdo se cítil být kárným přečinem zkrácen na svých právech. Tyto osoby měly možnost podat podnět, pokud měly za to, že jsou tu okolnosti zakládající důvodnost podání návrhu na obnovu disciplinárního řízení. Zda byl však takový návrh z podnětu oznamovatele skutečně podán, záleželo na vůli zástupce komory nebo vrchního státního zástupce.

O návrhu na povolení obnovy disciplinárního řízení rozhodovala disciplinární rada. V první řadě bylo povinností disciplinární rady zkoumat, zda je návrh na povolení obnovy přípustný, tedy zda byl podán osobou k tomu oprávněnou a dále zda byly v návrhu uvedeny takové skutečnosti, které byly schopny přivodit povolení obnovy řízení. Pokud nebyly tyto podmínky kumulativně splněny, disciplinární rada rozhodla tak, že návrh na povolení obnovy zamítla. Pokud disciplinární rada shledala, že by tu mohly být podmínky pro povolení obnovy disciplinárního řízení, mohla provést vyhledání dle ustanovení §§ 31 a 32 disciplinárního řádu a následně rozhodnout, že se návrh na povolení obnovy zamítá nebo naopak obnovu řízení povolit. Pokud již ze samotného návrhu na povolení obnovy vyplývalo, že jsou dány podmínky pro povolení obnovy, disciplinární rada bez dalšího obnovu řízení povolila, aniž by vyhledání prováděla. V takovém případě a za užití ustanovení § 360 řádu soudu trestního, mohla disciplinární rada ihned vyhlásit zastavovací usnesení nebo zprošťující nález.

Proti rozhodnutí disciplinární rady o návrhu na povolení obnovy disciplinárního řízení byla za užití ustanovení § 54 disciplinárního řádu přípustná

stížnost. K podání stížnosti byl aktivně legitimován jak navrhovatel, tak i odpůrce návrhu. Pokud podal návrh na obnovu řízení obviněný (návrh podán v jeho prospěch) a bylo-li tomuto návrhu vyhověno, mohl podat stížnost proti povolení obnovy zástupce komory nebo vrchní státní zástupce. Pokud návrhu na povolení obnovy podaného ze strany obviněného naopak vyhověno nebylo, mohl si proti takovému rozhodnutí podat stížnost obviněný. Pokud byl podán návrh na obnovu řízení v neprospěch obviněného a bylo-li takovému návrhu vyhověno, podat stížnost proti povolení obnovy mohl obviněný. Naopak pokud nebylo návrhu na obnovu řízení v neprospěch obviněného vyhověno, stížnost si mohl podat zástupce komory nebo vrchní státní zástupce.

Rozhodnutí o povolení obnovy ve prospěch obviněného, které nabylo právní moci, automaticky znamenalo zastavení výkonu trestu. Byl-li kárný trest v mezidobí již vykonán a zapsán v rejstříku trestů, a pokud v rámci nového kárného řízení vynesla disciplinární rada zastavovací usnesení nebo zprošťující nálezy, bylo nutné z rejstříku kárných trestů již zapsaný trest vymazat. Pokud disciplinární rada rozhodla novým trestem, bylo nutné do rejstříku kárných trestů zapsat tento nový trest. Jiná situace byla v případě trestu vyškrtnutí ze seznamu advokátů. Pokud byl advokátovi v rámci obnoveného řízení namísto trestu vyškrtnutí ze seznamu advokátů uložen jiný, mírnější trest, nebo byl advokát žaloby zproštěn, nebyl opětovně s nabytím právní moci rozhodnutí zapsán do listy advokátské. Taková osoba musela vždy nově požádat o zápis do listy advokátské a prokázat splnění podmínek tohoto zápisu.¹²⁰

3.14 Disciplinární řízení na Slovensku

Advokacii v českých zemích upravoval recipovaný advokátní řád č. 96/1968 ř. z. Na Slovensku byly přijaty zák. čl. 34/1874, 27/1887 a 24/1907¹²¹, které upravovaly postavení advokáta, tzv. advokátní poriadky. Rovněž na Slovensku byl disciplinární dohled nad advokáty svěřen advokátní komoře. V prvním stupni bylo disciplinární řízení vedeno před „disciplinárním soudem“, který byl složen z předsedy komory a čtyř členů výboru komory. V disciplinárním řízení zastupoval advokátní stav „komorový žalobca“ (komorový prokurátor) jako

¹²⁰ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnické vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 191-194.

¹²¹ VOJÁČEK, Ladislav, Jozef KOLÁRIK a Tomáš GÁBRIŠ. *Československé právní dějiny (1918-1992)*. 2. prepracované vydanie. Bratislava: Paneurópska vysoká škola, 2013. ISBN 978-80-89447-99-2. Str. 197.

veřejný žalobce. Jednalo se o výlučně samosprávný orgán, neboť byl složen výhradně z advokátů.

Advokát a advokátní koncipient byli kárně odpovědní za porušení povinnosti povolání a poškození cti a důstojnosti stavu. Kárnými tresty byly napomenutí, pokuta, pozastavení výkonu advokacie a vyškrtnutí ze seznamu advokátů. V případě advokátních koncipientů byly kárnými tresty napomenutí, prodloužení koncipientské praxe a vyškrtnutí ze seznamu advokátních koncipientů. Vybrané finanční prostředky z peněžitých pokut byly použity na dobročinné účely. Pokud jde o pokutu, advokát nemohl po svém klientovi požadovat, aby ji za něj uhradil.

Méně závažné porušení povinnosti mohl výbor komory vyřešit pokáráním a napomenutím po vyjádření advokáta, a to bez nařízení disciplinárního jednání. V tomto případě advokát nemohl podat odvolání.

Rovněž slovenská úprava počítala s osobou vyšetřovatele. Ten měl na starosti zejména výslech obžalovaného, výslech stěžovatele a opatření důkazů. Do disciplinárního řízení mohl vstoupit královský prokurátor, po roce 1918 státní zástupce. Ten mohl nahlížet do spisů, navrhopat tresty a podávat opravné prostředky. Do řízení mohla vstoupit i fyzická osoba, pokud bylo disciplinární řízení zahájeno na základě jejího návrhu. Taková osoba měla obdobná práva jako státní zástupce, musela však být zastoupena advokátem.

Disciplinární řízení bylo ústní a veřejné, avšak disciplinární senát mohl rozhodnout o vyloučení veřejnosti. Rozhodnutí vydané v rámci disciplinárního řízení se vyhlášovalo ústně. Do 48 hodin pak muselo být publikované rozhodnutí i s odůvodněním písemně vyhotovené. Na základě rozhodnutí byl obžalovaný advokát uznán vinným nebo byl obžaloby zproštěn. Pokud byl obžalovaný obžaloby zproštěn a současně bylo zjištěno, že stížnost na něj podaná byla založena na nepravdivých tvrzeních, spis byl postoupen soudu, který mohl stěžovateli uložit pokutu až 300 zlatých.

Druhohstupňovým – odvolacím orgánem byl disciplinární soud na nejvyšším soudě. Členy odvolacího orgánu byli soudci a advokáti, kteří byli jmenováni min. spravedlnosti a advokátní komorou.¹²²

---

¹²² GAJDOŠOVÁ, Martina, Peter KEREČMAN, Zdenko ĎURIŠKA a Viktória HELLENBART. *Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875-1948*. Bratislava: Slovenská advokátska komora vo Vede, vydavateľstve Slovenskej akadémie vied, 2018. ISBN 978-80-224-1641-2. Str. 60 – 64.

Uhorský advokátní poriadok z roku 1874 platil na území Slovenska do roku 1948. Přečkal tak zánik Uherska a vznik 1. ČSR.¹²³

Byť na Slovensku platilo uherské právo, je z výše uvedeného zřejmé, že disciplinární řízení na Slovensku bylo založeno na stejných principech a zásadách jako v Čechách. V prvním stupni bylo řízení vedené výhradně advokátní komorou, avšak zásah státu nebyl zcela vyloučen, neboť byl možný prostřednictvím státního zástupce. Výčet disciplinárních trestů, byl zcela totožný jak v Čechách tak na Slovensku. Řízení o opravném prostředku bylo rovněž vedeno nejvyšším soudem. Členy odvolacího senátu byli rovněž advokáti a soudci. Ve slovenském disciplinárním řízení zaujme velmi krátká lhůta pro písemné vyhotovení disciplinárního rozhodnutí, která byla pouhých 48 hodin od publikace takového rozhodnutí. V Čechách byla taková lhůta 8 dní. Je jistě zajímavé, že i po vzniku 1. republiky na Slovensku platil advokátní poriadok platný za Rakouska – Uherska. Tato skutečnost byla dána především tím, že advokátní a disciplinární řad a advokátní poriadok, byly velmi podobné právní předpisy a ponechat advokátní poriadok v účinnosti bylo zajisté praktické, neboť se jednalo o zavedený právní předpis, který na území Slovenska nakonec platil více jak 70 let.

---

¹²³ KEREČMAN, Peter, Rudolf MANÍK. *História advokácie na Slovensku*. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-8944-733-6. Str. 27.

Část třetí

4 Významná disciplinární rozhodnutí

4.1 Úvod

V této části rigorózní práce se budu zabývat významnými rozhodnutími, která byla vydána v rámci disciplinárního řízení na podkladě disciplinárního řádu. V první části rigorózní práce jsem mj. hovořil o důležitých právech a povinnostech advokáta a kandidáta advokátského. Druhá část práce pak pojednávala o procesu disciplinárního řízení před disciplinární radou a Nejvyšším soudem. Byť jsem hovořil i o rozhodovací činnosti v rámci disciplinárního řízení, vždy se jednalo o otázky ryze teoretického a procesního charakteru. V třetí části této práce budou vyložena důležitá kárná rozhodnutí vydaná v rámci disciplinárního řízení. V této části práce tedy půjde o právní posouzení různých skutků advokátů a kandidátů advokacie z hlediska toho, zda byly v rámci disciplinárního řízení shledány porušením povinnosti povolání nebo zlehčením cti a vážnosti stavu, případně obojím.

Významná kárná rozhodnutí disciplinární rady a statistika disciplinárních řízení byla nejprve uveřejňována v časopise Právník. Od roku 1905 pak započala být kárná rozhodnutí a statistické informace uveřejňovány ve Věstníku.

Hlavním pramenem, ze kterého vycházím při psaní této kapitoly, budou výše uvedené časopisy Právník a Věstník, který byl vydávaný od roku 1905 do roku 1938 výborem advokátní komory. Ve Věstníku byla každoročně uveřejňována Jednací zpráva výboru advokátní komory a disciplinární rady a dále byla ve Věstníku uveřejňována samostatná Jednací zpráva disciplinární rady, která mj. obsahovala statistické informace o disciplinárních řízeních. S většinou výtisků jsem se mohl seznámit v knihovně České advokátní komory. Tato knihovna však nemá k dispozici veškerá čísla Věstníku, rovněž zde nejsou k dispozici statistické informace a zpráva disciplinární rady za úplně každý rok sledovaného období. Z tohoto důvodu nebudou zpracovány období let 1906, 1907, 1917, 1928 a 1929.

4.2 Disciplinární řízení v roce 1905

Statistika

Na počátku roku 1905 nebylo vyřízeno celkem 45 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 106 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1905 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 151 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve čtyřiceti případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V osmi případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V důsledku úmrtí obviněného byla ve třech případech disciplinární řízení zastavena. V jedenácti případech byl vydán zprošťující nález. V deseti případech byla udělena písemná důtka. V patnácti případech byla udělena peněžité pokuta. V jednom případě byl advokát vyškrtnut ze seznamu advokátů podle ustanovení § 19 disciplinárního řádu v souvislosti s odsouzením v rámci trestního řízení. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 63 věcí, které se přesunuly do roku 1906. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, pouze v jednom případě byl na základě odvolání nález disciplinární rady zrušen. V ostatních případech byla odvolání proti nálezům disciplinární rady zamítnuta.¹²⁴

4.3 Disciplinární řízení v roce 1908

Statistika

Na počátku roku 1908 nebylo vyřízeno celkem 53 věcí z předešlých let a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 84 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1908 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 137 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 26 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 4 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 9 případech byl vydán zprošťující nález. V 6 případech byla udělena písemná důtka. Ve 27 případech byla udělena peněžité pokuta. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno

---

¹²⁴ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1906, č. 1. Str. 9.

celkem 69 věcí, které se přesunuly do roku 1909. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, pouze v 1 případě byl k odvolání nález disciplinární rady zrušen, v jednom případě byl změněn výrok o trestu, ve 3 případech byl nález disciplinární rady potvrzen a 1 odvolání proti nálezu disciplinární rady zůstalo nevyřízeno.¹²⁵

4.4 Disciplinární řízení v roce 1909

Statistika

Na počátku roku 1909 nebylo vyřízeno celkem 69 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 106 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1909 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 175 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 54 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 3 případech bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. Ve 2 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. Ve 12 případech byl vydán zprošťující nález. V 9 případech byla udělena písemná důtka. Ve 21 případech byla udělena peněžitá pokuta. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 75 věcí, které se přesunuly do roku 1910. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 4 advokáti si podali odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy všechna odvolání byla zamítnuta.¹²⁶

Zpráva výboru komory

Advokátní komora každoročně vydávala zprávu Výboru advokátní komory v království českém, pojmenovanou jako „Odsuzujícím nálezům disciplinární rady pro advokáty a kandidáty advokacie v království Českém v roce 1909 sloužily za základ tyto zásady“ (dále také jen „zpráva výboru komory“). Zpráva výboru komory obsahovala popis skutku a dále právní kvalifikaci, jakého přečinu se obviněný dopustil. Zpráva byla rozdělena na tři části, dle toho, zda se obviněný dopustil svým jednáním porušení povinnosti povolání nebo zlehčení cti a vážnosti stavu, případně obojího. Zpráva výboru komory pak obsahovala demonstrativní

---

¹²⁵ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1909, č. 2. Str. 18.

¹²⁶ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1910, č. 1. Str. 8.

popis jednání advokátů, která byla shledána kárným proviněním. Tuto zprávu lze považovat za obecné sdělení, ve kterém není uveden odkaz na konkrétní rozhodnutí disciplinární rady, nicméně je z této zprávy patrné, jaká jednání byla shledána kárnými proviněními. Zpráva výboru komory v této době neobsahovala druh trestu a odůvodnění rozhodnutí disciplinární rady. Tato zpráva však bezesporu svůj účel plnila, neboť měla působit preventivně, aby se další advokáti a kandidáti advokacie obdobného jednání nedopouštěli. Tato zpráva byla vydávána každoročně jako příloha k Věstníku.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát uzavřel s pokoutníkem pro pokoutnictví již trestaným námezdní smlouvu, dle níž se pokoutník zavázal, že za procentuální odměnu bude advokátovi obstarávat klienty. Advokát dále podepisoval právnická podání sepsaná pokoutníkem v rámci realitní činnosti pokoutníka a kryl ho tak vůči úřadům. Advokát navíc udržoval obchodní poměr s pokoutníkem i poté, co byl disciplinární radou potrestaný. Jednáním se stíhaný advokát dopustil závažného kárného provinění. Advokát si musel být vědom toho, jak celý advokátní stav bojuje proti nešvaru pokoutnictví. Tento advokát však naopak svým jednáním pokoutnictví kryl. Ze skutkové věty je pak rovněž patrné, že advokát svého jednání nezanechal ani poté, co byl za obdobný skutek již potrestán. Jednalo se tak o tzv. pravou recidivu.

Advokát byl ustanoven jako prozatímní správce úpadkové podstaty a následně i jako správce definitivní. V této souvislosti začal advokát oslovovat konkurzní věřitele, kdy jim nabízel, že bezúplatně přihlásí jejich pohledávky ke konkurzu a tyto bude následně i likvidovat. Advokát, jako ustanovený správce konkurzní podstaty, měl dohlížet na řádný průběh konkurzu, kdy konkurzní správce nevystupuje jako zástupce nějaké strany. Advokát se však choval, jako by zastupoval jednu stranu, a to konkurzní věřitele, kdy tyto i sám oslovoval s nabídkou likvidace pohledávek, což mohlo vést k poškození dlužníka. Sám advokát měl ze svého jednání majetkový prospěch.

Advokát zaslal bez jakékoli poptávky cizím stranám oznámení, že v určitém místě často vykonává obhajobu. Dále v oznámení uvedl, že přijal do své kanceláře koncipienta jako trestního obhájce a v té souvislosti své služby nabízel. Obdobným jednáním se i do budoucna disciplinární rada zabývala a vždy byla

taková jednání shledána kárnými proviněními. Je nutné si uvědomit, že v rámci výkonu advokacie, není možné činit obchodní praktiky, které by jinak byly v běžném obchodním styku obvyklé. Klient by si měl vždy vybrat svého advokáta na základě jeho schopností nebo doporučení. V tomto případě advokát nabízel své služby cizím stranám, bez jakékoli předchozí poptávky, což je pro adresáty zajisté obtěžující a pro advokáta je takové jednání zcela nedůstojné.

Kandidát advokacie zamlčel svému školiteli, že převzal zastoupení klienta. Následně tento kandidát advokacie i přes urgence neinformoval klienta o stavu věci a i přes žádosti nevydal klientovi spisy. Následně byla na kandidáta advokacie podána stížnost za toto jednání a o této stížnosti kandidát advokacie nepodal zprávu svému školiteli. Kandidát advokacie se na povolání advokáta připravuje pod vedením svého školitele. Kandidát advokacie nemůže sám převzít zastoupení klienta na základě jemu udělené plné moci. Kandidát advokacie může činit pouze jednotlivé úkony na základě pověření svého školitele, pod jeho dohledem a na základě substitučního zastoupení.

Advokát byl vyzván výborem komory, aby se vyjádřil ke stížnostem, které na něj byly podány. I přes opakované výzvy za současného uložení pořádkové pokuty se advokát k těmto stížnostem nevyjádřil. Stejný advokát pak přes výzvy nepodal stranám zprávu o stavu věci a dále s nimi nevyúčtoval platby, které za strany přijal. Dle ustanovení § 1 disciplinárního řádu vykonává dohled nad advokáty především výbor advokátní komory na základě tzv. dohlédací moci. Výbor advokátní komory je vrcholným orgánem všech advokátů a každý advokát je povinen podrobit se jeho příkazům. Před případným započítím disciplinárního řízení jsou stížnosti na advokáty podané zasílány prostřednictvím výboru advokátní komory advokátům k vyjádření. Ti mají povinnost se k takovým stížnostem vyjádřit. Nevyjádření se ke stížnosti na základě opakované žádosti výboru advokátní komory pak zakládá skutkovou podstatu kárného provinění.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát zastupoval ve stejném sporu nejprve žalobkyni, pak žalovaného a pak opět žalobkyni. Tedy v jedné a téže věci obě strany. Jednání advokáta, kdy nejprve zastupoval jednu a následně pak i druhou stranu je historicky zapovězeno a je zakázané i současným zákonem o advokacii. Tento zákaz musí být znám každému advokátu a jedná se tak o zcela neomluvitelné jednání, které odporuje základním advokátním zásadám.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát vyjednával s protistranou bez vědomí a za zády jejího právního zástupce a tuto stranu opětovně k těmto jednáním vybízel. Strana je zastoupená advokátem mj. z toho důvodu, aby se vyhnula osobnímu vedení sporu. Každý advokát si musí být dobře vědom toho, že přímé oslovení strany zastoupené advokátem není možné. Právě z tohoto důvodu je strana advokátem zastoupena. V rámci přímého oslovení strany zastoupené advokátem hrozí této straně nenávratná újma. Této skutečnosti a tohoto skutku jsou si advokáti, kteří se takového jednání dopouštějí, dobře vědomi a z tohoto důvodu tak činí.

Advokát uveřejnil v novinách jím podepsaný a kolegovi adresovaný dopis. V tomto dopise advokát vůči kolegovi uvedl celou řadu těžkých a urážlivých obvinění, která neměla žádného věcného podkladu. Jedná se o ukázkový příklad kárného provinění advokáta zlehčení cti a vážnosti stavu. Spory mezi advokáty se mají prioritně řešit v rámci advokátního stavu. Pokud byl dopis uveřejněn v novinách, musel si být stíhaný advokát dobře vědom toho, že s jeho obsahem bude seznámena široká veřejnost, což má dopad na celý advokátní stav. I pokud by byla tvrzení advokáta pravdivá, přesto by se advokát jejich uveřejněním dopustil kárného provinění. V tomto konkrétním případě však advokát uvedl obvinění, která navíc neměla věcného podkladu, což bylo značně přitěžující okolností.

Advokát bez jakéhokoli podnětu oznamoval v tištěném oběžníku s reklamním nadpisem cizozemské firmě adresu své kanceláře, ačkoliv mu výbor komory s ohledem na předchozí podobná jednání, rozesílání podobných nabídek zakázal. Advokát se dopustil jednání i přesto, že mu bylo výborem advokátní komory takové jednání zakázáno. Advokát tak nerespektoval zákaz daný mu výborem advokátní komory.¹²⁷

Zajímavé rozhodnutí bylo uveřejněno ve Věstníku č. 3-4 z roku 1908 na straně 39. Je třeba uvést, že se jednalo o rozhodnutí magistrátu král. hlav. města Prahy č.j. II. A. 6574/08 ze dne 20.05.1908 vydaného na podkladě nařízení o nakládání s pokoutníky. Nešlo tak o rozhodnutí, které by bylo vydáno disciplinární radou. Jednalo se však o rozhodnutí, které bezprostředně souviselo s výkonem advokacie a bylo tak rovněž uveřejněno ve Věstníku, aby vešlo do všeobecného podvědomí a odradilo od obdobného jednání i další osoby. V nálezu rozhodnutí bylo uvedeno toto: „Vlastním doznáním bylo zjištěno, že pan J. J.

---

¹²⁷ Zpráva výboru komory v království Českém ze dne 31.12.1909.

zabývá se vymáháním dubiosních pohledávek bez příslušného živnostenského oprávnění, v čemž spatřovati sluší zprostředkování soukromých obchodů. Z té příčiny uznává se pan J. J. vinným přestupkem § 1 min. nař. ze dne 26. února 1863 č. 2306 a odsuzuje se dle min. nař. ze dne 30. září 1857 č. 198 ř. z. k pokutě 100 korun, tj. jednoho sta korun ve prospěch pražského fondu chudých, popřípadě k vězení na dobu 7 dní¹²⁸. Nařízení o nakládání s pokoutníky bylo vydáno v době platnosti principu numerus clausus. Byť bylo nařízení o nakládání s pokoutníky vydáno v době, kdy směřovalo mj. proti právníkům (neadvokátům), kteří advokáty nebyli pouze z důvodu uzavřenosti advokacie, přesto mělo toto opatření i nadále své postavení v právním řádu. Z uvedeného rozhodnutí je zřejmé, že v době otevřenosti advokacie chránilo všechny řádně zapsané advokáty právě proti pokoutníkům.

4.5 Disciplinární řízení v roce 1910

Statistika

Na počátku roku 1910 nebylo vyřízeno celkem 75 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 105 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1910 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 180 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 45 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 1 případě bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. V 1 případě, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 6 případech byl vydán zprošťující nález. V 10 případech byla udělena písemná důtka. V 25 případech byla udělena peněžitá pokuta. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 80 věcí, které se přesunuly do roku 1911.¹²⁹

---

¹²⁸ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1908, č. 3-4. Str. 39.

¹²⁹ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1911, č. 1. Str. 10.

Zpráva výboru komory

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát v exekučních záležitostech svých klientů a při jednání s věřiteli zastupoval obě strany a dále klientům účtoval některé položky dvakrát. Advokát tak současně zastupoval obě strany, což je zákonem zapovězeno. Jednalo se navíc o strany, které byly ve zřejmém rozporu, pokud šlo o osoby dlužníka a věřitele. Dále se advokát chtěl na úkor klientů bezdůvodně obohatit.

Advokát tvrdil ve vyjádření podaném výboru komory vědomě nepravdu, kdy nevyhověl opětovným výzvám výboru, aby stranám, které si na něho stěžovaly, podal požadovanou zprávu a vrátil jim spisy. A dále, že i přes četné upomínky stran s nimi nevyúčtoval peníze, které pro ně přijal. Stížnosti na advokáta podané jsou zasílány jemu k vyjádření. Pokud se už advokát nějakého provinění dopustí, měl by se ke svému prohřešku postavit čestně. Přiznání ke spáchanému skutku je polehčující okolností. Pokud se však advokát v rámci své obhajoby dopustil vědomé nepravdy, která je zřejmá např. z listinných důkazů, jednal takový advokát zřejmě nečestně a šlo naopak o okolnost přitěžující.

Advokát podal obširnou odvolací a dovolací stížnost proti útratám odpůrce přisouzených v nepatrné částce, čímž klientovi způsobil vysoké útraty. Advokát musí při každém jednání, které činí za klienta, zohledňovat i hledisko hospodárnosti a musí o něm vždy klienta i poučit. Není možné, aby v této konkrétní věci byly odvolací a dovolací útraty vyšší než původně přisouzená nepatrná částka.

Advokát poskytl dlužníkovi úvěr za podmínek pro dlužníka nad míru obtížných. Poskytnutí úvěru advokátem není zákonem zapovězeno. Není však přípustné, aby úvěr poskytnutý advokátem naplňoval znaky lichvy.

Advokát zamlčel svým klientům urážlivou poznámku odpůrce, která byla pronesena na jejich adresu během telefonického hovoru, kdy se advokát pokoušel o uzavření smíru. Teprve, co byl advokát odpůrcem opětovně hrubě odbyt, podal jménem svých klientů na odpůrce trestní oznámení pro urážku na cti, spočívající jedině na jeho svědecké výpovědi. Advokát, který jedná jménem klientů má vůči nim informační povinnost. Advokát musí klientům sdělit veškeré skutečnosti, které se v rámci jejich zastoupení dozvěděl, a to zejména v situaci, pokud se jich to bezprostředně dotýká.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát se nevyjádřil ke stížnostem u výboru komory na něho podaných, a to ani poté, co k tomu byl opakovaně vyzván, a byly mu uloženy pořádkové pokuty. Stížnost se týkala toho, že advokát nevyúčtoval s klienty peníze, které pro ně přijal, a přestože klienti nesouhlasili s odměnou pro advokáta, tuto si advokát odečetl z přijatých peněz a zbytek zaslal klientům. V tomto případě advokát postupoval v přímém rozporu s advokátním řádem. Vzhledem k tomu, že k této situaci může běžně při výkonu advokátského povolání dojít, myslí na ni ustanovení § 19 advokátního řádu, které chrání zájmy obou stran. Advokát měl právo zadržet část peněz přijatých pro klienty, které představovaly spornou výši odměny. Bylo však povinností advokáta tyto přijaté peníze složit k soudu, čímž by advokát získal zákonné zástavní právo ke složeným penězům. Následně by musel advokát svůj nárok vůči klientům prokázat, tedy zažalovat tvrzenou pohledávku. Ustanovení § 19 advokátního řádu rovněž hovoří o tom, že je advokát oprávněn si z přijatých peněz srazit své výlohy a odměnu, pokud tato není kryta z přijatých záloh, avšak je povinen ihned tuto srážku se svými klienty vyúčtovat. Jak vyplývá ze skutkové věci kárného provinění, stíhaný advokát postupoval v přímém rozporu s ustanovením § 19 advokátního řádu a dopustil se tak kárného přečinu porušení povinnosti povolání. Ustanovení § 19 dává advokátům jasný návod, jak v obdobných situacích postupovat. Toto ustanovení myslí na obě sporné strany. Klienti mají jistotu, že v případě úspěchu v takovém sporu o své peníze nepřijdou, neboť tyto budou složeny u soudu. Advokát má zas ke složené sporné pohledávce zřízené zákonné zástavní právo. Je až s podivem, že se nejednalo o ojedinělé kárné provinění a advokáti se obdobného skutku dopouštěli opakovaně, jak bude i dále popsáno.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát urazil v podání adresovaném odvolacímu soudu právního zástupce žalovaného bezdůvodně na cti. Advokáti musí vždy v jednání mezi sebou postupovat ve vzájemném respektu jeden k druhému. V opačném případě bude takové jednání téměř vždy posuzováno jako zlehčení cti a vážnosti stavu. V tomto konkrétním případě bylo přitěžující okolností to, že se advokát dopustil urážky kolegy na cti prostřednictvím podání adresovanému odvolacímu soudu. Čest a vážnost stavu tak byla zlehčena i před soudem.

Advokát bezdůvodně zrušil slib daný kolegovi, že ho před podáním žaloby nejprve vyrozumí. Advokát musí při jednání se svým kolegou postupovat čestně. Pokud dal advokát slib kolegovi, že ho před podáním žaloby vyrozumí, kolega advokát s tímto vyrozuměním oprávněně počítal a zajisté by na takové vyrozumění i reagoval, přičemž k podání žaloby následně nemuselo ani dojít.

Advokát pro zcela nepatrný nedoplatek způsobil svému klientovi množstvím exekučních návrhů a podáním různých stížností nepoměrně vysoké útraty.¹³⁰ Advokát musí svého klienta vždy poučit o možnostech vedení sporu a o jednotlivých úskalích jednotlivých způsobů jeho vedení. Velmi důležitá je pak právě finanční stránka, kdy musí advokát poučit klienta o tom, zda se mu po finanční stránce vedení sporu vůbec vyplatí zejména v případech, kdy půjde o nepatrnou částku. V tomto případě tak zjevně advokát nepostupoval, když útraty za vedení sporu byly v nepoměru k nepatrné pohledávce.

Advokát koupil za účelem získání klientů advokátní kancelář po zemřelém kolegovi od jeho vdovy za ujednanou a ve lhůtách splatnou cenu. Advokát následně namítal vůči této vdově, když po něm žádala uhrazení nedoplatku, že tato smlouva je neplatná a nežalovatelná.¹³¹ Uvedeným jednáním se advokát bezesporu dopustil zlehčení cti a vážnosti stavu. Důvodem ke koupi kanceláře po zemřelém kolegovi bylo zajisté získání klientů, které tento kolega dříve zastupoval. Ze skutkové věty již nevyplývá, kým byla předmětná kupní smlouva sepsána. Pokud byla kupní smlouva sepsána stíhaným advokátem, který se následně dovolával neplatnosti takové smlouvy, byla by taková skutečnost přitěžující okolností pro odsouzeného advokáta. Uvedené však není zcela rozhodné. Podstatné je, že advokát jako strana kupující uzavřel kupní smlouvu a zavázal se k úhradě splátek. Následné jednání advokáta lze zajisté považovat za jednání, které by bylo i v rozporu s dobrými mravy, a tím spíše byla současně zlehčena čest a vážnost stavu. Z mého pohledu bylo cílem advokáta pouze získání klientů. Na takového advokáta by pak měla v rámci disciplinárního řízení směřovat otázka, zda vypověděl plné moci klientům, které získal, když se dovolává neplatnosti kupní smlouvy. Mám však za to, že advokát namítal pouze neplatnost kupní smlouvy a nově získané klienty i nadále zastupoval.

---

¹³⁰ Zpráva výboru komory v království Českém ze dne 31.12.1910.

¹³¹ Amtliche Mitteilungen der Advokatenkammer im Königreiche Böhmen. Jahrgang 1911, Nro. 1. Den verurteilenden Erkenntnissen des Disziplinarrates für Advokaten u. Advokaturskandidaten im Königreiche Böhmen im J. 1910 liegen folgende Gesichtspunkte zu Grunde, Party 2.

4.6 Disciplinární řízení v roce 1911

Statistika

Na počátku roku 1911 nebylo vyřízeno celkem 80 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 120 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1911 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 200 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 51 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 2 případech bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. Ve 2 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 1 případě byl kárný spis postoupen trestnímu soudu. V 17 případech byl vydán zprošťující nález. V 8 případech byla udělena písemná důtka. V 11 případech byla udělena peněžitá pokuta. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 97 věcí, které se přesunuly do roku 1912. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 2 advokáti si podali odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy obě odvolání byla zamítnuta.¹³²

Zpráva výboru komory

Zpráva výboru komory z 31.12.1911 obsahovala tato jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát jako právní zástupce nevyúčtoval a neodvedl hotovosti pro stranu přijaté, přes opětovné urgencye a přes jeho slib straně daný. Advokát musel být následně stranou žalován a proti žalobě činil zjevně bezdůvodné námitky. Jak již bylo výše popsáno, uvedený advokát se dopustil porušení povinností povolání spočívajícím v postupu v rozporu s ustanovení § 19 advokátního řádu. Zlehčení cti a vážnosti stavu pak bylo dáno tím, že advokát klientům slíbil, že vyúčtování řádně provede, avšak následně tak neučinil.

---

¹³² Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1912, č. 2. Str. 18.

Advokát ve sporu o rozvod manželství jednal přímo s odpůrcem za zády jeho advokáta. Později advokát převzal i zastoupení tohoto odpůrce. V zastoupení obou sporných stran učinil advokát mimosoudní smír pro jednu ze stran nepříznivý. Následně podal advokát žádost o dobrovolný rozvod manželství a zároveň vzal žalobu o rozvod manželství zpět a teprve následně zástupce odpůrce o všem informoval. Jednání advokáta, kdy advokát zastupuje jednu a následně druhou stranu, je historicky zapovězeno. Uvedenou problematiku upravuje ustanovení § 10 advokátního řádu. V tomto ustanovení je uvedeno, že je advokát povinen (musí) zastoupení odmítnout, stejně tak musí odmítnout udělení rady, zastupoval-li odpůrce v téže věci. V rámci tohoto ustanovení je tak vyjádřena zásada tzv. podvojného zastoupení. Ze skutkové věty uvedeného kárného provinění je patrné, že se advokát dopustil více prohřešku proti advokátnímu řádu. Nejprve jednal přímo s odpůrcem za zády jeho advokáta. Následně advokát převzal zastoupení tohoto odpůrce, byť současně zastupoval druhou spornou stranu. Poté advokát učinil mimosoudní smír pro jednu ze stran nepříznivý. V této konkrétní věci bylo pro advokáta bezesporu přitěžující okolností, že vědomě jedná v rozporu s příslušnými ustanoveními advokátního řádu, a to opakovaně a po delší dobu.

Advokát jako substitut jiného advokáta vzal zpět žalobu, ač nebylo zapláceno. Následně substituentovi přes několikeré urgencye zprávy nepodal a vyúčtování nezaslal a učinil tak teprve poté, co na něj bylo podáno oznámení u disciplinární rady. Substitut je v rámci substitučního zastoupení povinen postupovat stejně, jako by postupoval substituent. Musí tak řádně hájit zájmy klienta a řídit se jeho pokyny, které mu jsou zpravidla dávány prostřednictvím substituenta. Pokud vzal substitut žalobu zpět, ač nebylo ze strany odpůrce plněno a neměl ke zpětvzetí žádný pokyn, postupoval takový advokát v rozporu s pokyny substituenta a proti zájmům klienta.

Advokát nejdříve zapíral svému klientovi, že pro něho přijal peníze. Následně advokát protahoval výplatu peněz nepravdivými vytáčkami a prázdnými sliby a peníze vyplatil teprve poté, až bylo na něho učiněno trestní oznámení. Advokát je povinen věc jemu svěřenou vykonat řádně a dle pokynů klienta. Advokát je povinen peníze pro klienta jemu svěřené neprodleně vyplatit. Peníze smí advokát „zadržet“ pouze dle ustanovení § 19 advokátního řádu. Pokud je advokát platebním místem musí o přijetí peněz klienta neprodleně informovat a

s penězi musí nakládat dle jeho pokynů. Advokát rozhodně nesmí přijetí peněz zapírat, kdy jakékoli prodlení s výplatou je neomluvitelné.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát se nejprve v zastoupení dlužníka rozesílanými dopisy u jeho věřitelů domáhal narovnání. Krátce na to však advokát převzal právní zastoupení jednoho z věřitelů proti tomuto dlužníkovi. Jednalo se o typický příklad dvojího zastoupení. Advokát nejprve zastupoval dlužníka a následně jeho věřitele. Takový postup není možný, neboť informace získané od dlužníka advokát mohl využít při následném zastoupení věřitele. Z tohoto důvodu advokátní řád toto dvojí zastoupení zakazuje.

Advokát jako substitut jiného advokáta vůbec nereagoval na opětovné výzvy substituenta, aby podal zprávu o stavu věci. Tento advokát dále na vyzvání výboru komory, aby se o stížnosti na něho podané z popsáního důvodu vyjádřil, neuposlechl. Pokud advokát zastupuje na základě substitučního zastoupení svého kolegu, je nezbytné, aby substituenta neprodleně informoval o stavu věci. Substituent pak předá zprávu o stavu věci svému klientovi. Substituent nemá jinou možnost, než se o stavu věci informovat prostřednictvím svého substituta. V tomto vztahu analogicky platí stejné, jako u povinnosti advokáta informovat klienta.

Advokát při sepisování pachtovní smlouvy o velkostatek a při nakládání s penězi, které složil pachtýř jako pachtovní kauci, počínal si nesprávně a nesvědomitě. Ve sporech z toho vzniklých převzal následně advokát zastoupení jedné ze stran proti druhé straně, ač při sepisování smlouvy zastupoval obě. Dle ustanovení § 9 advokátního řádu je advokát povinen převzatá zastoupení vést svědomitě. To znamená, že advokát musí svého klienta řádně a pravdivě informovat o stavu věci a řádně ho poučovat o možnostech vedení sporu. Dle ustanovení § 10 advokátního řádu je advokát povinen zastoupení odmítnout, zastupoval-li odpůrce v téže věci, neboť advokát nesmí být tzv. „poradcem obou stran“. Svým jednáním se tak advokát dopustil porušení povinnosti povolání spočívající v jednání v rozporu ustanoveními §§ 9 a 10 advokátního řádu.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát za účelem rozšíření své klientely opakovaně po více let s různými úvěrovými ústavami provozoval finanční obchody, které daleko převyšovaly jeho

vlastní finanční prostředky. Následkem tohoto jednání se advokát ocitl ve finančních nesnázích, čímž zavdal příčinu, že tyto jeho obchody byly ve veřejných listech pro čest a vážnost stavu nepříznivě posuzovány.¹³³ Zlehčení cti a vážnosti stavu zde bylo dáno tím, že se o jednání advokáta díky uveřejnění ve veřejných listech, dověděla široká veřejnost, což měla za následek nepříznivý dopad na celý advokátní stav.

Advokát v zastoupení účastníka, kterému vídeňský advokát zaslal dopis v němčině s výzvou k úhradě dlužné částky jeho klientce, dlužnou částku s obejitím vídeňského advokáta uhradil přímo jeho klientce a současně jí stíhaný advokát radil, aby se v budoucnu s právními záležitostmi obrátila na českého advokáta ve Vídni.¹³⁴ Stíhaný advokát si musel být dobře vědom toho, že reaguje na výzvu, která byla zaslána advokátem, byť přímo jeho klientovi. Pokud byl advokát svým klientem pověřen k vyřízení záležitosti, měl jednat se svým kolegou, který dopis za svou klientku sepsal a odeslal. Z hlediska subjektivní stránky zde advokát jednal v přímém úmyslu, neboť obešel svého kolegu a oslovil jeho klientku napřímo. Ta však byla advokátem zastoupena právě z toho důvodu, aby se vyhnula osobnímu vedení svého sporu. Jednání, kdy advokát klientku kolegy nabádal, aby napříště využila služeb jiného advokáta, je zcela nepřípustné. Takové jednání, které by zajisté naplnilo i znaky nekalosoutěžního jednání, je tím spíše disciplinárním přečinem.

V červencovém Věstníku z roku 1911 pak bylo zveřejněno rozhodnutí disciplinárního senátu nejvyššího dvoru soudního týkající se praxe koncipientů. Na základě tohoto rozhodnutí bylo shledáno kárným přečinem jednání advokáta, který ohlásil koncipienta a potvrdil mu praxi, ač ten ve skutečnosti zaměstnán nebyl. V odůvodnění tohoto rozhodnutí bylo uvedeno, že „Rozhodnutí toto odpovídá zajisté plně advokátnímu řádu, jehož předpisy ve příčině advokátních koncipientů a potvrzování praxe jejich mají účel, zabezpečiti zákonem předepsané praktické vzdělání příštího advokáta. Potvrzování praxe proti pravdě jevílo by se tudíž přestoupením povinností stavu i upozorňujeme v zájmu všech kolegů na toto rozhodnutí“.¹³⁵ Je zcela v rozporu se zákonem, aby advokát vydal koncipientu

---

¹³³ Zpráva výboru komory v království Českém ze dne 31.12.1911.

¹³⁴ Amtliche Mitteilungen der Advokatenkammer im Königreiche Böhmen. Jahrgang 1912, Nro. 2. Den verurteilenden Erkenntnissen des Disziplinarrates für Advokaten u. Advokaturskandidaten im Königreiche Böhmen im J. 1910 liegen folgende Gesichtspunkte zu Grunde, Party 3.

¹³⁵ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1911, č. 2. a 3. Str. 24.

potvrzení o absolvování praxe, když tento praxi ve skutečnosti nevykonával. Takovým postupem je pak ohrožena důvěra v celý advokátní stav. Pokud by byl umožněn výkon advokacie osobě, která na výkon povolání nebude řádně připravena, mohla by způsobit případným klientům nenávratné škody. Toto rozhodnutí tak bylo opět publikováno z preventivních důvodů, aby odradilo další advokáty od obdobného jednání, kdy bylo v zájmu advokátního stavu, aby se dostalo do podvědomí všech členů. Bohužel však nešlo o ojedinělé jednání advokáta a disciplinární rada řešila vícero takových kárných provinění.

4.7 Disciplinární řízení v roce 1912

Statistika

Na počátku roku 1912 nebylo vyřízeno celkem 97 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 141 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1912 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 238 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 74 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 3 případech bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. V 6 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 16 případech byl vydán zprošťující nález. V 7 případech byla udělena písemná důtka. Ve 20 případech byla udělena peněžitá pokuta. Ve 3 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie na dobu 3 měsíců. V 1 případě byl kandidátovi advokacie udělen trest prodloužení koncipientké praxe o dobu 4 měsíců. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 73 věcí, které se přesunuly do roku 1913. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 9 obviněných si podalo odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy 1 odvolání bylo zamítnuto, 1 odvolání bylo částečně vyhověno a zbytek odvolání nebyl v roce 1912 vyřízen.¹³⁶

---

¹³⁶ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1913, č. 1. Str. 10.

4.8 Disciplinární řízení v roce 1913

Statistika

Na počátku roku 1913 nebylo vyřízeno celkem 73 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 128 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1913 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 201 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 67 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 2 případech bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. Ve 2 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 10 případech byl vydán zprošťující nález. V 19 případech byla udělena písemná důtka. V 15 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 1 případě byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie na dobu 6 měsíců. V 1 případě byl kandidátovi advokacie udělen trest prodloužení koncipientenské praxe o dobu 3 měsíců. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 92 věcí, které se přesunuly do roku 1914. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 9 obviněných si podalo odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy 3 odvolání byla zamítnuta, 3 odvoláním bylo částečně vyhověno. Zbývající odvolání nebyla v roce 1913 vyřízena.

V roce 1913 byla mj. vyřízena dvě odvolání, která se nestihla vyřídit v roce 1912. Šla o odvolání c. k. vrchního státního zastupitelství. Zatímco disciplinární rada udělila obviněným peněžitou pokutu, v rámci odvolacího přezkumu byl trest peněžité pokuty změněn v trest pozastavení výkonu na dobu 3 a 6 měsíců.¹³⁷ Odvolání tak byla podána v neprospěch obviněných a byly jim uloženy citelnější tresty.

4.9 Disciplinární řízení v roce 1914

Statistika

Na počátku roku 1914 nebylo vyřízeno celkem 92 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 101 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1914 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 193 věcí.

---

¹³⁷ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1914, č. 1. Str. 10-11.

V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 72 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 1 případě bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. Ve 3 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. Ve 4 případech byl vydán zprošťující nález. V 8 případech byla udělena písemná důtka. V 11 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 1 případě byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie na dobu 3 měsíců. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 83 věcí, které se přesunuly do roku 1915. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 2 obvinění si podali odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy v jednom případě bylo odvolání vyhověno a druhé odvolání nebylo v roce 1914 vyřízeno.¹³⁸

Zpráva výboru komory

Pro rok 1914 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená výhradně pro pány členy komory a pány kandidáty advokacie u nich zaměstnané.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát se na základě substitučního zastoupení zavázal kolegovi, že se zúčastní jednání před soudem. Tohoto jednání se však neúčastnil, neboť ho zmeškal, čímž způsobil svému kolegovi škodu. Tento advokát se dopisem svému kolegovi – substituentovi zavázal, že škodu způsobenou nahradí, což však neučinil a na další dopisy zaslané již nereagoval. Advokát je povinen jednat čestně a svědomitě. Pokud se advokát zaváže, že převezme za svého kolegu věc na základě substitučního zastoupení, je povinen ji vykonat, jako by ve věci sám zastupoval. Pokud pak takovou věc nevykoná, dopouští se substitut porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu. Pokud je takovým jednáním způsobena škoda, je substitut povinen škodu způsobenou nahradit. Pokud advokát

---

¹³⁸ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1915, č. 1. Str. 8.

dobrovolně slíbil, že škodu uhradí a následně tak neučinil a dále nereagoval na dopisy zaslané substituentem, dopustil se dalšího kárného provinění.

Kandidát advokacie si jakožto advokátní koncipient ujednal se svým školitelem, že obdrží 60% z palmáru za práce do kanceláře doporučené a provedené. Advokát si ujednal se svým koncipientem, že tento obdrží od advokáta 60% z palmáru za práce do kanceláře doporučené a provedené. Obdobné jednání bylo disciplinární radou opakovaně stíháno a bylo shledáno kárným proviněním. Koncipientská praxe je definována jako odborné vedení koncipienta pod vedením školitele, kdy je koncipient připravován na samostatný výkon advokacie. Disciplinární rada se opakovaně vyslovila proti tomu, aby se koncipienti podíleli na obchodním vedení kanceláře a aby byla jejich odměna závislá na tom, zda sami koncipienti seženou pro advokátní kancelář, kde jsou zaměstnaní, klienty. Tímto může být narušen vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi advokátem a jeho koncipientem, čímž může být narušen řádný výkon koncipientské praxe.

Advokát chtěl docílit toho, aby osoba jím za správce konkurzní podstaty navržená, byla soudem konkursním ustanovena. Tento advokát dále před konkursním soudem tvrdil, že tato osoba již pobyt svůj v bydlíšti úpadcově řádně ohlásila, aniž by se předtím přesvědčil o správnosti svého tvrzení. Nepravdivost tvrzení advokáta pak vyšla najevo, když si konkursní soud ověřil u obecního úřadu bydlíště navrhované osoby.

Advokát vybočil z pokynů klientem daných, kdy zaslal bez vědomí a pokynu klienta dopis třetí osobě, ve kterém ji obvinil z úmyslného poškozování klienta a hrozil jí trestním oznámením. Tento dopis měl za následek, že na advokáta byla podána u c. k. policejního ředitelství obžaloba pro urážku na cti. Advokát se odvolal, aby se vyhnul odsouzení a v rámci odvolání se křivě odvolával na příkaz klienta, čímž způsobil trestní stíhání klienta. Advokát je povinen řídit se pokyny a příkazy klienta, které musí plnit. Pokud advokát zaslal bez vědomí klienta dopis třetí osobě, postupoval svévolně a neřídil se jeho pokyny, čímž se dopustil porušení povinností povolání, neboť postupoval v přímém rozporu s advokátním řádem. Zlehčení cti a vážnosti stavu pak bylo způsobeno dalším postupem advokáta, který místo toho, aby přiznal své pochybní, nepravdivě tvrdil, že se řídil pokyny klienta. Takové nepravdivé výroky advokáta, učiněné navíc rámci trestního řízení, vrhají špatné světlo na celý advokátní stav.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát přijal mandát k vymáhání pohledávky, avšak přes opětovné žádosti nepodal svému mandantu žádné zprávy o výsledku sporu. Po převzetí zastoupení je advokát povinen řídit se dle zásad uvedených v ustanovení §§ 9 a 10 advokátního řádu. V těchto ustanoveních jsou definovány zásady např. o horlivém a svědomitém vedení převzatého zastoupení. Uvedený advokát však zjevně dle těchto zásad nepostupoval.

Advokát přijal od své klientky všeobecnou plnou moc znějící na to, že má hájit její zájmy v určitém konkurzu, avšak si nevyžádal zvláštní zmocnění nebo schválení, jak ve věci postupovat. Jménem klientky vedl tento advokát odpůřčí spory, o nichž musel předpokládat, že po stránce právní nemohou mít úspěchu a po stránce věcné žádný prospěch klientce nepřinesou. A dále, že advokát o zahájení postupu a jeho výsledku klientku svou neinformoval. Advokát je povinen klienta informovat o možnostech vedení sporu. Zejména je advokát povinen klienta informovat o finančním úskalí, které může v rámci vedení sporu vzniknout. Pokud by byly pokyny klientem dané pro něj značně nevýhodné, zejména po finanční stránce, má advokát povinnost neprodleně o tomto úskalí klienta informovat a takový postup mu nedoporučit. Pokud by však i klient nadále trval na postupu, který se přiči svědomí advokáta, je advokát oprávněn plnou moc vypovědět. Pouhé udělení plné moci bez zvláštního zmocnění a udělení konkrétních pokynů, jak má advokát ve věci postupovat, k čemuž došlo v tomto konkrétním případě, není možné. V takovém případě je totiž advokátovi pouze udělena plná moc k určitému zastoupení, avšak bez konkrétních pokynů, jak ve věci postupovat.

Advokát nevrátil mandantu spisy mu patřící, přesto že mu mandant vypověděl plnou moc. Na uvedený skutek dopadá ustanovení § 12 advokátního řádu, které ukládá advokátovi po skončení zastoupení vydat klientovi originály listin, neboť se má za to, že tyto patří zastoupené straně. Ve většině případů půjde o listiny osobní povahy, která jsou pro zastoupenou stranu nezbytné pro další vedení sporu, případně pro běžný život.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát jako právní zástupce žalovaného ve sporu o rozvod manželství jednal přímo s žalobkyní, ač si byl vědom, že tato je právně zastoupena, čímž vědomě obešel právního zástupce žalobkyně.

Kandidát advokacie obvinil ve slovní kontroverzi veřejně na ulici kolegu z trestného činu, byť k tomu neměl dostatečného důvodu. Trestnost takových to činů je dána zejména tím, že jsou spáchány veřejně a za přítomnosti dalších osob. Navíc, jak ze skutkové věty vyplývá, kandidát advokacie obvinil kolegu na základě nedostatečných informací a navíc z trestného činu. Ze skutkové věty již není zřejmé, zda poškozeným byl advokát či kandidát advokacie. Obecně lze však říci, že kandidáti advokacie by ke kolegům advokátům měli chovat větší úctu a pokoru.

Advokát informoval klientku svého kolegy o disciplinárním nálezu, kterým byl jeho kolega odsouzen, aniž by vyčkal na právní moc tohoto nálezu. Dále tento advokát již neinformoval klientku kolegy o tom, že na základě jeho odvolání c. k. nejvyšší soudní dvůr vyhověl jeho odvolání do odsuzujícího výroku a v bodech obžaloby ho zprostil. Nález disciplinární rady, kterým je advokát odsouzen, se týká pouze a výhradně takového advokáta. Je svědomím každého advokáta, aby o takovém nálezu informoval své klienty. Je však nepřijatelné, aby klienty o nálezu disciplinární rady informoval kolega advokát. V tomto konkrétním případě navíc byla tato informace poskytnuta zjevně předčasně bez ctění zásady presumpce nevinny. Toto své pochybení advokát následně ani nezhojil poté, co byl rozhodnutím nejvyššího soudu kolega advokát obžaloby zproštěn.

Advokát vyjednával s odpůrcem právně zastoupeným, kdy zaslal dopis přímo tomuto odpůrci, čímž vědomě obešel jeho právního zástupce. Obdobné kárné provinění advokáta již bylo opakovaně vyloženo. Byť si jsou advokáti dobře vědomi toho, že nemohou jednat napřímo se stranou zastoupenou advokátem, v praxi se tak často děje. Dá se říci, že se jedná o nejčastější kárné provinění mezi advokáty. Hlavní důvody jsou ty, že advokáti spoléhají na to, že takové jednání bude jen stěží odhaleno, a to zejména, pokud advokát protistranu osloví osobně. Jiné je to v případě, pokud advokát osloví protistranu např. prostřednictvím dopisu. V takovém případě je důkazní situace podstatně jednodušší. Pohnutkou k takovému jednání bývá skutečnost, kdy se advokát snaží protistranu ovlivnit. Právě z tohoto důvodu je přímé oslovení strany zapovězeno advokátním řádem a takový postup je zcela nepřijatelný.

Advokát telefonicky urgoval vyřízení soudního sporu způsobem urážlivým a potom, když vyřízení soudního sporu v jednodenní lhůtě jím stanovené se nestalo, zaslal prezidentu soudu telegram, ve kterém referentovi vadu tělesnou vytýkal a prezidentu soudu stížností u ministerstva spravedlnosti vyhrožoval. Je

vůbec nepřijatelné, aby advokát urgoval vyřízení sporu telefonicky. Pokud má advokát za to, že vyřízení sporu trvá delší dobu, než je obvyklé, měl by o této skutečnosti klienta informovat. Je pak na pokynu klienta, bude-li chtít urgovat vyřízení sporu. Taková urgence však musí být zdvořilá a náležitě odůvodněna, v čem klient spatřuje prodlení. Advokát se však musí vyvarovat jakýchkoli vulgarit a nemůže soudu sám určovat lhůtu, v jaké má být věc vyřízena.

Advokát při soudním líčení protistraně spílal. Byť jde o skutkovou větu velmi obecnou, tak je zřejmé, že jednáním advokáta byla snížena čest a vážnost stavu, kdy se advokát choval nevhodným způsobem k protistraně při soudním líčení.

Advokát na zlehčující výtku ve veřejném líčení soudním na něco pronesenou a na urážlivé útoky proti němu v časopiseckých zprávách uveřejněné, nijak nereagoval a nepodnikl ničeho, čímž by se proti těmto veřejným urážkám bránil. Zde zastává disciplinární rada názor, pokud jsou směrem k advokátovi proneseny zlehčující výtky a urážlivé útoky, je advokát povinen se takovému jednání bránit. V opačném případě je snižována čest a vážnost advokátního stavu a není zamezeno, aby se takové jednání opakovalo. Výtky pronesené proti jednomu advokátovi se tak nedotýkají jeho samého, ale celého advokátního stavu.

Advokát, aby umožnil majitelce nevěstince další provozování její živnosti, koupil za tímto účelem v exekuční dražbě proti ní vedené její dům a přes námítky sousedů, kteří se proti zřízení tohoto zařízení bránili, jako vlastník domu trpěl, aby dřívější majitelka v tomto domě živnost svoji provozovala.¹³⁹ Jednáním advokáta byla bezesporu snížena čest a vážnost stavu. Exekuční dražba zde byla vedena pro platební neschopnost majitelky. Tato dražba by měla i následně pravděpodobně za následek, že by provoz nevěstince skončil. Advokát však tento dům v exekuci koupil a umožnil další provozování, byť si musel být dobře vědom toho, že proti tomu brojí sousedé. S ohledem na evidenci nemovitostí si pak mohl každý zjistit, kdo je vlastníkem uvedeného domu a rovněž bylo patrné, co je v domě provozováno. Ze skutkové věty je pak patrné, že činnost nevěstince byla zachována díky přímému jednání advokáta.

---

¹³⁹ Zpráva výboru komory v království Českém za rok 1914.

4.10 Disciplinární řízení v roce 1915

Statistika

Na počátku roku 1915 nebylo vyřízeno celkem 81 věcí z předešlého roku. Ve Věstníku č. 1 z roku 1915 je však uvedeno, že v roce 1914 nebylo vyřízeno celkem 83 věcí, které se přesouvají do roku 1915. V roce 1915 došlo disciplinární radě dalších 67 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1915 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 148 (150) věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 39 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 7 případech bylo disciplinární řízení zastaveno z důvodu úmrtí. V 5 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 5 případech byl vydán zprošťující nález. V 16 případech byla udělena písemná důtka. V 8 případech byla udělena peněžitá pokuta v rozmezí od 50 K do 2000 K. V 1 případě byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie na dobu 3 měsíců. Disciplinární radou pak nebylo vyřízeno celkem 54 věcí, které se přesunuly do roku 1916. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 3 obvinění si podali odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy v 1 případě bylo odvolání vyhověno. Zbýlá 2 odvolání nebyla během roku 1916 vyřízena.¹⁴⁰

4.11 Disciplinární řízení v roce 1916

Statistika

Na počátku roku 1916 nebylo vyřízeno celkem 54 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 31 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1916 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 85 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 32 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 3 případech, kdy se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení, byly spisy postoupeny výboru komory k vyřízení, neboť se jednalo o jednání, která spadala do působnosti výboru. V 5 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 4 případech byla udělena písemná důtka. V 10

---

¹⁴⁰ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1916, č. 1. Str. 8-9.

případech byla udělena peněžítá pokuta v rozmezí od 50 K do 100 K. V 1 případě byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie na dobu 6 měsíců. Pokud jde o statistiku odvolání proti nálezům disciplinární rady, celkem 2 obvinění si podali odvolání proti nálezům disciplinární rady, kdy obě odvolání byla zamítnuta. V 1 případě si advokát podal návrh na obnovu řízení proti pravomocnému nálezu disciplinární rady. Návrh na obnovu řízení byl zamítnut a stejně tak stížnosti proti zamítavému usnesení nebylo vyhověno.¹⁴¹

Zpráva výboru komory

Pro rok 1916 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená výhradně pro pány členy komory a pány kandidáty advokacie u nich zaměstnané.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát přijal pro svého mandanta vkladní knížku. Z této vkladní knížky vybral advokát skoro celou sumu na knížce uloženou. O této skutečnosti advokát svého mandanta neinformoval a ani vybranou hotovost ani vkladní knížku advokát svému klientovi nevydal. Advokát dále nereagoval na písemné výzvy mandanta zaslané prostřednictvím nového právního zástupce a teprve když na něj byla podána stížnost u advokátní komory, tak se se svým mandantem vypořádal. Advokát musí vždy postupovat na základě pokynů klienta a v jeho zájmu. Je možné, že advokát byl k vybrání peněz z vkladní knížky zmocněn, avšak následně již advokát postupoval jistě v rozporu s pokyny klienta, pokud vybrané peníze ponechal výhradně ve své dispozici. Pokud došlo k vyrovnání mezi advokátem a klientem teprve až poté, co byla na advokáta podána stížnost, v žádném případě již nelze takový postup advokáta vnímat jako polehčující okolnost. K uvedenému jednání byl advokát donucen nastalými okolnostmi. Obecně lze říci, že zpronevěra peněz ze strany advokáta je jeden z nejzávažnějších kárných přečinů. Pokud klienti advokátovi svěří peníze do správy, důvodně předpokládají, že jsou u nich v největším bezpečí a že s nimi bude nakládáno dle jejich pokynů

---

¹⁴¹ Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory. Rok 1917, č. 1. Str. 8-9.

Advokát přes opakované výzvy konkursního soudu zdržoval rozdělení konkursní podstaty mezi věřitele a nechal se k rozdělení nutit opakovanými pokutami a stížnostmi výboru věřitelského. Rozdělení konkursní podstaty advokát provedl teprve poté, co byl konkursním soudem úřadu konkursního správce zbaven. Týž advokát po delší dobu nesložil přijatý obnos pro nezletilého do sirotčí pokladny. Tento advokát dále podal jménem otce nezletilého ve vlastním zájmu stížnost do soudního příkazu nařizujícího složení peněz, kdy ve stížnosti nepravdivě tvrdil, že peníze teprve vypovědět musí, dovolával se dalších, zjevně lichých námitek. Jde o obdobný případ jako v předešlém případě. Zde navíc advokát vystupoval jako konkursní správce, tedy garant toho, že s penězi bude nakládáno, jak v zájmu dlužníka, tak v zájmu věřitelů. Nedůvodné zadržování peněz ze strany advokáta je závažné kárné provinění, které může být jen těžko odůvodněno. V tomto případě pak bylo přitěžující okolností, že v rámci své obrany advokát uváděl nepravdivá tvrzení, jejichž pravdivost bylo možno ověřit u peněžního ústavu.

Advokát převzal zastoupení dědičky v pozůstalostním řízení a přes opětovné výzvy nepodal zprávu o stavu věci mu svěřené.

Advokát chtěl přimět majitele usedlosti k tomu, aby podepsal kupní smlouvu jím sepsanou, na základě které měla být usedlost prodána, aniž by se předtím informoval o hodnotě jisté hypotéční pohledávky, kterou měl prodávající převzít a která měla být sražena z kupní ceny. Tento advokát současně vykázal ze své kanceláře důvěrníky majitele usedlosti, kteří byli s ním přítomni na jednání v advokátní kanceláři, byli mu nápomocni, a kteří měli pochybnosti o převzetí pohledávky majitelem nemovitosti a v podpisu kupní smlouvy ho zrazovali. V této věci advokát nepostupoval svědomitě, jak mu ukládá ustanovení § 9 advokátního řádu, když klienta náležitě nepoučil o všech známých skutečnostech zamýšleného obchodu. Advokát zjevně postupoval v rozporu se zájmy klienta, což je deklarováno tím, že když důvěrníci, kteří suplovali činnost advokáta, se snažili v zájmu prodávajícího zradit ho ze zamýšleného obchodu, byli advokátem vykázáni z jeho kanceláře.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát nevrátil po skončení sporu mandantovi přes opětovné žádosti spisy k vedení sporu poskytnuté a na výzvy mandanta advokát neodpověděl. Tento advokát dále nepodal včas vyjádření výboru advokátní komory, který je

k vydání spisu vyzval a v následném vyjádření advokát výboru advokátní komory nepravdivě sdělil, že spisy stěžovateli již vrátil. Advokát jednal v rozporu s ustanovením § 12 advokátního řádu, pokud na základě opětovných žádostí nevydal mandantovi spisy. Zde se má za to, že listiny ve spisu založené, zejména originály listin apod., jsou vlastnictví klienta.

Advokát převzal jako substitut vídeňského advokáta zastoupení dvou věřitelů proti dlužníkovi v rámci exekučního řízení. Totožný advokát následně převzal zastoupení dlužníka, aby provedl vyrovnání se všemi věřiteli. Jak již bylo dříve vyloženo, tzv. dvojí zastoupení není možné. Uvedeným jednáním se však advokát mohl dopustit i zlehčení cti a vážnosti stavu, kdy disciplinární rada trestala, pokud se advokát dopustil pochybení vůči advokátovi sídlícímu mimo české země, neboť to vrhalo špatné světlo na celou českou advokacii.

Advokát přijal pro svého mandanta peníze a přes opětovné výzvy neprovedl se svým mandantem vyúčtování a neučinil tak ani poté, co na něj byla stížnost u advokátní komory podána.

Advokát požádal kolegu o více substitučních zastoupení. Následně pak za toto substituční zastoupení advokát nezaplatil a teprve poté, co byla celá věc oznámena výboru advokátní komory, zavázal se advokát k uhrazení dlužné částky v měsíčních splátkách. Stejný advokát požádal dalšího kolegu o více substitučních zastoupení, za která rovněž nezaplatil. O proplacení substitučního zastoupení musel být tento advokát upomínán, následně i žalován a teprve po bezvýsledné exekuci a oznámení u disciplinární rady, advokát svůj dluh u kolegy uhradil. Stejný advokát byl vyzván výborem advokátní komory, aby se ke stížnosti na něj podané vyjádřil. Advokát se však ke stížnosti nevyjádřil, a to ani ve lhůtě na základě jeho žádosti prodloužené a současně výboru komory nevrátil prvopis stížnosti jemu poskytnutý. Pokud je u výboru advokátní komory na advokáta podána stížnost, je tato v originálním vyhotovení advokátovi zaslána, aby se k ní vyjádřil. Pokud se advokát ke stížnosti nevyjádří ani po urgenci, je takové jednání považováno za kárný přečin porušení povinnosti povolání, neboť každý advokát je výboru advokátní komory podřízen a musí uposlechnout učiněné výzvy. Advokát se zde dopustil vícero kárných provinění, která vzešla pouze z toho, že advokát řádně nezaplatil svému kolegovi. Advokát svůj dluh nakonec uhradil, ale teprve poté, co byl stíhán disciplinární radou za více skutků. jednání advokáta lze považovat za zcela nepochopitelné. Vystává zde otázka, proč advokát nezaplatil svému kolegovi řádně a včas?

Advokát zastupoval při uzavírání smlouvy obě smluvní strany. Tentýž advokát následně neodepřel udělení právní rady jedné ze stran proti straně druhé. Tento advokát rovněž jménem této strany podal na druhou smluvní stranu trestní oznámení, které se opíralo o skutečnosti, které mohly být advokátovi známé pouze ze společného zastoupení obou smluvních stran. Advokát může zastupovat obě smluvní strany současně, resp. může jim sepsat smlouvu, pokud tato nebude pro jednu smluvní stranu zjevně nevýhodná, případně pokud nebudou strany v nějakém sporu. V okamžiku, kdy následně vznikne mezi smluvními stranami spor, který vzejde právě ze sepsané smlouvy, musí advokát oběma smluvním stranám udělení právní rady odmítnout a měl by je i poučit, proč tak učinil. V rámci tohoto skutku se advokát dopustil závažnějšího kárného provinění, kdy nejen že udělil radu jedné smluvní straně proti druhé, ale navíc ještě podal jménem jedné strany trestní oznámení na druhou stranu, kdy využil informací, které získal z dřívějšího společného zastoupení.

Advokát přes dvojí urgenci výboru komory nevyhověl výzev, aby se vyjádřil ke stížnosti na něho podané.

Advokát nepodal svému mandantovi přes opakované žádosti zprávy o výsledku ukončeného sporu.

Poslední dva skutky jsou zde zmíněny z toho důvodu, že byt' byla obdobná jednání disciplinární radou vždy shledána jako disciplinární přečin a vždy byla trestána, uvedených jednání se advokáti dopouštěli opakovaně.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát nemající dostatečné jmění, převzal záruky ve značné výši za své klienty, jejichž majetkové poměry byly pochybné, čímž způsobil u věřitelů pohnutku k poskytnutí úvěru. Těmto věřitelům byla následně jednáním advokáta způsobena škoda. Kvůli svému jednání advokát následně upadl do dluhů a poté i do exekuce. V rámci exekuce věřitelé vymohli zabavení palmárních pohledávek, o čemž museli být klienti jako poddlužníci soudem vyrozuměni. Stejný advokát prohlásil při výkonu exekuce proti němu vedené, že palmární archy, jež měly býti zabaveny, zničil a že jich již nemá. Před soudem pod přísahou však přiznal, že se to na pravdě nezakládalo. Jak je ze skutkové věty zřejmé, advokát se dopustil vícero pochybení. Advokát, jako člen stavu má ve společnosti váženější postavení. Je předpokládáno, že bude hájit čest a vážnost stavu a pokud advokát něco prohlásí, zpravidla se mu i více důvěřuje. Zde se advokát s nedostatečným

jměním zaručil za klienty, s pochybnými majetkovými poměry. Všechny těchto okolností si musel být advokát dobře vědom. I díky záruce advokáta byl pak poskytnut věřiteli úvěr, kdy je pravděpodobné, že pokud by nedošlo k záruce advokáta, věřitelé by takový úvěr neposkytli. Již toto pochybení by samo o sobě bylo dostačující pro odsouzení za kárný přečin. Tentýž advokát však následně mařil výkon exekuce, když prohlásil, že již nemá palmární archy, aby se následně před soudem přiznal k tomu, že jeho dřívější tvrzení nebylo pravdivé. Takové jednání advokáta, který by měl být mj. garantem čestnosti, vrhá špatné světlo na celý advokátní stav.

Advokát zastupující klienta jako osobu oprávněnou v exekučním řízení si s ním ujednal nepřiměřeně vysokou odměnu z vydobytého obnosu. Současně se tento advokát odměny za zastoupení zřekl v případě nevyhození žádné dlužné částky. Pokud si advokát s klientem sjedná nepřiměřeně vysokou odměnu, dopouští se tak kárného přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu. Jako odměna přiměřená je považována odměna do 25 % z vydobyté částky. Rovněž se nelze zříci odměny, pokud nebude advokát ve sporu vůbec úspěšný, neboť je tím narušeno podnikatelské prostředí mezi advokáty, kdy jsou tímto zvýhodňováni movitější advokáti, kteří si mohou dovolit zastupovat po delší dobu zadarmo a s odměnou vyčkat až na konec sporu. Případně se takových advokátů po finanční stránce nedotkne, pokud za zastupování v některých sporech nedostanou žádnou odměnu. Advokátovi tak náleží odměna vždy, neboť není zodpovědný za výsledek sporu za předpokladu, že svým jednáním nepoškodí klienta.

Advokát podal jménem klienta trestní oznámení, jehož neodůvodněnosti si musel být vědom, čímž způsobil, že proti jemu samému a proti jeho klientovi bylo zahájeno trestní řízení pro urážku na cti.¹⁴² Advokát je povinen řídit se pokyny klienta. Pokud se však navrhovaný postup klienta přičí advokátovo svědomí, je advokát povinen zastoupení odmítnout. V takovém případě advokát poučí klienta o úskalích navrhovaného postupu. Pokud bude klient na svém postupu i tak trvat, je v takovém případě advokát povinen zastoupení odmítnout. V tomto případě je ze skutkové věty zřejmé, že si advokát musel být vědom nedůvodnosti podání trestního oznámení, což mělo za následek trestní stíhání advokáta i klienta.

---

¹⁴² Zpráva výboru komory v království Českém za rok 1916.

4.12 Disciplinární řízení v roce 1918

Statistika

Na počátku roku 1918 nebylo vyřízeno celkem 41 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 38 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1918 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 79 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 24 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 3 případech byl vydán zprošťující nález. V 7 případech byla udělena písemná důtka. Všem žádostem o výmaz písemné důtky, které byly podány v roce 1918, bylo vyhověno.¹⁴³

4.13 Disciplinární řízení v roce 1919

Statistika

Na počátku roku 1919 nebylo vyřízeno celkem 38 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 45 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1919 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 83 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 21 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 3 případech byl vydán zprošťující nález. V 6 případech byla udělena písemná důtka. Ve 4 případech byla udělena peněžitá pokuta. V roce 1919 pak nebylo vyhověno žádné žádosti na výmaz písemné důtky.¹⁴⁴

4.14 Disciplinární řízení v roce 1920

Statistika

Na počátku roku 1920 nebylo vyřízeno celkem 63 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 63 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1920 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 126 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 13 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 7 případech byl vydán zprošťující nález. V 5

---

¹⁴³ Úřední věstník advokátní komory Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1919, č. 2. Str. 5-6.

¹⁴⁴ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1920, č. 2. Str. 7-8.

případech byla udělena písemná důtka. Ve 3 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁴⁵

4.15 Disciplinární řízení v roce 1921

Statistika

Na počátku roku 1921 nebylo vyřízeno celkem 90 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 107 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1921 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 197 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 25 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 4 případech byl vydán zprošťující nález. V 8 případech byla udělena písemná důtka. V 5 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁴⁶

4.16 Disciplinární řízení v roce 1922

Statistika

Na počátku roku 1922 nebylo vyřízeno celkem 146 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 121 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1922 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 267 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 26 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 4 případech byl vydán zprošťující nález. V 5 případech byla udělena písemná důtka. V 9 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁴⁷

4.17 Disciplinární řízení v roce 1923

Statistika

Na počátku roku 1923 nebylo vyřízeno celkem 214 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 89 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1923 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 303 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 22 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny

---

¹⁴⁵ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1921, č. 1.-2. Str. 5-6.

¹⁴⁶ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1922, č. 1. Str. 5-6.

¹⁴⁷ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1923, č. 2. Str. 5-6.

k disciplinárnímu řízení. V 5 případech byl vydán zprošťující nález. V 7 případech byla udělena písemná důtka. V 6 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁴⁸

4.18 Disciplinární řízení v roce 1924

Statistika

Na počátku roku 1924 nebylo vyřízeno celkem 241 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 143 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1924 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 384 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 48 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 8 případech byl vydán zprošťující nález. V 15 případech byla udělena písemná důtka. V 5 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 1 případě byl kandidátovi advokacie udělen trest prodloužení koncipientské praxe.¹⁴⁹

4.19 Disciplinární řízení v roce 1925

Statistika

Na počátku roku 1925 nebylo vyřízeno celkem 282 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 119 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1925 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 401 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 37 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 11 případech byl vydán zprošťující nález. V 8 případech byla udělena písemná důtka. V 16 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁵⁰

4.20 Disciplinární řízení v roce 1926

Statistika

Na počátku roku 1926 nebylo vyřízeno celkem 276 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 122 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1926 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 398 věcí.

---

¹⁴⁸ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1924, č. 2. Str. 5-6.

¹⁴⁹ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1925, č. 2. Str. 5-6.

¹⁵⁰ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1926, č. 2. Str. 8.

V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 39 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 15 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 25 případech byla udělena písemná důtka. Ve 14 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁵¹

4.21 Disciplinární řízení v roce 1927

Statistika

Na počátku roku 1927 nebylo vyřízeno celkem 264 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 134 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1927 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 398 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 43 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 20 případech byl vydán zprošťující nález. V 21 případech byla udělena písemná důtka. Ve 22 případech byla udělena peněžitá pokuta.¹⁵²

Zpráva výboru komory

Pro rok 1927 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená výhradně pro pány členy komory a pány kandidáty advokacie u nich zaměstnané. Pro uveřejněné disciplinární přečiny již platilo, že zpráva výboru komory neobsahovala pouze skutkovou podstatu, ale i datum nálezu a jeho číselné označení, což bylo bezesporu praktičtější. Samotné odůvodnění nálezu i s právním výkladem však stále absentovalo.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát podal do útrat právnímu zástupci odpůrce přisouzených stížnost, v které brojil malicherným způsobem proti položkám nepatrným (nález ze dne 07.10.1926, č. dis. 118/25).

Advokát podal jako zástupce dlužníka ve vyrovnávacím řízení do útrat přisouzených kolegovi jako vyrovnávajícímu správci stížnost, ve které snižoval

¹⁵¹ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1927, č. 1/2. Str. 7-8.

¹⁵² Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1928, č. 1/2. Str. 12.

činnost kolegy ve všeobecných rčeních (nález ze dne 03.03.1927, čís. Dis. 77/25). V rámci podané stížnosti nemůže advokát jakkoli snižovat činnost kolegy, neboť se tak dopouští subjektivního hodnocení kolegy a hodnocení, jakým způsobem vykonává advokacii. Takový postup je značně nekolegiální a zlehčuje čest a vážnost celého stavu.

Advokát schválil a podal stížnost do výše přisouzených útrat vypracovanou kandidátem advokacie u něho zaměstnaným, v kteréžto stížnosti byl přisudek označen jako bezdůvodně vysoký a jednotlivé soudem prvního stupně přiznané útraty byly označeny jako nepotřebné k domáhání se práva a jako úplně zbytečné (nález ze dne 11.11.1926, č. dis. 110/24).

Advokát ve stížnosti podané do přisudku útrat tvrdil všeobecně, neuváděje určitých položek, že byly přisouzeny položky za práce, které se vůbec nestaly (nález ze dne 27.02.1928 č. 117/27).

Advokát ve vyjádření svém na stížnost kolegy použil o něm slova „udavač“ a připojil hrozbu, že se „s tímto zajímavých typem vypořádá na poli, kde soudnictví advokátské přestává“ (nález ze dne 19.10.1925, č. dis. 23/24). Advokát se kárného provinění dopustil jednak tím, že vůči kolegovi advokáta použil urážlivého výroku a dále tím, že si celou věc s kolegou „vypořádá“ nikoli v rovině právní. Jednání stíhaného advokáta navíc mohlo naplňovat i skutkovou podstatu trestného činu pomluvy a vyhrožování.

Advokát obvinil z denunciace kolegu, jenž u vykonávání práva příslušejícímu každému advokátu učinil oznámení u advokátní komory (nález ze dne 09.09.1926, č. dis. 106/25). Ze skutkové věty vyplývá, že advokát obvinil kolegu z udavačství poté, co advokát učinil oznámení u výboru advokátní komory na kolegu advokáta. Jak vyplývá ze závěru disciplinární rady, poškozený advokát se žádného udavačství nedopustil, když pouze využil svého práva, které přísluší každému advokátovi, a to učinit oznámení u výboru advokátní komory.

Advokát urazil kolegu v přítomnosti více osob v budově soudní (nález ze dne 15.03.1926, č. dis. 101/24). Jedná se o prohřešek, který byl opakovaně shledán kárným proviněním. Již samotné slovní uražení kolegy advokáta je kárným proviněním. V tomto konkrétním prohřešku je závažnějším proviněním, že k samotnému skutku došlo v budově soudu a v přítomnosti více osob.

Advokát ve stížnosti podané proti výši znaleckých poplatků přisouzených znalci – advokátu, označil práci kolegy za nepotřebnou a domáhal se toho, aby činnost kolegy nebyla vůbec honorována (nález ze dne 20.09.1926, č. dis. 44/26).

Advokát uzavřel s odpůrcem zastoupeným kolegou advokátem smír, ačkoliv mu bylo známo, kdo jest jeho právní zástupce (nález ze dne 13.09.1926, č. dis. 15/25).

Advokát, který má od své strany všeobecnou plnou moc, není povinen ani oprávněn bez speciálního příkazu k přijetí žalob proti jeho mandantu mu doručených (nález ze dne 08.10.1925, č. dis. 113/24).

Advokát proti svému výslovnému slibu danému věřiteli svého klienta, vydal částku u něho složenou klientovi bez svolení věřitele a právnímu zástupci věřitele nesprávně sdělil, že u něho nebyly vůbec žádné peníze složeny (nález ze dne 08.11.1926, č. dis. 37/25). Advokát je povinen při výkonu svého povolání jednat čestně a svědomitě, zejména se má vyvarovat všeho, čím by mohl snížit čest a vážnost advokátního stavu. Advokát je zejména povinen tzv. dodržovat slovo, tedy postupovat dle toho, k čemuž se zavázal. V tomto konkrétním případě je zřejmé, že advokát se nezavázal k určitému postupu svému klientovi, ale jeho věřiteli. To však není nijak rozhodné, neboť věřitel u advokáta peníze složil pouze z toho důvodu, že se advokát zavázal, že bude postupovat dle pokynu věřitele, kterému dal výslovný slib. V opačném případě by věřitel peníze u advokáta jistě nesložil. V tomto konkrétním případě pak nijak nepomůže obrana, že advokát postupoval v zájmu klienta. Advokát zde učinil zcela dobrovolně slib vůči věřiteli, který učinit nemusel a který následně porušil. Lze tak uzavřít, že advokát postupoval vypočítavě.

Advokát namítal v palmárním sporu zahraničního advokáta proti peněžnímu ústavu neplatnost plné moci kolegovi vydané, ačkoli sám dotyčnou plnou moc opatřil (nález ze dne 11.04.1927, č. dis. 1/26 a konf. rozh. nejvyššího soudu Ds I 20/27). Tím, že advokát namítal neplatnost plné moci, kterou sám opatřil, zpochybňoval tak samotný výkon své advokacie. Advokát si navíc musel být dobře vědom skutečnosti, že jím opatřená plná moc byla platná a činil tak pouze z toho důvodu, že chtěl uspět ve sporu. Disciplinární rada navíc důsledněji trestá disciplinární přečiny, pokud mají přeshraniční přesah.

Advokát dal v nájemní věci podnět k tomu a připustil, aby kandidát advokacie u něho zaměstnaný pátral ve velmi pověstné vinárně po tom, že se tam děje smilství a aby opatřil o tom důkaz, a pak o těchto okolnostech vedl koncipienta jako svědka. Kandidát advokacie se propůjčil k tomuto jednání, které mělo za účel získat důkaz a podal o tom, co zjistil, svědectví (nález ze dne 15.09.1927, č. dis. 14/27). Je nepřípustné, aby advokát obstarával takovýto druh

důkazů takovýmto způsobem a tento důkaz následně i použil. Advokát zde zneužil postavení kandidáta advokacie, který je advokátovi podřízen. Kárného provinění se dopustil i kandidát advokacie, který si měl být vědom toho, že uvedené jednání je kárným proviněním a byť je svému školiteli podřízený, měl uvedené jednání odmítnout vykonat.

Advokát proti právnímu jednání, které sám vedl a uzavřel jako zástupce jedné ze stran za součinnosti kolegy, v pozdějších sporech z těchto právních jednání vznesl námitku jednání na oko (nález ze dne 21.02.1927, č. dis. 64/24 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 31.12.1927 Ds I 8/27). Advokát zde zlehčil čest a vážnost stavu tím, že nejprve vedl nějaká právní jednání a následně, když následky z toho vzniklé zapříčinily vznik sporu, tvrdil, že jím vedená jednání nebyla vážně zamýšlena a tato jednání vedl pouze „na oko“.

Advokát vstoupil jako obhájce se svědky v jednání, vzbudil v nich dojem, jako by na jejich případnou výpověď před soudem chtěl působit, takže proti němu bylo zahájeno trestní stíhání pro spoluvinu na zločinu podvodu křivím svědecktím a pro zločin ucházení se o svědecktí (nález ze dne 28.01.1926, č. dis. 88/25). Advokát jako obhájce obžalovaného nemůže vstoupit v jakákoli jednání se svědky a ovlivňovat je v tom, jak mají vypovídat. Nejen, že je takové jednání kárným proviněním, ale je i zločinem ucházení se o křivé svědecktí ve smyslu ust. § 199 písm. a) trestního zákona.

Advokát se dal před hlavním líčením v trestní věci na chodbě soudu do rozhovoru se svědkem o nastávající svědecké výpovědi, čímž vzbudil dojem nepřípustného působení na svědka (nález ze dne 21.10.1926, č. dis. 25/26). Jedná se o obdobné jednání jako v předešlé věci s tím, že ze skutkové věty nevyplývá, že by se advokát dopustil i zločinu dle trestního zákona. Rozdíl je zejména v tom, že v tomto případě advokát nepůsobil na svědka, jak má vypovídat. Ke kárnému provinění však již postačí to, že advokát vůbec svědka oslovil a o jeho svědecké výpovědi s ním hovořil, bez toho, aby svědka jakkoli naváděl. Je zcela běžné a logické, že se advokáti se svědky a dalšími osobami setkávají před jednací síní. Advokáti se však musí vyvarovat kontaktu zejména se svědky nebo znalci, natož s nimi hovořit o jejich výpovědi.

Advokát nabídl své zastoupení straně mu dosud neznámé, o které musel vědět, že jest zastoupena advokátem, odvolávaje se na svou odbornou praxi v určitém oboru práva a předstíraje osobní styky s vlivnými činiteli (nález ze dne 01.10.1925, č. dis. 30/25).

Advokát nacházející se v tísnivých poměrech, nezažádal u výboru komory odpis nebo slevu komorního příspěvku nebo povolení lhůt k zaplacení, takže byla na něj pro dlužné příspěvky vedena exekuce (nález ze dne 06.12.1926, č. dis. 125/24). Pokud se advokát nachází v tíživé finanční situaci, má možnost požádat výbor advokátní komory např. o slevu na příspěvku. Pokud je z objektivních důvodů žádost oprávněná, výbor advokátní komory jí vyhová. Nastalou situaci však musí advokát řešit. Nemůže tak dojít k tomu, že ze strany advokáta nebudou komorní příspěvky bez omluvy vůbec zaplacený.

Advokát nechal ve výpovědním řízení, na jehož výsledku měl osobní zájem a v němž vzal na sebe zaplacení útrat řízení, dojít k zahájení exekuce proti vypovídající straně jím zastoupené, pro útratu výpovědi (nález ze dne 07.10.1926, č. dis. 118/25).

Advokát napadl v soukromém dopise, o němž mohl předvídat, že dojde k vědomosti třetích osob, soud takovým způsobem, že byl stíhán a odsouzen pro urážku úřadu (nález ze dne 14.02.1927, č. dis. 72/25). Ze skutkové věty je patrné, že se advokát dopustil závažnějšího přečinu, neboť jeho jednání nejen že naplnilo znaky kárného přečinu, ale i trestného činu. Advokát musí vždy ve vztahu k soudu vystupovat s úctou a pokorou. V opačném případě advokát snižuje čest a vážnost celého advokátního stavu. V tomto případě se advokát urážky dopustil prostřednictvím soukromého dopisu, kdy však měl předvídat, že se dostane do povědomí třetích osob. Kárného přečinu by se však advokát dopustil i v tom případě, pokud by se dopis dostal pouze do rukou adresáta.

Advokát, který byl uražen protistranou, nabídl se v dopise svědčícímu zástupci odpůrce, že žalobu pro urážku na cti nepodá, bude-li mu zaplaceno 100,- Kč a bude-li urážlivý výrok odvolán (nález ze dne 13.01.1927, č. dis. 65/26). Pokud je advokát bezdůvodně a nepřiměřeně uražen, musí se proti takovému jednání bránit. Pokud by se advokát nebránil, byl by to signál pro veřejnost, že je takové jednání v pořádku a je akceptovatelné, protože advokát nebrání jen sebe, nýbrž celý advokátní stav. Ze skutkové věty je zřejmé, že advokát urážku přijal za situace, kdy mu bude poskytnuta finanční kompenzace a omluva. Proti urážce se tak nebránil oficiální cestou, nýbrž s ní obchodoval.

Advokát si dal za svoji právní činnost přislíbit nezjistitelnou procentuální odměnu z budoucího čistého zisku společníků, mezi nimiž projednal a sepsal společenskou smlouvu (nález ze dne 09.05.1927, č. dis. 120/26). Služby advokáta se poskytují zásadně úplně. Odměna advokáta může být stanovena hodinovou

sazbou, za jednotlivé úkony nebo právě procentuálně. Již na počátku musí být s klientem ujednáno, jakým způsobem klient bude odměnu hradit a rovněž by měla být klientovi sdělena přibližná výše odměny. Při nečekaném navýšení odměny je advokát povinen klienta o této skutečnosti informovat. Není však možné, aby si advokát ujednal odměnu v obecné rovině a odměnu tak nebylo možné jednoznačně určit.

Advokát, který prováděl rozprodej pozemků klienta, ujednal s ním, že přebytek přes určitou částku za jednu míru má být jeho odměna za práce s rozprodejem spojené a přebytek si také skutečně ponechal (nález ze dne 16.04.1928, č. dis. 12/25).

Advokát proti pravdě klientovi oznámil, že žalobu podle příkazu podal (nález ze dne 28.04.1927, č. dis. 43/26). Jde o jedno z nejzávažnějších kárných provinění advokáta, kterým je snížena čest a vážnost celého advokátního stavu. Pokud klient advokátovi svěří svou věc, důvěřuje mu tak, že věc jemu svěřená bude náležitě obstarána. Advokát je povinen klienta pravidelně informovat o jeho věci. Pokud advokát informuje klienta, že na základě jeho pokynu podal žalobu, nemá klient důvod takové informaci nevěřit, neboť vztah mezi advokátem a klientem je založen zejména na důvěře. Pokud je díky nepravdivému tvrzení advokáta zklamána důvěra klienta, je tím narušena i důvěra vůči ostatním advokátům a celého advokátního stavu. Široká veřejnost se pak může domnívat, že je takové jednání běžné.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát, který převzal substituci a zmeškal vinou své kanceláře intervenci při hlavním líčení, svému substituentovi ihned zprávy a této skutečnosti nepodal, neomluvil se mu a ani na opětovný dotaz neodpověděl (nález ze dne 24.11.1927, č. dis. 63/24). Ze strany advokáta by k žádnému zmeškání úkonů docházet nemělo, neboť tím může být klientovi způsobena nenávratná škoda. Pokud však již ke zmeškání ze strany advokáta dojde, je nezbytné, aby se advokát k nastalé situaci postavil čestně. Substitut musí substituenta informovat, jakým způsobem věc jemu svěřenou vykonal. Pokud substitut zmeškal lhůtu, měl o této skutečnosti substituenta neprodleně informovat. Substitut však substituenta neinformoval a rovněž mu ani na opakované dotazy ohledně věci svěřené neodpověděl.

Advokát, který byl ustanoven obhájcem ex-offo ve věci trestní, se k hlavnímu líčení nedostavil a ani o substituční zastoupení prostřednictvím jiného

obhájce se nepostaral (nález ze dne 13.01.1927, č. dis. 57/24 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 01.12.1927, č. Ds I 9/27). Na advokáta ustanoveného ex-offo se vztahují stejné povinnosti jako na advokáta, který zastupuje na základě plné moci. Advokát je tedy povinen klienta kontaktovat, věc, ve které je ustanoven s ním projednat, o stavu věci ho informovat a účastnit se všech nezbytných úkonů. Pokud se ustanovený advokát nemůže nějakého úkonu, kde je jeho účast nezbytná, účastnit, musí zajistit substituční právní zastoupení tak, jako by musel učinit v případě, pokud by klienta zastupoval na základě plné moci.

Advokát překročil v podání k soudu meze případné kritiky tím, že soudce osobně napadl a vinil soud z nesprávného vykonávání úřadu (nález ze dne 19.10.1928, č. dis. 109/22). Je logické, že každá strana sporu má na věc odlišný názor, to je ostatně i hlavní důvod, proč se spor dostane až k soudu. Činnost advokáta pak spočívá zejména v tom, že klienta zastupuje před soudem, účastní se jednání, sepisuje podání a vůbec činí všechny kroky se zastoupením spojené. V podáních, která jsou adresovaná soudu, advokát zejména právně argumentuje na nastalý skutkový stav. Pokud jde o právní názor, může advokát argumentovat jakkoli a je pak na soudu, zda se k takové argumentaci přikloní nebo zda bude mít jiný právní názor. Není však přípustné, aby advokát soud kritizoval a vinil ho z nesprávného vykonávání úřadu. Pokud má strana potažmo advokát jiný názor na věc než soud, může se správného rozhodnutí domoci za pomoci opravného prostředku. Je však nutné se vždy vyvarovat jakékoli nepřiměřené kritiky a je nutné vždy argumentovat zejména právně.

Advokát neplatil, ačkoli byl placení schopný, přes opětovné upomínky výboru komory, komorních příspěvků (nález ze dne 06.12.1926, č. dis. 125/24). Povinnost platit komorní příspěvky je dána zákonem a stavovskými předpisy a vztahuje se bez výjimek na každého advokáta, kdy je z těchto příspěvků hrazena zejména činnost advokátní komory jako stavovské organizace. Pokud se advokát dostane do tíživé finanční situace, je možné výbor advokátní komory požádat o odklad platby, slevu na komorním příspěvku, atd. Jak vyplývá ze skutkové věty, advokát nezaplatil v tomto konkrétním případě komorní příspěvky, přestože byl platby schopný. Z tohoto důvodu se takový advokát dopustil porušení povinnosti povolání, kdy bezdůvodně neplatil příspěvky i přes upomínky.

Advokát byl ustanoven zástupcem chudých ve sporu civilním a nechal si od své klientky a jejího manžela slíbit zaplacení účtu, a když jeho klientka ve sporu prohrála, tak se prostřednictvím žaloby zaplacení svého účtu domáhal

(nález z 17.02.1927, č. dis. 78/25 a konf. rozh. nejv. soudu z 30.12.1927, č. Ds I 6/27). Pokud byl advokát ustanoven jako zástupce chudých, měl zastoupení vykonat bezplatně. Poskytování právních služeb je zásadně úplatné. Výjimkou je institut, kdy je možné advokáta ustanovit jako tzv. zástupce chudých. Tento institut je založen na zásadě, aby právní služby byly dostupné všem, tedy i chudým. Jedná se o odlišný institut, než je ustanovení obhájce ex offio.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát převzal zastoupení strany ve věci náhrady škody, kdy následně žalobu nepodal, čímž došlo k promlčení. Na opětovné urgence zastupující strany ani neodpověděl, spisy nevrátil a plnou moc nevyověděl (nález ze dne 28.04.1927, č. dis. 43/26 a konf. rozh. nejv. soudu z 30.12.1927, č. Ds I 6/27).

Advokát účtoval straně útraty jednak mu vůči ní vůbec nepříslušející, jednak položky značně přemrštěné a hleděl bezpodstatným a křivým obviněním pod pohrůžkou trestního stíhání přiměti stranu k uznání svých nedůvodných nároků (nález ze dne 16.04.1925, č. dis. 136/24). Dle rozhodnutí nejvyššího soudu č. 58 dis. „advokát nesmí svého oprávnění dle ustanovení § 16 advokátního řádu využívat k nespravedlivému obohacení požadováním odměny jsoucí v nápadném nepoměru k hodnotě vykonávaných prací a mající známky vykořisťování strany neodůvodněnými a přemrštěnými nároky. Takový postup by byl způsobilým, aby vzbudil u stran i u veřejnosti podezření nečestného a nepoctivého jednání a aby otrásl důvěrou občanstva v důstojnost a vážnost stavu advokátního, již hájit patří právě k povinnostem advokátským“.¹⁵³

Advokát přes opětovné žádosti a urgence klienta a přes příkaz výboru komory nevydal listiny klientu patřící, nevyúčtoval částku pro klienta přijatou a částku převyšující uznaný obnos své palmární pohledávky ani klientu neodevzdal ani k soudu neložil, takže bylo proti němu zahájeno trestní stíhání pro zpronevěru. Slovo „befugt“ dle ust. § 19 odst. 3 advokátního řádu dlužno vykládati v ten smysl, že advokát jest povinen složit neuznanou částku své palmární pohledávky k soudu, nechce-li ji klientovi vydati (nález ze dne 11.05.1925, č. dis. 93/24).

---

¹⁵³ HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941, str. 38.

Advokát se nabídl neznámým mu firmám k zastupování za přenechání procentuální části vydobytych pohledávek s tím, že přistoupí-li na jeho nabídku, prozradí jim bližší data dlužníků jim neznámým a pohledávky jim vymůže (nález ze dne 09.02.1925, č. dis. 81/24 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 01.07.1926, č. Ds I 4/26). Byť to ze skutkové věty přímo nevyplývá, je zřejmé, že se advokát svým jednáním dopustil i porušení povinnosti mlčenlivosti, kdy chtěl zneužít jemu známých dat klientů.

Advokát, který byl ustanoven jako zástupce chudých, požadoval na chudé straně odměnu, vymínil si od chudé strany honorář a přijal od ní zálohu (nález ze dne 14.01.1924, č. dis. 76/25). Obdobné kárné provinění bylo výše zmíněno. Zastoupení chudých slouží pro nemajetné občany. Jde o institut, se kterým jsou advokáti srozuměni. Pokud si advokát na chudém klientovi přesto vymínil odměnu, jde takové jednání zcela proti principu, na kterém je takové zastoupení založeno. Nemajetní klienti jsou ohroženi chudobou, a pokud jsou zastoupení např. ve věci svého dluhu, může je takové jednání advokáta dostat do větší dluhové pasti, pokud si např. i na zastoupení musí vypůjčit další finanční obnos. Pokud by si takoví lidé mohli po finanční stránce advokáta dovolit, nebyl by jim advokát ustanoven.

Advokát nepoužil částku pro klienta s určením účelu vyplacenou k tomuto účelu, nýbrž zadržel ji na svoji palmární pohledávku vůči klientu mu příslušející (nález ze dne 22.02.1926, č. dis. 102/25). Zejména v případech, kdy advokát zastupuje klienta ve finančních operacích, musí se řídit jeho pokyny a dle nich s penězi klienta nakládat. Jak již bylo opakovaně uvedeno, advokátní řád myslí na situace, kdy má klient vůči advokátovi palmární dluh. Tento dluh zle uspokojit z peněz, které advokát přijal pro klienta. Není však možné, aby takové peníze advokát libovolně zadržel. Je jeho povinností takové peníze složit u nezávislého soudu, aby ve vzniklém sporu byly chráněny obě strany, advokát i klient.

Jest disciplinárním deliktem sui generis, jestliže advokát peníze pro klienta k vytčenému účelu přijaté, nejen zadrží, nýbrž použije pro sebe (nález ze dne 20.01.1927, č. dis. 53/26 konf. rozh. nejv. soudu ze dne 01.12.1927, č. Ds I 4/27). Takové jednání by bezesporu mohlo založit i skutkovou podstatu trestného činu zpronevěry. Ze skutkové věty je patrné, že advokát peníze nejen zadržel, tedy neuhradil s nimi, co dle pokynů klienta uhradit měl, ale dokonce s nimi nakládal jako s vlastními, když je použil pro své potřeby.

Advokát uzavřel se soukromým agentem již pro pokoutnictví trestaným ujednání o společném provádění právních prací, vyhrazených zákonem stavu advokátskému a notářskému, jakožto i dohodu ohledně podílu agenta na odměně za provedení těchto prací (nález ze dne 13.10.1927, č. dis. 41/27). V tomto případě advokát využil osoby s neprávnickým vzděláním a pro pokoutnictví již trestanou, aby pro advokáta vykonávala práci, která je vyhrazena výhradně advokátům a za takovou práci advokát této osobě slíbil odměnu. Pohnutkou pro jednání advokáta byla jistě finanční úspora, kdy se jednalo o práci „na černo“.

Advokát nepodával ve věcech, které tvořily předmět nálezu disciplinárního a v jiných záležitostech mu svěřených mandantu zprávu o stavu svěřených věcí, nevrátil svěřené mu soudní spisy, zadržoval peníze jím přijaté a určené k výživě nemanželských dětí a nevyplatil je přes opětovná vybídnutí poručnickému úřadu (nález ze dne 02.06.1927, č. dis. 73/26).

Advokát uvedl do trhových smluv o prodeji pozemků nepravé obnosy, čímž způsobil, že proti němu bylo zahájeno trestní stíhání pro zločin podvodu (nález ze dne 16.04.1928, č. dis. 12/25).¹⁵⁴ V rámci tohoto disciplinárního provinění je podstatné, že advokát uvedl do trhových smluv z hlediska subjektivní stránky nepravé obnosy úmyslně.

4.22 Disciplinární řízení v roce 1930

Statistika

Na počátku roku 1930 nebylo vyřízeno celkem 166 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 309 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1930 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 475 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. V 87 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 32 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 25 případech byla udělena písemná důtka. Ve 34 případech byla udělena peněžitá pokuta. Ve 3 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a v 1 případě byl uložen trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.¹⁵⁵

¹⁵⁴ Příloha k Úřednímu věstníku č. 1/2 z roku 1928.

¹⁵⁵ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1931, č. 2/3. Str. 12-13.

Zpráva výboru komory

Pro rok 1930 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát opětovně nabízel prostřednictvím inzerce v časopise své zastoupení i nemajetným osobám a tohoto jednání nezanechal, přestože byl kolegy upozorněn na nepřípustnost takového postupu (nález ze dne 05.06.1930, č. dis. 54/30 a konf. rozh. nejv. soudu z 22.11.1930, č. Ds. I. 25/30). Disciplinární rada opakovaně vyslovila názor, že z hlediska formy inzerce platí pro advokáty přísnější pravidla než pro jiné profese. Nabízet pak právní služby chudým, může být také problematické, neboť ti mohou mít nárok na bezplatné právní zastoupení, čehož si musel být stíhaný advokát dobře vědom.

Kandidát advokacie nevyhověl příkazu advokátní komory, aby odstranil tabulky s označením obhájce ve věcech trestních (nález ze dne 30.12.1929 č. dis. 41/29 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 22.11.1930 č. Ds. I 10/30). Obhájcem v trestních věcech může být pouze advokát. Kandidát advokacie pak může vykonávat jednotlivé úkony v trestních věcech pod dohledem svého školitele. To, že obhájcem v trestních věcech může být pouze advokát, musí být každému kandidátovi advokacie známo. Jednání, kdy kandidát advokacie užíval tabulku s označením obhájce, je neomluvitelné a v rozporu se zákonem. Co je však zcela neomluvitelné, je jednání kandidáta advokacie, který ani přes příkaz advokátní komory takovou tabulku neodstranil. Takové jednání kandidáta advokacie pak mělo bezesporu vliv na druh a výši trestu. Svým přístupem dal kandidát advokacie rovněž najevo, že nemá žádného respektu k výboru advokátní komory.

Kandidát advokacie se svojí manželkou násilně a hrubě nakládal, takže proti němu bylo zahájeno trestní stíhání pro delikt proti bezpečnosti těla a byl pro tento delikt odsouzen (nález ze dne 26.05.1930, č. dis. 58/30 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 22.11.1930 č. Ds. 22/30). Pro člena advokátního stavu platí přísnější pravidla než pro jiné profese. Čest a vážnost stavu musí být zachovávána nejen v rámci výkonu advokacie, ale i v soukromém životě, neboť osoba je advokátem

stále. Zde se kandidát advokacie dopustil závažného kárného provinění, pokud byl dokonce v rámci trestního řízení odsouzen.

Advokát se ucházel u svého procesního odpůrce o podpis plné moci pro vyrovnací řízení, čímž obešel jemu známého právního zástupce odpůrce (nález ze dne 19.05.1930, č. dis. 10/23). Pokud je strana zastoupena advokátem, musí advokát protistrany jednat výhradně s kolegou advokátem. Z této skutkové věty je však navíc patrné, že advokát chtěl svému kolegovi klienta tzv. „přebrat“.

Advokát převzal zastupování zahraničních klientů v důležitých majetkových záležitostech. Následně tento advokát vypověděl plnou moc prostřednictvím jednoduchého dopisu a nereagoval na pozdější četné urgencye příkazatelů, ač mohl z obsahu těchto urgencí shledat, že onen dopis s výpovědí plné moci nebyl doručen (nález ze dne 19.05.1930, č. dis. 22/26). Vypovědět klientovi plnou moc je právem advokáta. Výpověď advokáta musí mít zákonem stanovené náležitosti a musí být klientovi řádně doručena. Ze skutkové věty je patrné, že výpověď plné moci nebyla klientům řádně doručena. V takovém případě bylo povinností advokáta klientům doručit opětovně řádnou výpověď plné moci. To však již advokát neučinil. Přitěžující okolností bylo v tomto případě i to, že se jednalo o zahraniční klienty a zlehčení cti a vážnosti stavu tak mělo mezinárodní přesah.

Advokát podal proti usnesení, jímž právnímu zástupci odpůrce byly přisouzeny útraty rekurs, který odůvodnil způsobem, z části malicherným, z části svévolným (nález ze dne 05.06.1930, č. dis. 17/30). Byť to ze skutkové věty přímo nevyplývá, je patrné, že advokát mj. nepostupoval v souladu s pokyny klienta.

Advokát učinil na pronajímatelku, se kterou uzavřel nájemní smlouvu, oznámení pro bytovou lichvu (nález ze dne 09.12.1929, č. dis. 10/26 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 25.06.1930, č. Ds. I 11/30). V tomto případě není rozhodné, zda se o bytovou lichvu jednalo či nikoli. Podstatné je, že advokát nejprve dobrovolně s pronajímatelkou uzavřel nájemní smlouvu. Advokát si jako osoba s právníkem vzděláním musela být dobře vědoma toho, jakou smlouvu uzavřela a jaká práva a povinnosti budou z takové smlouvy vyplývat. Není pak v souladu se ctí a vážností advokátního stavu, pokud se takový advokát následně dovolává lichvy.

Kandidát advokacie, aniž by to bylo pro obhájení práv jeho strany nutné a účelné, kritizoval jednání zástupce odpůrce a vytýkal mu, že podal žalobu proti

informaci strany (nález ze dne 03.11.1930, č. dis. 29/30). Je zřejmé, že kandidát advokacie překročil meze obhajoby, pokud kritizoval postup kolegy, který na trestní řízení klienta neměl vliv.

Kandidát advokacie vyjádřil se při líčení před soudem urážlivým způsobem o nepřítomném právním zástupci protistrany (nález ze dne 20.03.1930, č. dis. 177/29).

Advokát v majetkovém sporu potíraje věrohodnost svědka, poukázal na to, že je izraelita a agent (nález ze dne 22.04.1930, č. dis. 70/29). Že bude advokát zpochybňovat věrohodnost svědka má samozřejmě svou logiku, pokud tento svědek vypovídá v neprospěch klienta. Při takovém zpochybňování však musí být vždy zachována čest a vážnost stavu. Věrohodnost svědka lze zpochybnit jinými důkazy, prostřednictvím otázek svědkovi položených, v rámci závěrečné řeči, atd. Není však možné svědka urážet a nedůvodně ho obviňovat.

Advokát v žalobě vlastním jménem podané nepravdivě tvrdil, že mu byla zažalována pohledávka klientem postoupena, a to za tím účelem, aby umožnil, aby jeho klient mohl ve sporu vystupovati jako svědek a nikoli jako strana (nález ze dne 10.03.1930, č. dis. 61/29).

Advokát nesplnil po řadu let své daňové povinnosti a neurovnal je tak, aby předešel vedení bezvýsledné exekuce, čímž došlo k nepříznivým úsudkům o stavu advokátském u veřejnosti (nález ze dne 16.12.1929, č. dis. 29/29 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 25.06.1930 č. Ds. I 6/30).

Advokát nezařídil chod své kanceláře tak, aby byla v ní dodržena sedmi hodinová pracovní doba a vyžadoval od svého personálu práci o uznaných svátcích (nález ze dne 16.12.1929, č. dis. 29/29 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 25.06.1930, č. Ds. I 6/30).

Advokát zaslal přímo straně zastoupené advokátem dopis s dotazem, zda dotyčného advokáta tato strana k zastoupení zmocnila (nález ze dne 05.05.1930, č. dis. 4/29). Výkon advokacie je zejména mezi kolegy založen na důvěře. Pokud se kolega advokát prokázal plnou mocí, není již advokát oprávněn dotazovat se zastoupené strany, zda skutečně advokátovi plnou moc udělila a za tímto účelem ji kontaktovat.

Advokát vzbudil zasláním dopisem u osoby naprosto neznámé a osobní návštěvou u téže osoby podezření, že se nabízí k zastupování a opatření její záležitostí (nález ze dne 10.03.1930, č. dis. 113/29). Disciplinární rada opakovaně konstatovala, že se advokáti v rámci nabízení právních služeb nemají podbízet

případným klientům a za tímto účelem je oslovovat. Jsou to naopak klienti, kteří by si sami měli vyhledat advokáta, a to např. na základě doporučení. Je tedy věcí každého advokáta, aby se na základě svého umu dostal do povědomí veřejnosti a potencionální klienti se na něj sami obraceli.

Advokát hrozil kolegovi – advokátovi, který proti němu jako strana procesní vymohl rozsudek pro uznání, disciplinárním řízením, pokud se tento advokát nezřekne přisouzených útrat, na které měl plné právo (nález ze dne 07.04.1930, č. dis. 1/30). Zde advokát překročil veškeré meze, když kolegovi vyhrožoval disciplinárním řízením, protože po něm požadoval uhrazení nákladů řízení z titulu pravomocného rozhodnutí, které je exekučním titulem. Požadavek na úhradu nákladů řízení rozhodně není kárným proviněním. Naopak advokát, kterému je doručeno rozhodnutí, na základě kterého má uhradit náklady řízení, by měl neprodleně oslovit kolegu s dotazem, jakým způsobem má náklady řízení uhradit.

Advokát upíral svému kolegovi nárok na zaplacení přiměřené odměny za objednané tlumočnické práce a kolkové výlohy z důvodu, které i soud pokládal za nepochopitelné a nechal se k zaplacení donucovati soudním rozsudkem (nález ze dne 10.11.1930, č. dis. 13/29). Ze skutkové věty je zřejmé, že i civilní soud ještě před rozhodnutím disciplinární rady pokládal argumentaci odpůrce (stíhaného advokáta) za nepochopitelnou. Skutková podstata kárného provinění zde byla dána tím, že advokát svému kolegovi dobrovolně neuhradil služby, které si u něho navíc sám objednal a musel být k jejich zaplacení donucen rozhodnutím soudu.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát nevydal po skončení mandátního poměru straně její listiny a spisy, ač ho o to žádala, takže vydání spisů bylo vymáháno soudně (nález ze dne 13.03.1930, č. dis. 114/28 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 27.05.1930, č. Ds. I 15/30). Toto jednání, které bylo již v minulosti opakovaně řešeno disciplinární radou, je zcela nepochopitelné a jen těžko omluvitelné. Dle ustanovení § 12 advokátního řádu je advokát povinen, stejně jako dle současné právní úpravy, advokátní spisy archivovat po dobu pěti let. Po skončení zastoupení je však advokát povinen straně vydat listiny, o které strana požádá, a to zejména originály listin.

Advokát převzal ve sporu zastupování jedné strany jako strany žalující, ačkoli žaloba se opírala o ujednání s protistranou, při němž zastupoval tuto protistranu (nález ze dne 27.01.1930, č. dis. 31/29).

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát částku 50.000,- Kč složenou mu podmíněně po nesplnění podmínky přes opětovné upomínky nevracel a nevrátil, ač se zavázal písemně tak učiniti a částku tu ani nevyúčtoval. (nález z 09.12.1930, č. dis. 37/30). Porušení povinnosti povolání zde bylo shledáno v tom, že advokát nezákonně zadržel peníze a tyto ani po opakovaných urgencích nevyplatil. Zlehčení cti a vážnosti stavu je pak dáno tím, že se advokát písemně zavázal, že zadržené peníze vyplatí a i přes tento písemný závazek tak neučinil.

Advokát, který přijal pro svojí klientku od její odpůrkyně hotovost, zadržel si z ní část na svoji palmární pohledávku, jejíž výši neuvedl a ani nevyúčtoval a neučinil tak ani přes opětovné vybídnutí, takže musel být žalován a následně odsouzen a exekvován (nález ze dne 12.05.1930, č. dis. 75/29). Byť se disciplinární rada obdobným skutkem v minulosti opakovaně zabývala, uvedeného kárného přečinu se určitá skupina advokátů dopouští opakovaně. Jakým způsobem má v takovém případě advokát postupovat, je upraveno v ustanovení § 19 advokátního řádu. Advokát musí striktně postupovat dle tohoto zákonné ustanovení a nemůže se od něj jakkoli odchýlit. Kárného provinění se advokát dopustil již tím, že část peněz přijatých pro klientku zadržel, avšak závažnějšího pochybení se dopustil i tím, že peníze nevyplatil ani přes opakované urgencye, načež musel být následně žalován a dokonce i exekvován. Lze shrnout, že závažnějšího provinění se již advokát v takové věci dopustit nemohl, pokud peníze nevyplatil ani po rozhodnutí soudu a musel být exekvován. Takové jednání pak vrhá špatné světlo na celý advokátní stav, kdy v povědomí širokého obyvatelstva je, že peníze složené u advokáta jsou v naprostém bezpečí. Uvedené excesy několika kolegů advokátů pak způsobují vážné trhliny v důvěře obyvatelstva.

Advokát, aniž by byl od své klientky zmocněn, vymáhal jejím jménem její nároky proti dvěma dlužníkům, přijal od nich částku 20.000,- Kč a poslal po třetí osobě klientce pouze 10.000,- Kč, aniž by o těchto krocích a přijatých penězích klientku vyrozuměl a zúčtování s ní provedl, a to ani na vyzvání výboru komory

(nález ze dne 30.01.1930, č. dis. 34/25). Advokát klienta zastupuje pouze na základě řádně udělené plné moci. Poté, co je advokátovi udělena plná moc, je povinen zastoupení řádně vést a řídit se výhradně pokyny klienta. V uvedeném případě však advokátovi nebyla žádná plná moc udělena. Z tohoto důvodu nemohly být advokátovi uděleny ani žádná pokyny k tomu, jakým způsobem má zastoupení vést a jak ve věci zastupovat. Byť to ze skutkové věty výslovně nevyplývá, je možné, že jednání advokáta mělo i trestněprávní dopad, kdy mohlo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu zpronevěry, případně podvodu, pokud advokát peníze přijal bez jakéhokoli zmocnění a následně vydal jen jejich část.

Advokát nezaplatil komorní příspěvky po dobu 5 let a nechal dokonce dojít k tomu, že k vydobytí těchto příspěvků byla proti němu vedena exekuce, a to přesto, že byl výborem vyzván, aby učinil návrhy na splacení (nález ze dne 30.01.1930, č. dis. 39/29). Platit komorní příspěvky je povinností každého advokáta, kdy jsou z těchto příspěvků hrazeny zejména náklady související s činností komory. Vždy bylo samozřejmě pamatováno na to, že se advokát mohl dostat do tíživé finanční situace a nemohl tyto příspěvky řádně hradit. V takovém případě má advokát možnost požádat výbor advokátní komory o to, aby např. komorní příspěvky uhradil ve splátkách. Je však zcela neomluvitelné, aby advokát nezaplatil komorní příspěvky po tak dlouhou dobu, jako je 5 let. Ze skutkové věty je navíc patrné, že sám výbor advokátní komory učinil vůči advokátovi vstřícný krok, kdy byl advokát výborem advokátní komory vyzván, aby sám učinil návrhy na splacení komorních příspěvků. Pokud nebyly komorní příspěvky zaplacený po dobu pěti let, není možné uložit jiný trest než vyškrtnutí ze seznamu advokátů, což odpovídá i tomu, že v roce 1930 byl uložen jeden trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Advokát vydal svému koncipientovi nepravdivé vysvědčení o praxi u něho konané za účelem dosažení zápisu do listiny advokátů. Kandidát advokacie přiměl svého šéfa k tomu, aby mu takové vysvědčení vydal a vysvědčení pak předložil advokátní komoře za účelem zápisu do listiny advokátů (Rozh. nejv. soudu ze dne 22.11.1930, č. dis. I 2/29).¹⁵⁶ Je zřejmé, že to byl kandidát advokacie, který svého školitele přiměl, aby mu vydal nepravdivé vysvědčení a advokát tak následně učinil. Chování kandidáta advokacie bylo nepřijatelné a zcela neomluvitelné, svědčící o naprosté neúctě ke svému školiteli. Ze skutkové věty již nevyplývá,

---

¹⁵⁶ Příloha k Úřednímu Věstníku č. 2/3 v r. 1931.

jaké nepravdivé vysvědčení o praxi chtěl kandidát advokacie vydat. Je však zřejmé, že kandidát advokacie chtěl pravděpodobně potvrdit delší dobu praxe, než kterou skutečně vykonal. Kandidát advokacie chtěl zcela zřejmě obejít zákon, a to konkrétně ustanovení §§ 1 a 2 advokátního řádu. Hlavním garantem, pokud jde o vysvědčení o praxi, je pak právě advokát, který jako školitel vydá vysvědčení o praxi odpovídající tomu, aby před advokátní zkouškou byla taková praxe vykonána dle požadavků zákona. Pokud advokát vydal na základě žádosti svého koncipienta nepravdivé vysvědčení o praxi, tak jako garant koncipientské praxe zcela profesně selhal. V úvahu pak připadá uložit advokátovi trest dočasného zákazu výkonu advokacie. Nicméně by bylo třeba přihlédnout k dalším okolnostem, které ze skutkové věty nejsou patrné.

4.23 Disciplinární řízení v roce 1931

Statistika

Na počátku roku 1931 nebylo vyřízeno celkem 159 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 325 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1931 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 484 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 123 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 44 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 20 případech byla udělena písemná důtka. V 37 případech byla udělena peněžitá pokuta. Ve 2 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a v 1 případě byl uložen trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.¹⁵⁷

Zpráva výboru komory

Pro rok 1931 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsání jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát se během soudního jednání za přítomnosti soudce a obou stran dopustil urážky právního zástupce odpůrce, a to takovým způsobem, že došlo

---

¹⁵⁷ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1932, č. 1/2. Str. 9.

k jeho odsouzení trestním soudem (nález ze dne 04.12.1930, č. dis. 39/30 a konf. rozh. nej. Soudu ze dne 09.05.1931, č. Ds. I 8/31). Závažnost kárného provinění je v tomto případě spatřována v tom, že zde nestačilo potrestání v rámci kárného řízení, ale byla současně i naplněna skutková podstata trestného činu.

Advokát v obraně proti urážlivým útokům kolegy – advokáta použil formy, která měla v zápětí jeho odsouzení trestním soudem (nález ze dne 04.12.1930, č. dis. 39/30). Jde o obdobný případ jako výše uvedený. Ze skutkových vět není zřejmé, co advokáti konkrétně uvedli na adresu jeden druhého. Z formulací „takovým způsobem“ a „formy“ je patrné, že urážka musela být mimořádně intenzivní.

Advokát nesplnil svého závazku k svým klientům a ani po rozhodnutí disciplinární rady nevyúčtoval a nezaplatil jim peníze pro ně vydobyté, ač se k tomu čestným slovem zavázal a na čestný slib novou lhůtu si vyprosil a dokonce pod tímto čestným slibem pro disciplinární radu před ústním líčením v disciplinární věci své od stěžovatelů vyžádal si prohlášení, z něhož měla nabýti a nabyla disciplinární rada klamavé přesvědčení, že obviněný advokát před nálezem disciplinární rady nároky stěžovatelů uspokojil, a že tedy jeho jednáním hmotná škoda nevznikla (nález ze dne 17.11.1930, č. dis. 15/30). Již samotné neprovedení vyúčtování je kárným přečinem. Závažnějšího kárného provinění se zde advokát dopustil tím, že se čestným slovem před disciplinární radou zavázal, že vyúčtování provede a dokonce u stěžovatelů obstaral prohlášení, že tak učinil. Advokát tak svým dalším jednáním oklamal disciplinární radu a své bývalé klienty. Z mého pohledu se advokát dopustil současně i porušení povinnosti povolání. S přihlédnutím ke všem skutkovým okolnostem nebylo možné takovému advokátovi udělit jiný trest než vyškrtnutí ze seznamu advokátů, případně dočasný zákaz výkonu advokacie.

Advokát za účelem odložení exekuční dražby proti němu nařízené podal na vymáhajícího věřitele opoziční žalobu, v níž tvrdil a dokazovati se nabízel smyšlené okolnosti skutkové (nález ze dne 17.11.1930, č. dis. 127/30). Pokud byla proti advokátovi nařízena exekuce, musel již existovat exekuční titul. Advokát byl tak dlužníkem a svůj dluh dobrovolně neuhradil. Již takové jednání advokáta vrhá špatné světlo na advokátní stav a je tak kárným proviněním. Zejména advokáti by měli být společností příkladem a své závazky včas a řádně plnit. Závažnějšího provinění se pak advokát dopustil tím, že ani k již nařízené exekuci nepřistoupil zodpovědně a na svého věřitele podal čistě účelovou žalobu.

Advokát v době, když už byl stíhán exekucemi a závazkům svým dostáti nemohl, objednal a odebral na splátky zboží fotografické, tedy zboží netvořící předmět nutné potřeby a na účtovaný obnos kromě kupní dobírky ani jediné další splátky nezaplatil a tím zavdáv příčinu k podezření, že zboží pod titulem svým a pod vážností stavu advokátského od dodavatele vylákal (nález ze dne 17.11.1930, č. dis. 125/30). Již tím, že na osobu advokáta bylo nařízeno vícero exekucí, byla snižována čest a vážnost stavu. Advokát, který by měl jít celé společnosti příkladem, by měl řádně a včas plnit své závazky, pokud se k nim dobrovolně zavázal v rámci svých soukromoprávních aktivit. Horšího provinění se advokát dopustil tím, že přestože si byl vědom vícero exekucí vedených proti jeho osobě, uzavřel další obchody, přičemž si musel být dobře vědom toho, že vzešlý závazek nebude moct rovněž plnit. Neplnění závazku ze strany advokáta je pak nečestné i v tom smyslu, že se v rámci závazkového vztahu advokátům více důvěřuje, že budou své závazky včas a řádně plnit.

Advokát omlouval nevyúčtování u cizozemské firmy tím, že jest v Československu obvyklé, že advokáti zasílají účty ku konci roku, čímž mohl vzbudit dojem, že jeho jednání jest kryto zvyklostí platnou mezi advokáty (nález dne 12.05.1930, č. dis. 75/29 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 29.12.1930, č. Ds. I 21/30). Ze žádného právního předpisu nevyplývá, že by advokáti zasílali vyúčtování až ke konci roku. Rovněž nejde ani o žádnou zvyklost, která by v rámci výkonu advokacie fungovala. Pokud jde o zasílání vyúčtování ke konci roku, děje se tak v případech, kdy advokát zastupuje klienta po mnoho let a advokát je s klientem na takovém vyúčtování domluven. Advokát má naopak povinnost předložit klientovi vyúčtování a specifikovat jednotlivé úkony, které učinil, kdykoli ho klient o to požádá. Vzhledem k tomu, že advokát zastupoval cizozemskou firmu, která neměla s fungováním české advokacie takové zkušenosti, je zcela zřejmé, že se po subjektivní stránce advokát dopustil úmyslného jednání, které směřovalo k poškození klienta.

Advokát ve věci u soudu zahájené, ve které odpůrce byl zastoupen advokátem, vyřídil spornou věc na základě protokolu sepsaného s odpůrcem ve své kanceláři bez spolupůsobení zástupce odpůrce (nález ze dne 04.12.1930, č. dis. 164/29 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 17.03.1931, č. Ds. I 5/31). Advokát se dopustil jednání, které bylo disciplinární radou opakovaně řešeno. Odpůrce byl advokátem zastoupen právě z toho důvodu, že se jednalo o právní problém, k jehož řešení bylo třeba odborných znalostí. Advokát odpůrce měl pak být

garantem toho, že nebudou poškozena práva jeho klienta. Pokud byla věc již projednávána u soudu, je zřejmé, že se strany sporu nedohodly mimosoudně. I v rámci sporu vedeného před soudem mohou paralelně probíhat mimosoudní jednání. Pokud jsou obě strany sporu zastoupeny advokátem, probíhají taková jednání výhradně mezi jejich právními zástupci za případné účasti stran sporu. Je však zcela nepřipustné, aby advokát, který je srozuměn s tím, že je odpůrce zastoupen advokátem, pozval tohoto odpůrce do své kanceláře a bez vědomí jeho právního zástupce s ním sepsal listinu, kterou celou věc vyřídil. Pokud by advokát netušil, že je odpůrce advokátem zastoupen, měl by se ho na tuto skutečnost dotázat.

Advokát požádal kolegu – advokáta o substituci, substituční útraty přes opětovné upomenutí a sliby nevyrovnal a nechal věc dojít až k opakovaným exekucím (náleze ze dne 02.02.1931, č. dis. 226/30).

Advokát ve věci ryze civilní učinil proti kolegovi advokátu trestní oznámení, čímž způsobil, že byl sám právem žalován pro urážku na cti (náleze ze dne 26.02.1931, č. dis. 222/30). Z této skutkové věci je patrné, jak musí advokát pečlivě zvažovat veškeré kroky, které činí, ať již jménem svým nebo jménem klienta. Skutečnost, že advokát podá trestní oznámení na svého kolegu advokáta, je velmi vážný krok, který by měl být zvažován i rámci advokátního stavu a mělo by se tak dít pouze v případech, kdy není jiného východiska. Ze skutkové věty je však zřejmé, že podání trestního oznámení nebylo vůbec opodstatněné. Stíhaný advokát musel naopak v trestním oznámení uvést nepravdivé skutečnosti, které zapříčinily trestní stíhání jeho samého.

Advokát nemaje k tomu od svého mandanta výslovného příkazu podal proti kolegovi trestní oznámení pro nabádání klienta k trestnému činu (náleze ze dne 12.11.1931, č. dis. 232/30). Je patrné, že trestní oznámení bylo podáno jménem klienta, a to bez jeho výslovného pokynu. Advokát tak nejednal v zájmu svého klienta a na základě jeho pokynů, protože činil jménem klienta úkony, ke kterým nebyl zmocněn.

Advokát s obejitím kolegy a za jeho zády vešel ve styk s klientem téhož ohledně posečkání se zaplacením pohledávky a vyptával se ho, jaké práce kolega konal (náleze ze dne 15.10.1931, č. dis. 26/31).

Advokát substituční útraty kolegovi, přes to, že byla na něho podána stížnost k výboru advokátní komory, nezaplatil a učinil tak teprve po dlouhé době a až po zahájení disciplinárního řízení (náleze ze dne 12.11.1931, č. dis. 123/30).

Substituční zastoupení je běžná výpomoc mezi kolegy advokáty. Pokud je substituční zastoupení řádně vykonáno, náleží za takové zastoupení mezi advokáty dohodnutá odměna. Tato odměna má být proplacena v dohodnuté výši a lhůtě, případně ve lhůtě přiměřené. Advokát, který takovou odměnu svému kolegovi neuhradí, se dopouští bezdůvodného obohacení a rovněž kárného provinění. Pokud takový advokát odměnu neuhradil ani na základě výzvy advokátní komory a učinil tak až po zahájení kárného řízení, dopustil se jednoznačně kárného provinění. Pozdější uhrazení dlužné odměny již v rámci zahájeného kárného řízení nelze považovat za polehčující okolnost.

Advokát, ač byl již nálezem disciplinární rady pro tutéž skutkovou podstatu právoplatně odsouzen, nepodal svému bývalému klientovi vyúčtování peněz pro něho přijatých a nevydal mu spisů a dokladů, ačkoliv byl vícekrát ústně i písemně o to urgován (nález ze dne 27.04.1931, č. dis. 176/30). Jak vyplývá ze skutkové věty, advokát byl za stejný skutek již v minulosti pravomocně odsouzen. Z tohoto pohledu se tak advokát dopustil tzv. pravé recidivy. Dříve uložený trest za totožný skutek tak neměl zcela zřejmě žádný výchovný efekt. Každý advokát si je dobře vědom povinnosti řádného vyúčtování, pokud přijme pro klienta peníze. Advokát musí takové vyúčtování provést, aniž by k tomu musel být urgován. Vzhledem k tomu, že se tohoto jednání advokát dopustil opakovaně, měla tato skutečnost zajisté vliv na uloženou výši trestu.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát přes opětovné vyzvání, po skončení mandátního poměru, nepodal klientovi zprávu o stavu svěřených mu záležitostech (nález ze dne 16.11.1931, č. dis. 132/31). Advokát má po skončení zastupování povinnost předat klientovi nejen spisy, ale rovněž ho informovat o stavu jeho věcí, aby klient věděl, jak ve věci dále postupovat, zejména v případech, pokud právní zastoupení sice skončilo, ale věc klienta stále trvá. V takovém případě musí advokát klienta rovněž poučit o dalším nezbytném postupu, který je třeba ve věci učinit tak, aby nebyla nijak ohrožena práva klienta. Z tohoto důvodu počítá ustanovení § 11 advokátního řádu s tzv. čtrnáctidenní denní ochrannou lhůtou.

Advokát byl činným za 2 klienty při sepisování společenské smlouvy a když však mezi oběma smluvními stranami došlo ke sporu o výklad smlouvy, zastupoval jednu ze smluvních stran proti druhé (nález ze dne 29.10.1931, č. dis. 7/31). Jedná se o typický příklad dvojího zastoupení, které je zakázané. Advokát

samozejmě může zastupovat dvě osoby a sepsat jim na základě jejich pokynů společenskou smlouvu. V okamžiku, kdy však z takové společenské smlouvy vzejde spor a jedna ze stran chtěla od stejného advokáta zastoupit, měl advokát povinnost takové zastoupení odmítnout. Je až s podivem, že advokát vůbec takové zastoupení přijal, když si musel být dobře vědom toho, že obdobné jednání bylo v minulosti opakovaně disciplinární radou shledáno kárným přečinem.

Advokát nemaje od své strany plnou moc, choval se vůči odpůrci způsobem, z něhož odpůrce musil odvoditi, že je zmocněn ku jednání a ujednání s ním (nález ze dne 01.10.1931, č. dis. 95/31). S tím, že nemá advokát k určitému jednání od klienta udělenou plnou moc, musel být srozuměn. Z tohoto důvodu pak advokát nemohl mít ani od klienta udělené pokyny, jak ve věci postupovat. Klient zde plně důvěřoval svému advokátovi, že bude činit pouze takové kroky, ke kterým dostal jednoznačný pokyn a ke kterým mu byla udělena řádná plná moc. Pokud advokát jedná jménem klienta bez řádně udělené plné moci a bez jeho pokynů, vystavuje tak klienta velkému nebezpečí, že z takového jednání vyvstanou pro klienta určité povinnosti, ke kterým by se jinak nezavázal. Advokáti by naopak měli v takových situacích postupovat velmi obezřetně a veškeré pokyny by si od klienta měli nechat udělit písemně, aby byli případně i sami chráněni.

Advokát na vyzvání advokátní komory, aby se ke stížnosti na něho podané vyjádřil, neodpověděl, takže pokuta, kterou mu bylo pohroženo, byla prohlášena za propadlou (nález ze dne 12.11.1931, č. dis. 123/30). Obdobným jednáním se disciplinární rada zabývala opakovaně. Přestože uvedené jednání bylo vždy shledáno kárným proviněním, dopouštějí se jej advokáti opakovaně. Je pravdou, že část stížností učiněných na advokáty je neopodstatněná a pro advokáta může být zbytečným přidělováním práce se k těmto stížnostem vyjadřovat. Pokud je však výborem advokátní komory uloženo, aby se advokát ke stížnosti na něj podané vyjádřil, musí tak ve stanovené lhůtě učinit. Často může jít o vyjádření velmi stručná, která advokátu zaberou jen velmi málo času. Pokud se však advokát na základě výzvy výboru advokátní komory ke stížnosti na něj podané nevyjádří, je pak takové jednání jednoznačným projevem neúcty a nerespektu směrem k výboru advokátní komory.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát neuposlechl opětovného vyzvání výboru advokátní komory, takže mu byla předsána pořádková pokuta. Svěřenou mu stížnost přes upomínky nevrátil, takže když záležitost byla postoupena disciplinární radě, byla tato nucena vyžádati si opis stížnosti od stěžovatele (nález ze dne 16.11.1931, č. dis. 152/31, nález ze dne 12.11.1931, č. dis. 81/31 a nález ze dne 16.11.1931, č. 132/31).

Advokát přijal pro svoji klientku peníze, jež protistrana dle soudního smíru uzavřeného za jeho intervence u něho zaplatila, svojí klientce je neodvedl, na její dopisy a dopisy jejího právního zástupce neodpovídal a tím způsobil, že na zaplativší protistranu byla vedena exekuce na zaplacení. Stíhaný advokát ani potom peněz nezaslal a na opětovné vyzvání o zaplacení peněz neodpověděl a nechal se o zaplacení zažalovati (nález ze dne 12.11.1931, č. dis. 81/31).

Advokát neudělil svému substitutovi požadovanou informaci a veškeré jeho dopisy ponechal bez povšimnutí. Tentýž advokát současně nezaplátil současně svému substitutovi, cizozemskému advokátu substituční útraty (nález ze dne 26.03.1931, č. dis. 249/30). Že bylo uvedené jednání advokáta shledáno kárným proviněním, je zcela zřejmé. V tomto konkrétním případě však jednání advokáta vrhlo špatné světlo na celou českou advokacii, neboť poškozeným byl cizozemský advokát, který se pak mohl domnívat, že tento postup je zcela běžný mezi českými advokáty. Skutečnosti, že jeho jednáním byla zlehčena čest a vážnost advokátního stavu před zahraniční advokátní komorou, si musel být stíhaný advokát dobře vědom.

Advokát nevydal své mandantce vyúčtování ve věcech mu svěřených (nález ze dne 19.03.1931, č. dis. 190/30).

Advokát přes opětovné vyzvání a intervence výboru advokátní komory nepodal své straně žádnou zprávu o stavu věci (nález ze dne 13.01.1931, č. dis. 265/30).

Advokát vydal své mandantce spisy teprve po několikerém jejím a jejího právního zástupce upomenutí a po dalších průtazích a nevydal své mandantce pro ni vyinkasované částky, dále s mandantkou tyto nevyúčtoval, a to ani po četných telefonických a písemných urgencí jejího právního zástupce a tím dopustil, že na něho byla podána žaloba a zažalovaný obnos byl pak exekučně vymáhán (nález ze dne 16.04.1931, č. dis. 224/30). Svým jednáním advokát zcela zřejmě vyjádřil nerespekt ke klientce, ke svému kolegovi a i k moci soudní. Je nepochopitelné, že

advokát nechá celou věc dojít až do exekučního řízení vůči své osobě, byť si musel být dobře vědom toho, že v tomto sporu, který vznikl výhradně jeho zaviněním, nemůže uspět. Rovněž si musel být advokát dobře vědom toho, že za uvedené jednání bude kárně potrestán. Již samotné nepředání spisů klientce a nevyúčtování přijatých peněz, je kárným proviněním. Advokát se však dopustil dalších provinění, kdy celou záležitost nechal dojít až do exekuce.

Advokát vrátil straně spisy teprve po četných telefonických a písemných urgencích a po zavedení disciplinárního řízení (nález ze dne 16.04.1931, č. dis. 244/30). Advokát se zde nedopustil takové intenzity provinění jako v předešlém případě. Nicméně i toto jednání je kárným proviněním, pokud advokát zjednal nápravu až po zahájení disciplinárního řízení. Advokát je povinen vrátit přijaté listiny ihned po skončení zastoupení. Zejména pokud věc není ještě skončena, klient listiny potřebuje neprodleně z důvodu dalšího vyřizování své věci. Značná část listin může být navíc v originálním vyhotovení, kdy klient jiným stejnopisem nemusí nedisponovat.

Advokát vyhotovil trhovou smlouvu o nemovitosti a přijal od kupujícího pro prodávajícího celou trhovou cenu se závazkem, že zaplatí z ní veškeré hypoteční dluhy a dlužné daně, a že depurtaci provede nejdéle do 6 měsíců. Tento advokát depurtaci po několika letech neprováděl a konečně provedl pouze částečně a dlužné daně z nemovitosti vůbec nezaplatil, takže na kupujícího byla berním úřadem pro dlužné daně vedena exekuce (nález ze dne 26.01.1931, č. dis. 216/30). Být to ze skutkové věty nevyplývá, je velmi pravděpodobné, že jednání advokáta mělo i trestněprávní dopad, kdy se advokát mohl svým jednáním dopustit zpronevěry. Advokát se dále neřídil pokyny klienta a neučinil kroky, ke kterým byl zmocněn, čímž způsobil vedení exekuce jednomu z účastníků smlouvy.

Advokát zadržel bezdůvodně částky přijaté pro svého mandanta, včas je nevydal a tím zavedl příčinu ku zavedení trestního stíhání (nález ze dne 27.04.1931, č. dis. 66/30). Velmi podobný případ jako v předešlé věci, kterým je jen potvrzeno, že v případě zadržetí peněz a jejich následnému nevydání se takovým skutkem advokáti dopouštějí současně i trestného činu.

Advokát přijal pro svoji klientku od jejího odpůrce hotovost, zadržel si z ní částku na svoji palmární pohledávku, jejíž výši neuvedl, se stranou se ihned nezúčtoval, přes opětovná vybídnutí účet odměn a výloh nezaslal, takže byl na složení účtu žalován, odsouzen a exekvován (nález ze dne 12.05.1930, č. dis. 75/29 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 29.12.1930, č. Ds I 21/30).

Advokát převzal jako člen disciplinární rady ku vyšetření a podání referátu jemu přidělené disciplinární případy, po dobu tří – šesti let nepředsevzal v nich bez náležitého ospravedlnění žádných vyšetřovacích úkonů ani referátu nepodal (nález nejv. soudu ze dne 17.03.1931, č. Ds I 9/30).¹⁵⁸ Dá se říci, že se jedná o neobvyklý disciplinární případ, kdy se disciplinárního přečinu dopustil sám člen disciplinární rady. Tento zvolený člen disciplinární rady pověřený vést konkrétní disciplinární spisy postupoval velmi liknavě, když nečinil žádné vyšetřovací úkony, a to po dobu až šesti let. Za zamyšlení by stálo, zda zde neselhal kontrolní mechanismus, pokud člen disciplinární rady neučinil žádné vyšetřovací úkony až po bodu šesti let. Na tuto otázku však již bohužel skutková věta neodpovídá.

4.24 Disciplinární řízení v roce 1932

Statistika

Na počátku roku 1932 nebylo vyřízeno celkem 193 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 384 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1932 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 577 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 105 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. Ve 29 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 30 případech byla udělena písemná důtka. Ve 48 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 1 případě byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a ve 2 případech byl uložen trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.¹⁵⁹

Zpráva výboru komory

Pro rok 1932 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané. Od tohoto roku tato zpráva nově obsahovala nejen skutkovou větu, ale rovněž u některých rozhodnutí i část odůvodnění samotného rozhodnutí, což bylo bezesporu žádoucí, neboť zde najdeme i právní hodnocení samotného skutku, který byl shledán disciplinárním přečinem.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

---

¹⁵⁸ Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1/2 v roce 1932.

¹⁵⁹ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1933, č. 1-2. Str. 11.

Advokát vědomě působil za účelem nepřipustné reklamy pro sebe při uveřejňování časopiseckých zpráv, ve kterých jeho činnost jako advokáta byla nemírně vychvalována a činil tak i ve věcech rázu soukromého a rodinného bez povinného setření důvěrnosti (nález ze dne 20.10.1930, č. dis. 66/26 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 01.12.1932, č. Ds I 6/31). V odůvodnění nálezu disciplinární rady bylo uvedeno, že není slučitelné se ctí a vážností stavu získávat klientelu, použitím prostředků, které třebaže jsou v obchodním životě plným právem pokládány za bezvadné, jsou nedůstojné pro advokáta proto, poněvadž jeho povolání zakládá se na důvěře. Důvěra však musí být advokátovi přinášena a nesmí být získána reklamou a nadháněním klientů. Nejv. soud k tomu uvedl, že není slučitelné se ctí a vážností stavu opětovné uveřejňování časopiseckých zpráv, ve kterých je advokátova činnost v jeho povolání nemírně vychvalována.

Advokát užil urážlivých výroků ohledně jednání jeho kolegů v dopisech jim zaslaných, rovněž tak činil v podáních adresovaných výboru komory a v podáních adresovaných třetím osobám (nález ze dne 02.05.1932, č. dis. 23/31 a 256/31 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 01.12.1932, č. Ds I 31/32). V odůvodnění nálezu disciplinární rady bylo uvedeno, že advokát, který užívá do značné míry imunity a který jest chráněn zákonem při výkonu svého povolání, má co nejpečlivěji vyhýbat se každému počínání, které by mohlo být nepříznivě posuzováno z hlediska cti a vážnosti stavu. Nejv. soud k tomu uvedl, že přečin poškození cti a vážnosti stavu může být spáchán i jednáním ve styku soukromém.

Advokát ve sporu palmárním pronesl na adresu své bývalé klientky urážlivých výroků (nález ze dne 21.04.1932, č. dis. 110/31 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 11.11.1932, č. Ds I 26/32). K této skutkové větě není uvedeno žádného bližšího odůvodnění, nicméně je zcela zřejmé, že takové jednání advokáta vykazuje prvky zlehčení cti a vážnosti stavu. Neplaticí klient je bezesporu nežádoucí, tím spíše, když sám advokát bez ohledu na tuto skutečnost musí i nadále sám hradit své mandatorní výdaje. Advokát se však musí ze své pozice zdržet jakýchkoli urážlivých výroků na adresu svého bývalého klienta. Tím spíše, pokud je jeho nárok na palmární odměnu oprávněný. Takový advokát musí trpělivě vyčkat pravomocného rozhodnutí a následného dobrovolného zaplacení, případně vyčkat zaplacení své odměny v rámci exekučního řízení. Nastalá situace může být i určitým poučením pro advokáta do budoucna, kdy si pečlivěji ohlídá, aby za jím odvedenou práci bylo náležitě zaplaceno, a to např. prostřednictvím záloh.

Advokát měl být v rámci soudního sporu vyslechnut jako svědek. Po zamítnutí důvodů, které uplatňoval pro odmítnutí svědeckví, prohlásil, že přesto nechce vypovídat. Z tohoto důvodu mu byla udělena pořádková pokuta pro odepření svědecké výpovědi (nález ze dne 14.01.1932, č. dis. 154/28 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 11.12.1932, č. Ds I 29/32). Odepřít výpověď lze pouze ze zákonem vymezených důvodů. O tom, zda je odepření výpovědi v souladu se zákonem, rozhoduje soud. Pokud odepření není důvodné, je taková osoba povinna vypovídat, jinak jí hrozí postih. Advokát jako osoba znalá práva by měla jít příkladem a rozhodně na ni platí v tomto směru přísnější kritéria. Pokud advokát i poté, co je soudem poučen o tom, že odepření výpovědi není důvodné, přesto odmítne poskytnout své svědeckví, dopouští se bezesporu kárného provinění zlehčení cti a vážnosti stavu.

Advokát svévolně odmítl soudce, který byl dožádán, aby provedl jeho svědecký výslech (nález ze dne 14.01.1932, č. dis. 154/28 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 11.11.1932, č. Ds I 29/32). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že šlo o výkon práva za účelem šikany, která jest advokáta nedůstojná. Odmítnutí soudce je právem každé osoby, nicméně odmítnutí musí být činěno ze zákonem stanoveného důvodu, nikoli na základě svévole.

Advokát připustil, aby s vyloučením právního zástupce odpůrce bylo jeho kancelářským personálem v jeho kanceláři jednáno s odpůrcem o smír a byl smír jeho personálem sepsán (nález ze dne 14.01.1932, č. dis. 67/30 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 11.11.1932, č. Ds I 29/32). K tomuto jednání disciplinární rada uvedla, že jest povinností každého advokáta, aby dbal plné moci svého kolegy, kdy ho nesmí obcházet a musí se vyvarovat jakéhokoli styku s jeho klienty. Nesmí také dopustit, aby jeho kancelář jednala s odpůrcem. Tento příkaz platí zejména při sjednávání smíru. Takovému jednání musí být zástupce odpůrce bezpodmínečně přítomen. V opačném případě je odpůrce vystaven nebezpečí, že následkem nedostatku potřebných právních znalostí a zkušeností, utrpí právní újmu. Je až s podivem, že se tohoto jednání advokáti opakovaně dopouštějí, když je velmi pravděpodobné, že jejich jednání bude odhaleno na základě stížnosti odpůrce, tím spíše v případech, kdy je právní zástupce odpůrce vyloučen, aby byl odpůrce zkrácen na svých právech.

Advokát neodpověděl na 5 dopisů kolegy během tří měsíců (nález ze dne 06.10.1932, č. dis. 181/32). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že primitivní slušnost vyžaduje odpovídat na dopisy kolegy, zvláště kolegy

cizozemského, a to alespoň formálně, třeba i odmítavě. Uvedené jednání vrhá špatnou pověst na celou českou advokacii, kdy by se cizozemský advokát mohl dokonce i domnívat, že neodpovídat na dopis advokáta je u nás zavedenou praxí.

Advokát v trestním oznámení učiněném proti kolegovi použil o jeho svědecké výpovědi před soudem hrubého a urážlivého výrazu (rozh. nejv. soudu ze dne 19.11.1932, č. Ds I 26/32). Svědeckou výpověď, ostatně i jako další důkazy v trestním řízení, hodnotí zásadně soud. Pokud měl advokát pochybnosti o svědecké výpovědi kolegy, měl výpověď napadnout v rámci věcné argumentace. Pokud by byla argumentace stíhaného advokáta správná, jistě by se na jeho stranu následně přiklonil nezávislý soud a výpověď kolegy by označil např. za nevěrohodnou. Stíhaný advokát však místo toho, aby vyčkal, jak s touto výpovědí naloží soud, podal na svého kolegu trestní oznámení, kde užil hrubých a urážlivých výroků.

Advokát učinil s klientem dohodu, že nebude účtovat palmární odměnu ve sporech, ve kterých klient neuspěje a že mu bude účtovat v případě nedobytnosti pohledávek jen hotové výlohy. I přes tuto dohodu advokát následně účtoval celý honorář (nález ze dne 29.09.1932, č. dis. 310/31). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že zaplacení advokátské práce bylo učiněno závislým na materiálním výsledku advokátské činnosti tak, že v těch případech, kdyby činnost advokáta nevedla k materiálnímu úspěchu pro klienta, měla být vykonána zcela bezplatně. Je zde nutné zdůraznit, že konkurence mezi advokáty má být vybudována jen na osobní zdatnosti a nikoli na prostředcích zlevnění a ponížení advokátské práce. Advokátskému povolání je zapovězen ráz obchodního podnikání. V tomto případě se advokát dopustil nekalosoutěžního jednání, kdy riziko převzal na sebe a služby v případě neúspěchu nabízel bezplatně. Nicméně, jak vyplývá ze skutkové věty, následně po tomto neúspěchu účtoval protismělně plný honorář. Disciplinární rada k tomu dodala, že advokát jako znalec práva i v těch případech, když uzavřel třeba neplatné ujednání, měl ho dodržet, pokud byla tato neplatnost v jeho neprospěch. Z odůvodnění je tak patrné, že advokát se dopustil prohřešku tím, že poskytoval právní služby bezplatně. Je však dalším proviněním, pokud advokát, který deklaroval bezplatné poskytnutí právní služeb, následně tyto služby vyúčtoval v plné výši. Tímto je dána větší míra škodlivosti takového jednání, neboť klient, který není znalý práva, nemůže vědět, že bezplatné poskytnutí právních služeb je zapovězeno.

Advokát uznal svoji povinnost k zaplacení náhrady škody klientovi, kdy následně tuto škodu nenahradil, ač tak slíbil (nález ze dne 07.04.1932, č. dis. 165/31). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že advokát, jako příslušník stavu, vůči kterému zákon klade požadavky zvláštní důvěryhodnosti, je povinen daný slib dodržet a dbát na to, aby škoda jeho jednáním zaviněná byla neprodleně napravena. Klient se vždy na advokáta obrátí v případě nějakého právního problému zejména v případech, kdy není schopen tento problém sám vyřešit. Vkládá tak jako laik do advokáta plnou důvěru, že jeho věc bude odborně řešena. Bezpochyby se může stát, že i advokát se dopustí nějakého pochybení, byť by se tak mělo dít v co nejmenší míře. Pokud advokát své pochybení uzná a zaváže se k náhradě škody a tuto následně nenahradí, dopustí se takový advokát bezesporu zlehčení cti a vážnosti stavu v očích laické veřejnosti.

Advokát zaslal straně zastoupené advokátem přímo dopis, v němž kritizoval soudní kroky učiněné kolegou. Tento dopis dále obsahoval pro laika nesrozumitelné důvody, výhrůžky trestním oznámením a uplatňování náhradních nároků (nález ze dne 13.10.1932, č. dis. 2/32). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že důvod zákazu obejití kolegy tkví v tom, že advokát musí respektovat plnou moc kolegy, aby strana vyřazením svého zástupce práva znalého nebyla vydána v nebezpečí právní újmy. To, že je obejití osoby zastoupené advokátem nepřipustné, je známo již každému začínajícímu kandidátu advokacie. Princip zastoupení na základě plné moci je založen právě na tom, že za osobu zastoupenou bude jednat její advokát, ať už v její přítomnosti nebo nepřítomnosti a taková osoba tak bude mít garantováno, že v její věci nebude pochybeno a nebude vydána v nebezpečí právní újmy, jak k tomu uvedla disciplinární rada.

Advokát v dopise, který zaslal straně zastoupené advokátem, prohlásil, že s kolegou nechce se přímo stýkat (nález ze dne 13.10.1932, č. dis. 2/32). V odůvodnění se podává, že bylo naprosto zbytečné odůvodňovat přímé doručení dopisu straně, a to způsobem, který se musel dotknout cti kolegy a musel u odpůrce vyvolat nepříznivý úsudek o kolegovi. Osoba je právě zastoupená advokátem, aby se jednání nemusela osobně účastnit. Je zcela nepřipustné, aby advokát kontaktoval přímo odpůrce zastoupeného kolegou s odůvodněním, že s kolegou nechce osobně jednat. Byť by měl advokát k takovému jednání i objektivní důvod, nemůže takto vůči svému kolegovi postupovat a musí v takovém případě zastoupení odmítnout.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát za účelem docílení složení zálohy k provedení opravného prostředku v dopise adresovaném klientovi uvedl, že nesloží-li on do určitého dne požadovanou zálohu, bude mít za to, že si provedení opravného prostředku nepřejde, opravný prostředek za klienta nepodá a v důsledku toho bude klient nucen trest bezodkladně nastoupit (nález ze dne 20.10.1930, č. dis. 108/28 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 01.12.1932, č. Ds I 6/31). Takový postup je zcela jednoznačně v rozporu s ustanovením advokátního řádu. Advokát má sice právo kdykoli vypovědět plnou moc, avšak klienta musí zastupovat ještě po dobu 14 dní, a to právě z toho důvodu, aby klient neutrpěl žádnou újmu. Pokud by advokát skutečně nedostal za své právní služby zaplacen, musel by opravný prostředek v takovém případě stejně podat, aby klienta uchránil právní moci rozhodnutí a zajistil tak jeho přezkum v rámci odvolacího jednání. Tento postup advokáta vyplývá přímo ze zákona, takže jiný postup není možný. Pokud advokát uvedený dopis klientovi zaslal, kdy navíc povinnosti vyplývající přímo ze zákona vázal na splnění podmínky, musel si být vědom toho, že postupuje v rozporu s ustanovením § 11 advokátního řádu a dopustil se tak porušení povinnosti povolání. Ze strany advokáta šlo navíc o obyčejné vyhrožování, které nemá s vážností advokátního stavu nic společného.

Advokát přes opětovné příkazy výboru advokátní komory, aby se vyjádřil k oznámení na něj podaném, nechal tyto výzvy bez vyjádření, takže mu byla udělena pokuta a dále stížnost jemu zasloupanou přes příkaz nevrátil, takže byla disciplinární rada nucena opatřit si opis stížnosti od právního zástupce stěžovatelky (nález ze dne 14.01.1932, č. dis. 154/28 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 11.11.1932, č. Ds I 29/32). Disciplinární rada v minulosti již opakovaně řešila takováto kárná provinění, která byla po stránce skutkové i právní zcela totožná. Výbor advokátní komory je zde ze zákona zřízen k tomu, aby dohlížel na činnost advokátů, zejména na to, aby byla zachována čest a vážnost advokátního stavu. Je povinností každého advokáta, aby se vyjádřil ke stížnosti na něj podané na základě žádosti výboru komory. Každý advokát by měl být srozuměn s tím, že pokud je na něj podaná stížnost, je mu tato společně s žádostí o vyjádření zasílána v originále. Jednání advokáta, kdy se tento na základě žádosti výboru komory ke stížnosti nevyjádří a ještě originální vyhotovení takové stížnosti výboru komory nenavrátil, je zcela nepřipustné. Je až s podivem, že se takového jednání advokáti

opakovaně dopouštějí, když si každý takový advokát musí být dobře vědom toho, že je takové jednání opakovaně shledáváno kárným proviněním.

Advokát na dotazy a urgencye substituenta neodpovídal a přijaté částky vyúčtoval teprve poté, co substituent podal stížnost u výboru advokátní komory (nález ze dne 05.11.1932, č. dis. 31/32). V odůvodnění nálezu disciplinární rady se podává, že ustanovení § 19 advokátního řádu ukládá advokátovi, aby v případě, že si započte svou odměnu z peněz klienta, tuto ihned vyúčtoval. Tato ustanovení rovněž platí obdobně na vztah mezi substitutem a substituentem.

Advokát, aniž by klientovi vypověděl plnou moc, kdy pouze oznámil, že k soudnímu jednání nedostaví, se k tomu soudnímu jednání skutečně nedostavil (nález ze dne 12.09.1932, č. dis. 324/31). Pouhé oznámení advokáta klientovi o tom, že se nedostaví k soudnímu jednání, nezbavuje advokáta povinnosti se takového jednání účastnit, byť prostřednictvím jiného právního zástupce. Pouhé oznámení, že se advokát nedostaví k soudnímu jednání, není vypovězením plné moci, dle advokátního řádu.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát donutil matku klientky ke složení zálohy s odůvodněním, že by si jinak její dcera musela odpykat tříletý žalář (nález ze dne 20.10.1930, č. dis. 100/28 a konf. roz. nejv. soudu ze dne 01.12.1932, č. Ds I 6/31). Dle závěru disciplinární rady uvedeným jednáním advokát porušil povinnosti uložené mu dle ustanovení §§ 9 a 11 advokátního řádu. Tento advokát zároveň zlehčil čest a vážnost advokátního stavu, neboť musel svým jednáním u klienta vzbudit dojem, že mu nezáleží především na ochraně statků mu svěřených, nýbrž na osobní finanční stránce věci, na zajištění útrat zastoupení. Dle nejvyššího soudu porušení povinnosti povolání není v tom, že advokát požadoval zálohu, nýbrž v tom, že k požadavku složení peněz připojil ve svém dopisu zřetelnou pohružku, že by jinak dcera adresáta musela si odpykat celý tříletý žalář, protože ji neprovede zmateční stížnost.

Advokát ve sporu palmárním proti své bývalé klientce v přítomnosti právního zástupce odpůrce klientčina uvedl takové okolnosti, které byly známy jemu z doby, kdy bývalou svou klientku zastupoval ve sporu o rozvod a které žalující manžel mohl uplatnit proti žalované manželce (nález ze dne 21.04.1932, č. dis. 110/31 a konf. rozh. nejv. soudu ze dne 11.11.1932, č. Ds I 26/32).

Disciplinární rada spatřila v uvedeném jednání porušení povinnosti úřední mlčenlivosti (porušení povinnosti povolání), neboť si advokát musel, jako bývalý zástupce manželky být vědom toho, že jeho poznámka může být využita v neprospěch jeho bývalé klientky. Vzhledem k tomu, že jednání advokáta současně vzbudilo pohoršení u bývalé klientky, došlo rovněž tímto jednáním ke zlehčení cti a vážnosti stavu. Důležité rovněž je, že kárným proviněním je již pouhé ohrožení bývalého klienta, kdy odpůrce „mohl uplatnit uvedené okolnosti proti bývalé manželce“. Není tak nutné splnění podmínky, že by odpůrce získané informace skutečně i použil.

Advokát sdělil své mandantce, že se jednání před soudem bude konat určitého dne, ačkoliv v té době ještě žalobu za klientku nepodal a ani neměl v úmyslu ji podat (nález ze dne 06.10.1932, č. dis. 181/32). Advokát je povinen řídit se pokyny klienta na základě příkazu mu daných. Advokát musí dbát na to, aby jeho postupem nedošlo k ohrožení klientova práva např. v důsledku promlčení. Je zcela nepřípustné, aby advokát klientovi, který si ho najal a důvěřuje mu, sdělil, že učinil nějaký úkon a jeho tvrzení neodpovídalo skutečnosti. Tento advokát klientce vyloženě lhal.¹⁶⁰

4.25 Disciplinární řízení v roce 1933

Statistika

Na počátku roku 1933 nebylo vyřízeno celkem 232 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 405 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1933 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 637 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 150 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 58 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 27 případech byla udělena písemná důtka. Ve 45 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 6 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a ve 2 případech byl uložen trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.¹⁶¹

---

¹⁶⁰ Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1/2 v roce 1933.

¹⁶¹ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1934, č. 2-3. Str. 28.

Zpráva výboru komory

Pro rok 1933 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané. Tato zpráva obsahovala pouze číselná označení příslušných rozhodnutí bez data, kdy byla tato rozhodnutí vydána.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát zaslal kolegovi dopis hrubě urážlivého obsahu s vynecháním zdvořilostních rčení ve styku mezi kolegy obvyklých (nález č. dis. 51/33). V odůvodnění nálezu disciplinární rady bylo uvedeno, že odsouzený advokát se snažil ospravedlnit tím, že jeho kolega, kterému adresoval urážlivý dopis, se k němu údajně nechoval dostatečně kolegiálně. I kdyby tomu tak skutečně bylo, v tomto případě nekolegiální chování kolegy nemohlo nikterak ospravedlnit advokáta stíhaného.

Advokát na dopisy substituentovi žádající vysvětlení a vyšetření ohledně účtovaného obnosu vysvětlení nepodal (nález č. dis. 62/32). Nereagování na dopis kolegy je značně neslušný postup, který podřívá vzájemnou důvěru mezi advokáty, tím spíše pokud se jedná o dopis ohledně vyúčtování a jde o kolegy – spolupracující advokáty. Disciplinární rada k tomu ještě dodává, že takový postup by mohl mít vzápětí za následek, že by obyvatelstvo ztratilo důvěru k advokátnímu stavu.

Advokát sjednal úmluvu, že upustí od účtování palmární odměny v případech nedobytných a že bude v takových případech účtovat jen efektivní hotové výlohy (nález č. dis. 232/31). Obdobné jednání řešila disciplinární rada v minulosti již opakovaně. Takové jednání degraduje advokátskou činnost, vnáší do ní spekulativní ráz obchodního podnikání a vykazuje prvky nekalosoutěžního jednání. Přesto se advokáti uvedeného jednání opakovaně dopouštějí. Pohnutkou k takovému jednání je bezesporu velká konkurence na trhu advokátů. Současně je ze strany obyvatelstva taková nabídka i poptávána, neboť klient pak platí advokátovi odměnu pouze ve sporech, kde byl úspěšný a nemůže tzv. „prodělat“.

Advokát učinil ve sporu přednesy vzájemně si odporující, takže mu byl soudem vyměřen pořádkový trest (nález č. dis. 152/32). V odůvodnění nálezu se podává, že výkon advokacie je mj. postaven na všeobecné zásadě, že advokát není

povinen zkoumat informace, kterou od strany obdrží. Nicméně i tato zásada má své hranice. Na základě této zásady nemůže advokát tvrdit soudu úplně vše, aniž by podrobil sdělení strany svému vlastnímu kritickému rozboru.

Advokát požádal kolegu advokáta o zápůjčku, kdy se odvolával na jeho dlouhodobé přátelství se svým zemřelým otcem, se slibem, že zaplatí zápůjčku v několika dnech z honorářů, které čeká. Následně advokát slíbil, že zápůjčku zaplatí v určitý den. Advokát však zápůjčku ve značné výši poskytnutou nezaplatil, na upomínky neodpověděl a nechal věc dojít až na návrh na uvalení konkurzu (nález č. dis. 47/30, a konf. rozh. nejv. soudu č. Ds I 11/31). V odůvodnění nálezu se podává, že zapůjčí-li banka advokátovi na jeho slovo značnou částku, jde o projev důvěry, který nesmí být advokátem zklamán. Advokátovo slovo pronesené musí být za každých okolností dodrženo, neboť jinak by nebylo možno mluvit o cti a vážnosti stavu advokátského.

Advokát dal provést proti kolegovi exekuci pro zcela nepatrnou útratovou pohledávku, aniž by jej předtím vyzval k zaplacení těchto útrat (nález č. dis. 293/32, a konf. rozh. nejv. soudu č. Ds I 20/33). Předně je třeba uvést, že aby nebyla zlehčována čest a vážnost stavu, mají se veškeré spory mezi kolegy advokáty řešit nejprve smírnou cestou. Dále je nutné přihlídnout k tomu, že v tomto případě šlo o nepatrnou pohledávku. Povinností advokáta tak bylo nejprve kolegiálně upozornit advokáta na tuto neproplacenou nepatrnou pohledávku. V opačném případě totiž advokát navodil dojem, že vedením exekuce chce způsobit svému kolegovi další, zbytečné útraty.

Advokát nezaplatil přes četné upomínky v době skoro tří let substituční účet svého zmocněnce advokáta (nález č. dis. 218/33). Možnost substitučního zastoupení je odůvodněna řádným výkonem advokacie. Pokud advokát využije substitučního zastoupení svého kolegy, vzniká mezi nimi bližší vztah, který je daný tím, že věc zastupují společně. Je pak ale povinností advokáta za takové zastoupení zaplatit ujednanou odměnu. V opačném případě může takové jednání ohrozit řádné vykonávání povolání a bude tím rovněž ohrožena dobrá pověst advokacie u obyvatelstva.

Advokát soudní smír jím pro svoji stranu uzavřený, který sám sjednal a u soudu diktoval, bral později v odpor jako právně neúčinný, nezákonný a nevykonatelný (nález č. dis. 40/25). K tomuto jednání disciplinární rada uvedla, že postup obviněného odporuje zásadám víry a poctivosti ve styku a porušuje ustanovení § 10 odst. 2 advokátního řádu.

Advokát dopustil, aby dopisy, které se náhodou dostaly do jeho rukou, a to sice korespondence kolegy s mandantkou, byly jeho klientem opsány a dopisů těchto bylo použito ve sporu (nález č. dis. 326/32). K tomuto jednání disciplinární rada uvedla, že je rozhodné, že dopisy kolegy jeho mandantce se dostaly do rukou obviněného náhodou. Obviněný nesměl připustit, aby tato náhoda byla v právní věci jeho klienta využita v neprospěch odpůrce, poněvadž šlo o důvěrná sdělení kolegy mandantce. Obviněný, jak sám připustil, vydal dopisy svému klientovi a připustil, aby si tento pořídil opisy dopisů. Pokud se obviněný dovolával ustanovení § 9 advokátního řádu, disciplinární rada k tomu uvedla, že toto ustanovení ukládá sice advokátovi, aby hájil práva svého mandanta všemi prostředky, ovšem jen pokud se tyto prostředky nepříčí jeho svědomí, zákonu a příkazu klienta. Z těchto mezi oprávnění jednání advokáta vybočilo, neboť jeho jednání odporovalo svědomí každého čestného muže, kdy využil nahodilé okolnosti, resp. připustil využití této náhody, čímž kolegu advokáta přivedl do trapné situace. Jednání advokáta tak bylo v rozporu s ustanovením § 10 odst. 2 advokátního řádu, který ukládá advokátovi, aby počestností a bezelstností vůbec zachovával čest a vážnost stavu.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát vyzvání výboru advokátní komory, aby se vyjádřil ke stížnosti na něj podané, nevyhověl, a to ani tehdy, když byl urgován pohrůžkou postoupení věci disciplinární radě (nález č. dis. 205/32). Obdobným jednáním se disciplinární rada zabývala již opakovaně. Nelze než zopakovat, že výbor advokátní komory je stavovským orgánem a každý advokát je povinen podrobit se jeho příkazům a usnesením a pokud tak neučiní, dopouští se kárného provinění porušení povinnosti povolání. V tomto konkrétním případě k tomu disciplinární rada ještě dodává, že jednání tohoto druhu znemožňuje výboru advokátní komory, aby vykonával funkce jemu zákonem uložené.

Advokát na vyzvání výboru advokátní komory, aby se vyjádřil ke stížnosti na něj podané, neodpověděl, a to ani tehdy, když mu bylo pohroženo pokutou a následně mu tato pokuta byla i uložena (nález č. dis. 62/32). Toto rozhodnutí je zmíněno z toho důvodu, že v tomto případě nastaly odlišné skutkové okolnosti oproti případům předešlým. Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že stíhaný advokát na svou obranu uvedl, že byl v kritické době nemocný. Disciplinární rada však neuznala, že by tato okolnost činila jednání advokáta

beztrestným, kdy on sám nepovažoval svůj zdravotní stav za takový, který by vylučoval, aby provozoval advokacii a neučinil v tom směru ani žádného opatření. Vykonával-li advokát advokacii, měl nést i odpovědnost, která s takovou činností jest spojena. Z tohoto důvodu disciplinární rada přiznala tomuto zdravotnímu stavu jen význam okolnosti polehčující.

Advokát, který byl jako obhájce obviněného vyrozuměn o konání hlavního líčení, se k tomuto nedostavil a ani svého klienta nevyrozuměl o tom, že se k líčení nedostaví (nález č. 143/32 a konf. rozh. nejv. soudu č. Ds I 41/32). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že obviněný se hájil tím, že v tomto případě nejednal úmyslně, neboť na věc zapomněl. Tuto obhajobu však disciplinární rada nemohla přijmout. Obecně lze konstatovat, že v jednotlivém případě může zapomenutí vyloučit disciplinární odpovědnost. V tomto směru však je třeba rozlišovat mezi zapomenutím omluvitelným a zapomenutím, které je z hlediska stavovského samo o sobě porušením povinnosti povolání. Je povinností každého advokáta, aby si zařídil chod své kanceláře tak, aby jeho pozornosti a péči neunikla ani jedna záležitost.

Advokát a kandidát advokacie si sjednali úmluvu, podle které advokát přislíbil kandidátu advokacie jako svému koncipientovi odměnu, jejíž výše byla závislá na palmárech ze zastoupení klientů kandidátem advokacie přivedených (nález č. dis. 147/31). Poměr mezi advokátem a kandidátem advokacie je poměrem jasně definovaným zákonem. Jde o poměr autoritativní. Hlavním účelem tohoto poměru je vedení kandidáta advokacie ze strany advokáta, kdy se kandidát advokacie pod dohledem prakticky připravuje na budoucí výkon samostatné advokátní praxe. Kandidát advokacie tak pod dohledem vykonává věci advokátem mu svěřené a řídí se jeho pokyny. V tomto případě však odměna kandidáta advokacie nebyla vázána na řádný výkon koncipientské praxe, nýbrž na získání nových klientů ze strany kandidáta advokacie. Disciplinární rada k takovému jednání uvedla, že tímto se kandidát advokacie stal pouhým náhončím kanceláře advokáta.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát přijal od klienta příkaz k provedení výkonu exekuce. Následně však tento advokát nepodal svému klientovi o výsledku přes opětovné naléhání zprávu, svůj postup v exekuční věci nevysvětlil a spisy nevrátil. Z tohoto důvodu

byl klient nucen domáhat se žalobou vrácení spisů (nález č. 205/32). Dle ustanovení § 11 disciplinárního řádu je advokát povinen věc jemu svěřenou, pokud příkaz trvá, obstarat a je odpovědný za nesplnění toho. V opačném případě se takový advokát dopouští porušení povinnosti povolání. Advokát je současně povinen klienta pravidelně informovat o stavu věci jemu svěřené, tím spíše v případě, pokud ho klient o to žádá. Postupem, kdy následně advokát svému klientovi ani nevrátil spisy a ten se jich musel domáhat žalobou, došlo ke zlehčení cti a vážnosti stavu, což je způsobeno i mj. tím, že se o jednání advokáta dověděly i třetí osoby.

Advokát ve více jemu svěřených věcech opakovaně opomenul podat svým mandantům zprávy o stavu věci, o něž opakovaně žádali. Jejich dopisy ponechal bez povšimnutí a dále přes opakované urgencye nevydal mandantům vyúčtování a peníze pro ně přijaté vydal teprve po opětovných upomínkách (nález č. dis. 232/31). Jedná se o obdobné rozhodnutí, jako v předešlé věci navíc s tím, že vyúčtování peněz advokát provedl, až po opětovných upomínkách. Nejen, že je advokát povinen převzaté zastoupení řádně vést, ale rovněž je povinen včas vyúčtovat přijaté peníze. V situaci, kdy advokát peníze pro klienta přijaté přes opakované výzvy nevyúčtuje včas, dopouští se porušení povinnosti povolání, kdy mu tuto povinnost přímo ukládá zákon a současně i zlehčení cti a vážnosti stavu, neboť takové jednání vzbuzuje u obyvatelstva dojem, že se advokáti řádně nestarají o záležitosti jim svěřené.

Advokát nezaplatil substituční útraty kolegovi, ačkoli byl několikrát upomínán (nález č. dis. 62/32). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že poměr substituta k substituentovi jest poměrem zmocnitele ke zmocněnci a proto jest substituent povinen hradit náklady substituta. Tato povinnost je v zájmu řádného vykonávání povolání zvláště zdůrazněna usnesením stálé delegace advokátních komor ukládajícím příslušníkům stavu, aby substituční útraty neprodleně platili. Porušení této zásady ohrožuje jednak zmocněnce a také řádné vykonávání povolání, ježto podryvá vzájemnou důvěru mezi příslušníky stavu.

Advokát v téže věci zastupoval obě strany (nález č. dis. 332/32). Zákaz advokáta zastupovat obě strany vyplývá z ustanovení § 10 advokátního řádu. Dle tohoto ustanovení je advokát povinen zastoupení odmítnout, zastupoval-li odpůrce v téže věci nebo ve věci s ní související. Na svou obhajobu advokát uvedl, že jeho přičiněním byly pochybné spory žalobců dobře vyřízeny. Z nálezu disciplinární

rady však vyplývá, že tato obhajoba nemůže obstát a spíše by okolnost jím uplatněná jemu přitěžovala, že nehájil řádně zájmy žalovaného.

Advokát vstoupil do sporu jako právní zástupce žalované strany bez jejího příkazu a o průběhu jí zprávy nepodával (č. dis. 187/32). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že advokát může vstoupit do sporu nemaje k tomu výslovného příkazu, když má za to, že zájem jeho strany toho vyžaduje, avšak pokud tak učiní, přejímá na sebe veškeré povinnosti, které vyplývají z mandátního poměru a tudíž i povinnost zpravovat stranu o průběhu jím vedené záležitosti.

Advokát přijal v uschování a správu jmění své klientky a ujistil ji, že svěřené peníze co nejvýhodněji uložil, že je každá ztráta vyloučena a že jsou jí tyto peníze kdykoli k dispozici. Tyto peníze však advokát zadržel, přes opětovné upomínání nevrátil, a to ani tehdy, když byl učiněn návrh na uvalení konkurzu (nález č. dis. 184/30 a konf. rozh. nejv. soudu č. Ds I 11/31). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že pro věc nemá význam, že peníze byly obviněnému svěřeny v době, kdy byl kandidátem advokacie. Peníze byly svěřeny jemu osobně ve funkci právního zástupce a byl-li tehdy jen kandidátem advokacie, stíhají ho stejné povinnosti jako advokáta. Věrnost, horlivost, svědomitost, poctivost a pravdomluvnost musejí býti vlastnosti, jak advokáta, tak kandidáta advokacie. Cti a vážnosti stavu musejí dbáti oba stejně. Z odůvodnění je tak patrné, že v době stíhání, již zapsaný jako advokát, se hájil tím, že v době spáchání skutku byl kandidátem advokacie. Je nutno říci, že jde o obhajobu značně alibistickou. V tomto případě se rozhodně advokát nemůže vyvinít, že v době spáchání skutku byl pouhým kandidátem advokacie. Z odůvodnění rozhodnutí nejvyššího soudu pak plyne, že obviněný zatajoval své klientce úpadek firmy, u níž pozbyl její hotovost a utvrzoval ji pak ještě v domnění o bezpečném uložení peněz.

Advokát ve sporu proti němu vedeném o 2.000,- Kč porušil povinnost mlčenlivosti vůči klientovi a v tom sporu bránil se takovým způsobem, že vyvolal dojem, jako by šlo o nepřípustný nátlak na protistranu, aby byla donucena vzdát se žalovaného nároku (nález č. dis. 268/31). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že dle ustanovení § 9 disciplinárního řádu je advokát povinen zachovávat mlčenlivost ve věcech jemu svěřených. Důležité je, že tuto mlčenlivost musí advokát zachovávat i tehdy, hrozí-li advokátovi za zachování mlčenlivosti hmotná škoda. Může-li advokát docílit zaplacení svých útrat jen tehdy, když poruší povinnost mlčenlivosti, nesmí těchto skutečností a okolností použít. V takovém případě musí zaplacení nároku ustoupit zachování povinnosti mlčenlivosti. Z tohoto pohledu

jde o velmi zásadní a zajímavé rozhodnutí, kdy povinnost mlčenlivosti je zde stavěna nade vše.

Advokát ve vyrovnávacím řízení převzal závazek, který se jevil poskytnutím výhody věřiteli, ačkoli si byl vědom toho, že tato výhoda je podle zákona neplatná (nález č. dis. 302/32). Dle ustanovení § 9 je advokát povinen převzatá zastoupení vést dle zákona. Podstatné je, že ze skutkové věty vyplývá, že advokát si byl vědom toho, že výhoda je dle zákona neplatná. Advokát tak vědomě převzal závazek, ačkoli si byl vědom jeho rozporu se zákonem a s tím spojené neplatnosti. Advokát tak jako jedna z osob, která by měla bdít nad dodržováním zákona, tohoto nedbala, čímž se mj. dopustila porušení povinnosti povolání.

Advokát zadržoval přebytek konkursní podstaty, jejíž byl správcem a přes výzvy advokátní komory, ničež neučinil, čímž zavedl podnětu k trestnímu vyšetřování proti sobě (nález č. dis. 31/32). Advokát se dopustil závažného pochybení, když nepostupoval dle ustanovené § 19 advokátního řádu. Z tohoto ustanovení vyplývá, že je advokát oprávněn srazit si z hotových peněz, které pro jeho stranu dojdou, svou odměnu. Je však současně ihned povinen tuto srážku se svou stranou zúčtovat. V případě sporu se může advokát i jeho strana obrátit na výbor advokátní komory, aby byl tento smírně vyřešen. Byť to ze skutkové věty nevyplývá, je víc než pravděpodobné, že si strana na advokáta stěžovala u výboru advokátní komory. Advokát byl následně výborem komory bezesporu vyzván, aby se k celé věci vyjádřil a bylo mu nabídnuto smírné řešení prostřednictvím výboru advokátní komory, jak to předpokládá zákon. Vzhledem k tomu, že advokát přes výzvy advokátní komory ničež neučil a věc nechal dojít až do stádia trestního vyšetřování, dopustil se uvedeným jednáním porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, neboť se díky trestnímu stíhání o jednání advokáta dozvěděla široká veřejnost.

Advokát neprovedl včas a podle předpisu advokátního řádu vyúčtování se stranou (nález č. dis. 29/33). Jedná se o obdobné kárné provinění jako v předešlé věci. Ustanovení § 19 disciplinárního řádu říká, že vyúčtování je třeba provést ihned za situace, když si advokát srazí svou odměnu z přijatých peněz pro klienta. V opačném případě, tedy pokud advokát srážku nevyúčtuje, musí straně vydat veškeré peníze, a to bez jakékoli srážky. V této souvislosti je nutné připomenout, že advokátovi se poskytuje značná ochrana, aby svojí palmární odměnu skutečně získal. Nejedná se jen o srážku z hotových peněz nebo smírné řešení sporu

prostřednictvím výboru. Advokát má rovněž možnost získat svou odměnu tak, že hotové peníze až do výše popírané pohledávky složí u soudu a následně se své odměny bude domáhat cestou soudní. Zde je nutné zdůraznit, že pokud advokát zvolí tuto možnost, tedy domáhat se palmární odměny cestou soudní, je jeho povinností peníze u soudu složit. Nikdy tak advokát nesmí přijaté peníze ponechat ve své dispozici. Z ustanovení § 19 dost. 4 advokátního řádu pak vyplývá, že k částce u soudu složené přísluší advokátovi zákonné zástavní právo za jeho pohledávku za zastupování. Lze tak shrnout, že ustanovení § 19 advokátního řádu dostatečně chrání advokáty a dává jim značné možnosti, jak svou odměnu v případě sporu s klientem získat. Pokud však advokát nepostupuje v souladu s ustanovením § 19 advokátního řádu, nelze než na takové jednání nahlížet jako na zcela neomluvitelné, vrhající špatné světlo na celý advokátní stav.

Kandidát advokacie přijal od strany peněžité částky, které svému zaměstnavateli - advokátu odvedl opožděně, teprve po zahájení disciplinárního řízení (nález č. dis. 306/22). Kandidát advokacie, který je u advokáta zaměstnán, má postavení zmocněnce a je povinen peníze, které přijme, odevzdat, resp. vyúčtovat svému zmocniteli. Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že kandidát advokacie, přijal od strany zastoupené advokátem, u něhož koná praxi, peníze jako odměnu za svou vlastní námahu. Nejednal tak způsobem srovnávajícím se se ctí a vážností stavu. Kandidát advokacie má být placen svým zaměstnavatelem a nemůže bez újmy na pověsti stavu přijímat od strany nějakou odměnu.¹⁶²

4.26 Disciplinární řízení v roce 1934

Statistika

Na počátku roku 1934 nebylo vyřízeno celkem 271 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 495 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1934 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 766 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 193 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 54 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 22 případech byla udělena písemná důtka. V 53 případech byla udělena peněžité

---

¹⁶² Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 2/3 v roce 1934.

pokuta. V 7 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a ve 3 případech byl uložen trest vyškrtnutí ze seznamu advokátů.¹⁶³

Zpráva výboru komory

Pro rok 1934 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané. Tato zpráva obsahovala pouze číselná označení příslušných rozhodnutí bez data, kdy byla tato rozhodnutí vydána.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát byl vyzván výborem advokátní komory, aby se ke stížnosti na něj podané vyjádřil a stížnost mu zaslano vrátil. Advokát však tak neučinil ani po pohrůžce pokuty a po jejím následném udělení. Dále tento advokát stížnost na něj podanou nevrátil, byť k tomu byl třikrát vyzván soudem (nález č. dis. 96/33). Obdobný skutek byl v této práci již vícekrát zmíněn, nicméně i v tomto případě jsou určité skutkové okolnosti odlišné a proto je tento nález zmiňován. Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že advokát své jednání omlouval duševní dispozicí, která mu bránila, aby otvíral korespondenci, která mu byla doručena od advokátní komory. Disciplinární rada k tomu uvedla, že tento duševní stav nemůže advokáta nijak ospravedlnit. Pokud je advokát schopen přijímat příkazy od svých klientů a zastupovat je, je rovněž bezpodmínečně jeho povinností, aby se podřídil příkazům svého stavovského orgánu, který je podle ustanovení § 23 disciplinárního řádu povolán dozírat na členy komory. Je nutné rovněž poukázat, že z odůvodnění nikterak nevyplývá, že by advokát byl duševní poruchou natolik stížen, že by nemohl vykonávat advokátní praxi. V takovém případě byl pak advokát zajisté schopný se i vyjádřit ke stížnosti na něj podané.

Advokát přes četné urgency nepodával své mandantce zprávy a výsledku svých kroků v převzaté exekuční záležitosti a nevrátil jí spisy (nález č. dis. 254/33). Obdobný skutek byl již rovněž v této práci dříve zmíněn. V tomto případě jsou však odlišné skutkové okolnosti, kdy advokát na svou obhajobu uvedl, že zprávy o stavu věci nepodal své klientce z toho důvodu, že kroky podniknuté z jeho strany neměly prozatím úspěchu. Taková obhajoba však

---

¹⁶³ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1935, č. 1-2. Str. 16.

nemůže mít úspěchu, neboť se advokát svým jednáním dopustil porušení povinnosti povolání dle ustanovení §§ 9 a 11 advokátního řádu. K řádnému výkonu advokacie patří podávání zpráv o stavu věci klientovi, tím spíše když je advokát o poskytnutí těchto informací opakovaně urgován. Nevrácení spisů je pak už zcela neomluvitelné.

Advokát vydal vysvědčení o konané praxi kandidátu advokacie i za dobu, kdy tentýž kandidát byl v úřednickém služebním poměru k obchodní společnosti a u něho žádnou praxi nekonal. Týž advokát kandidáta advokacie z praxe neodhlásil a konečně kandidát advokacie za účelem dosažení zápisu do listiny advokátů předložil výboru advokátní komory vysvědčení o řádném konání praxe u advokáta, kterou však nevykonal (nález č. dis. 37/34). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá následující. Podle účelu, kterému má sloužit praxe kandidáta advokacie, má být vykonána pod autoritativním dohledem advokáta a skládá se jednak z práce v kanceláři advokáta a jednak z intervencí u soudů a úřadů. Praxe kandidáta advokacie však těmto požadavkům nevyhovovala. Tímto byla dána skutková podstata disciplinárního provinění obou obviněných po stránce objektivní. Po stránce subjektivní se obvinění hájili vlastní neznalostí zákona, resp. stavovských předpisů, a ustálené praxe. V tomto směru však disciplinární rada odkázala na obecnou zásadu, že nemůže-li se ani laik omlouvat neznalostí zákona, nelze tuto okolnost brát v úvahu u advokáta, resp. u kandidáta advokacie, těchto znalců zákona ex professo. Disciplinární rada shledala v jednání obviněných porušení povinnosti povolání. Advokát porušil povinnost tím, že neohlásil přerušení praxe a dopustil, aby kandidát advokacie u něho zapsaný vykonal praxi způsobem, který se přičí zákonnému ustanovení a takto mu praxi potvrdil. Kandidát advokacie pak své povinnosti porušil tím, že předložil výboru advokátní komory vysvědčení o praxi, která nebyla vykonána tak, jak předepisuje advokátní řád. Kandidát advokacie si musel být dobře vědom toho, kdy, jakou praxi a u koho vykonával. Pokud kandidát advokacie předložil potvrzení, že v určitém časovém úseku byl zaměstnaný u advokáta, ač tam v tu dobu zaměstnaný nebyl, musel být si této skutečnosti dobře vědom a jednal tak úmyslně. Jiná situace by byla, kdyby byly jednotlivé časové úseky praxe pouze zaměněny, nebo pokud by se jednalo o písářskou chybu.

Advokát bez ohledu na to, že mu byl výkon praxe zastaven, provozoval advokacii během doby zastavení (nález č. dis. 234/34). Dle advokátního slibu je advokát povinen zachovávat zákony a platná nařízení, což slibuje při vstupu do

stavu. V této věci porušil advokát povinnosti povolání tím, že se nepodrobil pravomocnému nálezu disciplinární rady, kdy ho nerespektoval a zcela jím pohrdal.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát protahoval po dlouhou dobu placení substitučních útrat, věc nechal dojít až k žalobě a exekuci a ve vylučovacím sporu převzal zastoupení svého koncipienta, který uplatňoval vlastnické nároky na zabavené věci (nález č. dis. 111/33). Podle ustanovení § 14 advokátního řáduje advokát oprávněn zplnomocnit jiného advokáta, aby za něj provedl určitý úkon. Toto oprávnění je odůvodněno řádným výkonem advokátního povolání a má sloužit k tomu, aby zájem obyvatelstva, které své zastoupení svěřuje do rukou advokátů, neutrpělo žádné újmy i tehdy, když advokát z jakékoli příčiny, nemůže zastoupení osobně obstarat. Aby tohoto účelu zákona bylo dosaženo, je nezbytné, aby ve vzájemném substitučním styku panovala naprostá důvěra. Tyto okolnosti byly podkladem, aby se vytvořila stavovská norma, že advokát – substituent ručí osobně svému substitutovi za substituční útraty a je povinen je neprodleně vyrovnat. Nemůže-li takového závazku na sebe převzít, je povinen sdělit to při žádosti o substituci.

Advokát opětovně uveřejňoval v denních listech inzeráty, prostřednictvím kterých nabízel právní porady pro nemajetné a placení neschopné klienty. Uvedeného jednání se advokát dopustil opakovaně, a to přesto, že byl v minulosti pro uveřejňování takových inzerátů opakovaně kárně odsouzen (nález č. dis. 200/32 a rozh. nejv. soudu Ds I 11/33). Advokát jako člen advokátního stavu by měl jít příkladem a měl by respektovat zákon a ctít stavovské předpisy. Pokud se advokát již dříve dopustí disciplinárního přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu, měl by se do budoucna takového jednání vyvarovat. Z odůvodnění nálezu disciplinární rady však vyplývá, že se advokát dopustil opakovaně totožného skutku, přestože byl za totožný disciplinární přečin již v minulosti opakovaně disciplinární radou odsouzen. Jednání, kdy se advokát opakovaně dopustí stejného disciplinárního provinění je nepřípustné. Nabízení právních služeb prostřednictvím obdobných inzerátů bylo již dříve disciplinární radou řešeno a každý advokát by se tak měl obdobného jednání vyvarovat. Ze skutkové věty je navíc zcela zřejmé, že advokát naprosto vědomě působil na nemajetné klienty. Takové osoby jsou již často postiženy např. exekucemi a advokát si musel být dobře vědom toho, že svým úmyslným jednáním, kdy cílil přímo na takové osoby, je mohl dostat do horší

dluhové pasti. Jednání advokáta tak zcela jednoznačně naplnilo skutkovou podstatu kárného provinění zlehčení cti a vážnosti stavu.

Advokát při telefonické rozmluvě s kanceláří kolegy advokáta vůči zaměstnanci tohoto kolegy užil o kolegovi urážlivého výroku (nález č. dis. 270/34). Advokát s ohledem na své společenské postavení a jako člen stavu advokátského, musí zachovat vůči kolegovi veškeré zdvořilostní formy a musí tak vystupovat i ve styku se třetími osobami, aby nemohla být v očích těchto třetích osob snížena čest a vážnost jeho kolegy. Disciplinární komora k tomu navíc ještě dodává, že i v jednání s personálem advokáta musí být zachována veškeré opatrnost, neboť v opačném případě může tím utrpět autorita advokáta.

Advokát se nechal žalovat o zaplacení částky 31,20 Kč za odebrané uhlí. Proti platebnímu příkazu podal odpor, nicméně se následně nedostavil k soudnímu stání, takže byl ve věci vynesena rozsudek pro zmeškání (nález č. dis. 280/33). V tomto případě se jednalo o soukromoprávní spor advokáta s třetí osobou a rozhodně nelze obecně říci, že každý takový spor je automaticky kárným proviněním. Zde je však nutné přihlídnout k tomu, že advokát s dluhem nesouhlasil, když proti platebnímu rozkazu podal odpor, následně byl však již ve sporu pasivní. Jednalo se navíc o zcela zanedbatelnou částku, kterou musel obviněný uhradit, pokud nechtěl, aby byla jeho jednáním snižována vážnost advokátního stavu. Ze skutkové věty je navíc patrné, že advokát uhlí odebral a musel si tak být dobře vědom toho, že se svým opravným prostředkem nemůže být úspěšný, pokud dlužnou částku neuhradil.

Stejný advokát současně výboru komory advokátní opakovaně tvrdil, že dluh byl z jeho strany již uhrazen, ač se toto tvrzení nezakládalo na pravdě (nález č. dis. 280/33). Zde se advokát dopustil kárného provinění tím, že k výzvě výboru advokátní komory tvrdil skutečnost, která nebyla pravdivá a přitom skutečnost nepravdivého tvrzení advokáta zakládá skutkovou podstatu kárného provinění. Jedná se o zcela neomluvitelné chování advokáta, pokud tento písemně výboru advokátní komory sdělí zjevnou nepravdu, kdy si navíc výbor advokátní komory může zcela jednoduše pravdivost tvrzení ověřit.

Advokát jako zástupce odpůrce neodpověděl na dotazy kolegy, ačkoli byl upomínán (nález č. dis. 285/33). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že slušnost vyžaduje, aby advokát, který zastupuje stranu, nenechal dopisy kolegy zastupujícího odpůrce bez povšimnutí. Měla být dána alespoň formální odpověď na opětovné dopisy a upomínky.

Advokát v dopise zaslaném advokátu odpůrce hrozil trestním stíháním pro případ, že nevezme zpět směnečnou žalobu (nález č. dis. 270/32). Disciplinární rada k tomuto jednání uvedla, že advokát nebyl oprávněn požadovat po kolegovi zpětvzetí směnečné žaloby, zejména způsobem, jak se stalo, tedy výhružkou trestního oznámení. Je samozřejmě oprávnění advokáta podat v zastoupení klienta trestní oznámení na třetí osobu, není však možné si výhružkou trestního oznámení vynucovat zpětvzetí žaloby. Prostředek použitý advokátem tak nebyl právoplatným prostředkem podle ustanovení § 9 advokátního řádu.

Advokát učinil se svými mandanty ujednání o odměně za svou činnost jen pro případ úspěchu (č. dis. 169/31 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 7/34). Obdobné jednání advokáta bylo již v minulosti disciplinární radou posuzováno. Advokát není odpovědný za výsledek a klient mu tak musí vždy zaplatit i v případě neúspěchu ve věci, samozřejmě za předpokladu, že advokát nepostupuje v rozporu s příkazy klienta, v rozporu se zákonem nebo v rozporu se stavovskými předpisy. Konkurenční prostředí, které mezi advokáty panuje, musí fungovat v mezích zákona. Jednání advokáta, kdy tento láká klienty na bezplatné právní zastoupení, je nepřípustné. Taková nabídka pak vykazuje prvky nekalosoutěžního jednání. Takovým jednáním jsou znevýhodňováni např. začínající advokáti nebo advokáti méně movití. Z uvedeného důvodu disciplinární rada takové jednání v minulosti opakovaně označila za kárné provinění zlehčení cti a vážnosti stavu.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát převzal od svého klienta vymáhání pohledávky, tuto následně u dlužníka vydobyl, avšak vymožený obnos klientovi nevyplatil (nález č. dis. 131/33). Advokát je ze zákona povinen řídit se příkazy klienta, zejména v případě, kdy tyto příkazy směřují k dispozici s penězi. Ustanovení § 19 advokátního řádu upravuje situace, kdy a za jaké situace může advokát nakládat s penězi jinak, než dle příkazu klienta. V mezích tohoto ustanovení však advokát nepostupoval.

Advokát nevyrozuměl řádně svého klienta o výsledku sporu a neodpověděl mu ani, když se na něj klient po výkonu exekuce opětovně obrátil s žádostí o vysvětlení věci a dodatečné zaslání rozsudku (nález č. dis. 135/33). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že na svou obhajobu stíhaný advokát uváděl, že dopis jeho klienta nebyl zodpovězen vzhledem k jeho nepřítomnosti v Praze. K této skutečnosti však disciplinární rada uvedla, že nepřítomnost nemůže být

uznána za omluvu, neboť ustanovení § 14 advokátního řádu ukládá advokátovi, aby pro případ své nepřítomnosti ustanovil si substituta.¹⁶⁴

4.27 Disciplinární řízení v roce 1935

Statistika

Na počátku roku 1935 nebylo vyřízeno celkem 341 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 590 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1935 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 931 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 169 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 55 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 29 případech byla udělena písemná důtka. Ve 40 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 11 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a ve 2 případech byl uložen trest prodloužení koncipientké praxe.¹⁶⁵

Zpráva výboru komory

Pro rok 1935 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané. Tato zpráva obsahovala pouze číselná označení příslušných rozhodnutí bez data, kdy byla tato rozhodnutí vydána.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát nevykonal převzatý příkaz a na opětovné výzvy, aby uvedl věc do pořádku, nedal odpovědi (nález č. dis. 208/34). Ze skutkové věty je patrně, že advokát od klienta převzal příkaz, čímž se jejich vztah začal řídit advokátním řádem, který klienta, v případě nedodržení závazku ze strany advokáta, chrání. Advokát byl povinen řídit se ustanoveními §§ 9 a 11 advokátního řádu. Za takového stavu byl advokát povinen vést převzaté zastoupení podle zákona. Pokud tak advokát nečiní, přestože smluvní vztah mezi advokátem a klientem trvá, nese za to advokát odpovědnost. Vzhledem k tomu, že advokát příkaz neplnil, přestože tento trval, dopustil se porušení povinnosti povolání.

---

¹⁶⁴ Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1935.

¹⁶⁵ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1936, č. 1-2. Str. 16.

Advokát, jako zástupce rozvedeného manžela, nezaslal právnímu zástupci manželky vyúčtování, které tento na něm žádal a na jeho četné dopisy a upomínky vůbec neodpověděl (nález č. dis. 235/34). Obdobné disciplinární provinění bylo již v minulosti disciplinární radou řešeno. V první řadě platí, že je slušností každého advokáta odpovědět na dopis kolegy. V tomto případě je ze skutkové věty zřejmé, že advokát neodpověděl na četné dopisy a upomínky, které se navíc týkaly vyúčtování. Nutné je rovněž přihlídnout k tomu, že komunikace mezi advokáty je potřebná i z toho důvodu, že si klienti volí zastoupení advokátem často v případech, kdy spolu strany nejsou schopny komunikovat a komunikace je pak výhradně právě na advokátech, jak se často děje např. v případě rozvodů.

Advokát převzal klientovo zastoupení v jeho právní věci a toto následně neobstaral náležitým způsobem (nález č. dis. 326/34). Pokud advokát náležitě neobstaral věc jemu svěřenou, dopustil se porušení povinnosti povolání dle ustanovení §§ 9 a 11 advokátního řádu. Vystává zde otázka, proč takový advokát zastoupení vůbec převzal, když pak věc náležitě nevykonal. Takové jednání vrhá špatné světlo na celý advokátní stav a vzbuzuje značnou nedůvěru u obyvatelstva.

Advokát zadržel výzvu k vyjádření výborem advokátní komory mu zaslanou a nepodal na ni vyjádření, ač mu výbor advokátní komory pohrozil pokutou, kterou mu výbor komory následně i udělil. Svým jednáním advokát ztížil komornímu výboru výkon jeho pravomoci (nález č. dis. 318/33). Obdobným jednáním se disciplinární rada již zabývala. Advokát je povinen podrobit se výzvě výboru advokátní komory. Advokátům je navíc oznámení na ně podané zasíláno v originálním vyhotovení, a pokud advokát takové nevrátí, musí si výbor komory u stěžovatele obstarat nové, originální vyhotovení. Přestože disciplinární rada v minulosti opakovaně rozhodla, že uvedené jednání je disciplinárně stíháno jako porušení povinnosti povolání, vždy se najde určitá část advokátů, která se uvedeného skutku dopustí. Je tak zřejmé, že takové jednání nelze zcela vymýtit a určitá skupina advokátů se ho bude vždy dopouštět, byť si musí být tito advokáti vědomi, že budou následně disciplinárně potrestáni.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát ve sporu jím vedeném, nevedl jednání s advokátem odpůrce jemu známým a naopak vedl jednání se třetími osobami, které směřovalo k mimosoudnímu vyřízení (nález č. dis. 261/34). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že advokát na svou obhajobu uvedl, že nejednal

s advokátem odpůrce, nýbrž se třetími osobami, které byly ochotny uzavřít smír za odpůrce. Nastala zde tak situace, kdy na jedné straně stojí odpůrce zastoupený advokátem a na straně druhé stojí třetí osoby, které jsou ochotny za odpůrce uzavřít smír. V tomto, dá se říci trojúhelníku, si advokát vybral třetí osoby, neboť ty byly ochotny uzavřít za odpůrce smír, což bylo pro advokáta jednodušší řešení. Tento postup advokáta však disciplinární rada zcela odmítla. Z právní věty vyslovené disciplinární radou vyplývá, že advokát musí v každém případě dbátí plné moci advokátovi udělené a že zejména nesmí obejít kolegu při smírných jednáních, která se vedou za účelem vyřízení sporu. Není rozhodné, jakým způsobem byl kolega z jednání vyřazen, zda přímým jednáním s odpůrcem anebo jednáním se třetími osobami, které vystupují jako zprostředkovatelé. Zásadní v této věci je, že si byl advokát vědom toho, že odpůrce je zastoupen advokátem, tento advokát mu byl znám a proto měl jednat pouze s tímto advokátem.

Advokát podal návrh na exekuci pro útraty přisouzení jeho straně proti odpůrci zastoupenému advokátem, aniž by předtím vyrozuměl právního zástupce protistrany, který mu oznámil zaplacení těchto útrat (nález č. dis. 462/34). K jednání advokáta disciplinární rada uvedla, že dle vyhlášky výboru advokátní komory je projevem kolegiality, oznámit kolegovi úmysl vést exekuci proti straně jím zastoupené a platby schopné. Stíhaný advokát však tak neučil, a to ani v situaci, když mu kolega oznámil, že přisouzené útraty současně zasílá.

Týž advokát po obdržení procesních útrat, a to dne následujícího po podání exekučního návrhu, nevyrozuměl zástupce odpůrce o podané exekuci a teprve po jednom měsíci učinil u soudu návrh na její omezení, čímž způsobil protistraně zbytečné útraty (nález č. dis. 462/34). Disciplinární rada k tomuto ještě dodala, že advokát odpovídá disciplinárně za postup své kanceláře a je jeho povinností učinit taková opatření, aby jeho kanceláří nebylo činěno nic, co by mohlo být na újmu stavu.

Advokát strpěl, aby jeho jménem na podkladě nepravdivých informací byly opakovaně podávány žaloby, jimiž byli věřitelé zdržováni ve vydobytí pravomocně přisouzených pohledávek a mohli tak býti poškozováni (nález č. dis. 311/33 a nález č. dis. 141/31). K tomuto jednání disciplinární rada uvedla, že nemůže být advokátovi dovoleno, aby ani ve vlastní věci vědomě nepravdivými údaji bránil odpůrci ve vymáhání jeho práv. Takový postup odporuje povinnosti poctivosti a bezelstnosti, kterou advokátovi ukládá § 10 advokátního řádu.

Advokát v soudní budově veřejně, hlasitě a nepatřičným způsobem, kolegovi, kterého viděl hovořit se synem svého mandanta a současně svědkem, toto vytýkal, čímž u přítomných mohl vzbudit domněnku, že kolegu podezírá z ovlivňování svědka (nález č. dis. 209/33, konf. rozh. nejv. soudu Ds I 25/35). Je povinností advokáta zachovávat veškeré společenské formy vůči svému kolegovi a vyvarovat se každého jednání, které by mohlo vrhnout stín podezření, že advokát jedná nepatřičným způsobem. Takového jednání se musí advokát vyvarovat zejména v budově soudu. Nejvyšší soud pak k uvedenému skutku uvedl, že takové jednání se přiči veškerým společenským formám vůči kolegům. K nezbytným vlastnostem advokáta, který je vždy při výkonu svého povolání vystaven riziku, že bude napaden, patří určité sebeovládání a schopnost, že se i v největším rozhořčení vyjádří společensky nezávadným způsobem.

Advokát nezaplatil služné své úřednici, věc nechal dojít až k žalobě a svůj dluh neuhradil, ani když byl k tomu vyzván výborem advokátní komory (nález č. dis. 208/34). Spory advokátů, které vykazují prvky soukromoprávní, byly již v minulosti opakovaně disciplinární radou řešeny. I spory ryze soukromoprávní, byly často shledány kárným proviněním, neboť vrhají špatné světlo na celý advokátní stav v očích obyvatelstva. Tento konkrétní soukromoprávní spor však bezprostředně souvisel s výkonem advokacie, kdy se jednalo o nezaplacení služného zaměstnankyni, což poškodilo obraz advokacie v povědomí širokého obyvatelstva, díky podané žalobě.

Kandidát advokacie převzal při odchodu z praxe na sebe čestný závazek vůči advokátovi, že si neotevře v jeho sídle samostatnou advokátní kancelář. Tento závazek však porušil tím, že si totéž místo zvolil za sídlo své advokátní kanceláře (nález č. dis. 370/35). K jednání kandidáta advokacie disciplinární rada uvedla, že se sluší trvat na zásadě stavovské, že kandidát advokacie, který vzal na sebe závazek, musí závazek tento bezpodmínečně splnit. To platí ve větší míře i pro závazky čestné a mravní, jež právním řádem nejsou uznány za platné a jež nelze uskutečnit právními prostředky.

Advokát nabízel právní zastoupení třetí osobě, a to za podmínek, že bude požadovat v bezvýsledných sporech jen uskutečněná vydání a že částku odměn a výloh nebude požadovat v hotovosti, nýbrž si vybere zboží (nález č. dis. 17/35). V odůvodnění se podává, že nabízení svých služeb za odměnu pod tarifem snižuje práci advokáta a takové jednání i v kruzích obchodních hraničí s nekalou soutěží.

Advokát použil v rozvodovém sporu manželů, s nimiž se přátelsky stýkal, jako právní zástupce manžela k důkazu o vině manželčině, prohlášení, které mu tato podepsala v jeho soukromém bytě za okolností, při nichž nepředpokládala, že by této listiny bylo použito později k důkazu o její vině (nález č. dis. 31/33). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že advokát na svou obranu uvedl, že při jednání s poškozenou nevystupoval jako právní zástupce manžela. Tomu však odporovalo tvrzení advokáta, že mu dal manžel příkaz k tomu, aby podal žalobu proti jeho manželce. K tomuto jednání disciplinární rada uvedla, že není vůbec rozhodné, v jakém postavení tehdy advokát vystupoval, neboť podle ustanovení § 2 disciplinárního řádu podléhá disciplinárním stíhání advokát, zlehčuje-li svým chováním čest a vážnost stavu při výkonu povolání nebo i mimo něj.

Advokát učinil ujednání s osobou, která hledala zaměstnání, podle něhož měl advokát obdržet odměnu, podaří-li se opatřit dotyčnému přiměřené služební místo (nález č. dis. 199/31 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 37/33). Disciplinární rada spatřovala v okolnosti, že advokát uzavřel ujednání, podle něhož měl obdržet jako odměnu částku 25.000,- Kč za opatření služebního místa, a to jen v případě když bude docíleno úspěchu, jednání, které se přičilo zásadám, na nichž je vybudováno provozování advokacie. Advokát je povolán k tomu, aby poskytoval obyvatelstvu právní pomoc a každá jeho práce, v tomto směru má být spravedlivě odměněna, bez ohledu na to, zda jeho práce vedla k materiálnímu úspěchu či nikoli. Ujednání, podle něhož měl advokát za svou práci obdržet odměnu jen v tom případě, bude-li důsledkem jeho práce materiální úspěch jeho klienta, vnáší do provozování povolání ráz obchodní spekulace. Z ujednání rovněž vyplynulo, že předmětem zastoupení neměl být klasický výkon advokacie, nýbrž zprostředkovatelská činnost ohledně zaopatření místa a proto takové ujednání vzbuzuje dojem, že předmětem odměny není práce advokáta, nýbrž jeho známosti a styky. K uvedenému skutku pak nejvyšší soud uvedl následující. V rámci svého odvolání stíhaný advokát tvrdil, že si neuvědomil, že svým jednáním poškozuje čest a vážnost stavu a v takovém případě zde nemohla být naplněna skutková podstata kárného přečinu po stránce subjektivní. Nejvyšší soud však v tomto směru uvedl, že odvolání nelze pokládat za důvodné. Neuvědomil-li si obviněný advokát, že poškozoval svým jednáním čest a vážnost stavu, neuvažoval o věci s náležitou pečlivostí. Ze strany advokáta tak šlo o nedbalost, která stačila v subjektivním směru ke skutkové podstatě kárného přečinu.

Advokát v účtě za konané práce účtoval položky zřejmě přemrštěné (nález č. dis. 210/33 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 62/34). V rámci dokazování byly čteny důkazy, a to výpisy z palmárních účtů advokáta. Z těchto důkazů vyplynulo, že advokát účtoval odměnu, která skoro desetkrát převyšovala nejvýše přípustnou odměnu dle tarifu. Je sice pravda, že nařízení připouští zvýšení odměny nad advokátní tarif, avšak každé takové zvýšení má určité meze. Stanoví-li advokátní tarif sazbu za intervence ústního odvolacího jednání částkou 2.000,- Kč za první hodinu, překročil advokát mez, na kterou myslí citované nařízení, když za takovou intervenci účtoval 25.000,- Kč.

Advokát s advokátní úřednicí tak zle nakládal a takovým způsobem jednal, že jednání toto se stalo předmětem novinového článku. Proti advokátovi pak bylo dále zahájeno trestní řízení (rozh. nejv. soudu Ds I 3/35). Uvedené jednání advokáta je ukázkovým příkladem zlehčení cti a vážnosti stavu, neboť se o tomto jednání dozvědělo široké obyvatelstvo díky publikaci v novinovém článku a díky trestnímu řízení. Jednání advokáta tak vrhalo špatné světlo na celý advokátní stav. Disciplinární rada již dříve opakovaně trestala advokáty, pokud se ke svým zaměstnancům nechovali v mezích zákona.

Advokát na základě ujednání s prodejní kanceláří obstarával za tuto kancelář právní porady jejím zákazníkům, kterým bylo přislíbeno bezplatné udělování právních porad. (nález č. dis. 394/33 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 3/35). Z odůvodnění rozhodnutí nejvyššího soudu vyplývá následující. Podle názoru nejvyššího soudu je ve stavu advokátním již trvale zakotvena zásada, která byla také vyjádřena usnesením valné hromady advokátní komory v Čechách dne 20.03.1932, že není slučitelné se ctí a vážností advokátního stavu získávat klientelu takovými prostředky, byť by to snad bylo v životě obchodním nezávadné, avšak pro advokáta je to nedůstojné. Povolání advokáta se opírá o důvěru, která musí být klientem přinášena a nelze ji sjednávat nějakým nadháněním klientů.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát byl jako správce úpadkové podstaty mnohokrát soudem vyzván, aby předložil závěrečné návrhy. Na četné výzvy soudu však tento advokát vůbec nereagoval, takže mu soud zprvu opakovaně pohrozil donucovacími prostředky, později jich i užil a pravomocně mu uložil zaplacení pokut (nález č. dis. 384/32).

Z nálezu disciplinární rady vyplývá, že advokát je povinen zařídit chod své kanceláře tak, aby jeho zaneprázdněním netrpěly záležitosti druhého. Advokát jako konkursní správce, tj. zástupce věřitelů je povinen se jako v každém jiném případě, řídit se ustanovením §§ 9 a 11 advokátního řádu.

Advokát přijal peníze s výslovným určením, aby z nich byly zaplaceny náklady odpůřícího právního zástupce a náklady vlastního zástupce na venkově. Takto svěřené peníze však advokát dle pokynů neodvedl (nález č. dis. 300/34). Advokát je vázán pokyny klienta a těchto pokynů se musí držet. Jeden z nejzávažnějších prohřešků je, pokud advokát zpronevěří peníze klientem u něho složené, kdy jsou tyto peníze klientem poskytnuty s důvěrou, že s nimi bude naloženo dle jeho pokynů.

Advokát úmyslně přerušil a znemožnil telefonický hovor s kanceláří kolegy advokáta a doporučený dopis touto kanceláří mu zasláný vrátil neotevřený s poznámkou „nepřijímá se“ (nález č. dis. 363/34). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že advokát je jako zástupce povinen jednat se zástupcem odpůrce, neboť nemůže vědět, jaká sdělení mu zástupce odpůrce hodlá sdělit. Pokud advokát se zástupcem odpůrce jednat odmítl, mohlo takové jednání poškodit zájmy klientů. Výkon advokátského povolání vyžaduje, aby příslušníci stavu požívali u obyvatelstva důvěry a vážnosti. Tento požadavek může být uskutečněn pouze tehdy, když příslušníci stavu budou ve vzájemných stycích zachovávat vzájemnou úctu a nečinit nic takového, co by pověst advokátů mohlo v očích obyvatelstva snížit. Okolnost, že obviněný advokát dopis zřejmě pocházející od kolegy advokáta vrátil s poznámkou „nepřijímá se“, je projevem nevážnosti k odesílateli.

Advokát podal teprve za rok po ustanovení zástupcem chudých žalobu za chudou stranu, jejímž zástupcem byl ustanoven. Advokát chudé straně, která jej urgovala, aby podal žalobu, podal nepravdivou zprávu, že žaloba byla již podána a u soudu se ztratila (nález č. dis. 89/35). Advokát musí všechny klienty zastupovat se stejnou péčí, tedy horlivě a svědomitě. Není žádného rozdílu, zda je o klienta tzv. na plnou moc nebo zda jde o klienta, kterému byl advokát ustanoven jako zástupce chudých. Pokud byl advokát ustanoven jako zástupce chudých, měl tím spíše dbát na to, aby nevyvolal dojem, že je takovému klientovi odpírána pomoc s ohledem na jeho majetkové poměry, když má taková osoba na zastoupení nárok ze zákona. Další jednání advokáta, kdy tento lhal svému

klientovi, že žalobu podal a dále tvrdil, že se žaloba ztratila u soudu, je pak zcela neomluvitelné a nelze zde spatřovat žádné polehčující okolnosti.¹⁶⁶

4.28 Disciplinární řízení v roce 1936

Statistika

Na počátku roku 1936 nebylo vyřízeno celkem 462 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 613 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1936 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 1075 věcí. V tomto roce pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 258 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 76 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 28 případech byla udělena písemná důtka. Ve 44 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 9 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie, v 2 případech byl udělen trest vyškrtnutí ze seznamů advokátů a v 1 případě byl uložen trest prodloužení koncipientické praxe.¹⁶⁷

Zpráva výboru komory

Pro rok 1936 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané. Tato zpráva obsahovala pouze číselná označení příslušných rozhodnutí bez data, kdy byla tato rozhodnutí vydána.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát se vyjádřil ke stížnosti na něj podané a jemu výborem komory následně zasláné nepravdivým způsobem (nález č. dis. 136/33). Bezesporu jde o zajímavé rozhodnutí. Každá stížnost, která je u výboru advokátní komory na advokáta podána, je takovému advokátovi v originálním vyhotovení zaslána k vyjádření. Pokud se advokát k takové stížnosti nevyjádří, může mu být uložena pořádková pokuta a rovněž se advokát dopouští kárného provinění. Zde šlo o případ, kdy se sice advokát ke stížnosti na něj podané vyjádřil, nicméně nepravdivě. Disciplinární rada k jednání advokáta uvedla, že vyjádření musejí

¹⁶⁶ Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1936.

¹⁶⁷ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1937, č. 1-2. Str. 15-16.

odpovídat skutečnosti, neboť komorní výbor na těchto zprávách zakládá svá rozhodnutí. Z rozhodnutí je tak zřejmé, že skutečnosti advokátem na jeho obranu uvedené musí být pravdivé a musí odpovídat skutkovému stavu.

Advokát převzal zastoupení klienta, avšak se již náležitým způsobem nepostaral o provedení svěřené mu právní záležitosti (nález č. dis. 35/35). Na svou obhajobu stíhaný advokát uvedl, že šlo o věc „naprosto beznadějnou“ a že jeho opomenutím nebyla klientovi způsobena žádná škoda. Disciplinární rada k tomu uvedla, že jde o lichou obhajobu, neboť ona nerozhoduje o tom, zdali jednáním advokáta byla způsobena škoda. Z hlediska disciplinárního je tato okolnost zcela irelevantní. Advokát má naprostou volnost v tom, zda právní zastoupení převezme či nikoli. Převezme-li však advokát právní zastoupení, má ho řádně obstarat a je zodpovědný za nesplnění převzatého příkazu. Toto je výslovně uvedeno v ustanovení § 11 advokátního řádů.

Advokát svému koncipientovi, vzhledem na zamýšlený společenský poměr, neplatil žádného služného. Kandidát advokacie byl činný jako neplacený koncipient u advokáta, a to vzhledem k zamýšlenému budoucímu společenskému poměru (nález č. dis. 180/36). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá následující. Valná hromada advokátní komory svým usnesením ze dne 26.03.1934, které bylo uveřejněno ve Věstníku advokátní komory v Čechách č. 4 z roku 1934, prohlásila nepřipustným, aby advokát ve své kanceláři bezplatně zaměstnával koncipienta jako volentéra. Svým jednáním se advokát proti tomuto usnesení provinil a dopustil se tak porušení povinnosti povolání, když jednal proti příkazu valné hromady advokátní komory. Rovněž kandidát advokacie se dopustil porušení povinnosti povolání, neboť to byl on, kdo kancelář samostatně a bezplatně vedl, a to vzhledem k naději na budoucí společenský poměr. Kandidáta advokacie nemůže ospravedlnit, že mu nebylo známo usnesení valné hromady. Usnesení bylo náležitě uveřejněno a bylo povinností kandidáta advokacie, aby se obeznámil s jeho obsahem ve Věstníku.

Advokát na vyzvání komorního výboru, aby se vyjádřil ke stížnosti na něj podané, neodpověděl ani tehdy, když mu bylo pohroženo pokutou a tato mu byla následně i udělena (nález č. dis. 49/32). Obdobné jednání advokáta bylo v této práci již vícekrát zmíněno. V tomto konkrétním případě jsou však opět odlišné skutkové okolnosti a proto je toto rozhodnutí uvedeno. Advokát v tomto konkrétním případě svou nečinnost omlouval tím, že výzvu výboru advokátní komory považoval za bezpředmětnou, poněvadž výboru advokátní komory

oznámil svou rezignaci. Na uvedenou situaci dopadá ustanovení § 34 odst. 2 advokátního řádu, které říká, že pokud advokát rezignuje v průběhu kárného řízení, může být jeho rezignace přijata teprve po jeho ukončení. Vzhledem k tomu, že výbor advokátní komory nevezl rezignaci advokáta na vědomí, tento i nadále podléhal dozorčí pravomoci své stavovské organizace.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát urazil celního úředníka při vykonávání povolání a byl proto odsouzen pro přestupek (nález č. dis. 552/35). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že disciplinární rada je vázána odsuzujícím nálezem trestního soudu, jakož i skutkovou podstatou zjištěnou na základě pravomocného trestního nálezu. Není rozhodné, zda stíhaný advokát ten či onen výrok doslovně učinil. Postačilo, že bylo zjištěno, že se advokát choval urážlivě. Advokáti i kandidáti advokacie se musejí i mimo výkon svého povolání chovat takovým způsobem, který odpovídá jejich stavu. To platí zejména ve styku s úřady. Advokát nebo kandidát advokacie, který je díky svému povolání v neustálém styku s úřady a soudy, má také mimo výkon svého povolání pamatovat na to, aby ve styku s úřady zachovával slušnostní a zdvořilostní formy a orgánům úřadů výkon jejich služby spíše ulehčoval, než nepřístojným chováním ztěžoval.

Kandidát advokacie participoval jednou třetinou na palmáru placeném klienty jím pro zaměstnavatele advokáta získaných a advokát to trpěl (nález č. dis. 171/34 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 33/35). Po stránce právní spatřovala disciplinární rada ve vylíčené skutkové podstatě disciplinární přečin poškození cti a vážnosti stavu, neboť advokát, který připustil, aby kandidát advokacie v jeho kanceláři zaměstnaný byl účasten na výnosu kanceláře, umožnil kandidátu advokacie provozovat výdělečnou činnost advokátskou. Tento poměr mezi advokátem a kandidátem advokacie pak nezaručuje, že přípravná praxe bude kandidátem advokacie řádně vykonána.

Advokát vedl exekuci proti kolegovi k vydobytí útrat klientu prisouzených, a to bez předchozího upozornění (nález č. dis. 389/35). Exekuce vedená proti kolegovi může u široké veřejnosti vzbudit dojem, že příslušník stavu neplní své povinnosti, čímž může být ohrožena důvěra v celý advokátský stav. Disciplinární rada k tomuto jednání dodala, že stíhaný advokát si byl dobře vědom platební schopnosti poškozeného advokáta. Za takové situace měl stíhaný advokát nejprve vyzvat k dobrovolné úhradě prisouzených útrat řízení a teprve poté měl

případně přistoupit k vydobytí formou exekuce. Uvedeným postupem došlo k dalšímu nedůvodnému navýšení útrat, což mohlo být i pohnutkou k vedení exekuce.

Advokát, který byl žalován o zaplacení za objednané knihy, popřel tuto svou objednávku, namítal promlčení, a to přesto, že před podáním žaloby uznal svou platební povinnost (nález č. dis. 359/32 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 31/35). Obdobným soukromoprávním skutkem se disciplinární rada již v minulosti zabývala. Advokát se má i ve svých osobních věcech nesouvisejících bezprostředně s výkonem advokacie chovat tak, aby důvěra obyvatelstva ke stavu advokátskému neutrpěla újmy. Ze skutkové věty je navíc zřejmé, že advokát na svou obhajobu užíval vzájemně se vylučující argumentaci. Pokud advokát popíral učinění objednávky, tak je pak zcela nelogický následný krok, kdy advokát namítal promlčení. Pokud tentýž advokát současně před podáním žaloby uznal svou platební povinnost, potvrdil tak, že objednávku učinil a rovněž nemohlo dojít ani k promlčení. Obhajoba stíhaného advokáta tak byla zcela nedůstojná advokátnímu stavu.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát přes svůj slib provést se substituentem vyúčtování částek pro klienta přijatých, vyúčtování přes četné urgencye neprovedl a nepodal ani zprávu o tom, jaké částky přijal, takže klient nemohl být substituentem o stavu věci řádně informován (nález č. dis. 149/34 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 35/34). Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplývá, že advokát měl jako substitut vůči svému substituentovi stejné povinnosti jako právní zástupce vůči svému klientovi. Okolnost, že substitut před disciplinárním ústním jednáním se substituentem vše vypořádal, nemění nic na jeho provinění, pokud se tak stalo až po zahájení disciplinárního řízení.

Advokát přijal pro svého mandanta dlužníkem zaplacenou částku, kterou svému mandantu nevyúčtoval a zaplatil teprve po opětovném vyzvání klientem a po postoupení spisů disciplinární radě (nález č. dis. 147/35 a konf. rozh. nejv. soudu DS I 29/36). Obdobným jednáním se disciplinární rada v minulosti již zabývala. Toto konkrétní rozhodnutí je zmiňováno z toho důvodu, že stíhaný advokát na svou obranu uvedl, že se uvedeného skutku dopustil z nedbalosti. Nejvyšší soud se tak v této věci vyjádřil k subjektivní stránce kárného přečinu,

kdy uvedl, že ke skutkové podstatě kárného přečinu jak porušení povinnosti povolání tak i zlehčení cti a vážnosti stavu stačí pouhá nedbalost. Navíc i v tomto případě měl advokát dost času na to, aby se s klientem řádně vypořádal, např. na základě výzvy výboru advokátní komory. Advokát se však vypořádal teprve až poté, co mu hrozilo disciplinární řízení. Takto pozdní vypořádání pak nelze ani považovat za polehčující okolnost.¹⁶⁸

4.29 Disciplinární řízení v roce 1937

Statistika

Na počátku roku 1937 nebylo vyřízeno celkem 591 věcí z předešlého roku a v průběhu tohoto roku došlo disciplinární radě dalších 856 oznámení, která byla nutná vyřídit. V roce 1937 tak měla disciplinární rada k vyřízení celkem 1447 věcí. V roce 1937 pak disciplinární rada rozhodla v jednotlivých případech následovně. Ve 411 případech se disciplinární rada usnesla, že není příčiny k disciplinárnímu řízení. V 81 případech byl vydán zprošťující nález. Ve 48 případech byla udělena písemná důtka. V 63 případech byla udělena peněžitá pokuta. V 11 případech byl uložen trest pozastavení výkonu advokacie a v 7 případech byl udělen trest vyškrtnutí ze seznamů advokátů.¹⁶⁹

Zpráva výboru komory

Pro rok 1937 byla vydána Zpráva výboru komory, která obsahovala níže popsaná jednání, která byla shledána jako disciplinární přečiny. Tato zpráva byla označena jako důvěrná, určená pouze pro členy komory a kandidáty u nich zaměstnané. Tato zpráva obsahovala pouze číselná označení příslušných rozhodnutí bez data, kdy byla tato rozhodnutí vydána.

Porušení povinnosti povolání byla shledána v následujících jednáních.

Advokát na sebe převzal záruční závazek za výplatu větší částky peněz pod podmínkou, že vznesené proti němu disciplinární oznámení bude vzato zpět (nález č. dis. 303/34 a konf. rozh. nejv. soudu Ds I 45/35). Disciplinární rada k tomuto jednání advokáta uvedla, že nepovažuje za slučitelné s postavením příslušníka stavu advokátského, aby se domáhal zpětvzetí podaného oznámení

¹⁶⁸ Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1937.

¹⁶⁹ Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1938, č. 1-2. Str. 11-12.

proti poskytnutí stěžovateli určitých materiálních výhod. Někdo by mohl argumentovat, že by mohlo jít o určitou formu narovnání. Tak tomu však není. Disciplinární řízení je vedeno zásadou oficiality a disciplinární rada by tak či tak musela stejně konat, pokud již bylo disciplinární oznámení na advokáta podáno. Pokud by advokát nějakým způsobem např. uhradil škodu, kterou způsobil, bylo by možné na to pohlížet jako na polehčující okolnost. Ze skutkové věty je však v tomto konkrétním případě patrné, že advokát chtěl klienta uplatit.

Advokát nedbaje usnesení valné hromady advokátní komory zaměstnával koncipienta jako bezplatného praktikanta (rozh. nejv. soudu Ds I 44/36). Z odůvodnění rozhodnutí nejvyššího soudu vyplynulo následující. Je právem valné hromady advokátní komory, které vychází z ustanovení § 23 advokátního řádu, aby se valná hromada usnášela o všeobecných směrnicích týkajících se chování svých členů. Takové směrnice pokud nemají pouze ráz deklaratorní, mají ráz konstitutivní. To, co stavovská organizace v mezích zákona svým členům ukládá, je povinen advokát dodržovat právě tak, jako to, co mu ukládá přímo zákon. Přitom je zcela nerozhodné, zda zmíněné směrnice valné hromady zasahují do soukromoprávní oblasti členů, či mají-li vztah k výkonu povolání advokátského. K takovémuto věcem náleží i úprava platových poměrů zaměstnanců v kancelářích advokátních, tedy i koncipientů. Pohnutkou k jednání advokáta pak bylo pravděpodobně, že praktikant byl vděčný za získání praxe, kterou by třeba jinak získat nemohl. Advokát vědom si takové situace, tuto využil a za vykonanou práci praktikantovi žádnou odměnu nehradil.

Zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát kryl svým jménem nedovolené samostatné provozování advokacie osobou v seznamu advokátů nezapsanou, a to dokonce za úplatu ve formě směnky (nález č. dis. 236/36). Z odůvodnění nálezu vyplývá, že není slučitelné se zákonem, který upravuje koncipientskou praxi, aby kandidát advokacie samostatně a na vlastní účet vykonával advokátské povolání.

Advokát sepsal a rozšiřoval letáky, v nichž popuzoval veřejně k nepřátelským činům proti jednotlivým skupinám obyvatelstva pro jejich rasu a tím přivodil zahájení trestního řízení proti sobě (rozh. nejv. soudu Ds I 5/37). Z rozhodnutí nejvyššího soudu vyplývá, že pokud advokát projeví své politické smýšlení veřejně, nelze mu ještě z disciplinárního hlediska takové jednání vytýkat. V souzeném případě však obviněný advokát spáchal trestný čin

anonymně a podnikl útok proti příslušníkům svého vlastního stavu advokátského, což svědčí o tom, že tu nejde o nějaký ideál, nýbrž o konkurenční boj při výdělku. Vážnost skutku je zde dána tím, že skutek byl nejen disciplinárním přečinem, ale rovněž trestným činem.

Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu byla shledána v následujících jednáních.

Advokát přijal koncipienta do pracovního poměru, avšak po delší dobu mu neplatil služného (nález č. dis. 519/36). Advokát, který neplatí řádně své zaměstnance, poškozují čest a vážnost stavu. V tomto konkrétním případě mělo neplacení mzdy za následek podání žaloby a odsouzení advokáta. O jednání advokáta se tak dověděly soudy a dověděla se o něm i široká veřejnost.

Advokát převzal zastoupení klienta a vyřízením této záležitosti pověřil svého společníka – advokáta. Stíhaný advokát se však již nepostaral o to, aby jeho mandantu byly včas zaslány zprávy a vyúčtování a aby mu byly vráceny spisy (nález č. dis. 130/35). Byť to ustanovení § 14 advokátního řádu výslovně neříká, disciplinární rada k tomuto skutku uvedla, že je logické, že advokát, kterému byla udělena plná moc, je zodpovědný a musí dohlédnout na to, že bude věc řádně vyřízena, a za tím účelem měl na tuto věc dohlížet.

Advokát a kandidát advokacie sjednali v době přípravné praxe kandidáta poměr obdobný společenskému poměru, na jehož základě byl kandidát účasten na výnosech kanceláře (nález č. dis. 408/38). Praxe kandidáta advokacie je založena na tom, že se kandidát pod odborným vedením připravuje na budoucí výkon samostatného povolání advokáta. Dohoda mezi advokátem a kandidátem advokacie vykazovala prvky obchodní, kdy pak není zaručeno, že praxe bude řádně vykonána.¹⁷⁰

4.30 Další rozhodnutí ve věcech disciplinárních publikované v časopise Právník

Ještě předtím, než se zprávy disciplinární rady začaly uveřejňovat ve Věstníku, byly publikovány v časopise Právník. Značná část disciplinárních přečinů se stále opakuje. Z tohoto důvodu se níže zaměřím na zajímavé disciplinární přečiny, které byly publikovány v časopise Právník a zároveň se jedná o skutky, které ještě nebyly v této práci zmíněny.

---

¹⁷⁰ Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1938.

V časopise Právník č. 3 z roku 1873 byla na straně 107 uveřejněna zpráva s názvem Nález disciplinární rady, ve které bylo uvedeno následující. Disciplinární rada moravské komory advokátní odsoudila nedávno jednoho advokáta venkovského k pokutě 200 zl. a k náhradě nákladů řízení disciplinárního, protože dotyčný advokát porušil mimo obor svého povolání vážnost i čest stavu tím, že od dlužníka svého vysokých brával úroků, a tím jakožto vyhrožováním exekuce hleděl vyzískat z nepříznivého postavení, v kterém dlužník se nacházel.¹⁷¹ Dá se říci, že ze strany advokáta nešlo o nic jiného, než o obyčejnou lichvu. Takovým jednáním byla zajisté snížena čest a vážnost stavu.

V č. 6 časopisu Právník z roku 1874 byl zveřejněn článek pojmenovaný jako Podivný přečin disciplinární. Jednalo se o rozhodnutí disciplinární rady Vídeňské advokátní komory. Vzhledem k tomu, že obdobný skutek není ještě v této práci zmíněn, tak si ho dovolím níže popsat. Do kanceláře advokáta se dostavil klient, který uvedl, že předešlou noc prohrál v hospodě během hazardní hry 60 zl. Požadoval, aby na jednoho hráče bylo podáno trestní oznámení a současně, aby hospodský byl trestního oznámení prozatím ušetřen, pokud část škody nahradí. Advokát tak podal na základě pokynu klienta proti jednomu hráči trestní oznámení a hospodského pak vyzval dopisem, aby uhradil část škody ve výši 40 zl., jinak proti němu bude podáno trestní oznámení. O týden později zaslal advokát hospodskému důraznější výzvu. Vzhledem k tomu, že hospodský, u kterého se hazardní hra odehrávala, ani na jednu ze dvou výzev nereagoval, bylo na něj podáno trestní oznámení a následně byl odsouzen. Stěžovatel byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán k soukromoprávnímu sporu, kde však neuspěl, neboť obě stolice žalobu zamítly. Z důvodu zaslání dvou dopisů bylo proti advokátovi zahájeno trestní stíhání, které bylo později zastaveno, neboť jednání advokáta trestný čin nenaplnilo. K jinému závěru se však došlo z hlediska disciplinárního. Disciplinární rada shledala v zaslání dvou dopisů hospodskému disciplinární přečin zlehčení cti a vážnosti stavu. Dle názoru disciplinární rady si musel být advokát vědom toho, že trestného činu se dopustil hráč i hospodský a trestní oznámení měl tak podat na oba současně. Disciplinární rada zde uvedla, že i kdyby hospodský uhradil škodu ve výši 40 zl., odsouzení trestním soudem by přesto neušel. Advokát však v hospodském vzbudil domnění, že pokud škodu 40 zl. uhradí, nebude trestně stíhán. V tomto jednání pak disciplinární rada shledala

---

¹⁷¹ Pražák, J. Haněl, J. Nález disciplinární. Právník, 1873, roč. 12, č. 3, str. 107.

porušení povinnosti povolání.¹⁷² Jedná se o ukázkový případ, kdy jednání advokáta nenaplnilo skutkovou podstatu trestného činu, avšak jednání naplnilo skutkovou podstatu disciplinárního přečinu.

V časopise Právník z roku 1876 bylo uveřejněno další zajímavé rozhodnutí. Advokát navštívil svého klienta a dotázal se ho, zda by si nechtěl vydělat nějaké peníze. Když klient s nabídkou souhlasil, advokát požadoval po klientovi veškeré peníze, které má u sebe s tím, že advokát může provést velmi výnosný burzovní obchod, o kterém však nemůže nic bližšího prozradit. Na základě tohoto tvrzení dal klient advokátovi 3000 zl. a ten mu přislíbil, že mu tyto peníze navrátí. Advokát následně na základě výzvy klienta k vrácení peněz jemu sdělil, že obchod se nezdařil a o vrácení peněz tak nemůže být prozatím řeč. V rámci disciplinárního řízení bylo zjištěno, že advokát po několik měsíců obchodoval na burze s penězi, které mu byly jeho klientem svěřeny a ztráta činila 3963 zl. Jednání advokáta bylo shledáno disciplinárním přečinem zlehčení cti a vážnosti stavu. Odvolání advokáta pak bylo zamítnuto nejvyšším soudem dne 28. června 1875 pod č. 5609. Z odůvodnění vyplývá, že klient se domníval, že advokát peníze užije k jednomu obchodu, s jehož výsledkem bude ihned srozuměn. Advokát však s penězi obchodoval opakovaně a po dlouhou dobu.¹⁷³

Nepravidelně pak byly v časopise Právník uveřejňovány zprávy disciplinární rady za jednotlivé roky. Jednalo se o totožné zprávy, jaké byly později uveřejňovány ve Věstníku.

V časopise Právník z roku 1882 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1881. Jako porušení povinnosti povolání bylo shledáno takové jednání, kdy advokát dostatečně nedohlížel na chod své kanceláře, čímž dopustil, že jeho zřízencem byla vyhotovena tržobná smlouva, která mohla věřitelům újmu způsobit.¹⁷⁴ Advokát vykovává své povolení i prostřednictvím svých zaměstnanců, kteří jsou pod jeho dohledem a vedením a za jejich jednání nese advokát odpovědnost. Advokát nemůže dopustit, aby byly jeho jménem vyhotovovány listiny, které mohou způsobit újmu klientům. Je zřejmé, že v tomto směru advokát na chod své kanceláře řádně nedohlížel.

Za zlehčení cti a vážnosti stavu bylo shledáno, že kandidát advokacie bezdůvodně vinil advokáta z jednání, které by bylo bývalo přestupkem

¹⁷² Podivný přečin disciplinární. Právník č. 6, 1874, roč. 13, č. 6, str. 216.

¹⁷³ Právník, 1876, roč. 15, str. 216.

¹⁷⁴ Právník. 1882, roč. 21, str. 143.

disciplinárním.¹⁷⁵ Mezi všemi členy advokátního stavu musí být určitá forma kolegiality. Tím spíše musí určitá úcta a pokora být mezi kandidátem advokacie a advokátem, který má vyšší společenské postavení. Kandidát advokacie se dopustil zřejmého a neomluvitelného pochybení, pokud advokáta vinil z disciplinárního přečinu, ač se tento žádného nedopustil. Nedůvodné obvinění mohlo advokátovi zajisté způsobit újmu a mít dopad na jeho výkon povolání advokáta. Toto rozhodnutí pak bylo i signálem pro všechny, že nedůvodné obviňování nebude tolerováno a bude disciplinárně stíháno.

V časopise Právník z roku 1884 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1883. Za porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu bylo shledáno jednání advokáta, který uzavřel obchodní ujednání s pokoutníkem, kdy podání stranami objednané, aniž by od těchto stran obdržel nutných podkladů, vypracoval a nestaral se o ně dále. Za účelem dosažení cíle pak pokoutníkovi zanechal papírové archy in bianco podepsané.¹⁷⁶ Advokátní stav po celou dobu své existence bojuje s nešvarem pokoutnictví, neboť toto jednání škodí nejen advokátnímu stavu, ale i celé společnosti. Jednání advokáta, kdy tento svým úmyslným jednáním umožní pokoutníkovi, aby se pod dohledem advokáta dopouštěl pokoutnictví, a to z titulu obchodní smlouvy uzavřené mezi pokoutníkem a advokátem, bylo zcela neomluvitelné a zasloužilo si nejprísnejší potrestání v podobě vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

V časopise Právník z roku 1885 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1884. Zlehčení cti a vážnosti stavu bylo shledáno v tom, že advokát směnky, které mu byly od věřitelů jeho zmocnitele pro tento případ svěřeny, zadržoval a poté co nedošlo ke splnění podmínky, zmocniteli svému vydal.¹⁷⁷ Směnky byly advokátovi poskytnuty s důvěrou, že ten s nimi naloží dle dohody. Rozhodně bylo zapovězeno, aby je advokát vydal svému klientovi. V tomto případě neobstojí obhajoba, že advokát postupoval v zájmu svého klienta, když mu směnky vydal. Advokát je povinen zachovávat čest a vážnost stavu, a to i vůči protistraně svého klienta, jinak je snižována důvěra celého advokátního stavu.

V časopise Právník z roku 1886 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1885. Porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu bylo shledáno v tom, že advokát mandantům svým pro trestný čin odsouzeným pomáhal v jednání, které mělo v úmyslu uniknout následkům trestních rozsudků

---

¹⁷⁵ Právník. 1882, roč. 21, str. 143.

¹⁷⁶ Právník. 1884, roč. 23, str. 67.

¹⁷⁷ Právník. 1885, roč. 24, str. 143.

nad nimi vynesených. Proti těmto rozsudkům podal advokát bezpodstatné odvolání a stížnost zmateční. Dále advokát sepsal svým mandantům bezprostředně před jejich uprchnutím smlouvy tržové, na jejichž základě veškeré své nemovité jmění „na oko“ postoupili svým dětem a za to vše si vymínil 8% zúročení své palmární pohledávky¹⁷⁸. Ze skutkové věty je zřejmé, že se advokát dopustil vícero jednání, která byla shledána jako kárná provinění. Lze polemizovat nad bezpodstatnými odvoláními či zmatečnými stížnostmi. Advokát se řídí výhradně pokyny klienta. Samotné podání odvolání, které nemá téměř žádnou šanci na úspěch, nemůže být samo o sobě kárným proviněním, když jde o právo klienta a současně pokyn směrem k advokátovi. Je pravděpodobné, že zde disciplinární rada shledala určitou provázanost mezi jednotlivými skutky, kdy podání odvolání bylo pouze zdržovací taktikou. Odvolání zde bylo pravděpodobně podáno z toho důvodu, aby byl získán čas pro další naplánovaná jednání, jako bylo uprchnutí a převedení nemovitého majetku. V takovém jednání již bezesporu kárný přečin shledat lze, když advokát svým jednáním napomáhá tomu, aby nebyl vykonán pravomocný trestní rozsudek, a dále si nechá za takové jednání slíbit odměnu.

V časopise Právník z roku 1887 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1886. Za disciplinární přečin porušení cti a vážnosti stavu bylo shledáno jednání advokáta, kdy tento advokát stranu zastupoval ještě jako kandidát advokacie. Poté co se tento kandidát advokacie stal advokátem a otevřel si svou vlastní kancelář, přiměl stranu, kterou jako kandidát advokacie zastupoval, aby tato přešla pod jeho zastoupení a opustila tak jeho bývalého školitele advokáta.¹⁷⁹ Jednalo se o nekolegiální jednání, kdy bývalý kandidát advokacie využil svého kontaktu na stranu a kterého by jinak pravděpodobně neměl. Ze slova „přiměl“ pak vyplývá, že strana svého bývalého advokáta neopustila na základě dobrovolné vůle.

V časopise Právník z roku 1888 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1887. Jako disciplinární přečin zlehčení cti a vážnosti stavu bylo shledáno, že se advokát v hostinci za četné přítomnosti společnosti neslušně choval.¹⁸⁰ Zde je nutné si uvědomit, že advokát je advokátem neustále a nepřestává jím býti ani s koncem pracovní doby. Společnost i mimo výkon povolání ví, že určitá osoba je advokátem a proto je takový advokát povinen čest a vážnost stavu hájit neustále.

¹⁷⁸ Právník. 1886, roč. 25, str. 101.

¹⁷⁹ Právník. 1887, roč. 26, str. 68.

¹⁸⁰ Právník. 1888, roč. 27, str. 135.

Odpovědnosti za disciplinární přečin se tak advokát nezbaví tím, že k neslušnému chování došlo v hostinci a třeba i kvůli užití alkoholických nápojů. Tím spíše se měl advokát nevhodnému chování vyvarovat a předejít mu.

V časopise Právník z roku 1889 byla uveřejněna zpráva Disciplinární rady za rok 1888. Jako porušení povinnosti povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu bylo shledáno jednání, že advokát klientu svému, jemuž hrozilo nebezpečí konkurzu, udělil písemnou radu, aby pro sebe ponechal pro všechny případy malou jistinu.¹⁸¹ Z mého pohledu jde o zajímavé rozhodnutí. Skutková věta je velmi stručná a není tak v podrobnostech zřejmé, jakou konkrétní radu advokát svému klientovi dával. Je však zřejmé, že advokát radu poskytl písemně. Poskytnutá písemná rada pak byla jistě hlavním důkazem, který proti advokátovi svědčil. Je tak zřejmé, že poskytnutá rada mohla mít za následek, že budou ohroženy nároky věřitelů. Advokát jedná v zájmu klienta a řídí se jeho pokyny. Zde však advokát klientovi udělil písemnou radu, že by si měl ponechat část finančních prostředků. Advokát tak klienta písemně naváděl k obejití konkurzního řízení, tedy k porušení zákona. Takové jednání je nepřípustné a správně bylo kvalifikováno jako zlehčení cti a vážnosti stavu a současně jako porušení povinnosti povolání.

V časopise Právní rádce č. 7/8-2015 byl zveřejněný příspěvek pojmenovaný jako Prašivá ovce, který poukazoval na jedno zajímavé a dle autora příspěvku dosud nepřekonatelné rozhodnutí Nejvyššího soudu. Z odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 9. září 1922 č.j. Ds II 1/22 vyplývá, že na základě nálezu disciplinární rady byl Dr. J. M. uznán vinným přečinem porušení cti a vážnosti stavu advokátního podle ustanovení § 10 advokátního řádu, neboť uveřejnil pod pseudonymem povídku, níž se dotkl advokátního stavu. Povídka se jmenovala Prašivá ovce a pojednávala o disciplinárním řízení vedeném proti advokátu Jindřichu Hortovi, který v rámci ex offio obhajoby porušil povinnost mlčenlivost, kdy při obhajobě klienta stíhaného pro znásilnění uvedl: „Prohlašuji, že se mi přiznal, že je pachatelem. Dlouho jsem zápasil, dlouho jsem se krčil za zdí povinností. Ale zeď se pojednou zřítíla, vidím, že by právo zahynulo, kdybych mlčel, a proto obětují sebe. Necht' o mne každý smýšlí, jak je mu libo, opakuji, Sýkora se přiznal, že Zárubovou znásilnil, já jsem o jeho vině přesvědčen a bylo by proto nestydatostí, abych tu jako obhájce i jen okamžik prodléval“. Advokát, píšící povídku pod pseudonymem, prokázal, že advokátní prostředí dobře znal.

---

¹⁸¹ Právník. 1889, roč. 28, str. 249.

V povídce byl detailně popsán sál, kde disciplinární řízení probíhalo. Dále byli i detailně popsáni jednotliví členové disciplinární rady. Např. o předsedovi senátu disciplinární rady se vyjádřil takto: „Předseda soudu advokát Motýl, starší muž malé postavy, zavalitý, černého hustého mohutného kníru, rudý v obličeji, skřípec s tlustou šňůrkou na očích, bílých, hustých, pěšinkou ve středu rozčísnutých vlasů. Motýlů byl vášnivý hudebník, nejraději však zpíval ve sboru. Také v hostinci mezi známými rád zanotoval píseň“. Advokát Motýl byl ve skutečnosti Karel Motejl, dědeček významného českého právníka Otakara Motejla. V rámci tohoto popisu dal advokát najevo, který ze členů disciplinární rady mu je sympatický a který spíše ne. Postavy vystupující v povídce pak nešlo zaměnit se skutečnými členy disciplinární rady, kterých se jejich popis často zjevně dotkl. Tato skutečnost pak měla bezesporu vliv na rozhodnutí disciplinární rady. Z odůvodnění nálezu disciplinární rady vyplynulo, že „vyličení advokáta Horta v místech v nálezu citovaných hanbí a snižuje bezpříkladným způsobem příslušníky svého stavu ne ze snahy, aby povznesl čest a vážnost stavu i jeho mravní úroveň, která je dle jeho přesvědčení nízkou, nýbrž aby ukázal, že je lepší ostatních, aby se pomstil, těm, kteří mu, dle jeho mínění jako členové disciplinární rady nebo jinak ublížili“.

Proti nálezu disciplinární rady podal advokát odvolání. Nejvyšší soud se nejprve zbýval použitím pseudonymu, kdy uvedl následující: „Použije-li autor pseudonymu, dává tím najevo, že osoba jeho má zůstatí široké veřejnosti utajena. Při posuzování díla, o němž jde, je nezbytno vyloučiti osobu autorovu jako příslušníka určitého stavu a společenského postavení. Není přípustno posuzovati stavbu díla, líčení charakteristiky jeho hrdiny a jeho tendenci z jednostranného hlediska občanského stavu autorova a z hlediska zvláštního právního řádu pro tento stav platného. To by se přičilo volnosti uměleckého tvoření“. Pokud jde o věc samou, dospěl Nejvyšší soud k následujícím závěrům: „Při nestranném čtení románu nelze ze žádných okolností v něm vylíčených naléztí bezpečného podkladu pro úsudek, že by vylíčením postavy advokáta Horta se chtěl autor odíti v roucho tohoto hrdiny. K takovému úsudku bylo by, i když by se snad mohlo předpokládati, že alespoň určité části čtenářstva je známo občanské povolání autorovo, nezbytně třeba znalosti způsobu, jakým toto povolání vykonává, zejména přičí-li se jeho vykonání a pokud povinnostem, zákonem mu ukládaným, byl-li již pro poklesy proti povinnostem stavu jeho trestán, jakož i znalost způsobu jeho života vůbec. Taková znalost poměrů je u čtenářstva vyloučena.“ Nejvyšší

soud rovněž neshledal, že by v románu popsany případ měl obdobu v případě ze spisovatelovy advokátní praxe. „Nález v odpor brány přiči se i svobodě umění, již zaručuje ústavní listina Československé republiky, kdy umění je svobodné, pokud neporušuje trestní zákon. Že by se v tomto případě byl odvolatel prohřešil proti zákonu trestnímu, nález v odpor brány ani netvrdí“.

Stíhaný advokát byl tak se svým odvoláním úspěšný a kárné žaloby byl zproštěn. Pokud jde o právní větu, kterou vyslovil Nejvyšší soud, tak ta byla velmi prostá: „Není přečinem proti cti a vážnosti stavu, třeba advokát v literárním díle snižuje advokátní stav a jeho příslušníky, učiní-li tak pod pseudonymem a neprohřešil-li se proti trestnímu zákonu“.¹⁸²

Jsem přesvědčen o tom, že k vydání uvedeného rozhodnutí přispělo zejména to, že o odvolání proti nálezům disciplinární rady rozhodoval Nejvyšší soud. Z nálezů disciplinární rady je patrné, že tato k jednáním advokáta přistupovala příliš osobně, kdy se jednání advokáta přímo „dotýkalo“ členů disciplinární rady. Nejvyšší soud k jednání advokáta naopak přistupoval více nezávisle a s nadhledem. Je otázka, jak by řízení o opravném prostředku dopadlo, kdyby i o odvolání proti nálezů disciplinární rady rozhodovala advokátní komora.

Disciplinární rada Advokátní komory v Čechách uznala na základě rozhodnutí sp. zn. Dis 103/34 ze dne 8. března 1935 advokáta vinným z přečinu zlehčení cti a vážnosti stavu tím, „že se vůči zaměstnankyním soudu choval dotěrným a beztákním způsobem, který vyvolal pohoršení“. Kárný senát Nejvyššího soudu pak na základě rozhodnutí sp. zn. Ds I 9/36 ze dne 25. května 1936 odvolání advokáta zamítl.¹⁸³ Ze skutkové věty je zřejmé, že se advokát popsáným způsobem choval k více zaměstnankyním soudu. Je tak pravděpodobné, že se uvedeného jednání advokát dopustil opakovaně. Chování, které je dotěrné a beztákní a je jím způsobeno pohoršení, by nebylo akceptovatelné ani ze strany běžného občana. Odsouzený advokát se tímto způsobem choval vůči ženám a navíc na půdě soudu. Takové jednání je zcela neakceptovatelné, pokud se ho navíc dopouští advokát, byla tak bezesporu snížena čest a vážnost stavu.

---

¹⁸² BALÍK, S. Prašivá ovce. *Právní rádce*, 2015, č. 7/8. Praha: Economia a.s. ISSN 1210-4817. Str. 88-89.

¹⁸³ BALÍK, Stanislav. Víte, že... *Bulletin advokacie*, 2018, č. 7-8. Praha. ISSN: 1210-6348. Str. 116.

5 Závěr

Tématem této rigorózní práce je Kárná odpovědnost advokáta a kandidáta advokátského v letech 1872-1938. Jednalo se o významné období, na jehož počátku se začala psát historie moderní advokacie. Uvedené období ovlivnilo směřování advokacie až do současnosti především z toho důvodu, že advokátní právní předpisy platné v této době daly základ pro současnou advokátní právní úpravu. V uvedených letech se počet advokátů mnohonásobně zvýšil. Značné navýšení počtu advokátů souviselo zejména se zrušením principu numerus clausus, čímž se stala advokacie otevřenou pro každého, kdo splnil zákonnou podmínku pro vstup do stavu advokátského. Advokacie se tak stala nárokovou a záleželo pouze na každém uchazeči, zda splnil zákonné podmínky.

S přijetím advokátního a disciplinárního řádu byly ustanoveny stavovské orgány, prostřednictvím kterých začal advokátní stav vykonávat svou vlastní samosprávu. Osamostatnění advokacie se dotklo i disciplinárního dohledu nad advokáty. S přijetím disciplinárního řádu byl spojen vznik disciplinárních rad advokátních komor, které tento dohled nad advokáty vykonávaly.

Disciplinární řád nabyl účinnosti až později, konkrétně dne 1. dubna 1872, čímž došlo k provedení ustanovení § 33 advokátního řádu. Přijetím disciplinárního řádu byla dovršena reforma advokacie. Byla tak započata doba, na kterou advokáti po desetiletí čekali, a konečně tak došlo k osamostatnění advokacie.

Přijetí disciplinárního řádu ovlivnilo formování disciplinárního řízení až do dnešní doby, a dalo tak základ pro současné kárné řízení. Pokud porovnáme řízení dle disciplinárního řádu a kárné řízení dle zákona o advokacii, je zřejmé, že současná úprava kárného řízení vychází z disciplinárního řádu. Disciplinární řád byl moderní právní předpis, jehož přijetím byla dovršena rekodifikace advokátních předpisů.

Jedním z cílů této práce bylo popsat a vyložit disciplinární řízení upravené disciplinárním řádem a toto řízení porovnat s nynější právní úpravou, se současným kárným řízením. V následujících řádcích se proto budu zabývat rozdíly mezi disciplinárním řízením a kárným řízením.

Dnešní kárné řízení vychází ze zásad a principů, které byly přijaty v roce 1872. Autoři disciplinárního řádu by byli jistě potěšeni, kdyby věděli, že disciplinární řád bude aktuální i téměř 150 let od jeho platnosti a dá základ pro současné kárné řízení.

Rozhodně však kárné řízení zcela nekopíruje tehdejší disciplinární řízení a mezi tehdejší a současnou právní úpravou jsou tedy patrné rozdíly. Zásadní rozdíl mezi disciplinárním řízením a kárným řízením spatřuji především v tom, že v současnosti kárné řízení probíhá na základě obžalovací zásady,¹⁸⁴ zatímco dříve bylo disciplinární řízení založeno na základě zásady inkviziční. Inkviziční zásada znamenala, že disciplinární rada byla orgánem stíhacím, ale současně byla i orgánem vyšetřovacím.

Kárná komise je dnes orgánem čistě stíhacím a dnešní kárné řízení má s ohledem na zásadu obžalovací blíže k trestnímu řízení. V dnešním kárném řízení se proto již neseťkáme s osobou vyšetřujícího komisaře, který byl členem disciplinární rady. Vyšetřovací komisař byla osoba odlišná od osoby zástupce komory. Vzhledem k tomu, že disciplinární rada byla současně orgánem vyšetřovacím, role zástupce komory (kárného žalobce) byla částečně potlačena, především v tom smyslu, že zástupce komory nedisponoval obžalobou. Dnešní kárné řízení může být naproti tomu zahájeno pouze na základě kárné žaloby podané předsedou kontrolní rady, který je dle ustanovení § 46 odst. 2 zákona o advokacii kárným žalobcem a který naopak obžalobou disponuje. Ten může pověřit samotným výkonem funkce žalobce při kárném řízení některého ze členů kontrolní rady.¹⁸⁵

Kárným žalobcem může být rovněž ministr spravedlnosti dle ustanovení § 51 odst. 2 zákona o advokacii. Pokud jde o působnost ministra spravedlnosti dle předešlé právní úpravy, ten nemohl být kárným žalobcem, což souviselo s tím, že disciplinární řízení nebylo založeno na základě obžalovací zásady. Dle ustanovení § 1 disciplinárního řádu náleželo ministru spravedlnosti „nejvyšší právo dohledací“ a dle ustanovení § 45 disciplinárního řádu mohl naříditi odstranění zjištěných vad. Z titulu této pravomoci mohl ministr spravedlnosti zasahovat do disciplinárního řízení a požadovat zjednání nápravy.

Skutečnost, zda je řízení ovládáno inkviziční nebo obžalovací zásadou, by neměla mít vliv na jeho výsledek. Rozdíl mezi těmito zásadami je dán v tom, že dle inkviziční zásady neměl zástupce komory takový vliv na řízení. S ohledem na zásadu oficiality bylo v disciplinárním řízení pokračováno bez ohledu na vůli

---

¹⁸⁴ SVEJKOVSKÝ Jaroslav, Martin VYCHOPENĚ, Ladislav KRYM, Aleš PEJCHAL a kol. *Zákon o advokacii: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-248-2. Str. 235.

¹⁸⁵ SVEJKOVSKÝ Jaroslav, Alena MACKOVÁ a Martin VYCHOPENĚ. *Advokátní právo*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Praktická knihovna (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-659-3. Str. 293.

zástupce komory. Pokud měla disciplinární rada za to, že skutkový stav není náležitě zjištěn, sama provedla vyhledání prostřednictvím vyšetřujícího komisaře. Disciplinární rada tak plnila i úlohu žalobce, kdy si sama opatřovala důkazy. Disciplinární rada proto nebyla čistě soudním orgánem a vzhledem k tomu, že sama prováděla vyšetřování, nebyla tak zcela nezávislá. Tím však nechci říci, že by tato skutečnost měla vliv na objektivitu disciplinárního řízení. Ta byla zaručena mj. tím, že o podaných opravných prostředcích proti rozhodnutí disciplinární rady rozhodoval Nejvyšší soud. Rovněž disciplinární řád reagoval na skutečnost, že disciplinární rada byla i vyšetřovacím orgánem a sama prováděla vyšetřování. Osoba vyšetřujícího komisaře proto byla následně vyloučena z účasti na ústním jednání a na vynesení nálezu disciplinární rady. Vyšetřující komisař opatřoval ke zjištění skutkového stavu nezbytné důkazy prostřednictvím vyhledání, avšak následně se již nepodílel na jejich právním hodnocení. Tímto byla rovněž zaručena objektivita disciplinárního řízení, neboť osoba, která zajišťovala důkazy, mohla být touto činností ovlivněna.

Dnešní kárné řízení je založeno zcela na zásadě obžalovací a kárná provinění jsou stíhána z titulu kárné žaloby podané ze strany kárného žalobce a je pouze na jeho vůli, zda kárnou žalobu podá a jak s ní bude disponovat. Kárná komise dnes vystupuje zcela jako soudní orgán, proto je více nezávislá. Okruh účastníků kárného řízení je jednoznačně stanoven. Účastníky kárného řízení jsou kárný žalobce a kárně obviněný.¹⁸⁶ Zásada inkviziční však z našeho právního řádu zcela nevymizela, neboť je touto zásadou ovládáno např. přestupkové řízení.

Zákon o advokacii upravuje v ustanovení § 47a působnost odvolací kárné komise, jako jednoho ze stavovských orgánů, což je zásadní rozdíl oproti právní úpravě dle disciplinárního řádu. V současnosti proto platí, že i o opravném prostředku proti rozhodnutí kárné komise rozhoduje opět orgán České advokátní komory. Podle platné právní úpravy je kárné řízení ukončeno vydáním pravomocného rozhodnutí v rámci působnosti České advokátní komory. Kárná pravomoc je dnes svěřena výhradně advokátní komoře, neboť dle ustanovení § 40 odst. 3 komora vykonává veřejnou správu na úseku advokacie. Toto zákonné ustanovení je výrazem samosprávné funkce této stavovské organizace, dává jí jeden z nejúčinnějších prostředků k udržení kvality poskytovaných právních

---

¹⁸⁶ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-631-1. Str. 521.

služeb, s čímž je spojena řada důležitých účinků.¹⁸⁷ Díky působnosti odvolací kárné komise je dle současné právní úpravy advokátní komoře svěřena ještě větší pravomoc, než tomu bylo dle advokátního řádu a disciplinárního řádu.

Odvolací kárná komise ovšem nebyla ustanovena s přijetím zákona o advokacii a vznikla až na základě novely. Původně rozhodovaly v odvolacím kárném řízení odvolací kárné senáty ustanovené z členů představenstva. Takové rozhodování však nebylo v souladu s principem dělby moci, a navíc se toto řízení ukázalo jako málo praktické.¹⁸⁸

Jak bylo naznačeno výše, advokátní řád s orgánem odvolací disciplinární rady nepočítal a řízení o opravných prostředcích tak probíhalo mimo působnost stavovských orgánů. O jakémkoli opravném prostředku bylo rozhodováno v rámci moci soudní, konkrétně Nejvyšším soudem. Jakmile byl podán opravný prostředek, byla založena působnost Nejvyššího soudu vždy. Nejvyšší soud rozhodoval i v případě, kdy byl opravný prostředek podán, byť to zákon neumožňoval, nebo pokud byl opravný prostředek podán po uplynutí lhůty k jeho podání. V takovém případě byl opravný prostředek odmítnut. Odmítnutí opravného prostředku však musel vždy provést Nejvyšší soud.

Zásah státu do disciplinárního řízení, které je vedeno Českou advokátní komorou, však ani v současnosti není vyloučen. Jak bylo výše vyloženo, stále platí působnost ministra spravedlnosti, který může vystupovat jako kárný žalobce. Podle ustanovení § 51 odst. 1 advokátního řádu vydává ministerstvo spravedlnosti právním předpisem po předchozím vyjádření České advokátní komory kárný řád.

Byť o opravném prostředku podaném proti rozhodnutí kárné komise již v současnosti nerozhoduje moc soudní, činnost této moci není v rámci současného kárného řízení zcela vyloučena. Je oprávněním každého advokáta, aby bylo rozhodnutí odvolací kárné komise České advokátní komory přezkoumáno mocí soudní v rámci správního soudnictví. Jedná se o mimořádný opravný prostředek, který směřuje proti pravomocnému rozhodnutí vydanému v rámci odvolacího kárného řízení. Osoba dotčená se může dovolávat přezkoumání rozhodnutí kárné komise z titulu ustanovení § 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, kde je uvedeno, že soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem

---

¹⁸⁷ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-631-1. Str. 516.

¹⁸⁸ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-631-1. Str. 568.

územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. O těchto žalobách v prvním stupni rozhoduje Městský soud v Praze, jehož místní příslušnost je dána sídlem České advokátní komory. Mimořádným opravným prostředkem v rámci správního soudnictví je kasační stížnost, o které rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Podle ustanovení § 12 disciplinárního řádu byly kárnými tresty písemná důtka, peněžitá pokuta, dočasný zákaz výkonu advokacie a vyškrtnutí ze seznamu. Kandidátu advokacie bylo možné namísto dočasného zákazu výkonu advokacie uložit trest prodloužení koncipientké praxe nebo trest dočasné ztráty substitučního zastoupení. Podle ustanovení § 32 zákona o advokacii jsou současnými kárnými opatřeními napomenutí, veřejné napomenutí, pokuta, dočasný zákaz výkonu advokacie, vyškrtnutí ze seznamu, odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu na dobu od šesti měsíců do tří let nebo dočasný zákaz výkonu činnosti podle ustanovení § 56a zákona o advokacii (správa cizího majetku) uložený na dobu od šesti měsíců do tří let.

Pokud porovnáme kárné tresty dle disciplinárního řádu a dle zákona o advokacii, jsou zřejmé tyto rozdíly. Dříve nebylo možné uložit trest veřejného napomenutí, což je nyní možné. Kárný trest veřejného napomenutí je vykonáván uveřejněním ve Věstníku vydávaném Českou advokátní komorou. Tento Věstník se dříve zasílal v tištěné podobě k rukám všech advokátů a advokátních koncipientů. Vzhledem k tomu, že byl tento úkon administrativně náročný i finančně nákladný, trestů veřejného napomenutí se ukládalo velmi málo.

Dne 29.04.2019 byl uveřejněn první Věstník č. 1/2019, který byl již publikován pouze v elektronické podobě. Klasická tištěná podoba Věstníku již není advokátům a advokátním koncipientům rozesílána. Změnu formy vydávání Věstníku přinesl zákon č. 111/2019 Sb., jenž novelizoval rovněž zákon o advokacii. S účinností od 24.04.2019 je tedy Věstník České advokátní komory dostupný pouze v elektronické podobě, a to na webových stránkách České advokátní komory. Publikace Věstníku proto není v současnosti administrativně náročná a finančně nákladná. Domnívám se však, že trest veřejného napomenutí bude i nadále ukládán výjimečně. V letošním roce byly Českou advokátní komorou vydány celkem čtyři Věstníky a jejich prostřednictvím nebyl vykonán žádný trest veřejného napomenutí. Ze statistiky České advokátní komory pak

vyplývá, že v letech 2002 – 2010 byla uložena pouze dvě kárná opatření veřejného napomenutí.¹⁸⁹

Kárné opatření v podobě dočasného zákazu výkonu advokacie lze uložit pouze advokátovi. Podle tehdejší i současné právní úpravy tak nebylo možné kandidátu advokacie (advokátnímu koncipientovi) uložit trest dočasný zákaz výkonu advokacie, což má své odůvodnění, neboť by uložení takového trestu postrádalo logického smyslu. Kandidát advokacie se pod odborným vedením svého školitele připravoval na budoucí výkon povolání advokáta. Pokud by mu byl uložen takový trest, jeho praxe by byla přerušena. Kandidát advokacie by tak ani nemohl vykonávat zaměstnanecký poměr ke svému školiteli, což by se dotklo i samotného advokáta.

Dle disciplinárního řádu bylo možné kandidátu advokacie uložit kárný trest prodloužení doby praxe nebo ztrátu substitučního oprávnění. Uvedené tresty byly zajisté výchovné, neboť se ukládaly v případě, kdy kandidát advokacie nebyl náležitě připraven na výkon advokátského povolání. Dle současného zákona o advokacii již tyto kárné tresty uložit nelze. Tato skutečnost je dána především tím, že pokud by bylo možné tyto tresty uložit i dle současné právní úpravy, byly by ukládány jen velmi ojediněle. To souvisí mj. s tím, že se advokátní koncipienti obecně dopouštějí kárných provinění v malé míře. Z tohoto důvodu současná právní úprava s těmito kárnými opatřeními nepočítá.

Novela advokátního řádu z roku 2017 přinesla nová kárná opatření, kterými jsou odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu a dočasný zákaz správy majetku.¹⁹⁰ Tato kárná opatření lze uložit pouze v případě, pokud se advokát kárného provinění dopustil při činění prohlášení o pravosti podpisu nebo v souvislosti se správou majetku. Zmíněné kárné tresty disciplinární řád neznal a náš právní řád je upravuje teprve velmi krátkou dobu.

Kárné opatření odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu souvisí s tím, že dnes advokáti mohou, případně advokátní koncipienti v zastoupení advokáta, nahradit svým prohlášením úřední ověření podpisu. Zde bych upozornil na to, že prohlášení o pravosti podpisu může být advokátem činěno od 01.01.2005, kdy nabytí účinnosti zákon č. 284/2004 Sb., kterým byl novelizován zákon o advokacii. Kárné opatření odnětí knihy o prohlášení o pravosti podpisu však souvisí s novelou zákona o advokacii, která byla přijata až roce 2017. Tato novela

¹⁸⁹ <https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=7221>

¹⁹⁰ KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-631-1. Str. 513.

reagovala na to, že se advokáti při ověřování podpisu dopouštěli závažných pochybení, bohužel někdy i úmyslně. Do přijetí této novely byla za taková pochybení nejčastěji ukládána peněžitá pokuta.

Kárné opatření dočasný zákaz správy majetku souvisí se správou majetku, kterou advokáti dnes často vykonávají. Správou majetku se rozumí nakládání s penězi, nakládání s cennými papíry či jiným majetkem svěřeným do úschovy.¹⁹¹ Přijetí tohoto kárného opatření souvisí s tím, že se advokáti bohužel dopouštějí i závažných pochybení v rámci správy majetku. To, že disciplinární řád dříve neznal uvedené kárné přečiny, je zcela logické, neboť advokáti tuto činnost dříve nevykonávali, případně ji vykonávali v menší a omezené míře.

Dále v rigorózní práci uvádím a následně právně vykládám důležitá kárná rozhodnutí vydaná v rámci disciplinárního řízení. Práce je proto také souborem kárných rozhodnutí publikovaných v rozhodném období v časopisu *Právník* a později ve *Věstníku*. U každého skutku je právně rozebráno, z jakého důvodu byl shledán kárným přečinem. Jednotlivé kárné přečiny jsou rozděleny dle toho, zda byly shledány porušením povinnosti povolání nebo zlehčením cti a vážnosti stavu, případně obojím.

Pokud porovnáme právní úpravu kárného řízení dle disciplinárního řádu a dle zákona o advokacii, lze dospět k následujícím závěrům. Právní úprava kárného řízení je konstantní a v minulosti nezaznamenala zásadních změn. Pokud bylo v minulosti kárné řízení novelizováno, tak pouze jako reakce na vývoj, který se dotkl i jiných právních odvětví. Mám na mysli např. zavedení institutu kárného příkazu. S institutem příkazu se setkáme ve správním a trestním právu. Obdoba příkazu je zakotvena i v občanském soudním řádu ve formě rozkazu.

Na základě novely zákona o advokacii, která byla provedena zákonem č. 219/2009 Sb., s účinností od 01.09.2009 vznikla odvolací kárná komise.¹⁹² Jednalo se o významnou novelu, kterou byl zaveden zcela nový orgán advokátní komory. Odvolací kárná komise byla ustanovena, neboť se jevilo nevhodným, aby z pohledu nezávislosti orgánů činných v kárném řízení soustředil pravomoc kárně posuzovat členy advokátního stavu výkonný orgán. Vznikaly ovšem i administrativní obtíže vrcholící nežádoucími prodlevami v odvolacím řízení s ohledem na přetíženost členů představenstva, jehož dominantní úlohou nebyla

---

¹⁹¹ SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Alena MACKOVÁ a Martin VYCHOPENĚ. *Advokátní právo*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Praktická knihovna (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-659-3. Str. 302.

¹⁹² KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-631-1. Str. 797.

působnost v kárném řízení.¹⁹³ Vznikem odvolací kárné komise byla více posilněna nezávislost kárného řízení, což je dle mého názoru nejdůležitější aspekt. Uvedená novela měla proto své opodstatnění.

Výčet kárných opatření, která lze v současnosti uložit, považuji za dostatečný. Zajisté by však stálo za úvahu, zda v rámci budoucí novely zákona o advokacii neumožnit i v rámci kárného řízení schválení dohody o vině a trestu, jako je tomu v trestním řízení. Důvody, které mě vedly k této myšlence, jsou následující. Dle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č.j. 13 Kss 5/2018-71 ze dne 17.01.2019 je možno na základě § 25 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů v již zahájeném řízení o kárné odpovědnosti soudce přiměřeně použít právní úpravu institutu dohody o vině a trestu (kárném opatření) podle § 314o a násl. trestního řádu. Na tuto aktuální judikaturu týkající se kárné odpovědnosti soudců a dalších osob již reagovala i exekutiva a je v přípravě příslušná novela zákona, která by do kárného řízení soudců a dalších osob dohodu o vině a trestu zavedla, neboť s tímto institutem v současnosti počítá pouze uvedená judikatura.

Pokud je možná dohoda o vině a trestu v kárném řízení dle zákona č. 7/2002 Sb., zajisté by bylo možné takové dohody užití i v kárném řízení advokátů. V ustanovení § 35e odst. 2 zákona o advokacii je uvedeno, že nestanoví-li tento zákon nebo kárný řád něco jiného nebo nevyplývá-li něco jiného z povahy věci, použijí se v kárném řízení přiměřeně ustanovení trestního řádu. Dle mého názoru by tak již nyní na podkladě tohoto ustanovení mohla kárná komise schválit dohodu o vině a trestu mezi kárným žalobcem a stíhaným advokátem nebo advokátním koncipientem. Pro vyloučení pochybností však *de lege ferenda* navrhuji, necht' je institut dohody o vině a trestu zakotven přímo v zákoně o advokacii.

Dle mého názoru lze jinak současnou právní úpravu kárného řízení považovat za dostatečnou a konzistentní. Pokud bylo kárné řízení v minulosti zákonem novelizováno, vždy to byly reakce na jistý společenský vývoj a obdobné novely se dotkly i jiných oblastí práva. Stálost právní úpravy kárného řízení je dána především tím, že jednání advokátů, která jsou shledávána kárnými proviněními, se po desetiletí stále opakují. Pokud srovnáme kárné přečiny, které

---

¹⁹³ SVEJKOVSKÝ Jaroslav, Martin VYCHOPENĚ, Ladislav KRYM, Aleš PEJCHAL a kol. *Zákon o advokacii: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-248-2. Str. 369-370.

byly uveřejňovány ve Věstníku a kárné přečiny, které jsou nyní uveřejňovány ve sbírce kárných rozhodnutí, velká část skutků se opakuje. Jde zejména o tzv. dvojí zastoupení, porušení povinnosti mlčenlivosti, zmeškání lhůty, neuctivé chování vůči orgánu veřejné moci a zpronevěra finančních prostředků.

Závěrem je nutné zdůraznit, že kárné řízení zavedené v roce 1872 svěřilo advokátům významnou samosprávnou funkci. Disciplinární řízení bylo od počátku na velmi vysoké úrovni, ostatně stejně tak je tomu dnes. Zásah státu do kárného řízení byl vždy minimální, což je důkazem toho, že advokátní komora roli státu v oblasti kárné odpovědnosti plně zastoupila. Svěření disciplinární pravomoci nad advokáty přímo advokátní komoře tak bylo správným krokem.

6 Resumé

In this rigorous thesis I deal with the Disciplinary responsibility of an advocate and an advocate candidate in the period 1872-1938. The main legal source on which my thesis is based is Act No. 40/1872 ř. z. (the Imperial Code) from 1st April 1872, on the exercise of disciplinary authority over advocates and advocate candidates (hereinafter referred to as the “Disciplinary Code”). That law was a follow-up to Act No. 96/1868 ř. z., from 6th July 1868, which introduced the advocate code (hereinafter referred to as the Bar Code). The adoption of the Disciplinary Code resulted from the implementation of Section 33 of the Act on Bar Code, which completed the Bar (advocacy) legal reform.

The thesis is divided into three parts. The first part deals with the historical development in the chosen period. The Bar reform took place gradually, mainly due to the political situation. The abolition of the “*numerus clausus* principle” occurred only after the adoption of the Bar Code, when advocacy profession became a claim for anyone who met the legal conditions. The definitive independence of advocacy was achieved by the adoption of the Disciplinary Code, with which the Disciplinary Councils of the Bar Associations were established. By adopting these acts, the advocacy profession began to exercise its own autonomy. This part of the thesis also discusses the rights and obligations of advocates and candidates for advocacy resulting from the Bar Code. The issue of rights and obligations had to be interpreted, since the infringement of these provisions very often constituted a disciplinary offense.

In the second part of the thesis I deal with disciplinary proceedings, which is regulated by the Disciplinary Code. Disciplinary proceeding of the first instance was conducted by the Disciplinary Board. According to the legislation at that time, the Disciplinary Council was not only a prosecution body but also an investigative body. Where it was necessary to clarify the deed, the Disciplinary Council conducted investigation through the investigating commissioner or the rapporteur. The Disciplinary Council was therefore not a purely judicial body.

In the disciplinary proceedings a representative of the Bar Association acted as a disciplinary prosecutor. However, the representative of the Bar Association did not have an indictment, and disciplinary proceedings continued despite his proposals. The representative of the Bar Association was independent from the Disciplinary Council, but his standpoint was not binding on the Disciplinary Council. On the other hand, the representative of the Bar Association

was not independent of the Bar Association's Committee because he had to follow its instructions. The representative of the Bar Association was obliged to prosecute deeds based on an order of the Bar Association Committee. He was also obliged to appeal against decisions of the Disciplinary Council on the basis of an order from the Bar Association.

The decision which the Disciplinary Council decided on the merits was a finding. In other cases, the Council decided by a resolution. It was possible to submit an appeal against the Disciplinary Board's finding. A complaint against the resolution of the Disciplinary Board was admissible if the law allowed it. The remedy proceedings were proceeded outside the jurisdiction of the Bar Association, as the Supreme Court was competent to deal with them. The Board of Appeal of the Supreme Court consisted originally of eight members, later only of five members, and two lawyers were also its members. Supervision of the enforcement of findings issued in the context of disciplinary proceedings was entrusted to the Bar Association Committee.

Part three of the thesis is a collection of disciplinary decisions issued in the relevant period. Disciplinary decisions were published in the Bulletin (Věstník), which was published from 1905 to 1938 by the Bar Association Committee. Statistical information concerning disciplinary proceedings was also published in this Bulletin. The disciplinary offenses were divided according to whether a lawyer or advocacy candidate had committed a breach of professional duty or a derogation in the honour and respect of the professional status, or both.

Before the disciplinary offenses began to be published in the Bulletin, they were published in the Lawyer Magazine. For this reason, the thesis also mentions important disciplinary decisions that have been published in the Lawyer Magazine (Právník).

Individual disciplinary offenses are legally analysed in terms of whether they were found during disciplinary proceedings to be a violation of the professional duty or a derogation in the honour and respect of the professional status, or both. The most frequent disciplinary offenses were missed deadlines, failure to inform the client of the state of the matter, failure to hand over files or documents, and misappropriation of funds.

Disciplinary punishments were a written reprimand, a fine, a temporary ban on advocacy, and removal from the list. For the advocate candidate, it was not possible to impose a disciplinary penalty consisting in a temporary ban on

practicing the advocacy, as he would not be able to carry on with his practice. On the other hand, it was possible for the advocate candidate to impose a disciplinary punishment consisting in loss of substitution competence or extension of the period of practice. These were educational punishments, which were imposed if the candidate was not sufficiently prepared to pursue the profession of a lawyer.

If we compare the legislation under the Disciplinary Code with the current one, it is clear that today's disciplinary proceedings are based on the Disciplinary Code. The difference is, in particular, that today's disciplinary proceedings are governed by the principle of indictment, while previously the principle of the inquisition prevailed. The list of disciplinary punishments is almost identical. In addition, it is currently possible during disciplinary proceedings to impose penalties consisting in the withdrawal of a Certification book confirming the authenticity of a signature and a temporary prohibition on the management of assets, which previously could not be imposed.

With the adoption of the Bar Code and Disciplinary Code, the history of modern advocacy began to be written, and the advocacy formation, which had begun at that time, had a positive effect on the advancement of advocacy till today.

7 Seznam pramenů a literatury

Literatura:

BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita, 1998. ISBN 80-7082-398-4.

BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: vybrané texty z dějin a současnosti advokacie*. 1. vyd. Dobrá Voda: A. Čeněk, 2000. ISBN 80-902627-7-5.

BALÍK, Stanislav. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. V Praze: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8.

BALÍK, S. Disciplinární řízení proti advokátům a kandidátům advokacie v Čechách v letech 1872-1914. In *Dny práva 2013 = Days of law 2013*. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN: 978-80-210-6814-8.

GAJDOŠOVÁ, Martina, Peter KEREČMAN, Zdenko ĎURIŠKA a Viktória VOJÁČEK, Ladislav, Jozef KOLÁRIK a Tomáš GÁBRIŠ. *Československé právné dejiny (1918-1992)*. 2. prepracované vydanie. Bratislava: Paneurópska vysoká škola, 2013. ISBN 978-80-89447-99-2.

GAJDOŠOVÁ, Martina, Peter KEREČMAN, Zdenko ĎURIŠKA a Viktória HELLENBART. *Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875-1948*. Bratislava: Slovenská advokátska komora vo Vede, vydavateľstve Slovenskej akadémie vied, 2018. ISBN 978-80-224-1641-2.

HENDRYCH, Stanislav, Jan KONECZNY a Evžen TARABRIN (eds.). *Advokátní řád, kárný statut, předpisy: advokátní řád a kárný statut doplňující*. V Praze: Právnícké vydavatelství JUDr. Václav Tomsa, 1941.

KEREČMAN, Peter, Rudolf MANÍK. *História advokácie na Slovensku*. Bratislava: EUROKÓDEX, s.r.o., 2011. ISBN 978-80-8944-733-6.

KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v létech 1848-1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994.

KOVÁŘOVÁ, Daniela. *Zákon o advokacii a stavovské předpisy: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7552-631-1.

MALÝ, Karel. *Dějiny českého a československého práva do roku 1945*. 3. přeprac. vyd. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-433-1.

OTTO, Jan. *Ottův slovník naučný: Illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí*. Dvacátý díl. V Praze: J. Otto, 1903.

SCHELLEOVÁ, Ilona. *Organizace soudnictví, notářství a advokacie*. Brno: Doplněk, 1993. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. ISBN 80-85765-15-2.

SVEJKOVSKÝ Jaroslav, Martin VYCHOPĚŇ, Ladislav KRYM, Aleš PEJCHAL a kol. *Zákon o advokacii: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2012. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7179-248-2.

SVEJKOVSKÝ, Jaroslav, Alena MACKOVÁ a Martin VYCHOPĚŇ. *Advokátní právo*. V Praze: C.H. Beck, 2017. Praktická knihovna (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-659-3.

WRABETZ, Peter. *Österreichs Rechtsanwälte in Vergangenheit und Gegenwart*. Wien, 2002. ISBN 3-7046-3898-6.

Periodický tisk:

BALÍK, Stanislav. Prašivá ovce. *Právní rádce*, 2015, č. 7/8. Praha: Economia a.s. ISSN 1210-4817.

BALÍK, Stanislav. Úřední věstník v letech 1905 – 1938. *Bulletin advokacie*, 2016, č. 5. Praha. ISSN: 1210-6348.

BALÍK, Stanislav. Víte, že... *Bulletin advokacie*, 2018, č. 7-8. Praha. ISSN: 1210-6348.

Prameny:

ŠROL, A. *Zdaliž jest radno, aby advokátství prohlášeno bylo za svobodné*. Právník. 1861, roč. 1, č. 3.

K svobodné advokacii. Právník. 1864, roč. 3.

Pražák, J. Haněl, J. *Nález disciplinární*. Právník, 1873, roč. 12, č. 3.

Podivný přečin disciplinární. Právník, 1874, roč. 13, č. 6.

Právník, 1876, roč. 15.

Právník. 1882, roč. 21.

Právník. 1884, roč. 23.

Právník. 1885, roč. 24.

Právník. 1886, roč. 25.

Právník. 1887, roč. 26.

Právník. 1888, roč. 27.

Právník. 1889, roč. 28.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1905, č. 1.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1906, č. 1.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1907, č. 5.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1908, č. 3-4.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1909, č. 2.

Zpráva výboru komory v království Českém ze dne 31.12.1909.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1910, č. 1.

Zpráva výboru komory v království Českém ze dne 31.12.1910.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1911, č. 1.

Zpráva výboru komory v království Českém ze dne 31.12.1911.

Amtliche Mitteilungen der Advokatenkammer in Königreich Böhmen. Jahrgang
1911, Nro. 1.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1911, č. 2. a 3.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1912, č. 2.

Amtliche Mitteilungen der Advokatenkammer im Königreiche Böhmen. Jahrgang
1912, Nro. 2.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1912, č. 4. a 5.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1913, č. 1.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1914, č. 1.

Zpráva výboru komory v království Českém za rok 1914.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1915, č. 1.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1916, č. 1.

Zpráva výboru komory v království Českém za rok 1916.

Úřední věstník advokátní komory v království Českém. Vydává výbor komory.
Rok 1917, č. 1.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1919,
č. 2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1920,
č. 2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1921,
č. 1.-2. Str. 5-6.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1922,
č. 1.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1923,
č. 2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1924,
č. 2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1925,
č. 2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1926,
č. 2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1927,
č. 1/2.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1928,
č. 1/2.

Příloha k Úřednímu věstníku č. 1/2 z roku 1928.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1931,
č. 2/3.

Příloha k Úřednímu Věstníku č. 2/3 v r. 1931.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1932,
č. 1/2.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1/2 v roce 1932.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1933,
č. 1-2.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1/2 v roce 1933.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1934, č. 2-3.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 2-3 v roce 1934.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1935, č. 1-2.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1935.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1936, č. 1-2.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1936.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1937, č. 1-2.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1937.

Úřední věstník advokátní komory v Čechách. Vydává výbor komory. Rok 1938, č. 1-2.

Příloha I. k Úřednímu Věstníku č. 1-2 v roce 1938.

Internetové zdroje:

<https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/praf/ps09/dlibrary/web/rs.html>

<https://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=7221>

Právní předpisy:

Zákon č. 946/1811 ř. z., ze dne 1. června 1811, všeobecný zákoník občanský.

Zákon č. 364/1849 ř. z., ze dne 16. srpna 1849, provizorní advokátní řád.

Zákon č. 117/1852 ř. z., ze dne 27. května 1852, trestní zákon.

Zákon č. 96/1868 ř. z., ze dne 6. července 1868, jimžto se uvádí řád advokátský.

Zákon č. 40/1872 ř. z., ze dne 1. dubna 1872, o vykonání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokacie.

Zákon č. 119/1873 ř. z., ze dne 23. května 1873, řád soudu trestního.

Zákon č. 46/1868 ř. z., ze dne 21. května 1868, o disciplinárním vyšetřování a trestání úředníků soudcovských.

Zákon č. 216/1919 Sb., ze dne 16. dubna 1919, o nejvyšším soudu.

Zákon č. 31/1929 Sb., ze dne 21. března 1929, kterým se mění a doplňují trestní řády.

Zákon č. 322/1948 Sb., ze dne 22. prosince 1948, o advokacii (advokátní řád).

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii.

Zákon č. 150/2002 Sb., soudního řád správní.

Nařízení ministerstva spravedlnosti č. 328/1850 ř. z., ze dne 7. srpna 1850.

Nařízení ministerstva spravedlnosti č. 114/1857 ř. z., ze dne 8. června 1857, o nakládání s pokoutníky.

Nařízení vlády republiky Československé č. 273/1919 Sb., ze dne 16. dubna 1919, č. 216 Sb., ze dne 28. května, o provedení § 10 zákona o nejvyšším soudu.

Vyhláška č. 244/1996 Sb., kterou se podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, stanoví kárný řád (advokátní kárný řád).

Usnesení představenstva České advokátní komory č. 4/2006 Věstníku ze dne 11. dubna 2006.